

KURIER POZNANSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i gieldowego dr Marian Chełmicki
Za wszelkie inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr. 286

Wydanie P

Poznań, niedziela dnia 27 czerwca 1937

Rok 32

KRÓLESTWO WIELKIE I HEROICZNE

DUCH CIEMNOSCI i SPRZECIWU walczy od wieków o rząd dusz. Ma swoje sposoby sprytne, chytne, płaskie i brutalne, powtarzające się stereotypowo. Człowieka usiłuje kupić obietnicami, rozniecić w nim żądzę posiadania, zuchwałstwo, zaświecić mu mirażem wszechwładzy. Tak podszedł rodziców rodzaju ludzkiego.

Nie inaczej kusił Chrystusa Pana. Każdą duszę pragnie przeprowadzić przez te same etapy. Chce utworzyć własne królestwo, stać się bogiem przeciw Bogu. Oto istota buntu i walki, rozgrywanej w świetle i ludzkości.

Ciężar jej po stronie Boga spoczywa na Kościele Katolickim będącym ciałem mistycznym Chrystusa Pana.

Ataki przeciw Kościołowi nie ustają nigdy. Mają okresy przyciszzone, podziemne, to znowu wybuchają szaleństwem i nienawiścią. Ujawnia się wtedy tyle dziczy, kłamstwa, sadyzmu i rozpętanego łajdactwa, że właściwy autor, pan wiecznej ciemności, staje się widoczny.

Posępny, zatruty zawiścią analizuje od tysiącleci naturę ludzką, stara się znać jej słabe i mocne strony, aby do nich stosować swoją strategię.

Tu zaczyna o kwestię chleba i posiadania. Tam nieci bunt ducha. To znowu zjawia się jako reformator „zaśniedziałych” obyczajów, albo przynosi „wyzwolenie z pętów przesądów i wsteczności”.

Królestwu Bożemu na ziemi przeciwstawia się zorganizowane bezbożnictwo. Wyraźnie zarysowały się oba obozy. Coraz mniej pozostaje miejsca dla niezdecydowanych, szukających wygodnej neutralności. Kościół mobilizuje wszystkie siły. Odbija stracone na chwilę pozycje.

O zręczności wrogiego obozu świadczy wciągnięcie przede wszystkim mężczyzny w atmosferę chłodu religijnego, obcości w stosunku do Kościoła, sfeminizowanie w dużej mierze pobożności, wyjątkowej z jędrnej bojaźni Bożej, słodzonej za to ekstatyczną czułością. Oderwanie mężczyzny od religii było pierwszym etapem. Drugim jest obecnie pośpieszne zdobywanie świata niewieściego. Trzeci polega na równoczesnym niszczeniu rodziny.

Walka o dusze indywidualne trwa zbyt długo, a bezbożnictwu spieszy się. Rozpoczęła się więc robota zbiorowa na tle państwa totalnego. Ono niweluje, wyniszcza odrębność jednostki, bierze ją

w kleszcze niewoli materialnej i duchowej. Odrywa pod grozą powolnej śmierci głodowej albo gwałtownej męczeńskiej od zagadnień nadprzyrodzonych, a wpręga w pańszczyznę totalizmu. Ostateczną odpowiedź Chrystusowi na utworzenie Kościoła powszechnego będzie —

według tych dążeń — ogólna federacja państw świata pod jedną głową. Najwyższe dobra miłości i pokoju ma ludzkość brać nie przez Kościół w stanie nadprzyrodzonym, ale zlaicyzowane z ręki antychrystusowego pana świata.

*

Nie byłoby dobrze, wszystko to przeczuwać, przewidywać, w końcu nawet wiedzieć, a nie wyciągać żadnych wniosków. Chrystus mówi o wszystkim bardzo jasno i otwarcie. Nie uchodzi więc społeczeństwu katolickiemu stronić od szczerego wypowiedzenia tego, co boli, co się oddala od ducha Bożego.

Kościół przypominał, ustanawiając święto Chrystusa Króla, że Jezus jest Panem nieograniczonym wszechrzeczy, że służyć jemu nie znaczy poić się słodyczą, ale imać się czynu, nieraz twardego i szorstkiego. Berło jego wyrzeźbione z drzewa krzyża, korona promienieje brylantami męskich łez Syna Bożego za grzechy ludzkie, rubinami krwi odkupienia.

Panem jest oraz sędzią ludzkości i świata, przemawiającym powagą liturgii, swoim prawem z nagrodą i karą, żyjącym i dającym życie przez Sakramenty, których słonecznym szczytem oraz rzeczywistością osi jest Sam w N. Sakramencie.

Otwarcie jednak trzeba sobie odpowiedzieć, że władztwo Chrystusa — Króla jest na razie raczej

w zacznieniu, aniżeli w pełnym rozwoju i zarazem obciążać odpowiedzialnością za taki stan rzeczy mężczyznę, pana stworzenia, głowę rodziny, twórcę życia.

On tworzy prawa i ustroje, kieruje państwem, ustala prawa gospodarcze, dzierży katedry uczelni, decyduje o wojnie i pokoju i — ma przywilej oraz brzemię kapłaństwa. On, oderwany od Boga i Jego Kościoła, ześwieczonego świat niewieści, rozstraja rodzinę oraz społeczeństwo, wnosi nawet niekiedy brzydkość spustoszenia w pobliże Ołtarza Pańskiego.

Rozważając niniejsze sprawy w przededniu może ostatecznego boju z bezbożnictwem o Boga, nie wolno nie poruszyć zagadnień niepoko-

jących coraz więcej wrażliwe sumienia. Też zasadniczą, która nie spotka się chyba z niczym po stronie Bożej sprzeciwem, będzie, że w wojnie z bezbożnictwem i komunizmem nie odniesie ani nie przysporzy zwycięstwa żaden komunizm namiastkowy, czy się nazwie narodowym czy nawet katolickim. Po niedługich nawet perypetiach zakwitnie on przy końcu pełnym komunizmem, uwiecznionym bezbożnictwem. Markowanie radykalizmu w słowie i geście kończy się rozpętnaniem radykalizmu rzeczywistego. Wallenrodyzm nigdy nie popłacał, a dzisiaj należy do metod przestarzałych i chybionych.

Oby, to chcieli zrozumieć, machający bona fide żagwiami zapożyczonymi z arsenału socjalistyczno-komunistycznego, niebaczni że zbyt wiele nagromadziło się naokół materiału palnego i wybuchowego.

W miejsce grania komunizmu, należy zabrać się do usuwania tego, z czego on żyje i czym się tuczy.

Któż nie docenia sprawy wychowania młodego pokolenia, które aż do znudzenia ustawia się w pionowych rocznikach, patrzących na siebie z ukosa pod kątem metryki. Trąci niemal groteską tworzenie obozów według wieku w sprawach narodu i polityki. Pojawiają się nawet młodokatolicy, radzący starym co rychlej wycofać się z obiegu.

Czy nie ulega się nieświadomie starej, wypróbowanej zasadzie „dziel i panuj“, stosowanej zrećznie z tajemniczego mroku!

Czy nie lepiej będzie nareszcie, przystąpić do uzdrowienia wychowania przez wprowadzenie w nie odwiecznych prawideł Bożych!

Jeżeli młodzież, wiedzona zdrowym instynktem sama się o to dobija, to jest obowiązkiem rzucić cały wpływ katolicki na szale, a nie gubić się w hamletowskich dociekaniach: czy aby — a może — kto wie! Czas postawić jasno zasadę, że wychowanie ducha powinno górować nad ćwiczeniem mięśni.

Pokolenie wychowane w wyraźnej świadomości, że Bóg, znajomość celu ostatecznego i dążenie do niego należą do spraw pierwszej wagi, wniesie razem z krzyżem ducha Bożego w całe życie. Ożywi nim sferę gospodarczą uznającą często tylko „żelazne“ — a tak giętke w obecnych czasach — prawa ekonomiczne. Czynem a nie namaszczone odświętnie frazesem przeprowadzi postulat, że człowiek winien włodarzyć w imię Boże tworzeniem, podziałem i zużywaniem dóbr, a nie być ich niewolnikiem.

Ono wejrzy w zakamarki kultury, sztuki; tam gdzie powstają prawa i ustroje, gdzie się rozstrzyga o losach narodu i państwa.

Usunie paradoks, że na lekcji religii słyszy młodzież o świętości nierozzerwalnego małżeństwa, a w towarzystwie, teatrze, kinematografii, powieści spotyka się z błaznowaniem z tej instytucji albo w klasie z ofiarami jej bezwstydnego i bezkarnego gwałcenia.

*

Duch Boży działa wszędzie. Pod Jego technieniem żyją nie tylko jednostki, rodziny, ale i narody.

Pomieszanie języków, sankcja za poryw pychy, doznało wyzwolenia w zesłaniu Ducha Pocieszyciela, uświęcającego narody, powołane do chwalebego wyścigu w dziedzinie Królestwa Bożego.

Pożyteczność i skuteczność nacjonalizmu, pojętego po Bożemu, uznaje Kościół wyświęcając na kapłanów i biskupów synów wszystkich narodów. Naród polski postawiony przez Opatrzność między zdecydowanym wschodnim bezbożnictwem, a zachodnią furią nowopogaństwa, przeżywa odrodzenie swego nacjonalizmu pod auspicjami wiary w Boga i wierności dla Kościoła.

Naród polski rozumie i docenia dostojność swą własnej istoty i odrębności, dalekim jednak jest od ubóstwiania siebie. Byłoby szkoda

wielką, gdyby ktokolwiek tej właściwości nacjonalizmu polskiego nie chciał, czy nie umiał zrozumieć!

Naród polski, reorganizujący państwo swoje, uznaje w Kościele pierwiastek Boży, a nie podrzędny sobie czynnik polityczny. Polska, zarysowana w ideałach i zamiarach obozu narodowego, chce wiarą, bojaźnią Bożą, męskim i mężnym czynem oraz duchem apostołskim pełnić swoje posłannictwo.

Niedawno temu przyniosły fale eteru słowa szału i jadowitej nienawiści, skierowane przeciw hierarchii i duchowieństwu Kościoła. W prawych duszach powiało smutkiem i świętym gniewem.

Jeżeli jaki naród się rozkłada, to winien dążyć do odrodzenia. Nie wolno mu jednak wyłączną odpowiedzialnością obciążać za to swej katolickiej mniejszości ani duchowieństwa, które dało także w ostatnich dziejach tyle dowodów swego uczciwego i ofiarnego ducha. Katolicka Polska odgraniczy się od takich metod.

Akcja Katolicka przypomina starą prawdę, że Kościół to społeczność prawowiernych chrześcijan (duchownych i świeckich), uznających za głowę swoją biskupa rzymskiego, Papieża.

Kler i wierni to całość nierozzerwalna w Królestwie Chrystusowym. Żle służyłby sprawie Bożej, kto by z racji swego uświadomienia religijnego ochładzał stosunek wiernych do duchowieństwa.

*

Wspaniały Kongres, pierwszy na ziemiach polskich ku czci Chrystusa-Króla łączy narody pod przewodnictwem Księcia Prymasa Polski, Legata urodzonego i z nominacji szczególnej a miłościwej Ojca św., we wspólnych obradach nad sprawami Królestwa wielkiego i heroicznego. Polska wita chlebem przyjaźni oraz solą mądrości i zdrowia moralnego wszystkie duchowne stany, kwiat intelektu katolickiego i pobożne rzesze wiernych.

Miną słoneczne chwile! Zostanie rzucone ziarno, a w czcigodnej świątyni poznańskiej kolegiaty cicha kaplica oddana wiecznej adoracji Chrystusa-Króla w N. Sakramencie.

Wszyscy uczestnicy Kongresu przestąpią kiedyś tajemniczą granicę życia, ale coraz to nowe pokolenia będą zachodzić do pamiątkowego przybytku, aby wielbić Chrystusa-Króla słowami prefacji ze mszy św. na Jego święto:

»Prawdziwie godną i usprawiedliwioną, słuszną i zbawienną jest rzeczą, abyśmy Tobie wszędzie i zawsze dzięki czynili, Panie święty, Ojcze wszechmogący, wieczny Boże, który jedynego Syna Swego, Pana naszego Jezusa Chrystusa, wiecznego Kapłana i Króla wszechświata oliwą radości namaściłeś, by, ofiarując Siebie samego na ołtarzu Krzyża jako niewinną ofiarę pokoju, tajemnicy ludzkiego Odkupienia dopełnił, a poddawszy wszystkie stworzenia Swemu panowaniu, przekazał Twemu nieskończonemu Majestatowi Królestwo wieczne i powszechne: Królestwo prawdy i życia, Królestwo świętości i łaski, Królestwo sprawiedliwości, miłości i pokoju.

Dlatego też z Aniołami i Archaniołami, Tronami i Państwami, z całym zastępem wojsk niebieskich hymn ku chwale Twej śpiewamy: Święty! Święty! Święty! Pan Bóg Zastępów!»

Xpój Prądy

O bezbożnym komunizmie

Wyjątki z encykliki Ojca św.

Ponad wszelkim bytem istnieje najdoskońalszy, jedyny, najwyższy Byt, to jest Bóg, wszechmocny Stwórca wszechrzeczy, nieskończenie mądry i sprawiedliwy sędzia wszystkich ludzi. Najwyższa ta Istota, to jest Bóg, jest bezwzględny i nieodwołalnym potępieniem bezwstydnego fałszu komunizmu. W rzeczy samej bowiem, nie dlatego Bóg istnieje, ponieważ ludzie w Niego wierzą, lecz, ponieważ istnieje dlatego wszyscy, którzy umyślnie oczu na prawdę nie zamykają, wierzą w Niego i do Niego się modlą.

*

Jak w każdym burzliwym okresie dziejów Kościoła, tak i w obecnym jeszcze, fundamentem uzdrowienia i głównym lekarstwem jest szczere odnowienie prywatnego i publicznego życia na podstawach Ewangelii wśród tych przede wszystkim, którzy z dumą zaliczają się do owczarni Chrystusowej, aby rzeczywiście stali się solą ziemi, która uchroni społeczeństwo ludzkie od rozkładu.

*

Starajcie się, Czcigodni Bracia, najusil-

niej o to, aby wierni nie dali się uwieść. Komunizm jest zły w samej istocie swojej i w żadnej dziedzinie nie może z nim współpracować ten, kto pragnie chrześcijańską ocalić cywilizację. Ci zaś, którzy przez komunizm oszukani, przyczynią się do jego zwycięstwa w swojej ojczyźnie, staną się pierwszymi ofiarami swego błędu. Im starszą i wspanialszą chrześcijańską tradycją chlubi się kraj, do którego wciska się komunizm, tym większe uczyni w nim spustoszenie nienawiści bezbożnych.

*

Kierownicy państw powinni użyć wszystkich środków możliwych, aby powstrzymać zgubną propagandę bezbożników, podważając wszelkie podstawy ustroju, by nie zaraziła ich narodów. Nie ma bowiem żadnego ziemskiego autorytetu, skoro się usunie autorytet Boga i żadna przysięga nie ma znaczenia, skoro przekreśli się imię Boga żywego. Powtarzamy przeto, co tylekroć i z takim naciskiem podnosiliśmy zwłaszcza w Encyklice „Caritate Christi“: „... Jaka trwałość może mieć porozumienie między

ludźmi i jaką trwałość mają układy tam, gdzie nie poręcza ich sumienie, gdzie nie ma żadnej wiary w Boga, żadnej bojaźni Bożej? Jeśli bowiem zburzy się ten fundament, to razem z nim upada też wszelkie prawo moralne, a wówczas nie już nie powstrzyma stopniowej, lecz nieuchronnej zguby narodów, rodzin, państwa i cywilizacji samej.“

*

Nie wolno władzom państwowym zaniedbywać niczego, by zapewnić obywatelom owe warunki życiowe, bez których nie może istnieć pomyślny rozwój państwa, nawet dobrze zorganizowanego. A więc przede wszystkim winny dać pracę ojcom rodzin i młodzieży. W tym celu należy warstwy posiadające nakłonić, aby ze względu na wspólne dobro wzięły na siebie owe ciężary, bez których niemożliwe jest ocalenie społeczeństwa, a więc także ich samych. Ale środki zaradcze, podjęte w tym celu przez państwo, muszą być tego rodzaju, żeby osiągnęły skutecznie tych, którzy rzeczywiście posiadają największe kapitały i ze szkodą dla drugich jeszcze je pomnażają.

*

Państwowa administracja zaś, z której rządzący zdadzą kiedyś przed Bogiem i społeczeństwem rachunek, powinna być tak mą-

dra i umiarkowana, żeby stała się wzorem dla obywateli. Ciężki kryzys światowy wymaga dziś więcej, niż kiedykolwiek, by ci, którzy w swym reku gromadzą ogromne kapitały, owoc potu i trudu milionów, pamiętali zawsze o wspólnym dobru i w miarę sił je popierali. Także przedstawiciele władzy i wszyscy urzędnicy państwowi powinni z nakazu sumienia wiernie i powściągliwie spełniać swoje obowiązki, wzorując się na dawnych i nowych przykładach ludzi wybitnych, którzy pracowali nieustraszenie dla dobra państwa.

Ilustracja tytułowa

Ilustracja tytułowa niniejszego wydania „Kuriera Poznańskiego“, poświęconego Międzynarodowemu Kongresowi ku czci Chrystusa Króla, jest reprodukcją mało znanego rysunku Jana Matejki z r. 1888, zatytułowanego przez twórcę „Chrystus w majestacie“.

Rysunek znajduje się w „Domu Matejki“, będącym muzeum poświęconym pamięci wielkiego malarza, w Krakowie przy ul. Floriańskiej.

AUGUST KARDYNAŁ HLOND — PRYMAS POLSKI

Na rozstajnych drogach

JEST już rzeczą jasną, że bez legitymacji bezbożniczej nikt nie ma i nie będzie miał praw obywatelskich w państwach wcielonego socjalizmu czy komunizmu. W tym obiecywanym raju ziemskim tylko ci są i będą kwalifikowanymi członkami nowej społeczności, którzy posiadają pełnię czystego społeczeństwa, odwracając się od objawionych widnokręgów wiary i doszukując się sensu życia nie w własnej duszy, lecz materii, którą należy uczłowieczyć, albo w plemiennej krwi, którą trzeba ubóstwić. Świadomość Boga, zwłaszcza Boga biblijnego, a więc Boga Stwórcy, Odkupiciela i zakonodawcy, pozwoliłaby człowiekowi uzależnić się duchowo od ideowego przymusu, będącego kardynalną zasadą przepowiadanej ery ludzkości wyzwolonej. Aby się w tych socjalistycznych dyktaturach politycznych, społecznych i kulturalnych człowiek mógł pomieścić, należy go zupełnie wyjałowić z wierzeń religijnych, a zwłaszcza z chrześcijaństwa. Od wyniku tej sterylizacji zależy będzie powodzenie komunistycznych i socjalistycznych eksperymentów.

Stąd ta nieublagana walka z Bogiem i religią przy obłudnym głoszeniu wolności sumienia. Boga chciano by zaliczyć do fabuł zabobonów i wsteczności. W młynkach kpiny i pseudonauki chciano by spalić świętość i rozwiązać je na rewolucyjne wichry wraz z popiołami kultury chrześcijańskiej. Dlatego drwi się z wierzeń niby z ciemnoty, ośmiesza się życie religijne jako brzydką maskaradę, wytworzą się sztuczna i zaleknięta atmosfera bezbożnictwa, przekonania katolickie piętnuje się jako bunt, a akty kultu bożego karze się jako zdradę rewolucji. A że to nie żarty i nie przesada, o tym świadczą wypadki rozgrywające się w tych krajach, w których rozpoczęła się realizacja rozkosznych czasów prawdziwego socjalizmu. Na usługach bezbożnictwa stoją tam powolne trybunały rewolucyjne, siepańcze, terror. O niewątpliwych zamierzeniach bezbożnictwa świadczą nie tylko ruiny tysięcy zbezczeszczonej i spalonych kościołów, klasztorów, zakładów wychowawczych i dobroczynnych, lecz przede wszystkim mordowanie biskupów, rzeź kapłanów i zakonników, tępienie katolickich działaczy i redaktorów, palenie i rozstrzelanie niezłomnych wyznawców Chrystusowych, wychowanie w zasadach wojującego bezbożnictwa wwrzniętych rodzin chrześcijańskich. Bezwzględność roboty bezbożniczej ujawniają zarówno wszechświatowy zasięg jak i szatańskie natężenie propagandy antyreligijnej, prowadzonej z takim nakładem środków i pracy, tak mistrzowskimi sposobami penetracji, a tak subtelnym zakłamaniem, z tak celowym wyszukiwaniem wszelkich niedomagań bieżącej chwili, z tak perfidnym podważaniem powagi Kościoła, że

*J. E. Ks. Kardynał August Hlond
Arcybiskup gnieźnieński i poznański, Prymas Polski,
Legat Ojca św.*

chwilami walka ta przybiera charakter apokaliptycznej rozprawy antychrysta z Bogiem.

Ułatwiły to zadanie bezbożnictwu antyreligijne prądy i ruchy ostatnich stuleci. Wpręgając umiejętnie w swą służbę grzechy przeszłości, bezbożnictwo obejmuje bez trudu spadek po wolnomyślicielstwie i laicyzmie, przepisuje bez napotykania na opór na swoje dobro pozycję liberalizmu i indyferentyzmu religijnego, żniwie bogato na ateuszowskiej niwie wolnomyślicielstwa, zgarnia ostatnie plony pozytywizmu. Nawet tam, gdzie jeszcze nie zdobyło władzy wpływa na kierunek polityki, wywołuje antykościelne nastroje, wszczyna antykatolickie ruchy, stara się przeniknąć duchem laicyzmu szkołę i wychowanie, nadaje świecki ton życiu. Ujawszy zaś w swe ręce ster państwa odsłania bez zakłopotania swe oblicze totalnie skamieniałe w bezgranicznej nienawiści do Boga i wiary.

Taka jest duchowa treść współczesnego tragizmu. Życie, które się z tego posiewu zrodzi, będzie przeklęte w pamięci pokoleń. Czasy, wcielające w sobie tego ducha, będą ohydą dziejów. Narody, które się w takiej potworności pogrążą przejdą orgazmy wywrotowe i na długo wyłączą się od twórczego kształtowania nowych czasów.

Na rozstajnych drogach świata staje znowu jakby nieziemski zjaw Chrystusowego Namieśnika. Biali starzec w aureoli nadprzyrodzonej władzy i opatrnościowego posłannictwa, naznaczony królewskim stygmatem bólu i odpowiedzialności, historycznymi encyklikami przestrzega ludzkość przed odstępstwem od prawdy, przed nowym bogobójstwem. Widzi nadciągające kataklizmy, patrzy na obraz powrotu do przeraźliwego barbarzyństwa. Nie ku materii mamy zniżać swe człowieczeństwo, lecz podnosić do Boga, który „odnowi oblicze ziemi”. Toteż takimi przejmującymi sło-

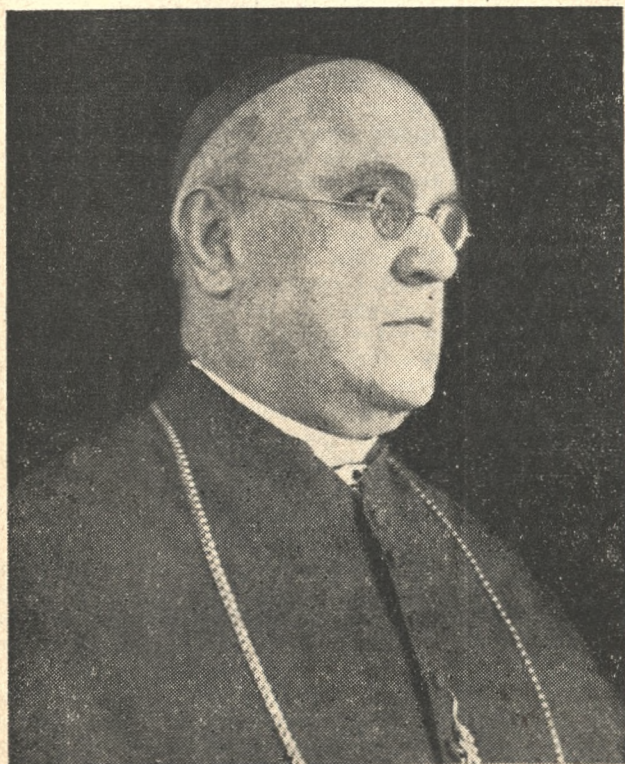
wy kończy papież swa encyklikę o bezbożnym komunizmie: „Wzniósłszy ku wyżynom oczy wzmocnione siłą wiary oglądamy niejako nowe niebo i nową ziemię, o której wspomina poprzednik nasz Piotr św. A kiedy obietnice fałszywych proroków toną w potokach krwi i leż z ich winy wylanych, jaśnieje w niebiańskiej piękności prociectwo Zbawiciela Bożego, wypowiedziane w Apokalipsie: „Oto nowe czynię wszystkie rzeczy”. Takie jest tło i uzasadnienie Międzynarodowego Kongresu Chrystusa Króla, który w dniach 25 — 29 czerwca zbiera się w Poznaniu.

Przed wszystkim zajmie się Kongres zbadaniem bezbożnictwa jako zjawiska godzącego w religię w ogóle a w szczególności w chrześcijaństwo. Ma ustalić jego przyczyny, określić zasięg jego wpływów i podać sposoby naprawy tych warunków, które sprzyjają bezbożnictwu i jego rozwojowi. Do tego zadania przystąpi Kongres obiektywnie bez ukrytych intencji, nie chce bowiem uprawiać propagandy systemów politycznych, ani wygrywać jednych form politycznych przeciw drugim a tym mniej wywoływać interwencyj międzynarodowych lub „wyrzucać czarty przez Belzebuba”. Wprawdzie, wyświetlając fachowo i naukowo zagadnienie bezbożnictwa, nie będą mogli referenci pominąć milczeniem współczesnej rzeczywistości, w której tkwią korzenie tego zjawiska, ale ustalając przyczynowy związek bezbożnictwa także z niektórymi wypadkami i filozofiami państwowymi, nie będą się wdawali w żadne polityczne dyskusje.

Kongres ma być dalej apelem do ludzi dobrej woli, a zwłaszcza do katolików całego świata, by w duchu wskazań ostatnich encyklik papieskich energicznie i wytrwale przeciwstawiali się bezbożnictwu, usuwając jego przyczyny i opierając się jego propagandzie. Kongres ma być ostrzeżeniem przed fatalnym nieporozumieniem, jakoby przez masowe wstępowanie katolików w szeregi komunizmu lub przez poufale stosunki z apostołami komunizmu i neopogaństwa można było osiągnąć zlagodzenie walki religijnej i nawet uzdrowić ducha socjalizmu. Kongres chce zaznaczyć, że jak w dziedzinie ustrojowej jedyną trwałą radą na komunizm jest naprawa stosunków społecznych, tak w sferze ducha i kultury najskuteczniejszym uodpornieniem przed zarazą antyreligijną jest pełnia życia nadprzyrodzonego i wysoki poziom ducha katolickiego. Kongres chce być wezwaniem do świętości, apostołstwa, odwagi. Chce w duszach zapalać ognie Boże a przed znużonymi narodami rozniecić przygasające znicze prawdy.

Wreszcie ma być ten Kongres międzynarodowym holdem złożonym Chrystusowi Królowi przez przedstawicielstwa europejskich ludów, a więc aktem kultu i uwielbienia, przysięgą wierności, prześlaniem za bezceństwa i świętokradztwa bezbożników, słubowaniem służby oddanej i twórczego apostołstwa, wnoszącego ewangeliczne tchnienie w nowe czasy i nowe ustroje społeczności ludzkiej.

DOSTOJNI PROTEKTORZY

*J. E. Ks. Kardynał Aleksander Kakowski
Arcybiskup Warszawy*

*J. E. Ks. Kardynał Jan Verdier
Arcybiskup Paryża, Prymas Francji*

*J. E. Ks. Kardynał Teodor Innitzer
Arcybiskup Wiednia, Prymas Austrii*

KAROL HUBERT ROSTWOROWSKI — Kraków

Potwór z drzewa i z papy...

„Gdyby nie było Boga, musiałoby się Go stworzyć. Lud (bowiem) nie dba ani o księży, ani o zabobony, ani o ceremonie religijne, ale wyłącznie o ideę niezbadanej potęgi, która jest postrachem dla zbrodni, a podporą dla cnoty. Filozof może swoją obyczajność oprzeć na innych podstawach, jednak strzeżmy się przed naruszeniem tego uświęconego instynktu i tego, wszystkim ludom wspólnego uczucia.”

Takie słowa padły dn. 21 listopada 1793 r. z ust... Robespierre'a, kiedy podjęta przez niego walka z „księżmi, zabobonami i obrzędami religijnymi”, zaczęła święcić tryumfy pod przewodnictwem jego najbardziej pojętego i logicznego ucznia: Héberta. Uczeń ten, prowokowany i finansowo wspomagany przez zamaskowanych konrrewolucjonistów z niejakim baronem Batzem na czele¹⁾ stał się apostołem bezbożnictwa, znalazł licznych zwolenników, wśród których asami byli „wysoko postawieni” obywatele a jednocześnie skończone kanale: Chaumette, Momoro, Lhuillier i Pache — i dał paryżanom widowiska o jakich nawet Voltaire nie marzył.

*

Oto dziesiątego listopada (a więc na 11 dni przed przytoczonymi słowami Robespierre'a), na rozkaz zarządu miasta, Paryż obchodził pierwszy raz (jakbyśmy dzisiaj powiedzieli) święto Rozumu. U nas rozum jest rodzaju męskiego, we Francji żeńskiego, więc wcielili się w niezwykle piękną śpiewaczkę operową, pannę Maillard. Uroczystość zaczęła się od tego, że prezydent konwentu, w obecności zgromadzonych członków tej wielce rozumnej instytucji, nabożnie (tak twierdzą źródła) ujął w ramiona świeżo upieczone bóstwo pracy: przycisnął do łona, po czym olbrzymi pochód ruszył w stronę katedry Notre Dame. Tam panna Maillard, wyniesiona na wielki ołtarz, prawdopodobnie uwierzyła w swoją wszechwiedzę, gdyż zachwyt wiernych był nie do opisania. Śpiewali, klękali, płakali.

Nie wiem jak zachowywał się w tym wszystkim Maksymilian Robespierre. Wiem tylko, że nie lubił kobiet i przesady, która z jego adwokackiej, opancerzonej paragrafami demagogii robiła żywiołowy użytek. Piękność panny Maillard mogła mu nasunąć oryginalną myśl (wygłoszoną również 21-go), że duch bezbożnictwa jest arystokratyczny, bo wyłącznie bogacze i zbrodniarze mogą się obyć bez pomocy „Najwyższej Istoty”, niebawem zaś powodzenie Hebertystów mogło go zaniepokoić i skłonić do wydania późniejszego, mniej oryginalnego dekretu: „Wierzmy w Boga i w nieśmiertelność duszy”.

*

Co prawda, posiedzenia konwentu, które odbyły się w parę dni po święcie Rozumu, mogły również dawać do myślenia. Bądź co bądź nie należało do

¹⁾ „François Chabot, représentant du peuple à ses concitoyens, qui sont les juges de sa vie politique, Pluviose, An II”.

przyjemności branie udziału w „błazeństwach” (tak się to nazywało) przechodzących ludzkie pojęcie. Na przykład taka deputacja sekcji des Gravielliers. Na czele banda zbirów, poprzebieranych w liturgiczne i pontyfikalne szaty. Muzyka rżnie „Karmaniole” i „Malborough s'enva-t-en guerre”. Za muzykantami chorągwie i krzyże. W chwili pojawienia się baldachimu piosenka: „Ach, piękny ptaszek” („Ah, le bel oiseau”). Na ten sygnał wszyscy obywatele wymienionej sekcji zrzucają ze siebie „skórę fanatyków” i zamieniają się w „obrońców ojczyzny”, odzianych w mundury narodowe i uwieńczone jakby aureolą, utworzoną z koziołkujących nad ich głowami stuł, inful, ornatów i dalmatyk. Sala szaleje. Muzyka rżnie bez przerwy. Okrzyki: „Niech żyje wolność, niech żyje republika” walczą o lepsze z puzonami. Nagle jeden z umundurowanych obrońców ojczyzny podnosi w górę dzieciaka i krzyczy (dosłownie): „Jego uszy jeszcze nie słyszały kłamstwa! Dość nie uczył się niczego, oprócz Deklaracji Praw Człowieka, które umie na pamięć!” Grzmot oklasków. Dzieciak odczytuje mowę. Na żądanie rozentuzjasmowanej sali prezydent składa „poculunek braterski” na obu policzkach tej wyuczonej papużki. Albo nazajutrz:

Jeden z sekretarzy odczytuje głośno następujący, gwarowy list, przesłany pod adresem konwentu przez gminę Orgeville (również dosłownie): „A my także chcielibyśmy zasłużyć się ojczyźnie... oczyścić ją z bydlaków (des mauvais bêtes). Mamy takiego w naszej gminie, Dręczy na rozmaite sposoby biedny naród, żywych doprowadza do wściekłości a pastwi się nawet nad trupami. Jeżeli są diabły w piekle, to jeden z nich uciekł stamtąd na nasze utracenie. Ten bydlak nazywa się „probo-szczem, albo panem Flichy. Nie chcemy tego pana Flichy i jego wody święconej...” itd.

Tak, tak. Nosić tytuł „Nieprzekupnego” (Incrruptible) i asystować takim „antyreligijnym maskaradom”, jak Danton (26 listopada) nazwał powyżej opisane posiedzenia, a oprócz tego zdawać sobie sprawę, że te orgie, reżyserowane przez utajonych „wrogów ludu”, mają na celu dyskredytowanie rewolucji w oczach świata, to wszystko razem wzięte skłania do przypuszczenia, że Robespierre nie raz i nie dwa musiał zgrzytać zębami. Ale był Robespierrem.

*

²⁾ G. Lenotre „Le baron de Batz”, str. 165—167, a źródłem „Monitor” z 14 i 15 listopada.

Mam pod ręką książeczkę z tamtej epoki³⁾. Otóż w tej książeczce przemawia do nas sam Robespierre. Posłuchajmy:

„Nikczemnicy! Mówią naszym językiem; czasem robią wrażenie, że przewyższają nas w umiłowaniu wolności; stroją się we wszystkie zewnętrzne godła rewolucji, a nawet wymyślają nowe i nie tylko należą do wszystkich stowarzyszeń ludowych, ale nawet im przewodzą i nimi kierują; mając w ręku patent na patriotyzm, który wiąże ich z naszą sprawą, robią co mogą, żeby tę sprawę ośmieszyć...”

To było pite do Hebertystów. A do Dantonistów? Od rządu rewolucyjnego należy się prawemu obywatelowi pełna, narodowa ochrona, wrogom ludu nie należy się nic, oprócz śmierci. Ci, którzy to rewolucyjne prawo nazywają samowolą i tyranią są głupimi, lub złośliwymi sofistami⁴⁾. Tym głupcem był (25 grudnia) Camille Desmoulins, który odważył się (20-go) napisać w czwartym numerze „starego Kordylierza”: „Wypuścić na wolność 200.000 obywateli, których nazywacie podejrzanymi! To, czego Francji potrzeba, nazywa się Komitetem ulaskawień”. (Comité de clémence). Robespierre mierzył w Desmoulinsa a by trafić Dantona, gdyż obaj ci rewolucjoniści, syci chwały i mamony, uważali (jak to często bywa) rewolucję za ukończoną, do tego stopnia ukończoną, że Danton wziął po kryjomu katolicki ślub, oczywiście na żądanie uroczej (choć holdującej „zabobonom”) narzeczonej.

*

I Robespierre zaczął masakrować. Najpierw „kichnetli do kosza” (tak się nazywało gilotinowanie) nikczemnicy, ośmieszający antyreligijnymi maskaradami „sprawę”, a potem kichnetli do kosza „moderatorzy”, tęskniący za spokojem, dostatnim bytowaniem i gotowi nawet do kompromisów w rodzaju katolickich ślubów.

Robespierre został sam na placu. Niestety wpadł na nieszczęśliwy pomysł. Siódnego maja 1794 r. wydał dekret, o którym już wspominałem, a który brzmiał: „Lud francuski uznaje istnienie Najwyższej Istoty i nieśmiertelności duszy”, a ósmego czerwca zorganizował święto tej Istoty. Zanim stanął w błękitnym fraku, z bukietem polnych kwiatów w dłoni i z wspaniałym pióropuszem zdobiącym kapelusz na czele pochodów, zawołał wielkim głosem: „O naturo! Jakżeż wzniosła, jak

³⁾ „Convention nationale. — Pièces trouvées dans les papiers de Robespierre et complices — imprimées en execution du decret du 3 Vendémiaire — Affaire Chabot — Faction Proly — a Paris, de l'Imprimerie Nationale — Brumaire, L'an III”.

⁴⁾ Histoire parlementaire de la Revolution française par Bouchez et Roux, XXX, 458—469.

pełną rozkoszy jest twoja potęga”. Potem zaś zwrócił się do ludu mówiąc: „Dzisiaj, pod opieką bóstwa, oddajemy się wzruszeniom czystej radości! Jutro walczymy nadal z występkiem i tyranją!”

*

Atoli radość Robespierrea nie była całkiem czysta. W ogrodzie Tuilerii zbudowano potwora z drzewa i papy, który miał przedstawiać ohydę ateizmu. Ten potwór miał być podpалony „pochodnią prawdy”, a z jego popiołów miał się wyłonić posąg zwycięskiej „Mądrości”. Zwycięska „Mądrość” wyłoniła się, ale okropnie okopcona. Co gorsza, gdy Robespierre kroczył na czele pochodu, oprócz okrzyków: „Niech żyje Robespierre”, dolatywały do jego uszów drwiące głosy: „Patrzcie! Udaje króla! Arcykapłan najwyższej istoty! Nie wystarczy mu być władcą, chce być jeszcze bogiem!”

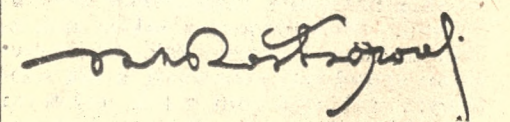
„Święto najwyższej istoty” było ostatnim dniem Robespierrowej potęgi. Okopcona mądrość sprawiła, że 27 lipca — a więc w 28 dni po opisanym (chyba największym) błazeństwie — do kosza kichnetł... jej twórca.

Poruszyłem to bagno wielkiej rewolucji francuskiej, ażeby z jego dna wyłowić pochodnię prawdy prawdziwej, że walka podjęta w imię rozumu, a zwrócona przeciw wierze, zaczyna się zawsze od tępienia „księży, zabobonów i ceremoniałów religijnych” — z nieubłaganą konsekwencją wpada w wilcze doły fanatycznego bezbożnictwa — tam zamienia się w maskaradę, w potwora z drzewa i papy — podpala się sama nieżyłcowymi, papierowymi doktrynami — wreszcie przechodzi do historii pod postacią zbrodniczej, odciekającej krwią męczenników i o pomstę do nieba wołającej głupoty.

Tak było we Francji, tak będzie niebawem w Rosji i w Hiszpanii, i tak będzie wszędzie, gdzie ewangelistów zastąpią potomkowie Jana Jakuba Rousseau, świętych potomkowie Robespierrea, sprawiedliwość Bożą trybunały rewolucyjne a miłosierdzie Boże — gilotyny.

Dlatego dzisiejsze prześladowanie Kościoła nie powinno nas, katolików, przerażać, a walka z bezbożnictwem wydawać się ponad siły. Kościół jest cetrzaskany z walką, a wojujące bezbożnictwo jest naszym mimowolnym sojusznikiem. Zjada się samo, podpala się samo, obniża okopconą mądrość swoich twórców, błądzi się w oczach świata, chamieje z przerażającą szybkością, i maluczo, a lud, oświecony jego ceremoniałem, prześle pod naszym adresem listy, kończące się słowami: „Nie chcemy tego bydlęcia i jego diabelskiej strawy”.

Tylko trzeba zakasać rękawy i ławą do „winnicy Pańskiej” — do roboty!

Kraków

PROF. DR PAWEŁ GANTKOWSKI — Poznań

Dawniejsze Kongresy Ligi Katolickiej

Wspaniałe i podniosłe są we wspomnieniach moich owe znamienne, pierwsze dni powstania w Poznaniu; przecież nieomal bezbronni i beziemni bohaterowie powstawali z szeregu wszystkich warstw tutejszego społeczeństwa, a z tych pierwszych karmazynów krwi, za wolność w imię Boga przelanej, wznosiły się z wiekowego niejako zbudzone letargu skrwawione orły białe i — zdawało się — bohaterom tym „przysiadły na głowach, jakby z tym ludem polskim w zмовach”. Wszyscy wówczas korzyli się przed Bogiem, zapelniali świątynie i odczuwali, że trzeba ten nowy gmach państwowy budować i umacniać wedle starej tradycji wiary, po myśli proroczych słów Mochnackiego: „że wskrzeszenie Narodu jest to odnalezienie Jego zatraczonego jestestwa.”

Wśród takich to nastrojów społeczeństwa wielkopolskiego i — rzec można — całej dzisiejszej zachodniej Polski, X. Józef Prądzyński wręczył w tymże styczniu 1919 r. X. arcybisk. Dalborowi na Jego zlecenie opracowany projekt ustawy przyszłej Ligi Katolickiej. Długo trwały rozważania tego projektu i tej myśli, aż 21 marca 1920 roku na zebraniu u X. arcybiskupa grono osób, ze wszystkich warstw spo-

łeczeństwa zaproszone, postanowiło założyć Ligę ku obronie i popieraniu sprawy katolickiej w Polsce, Ligę Katolicką, która też 1 kwietnia 1920 r. formalnie pracę swą rozpoczęła pod kierunkiem i dyrektywą generalnego jej sekretarza i intelektualnego twórcy, X. Józefa Prądzyńskiego. Na I zjeździe delegatów Parafialnych Lig Katolickich w dzień 14 września 1920 r. ukonstytuowała się Diecezjalna Liga, której prezesurę złożył w niegodne moje ręce.

I dała mi Opatrzność to niezwykle szczęście i wielki zaszczyt, że otwieram 14 kongresów katolickich, wielki Kongres Eucharystyczny, wielką liczbę dni katolickich, uroczystości papieskich i wiecowych manifestacji katolickich w czasach, gdy niepolskie ideologie zaczęły podważać podstawy katolickiej Polski.

Najdostojniejszy pierwszy protektor Ligi Katolickiej, X. arcybiskup Prymas Polski Dalbor podzielił od razu naszą propozycję, aby z krzyżem Chrystusowym w ręce, jak z pochodnią wiary, ródzić w dorocznych kongresach po wielkopolskiej ziemi i budzić nadzieję i Chrystusową miłość, aby poza tym kongresy, poza plenarnymi zebraniami z aktualnymi referatami, odpowiada-

jącymi potrzebom chwili i nastrojom życia publicznego, składały się niejako z sumy walnych zebrań wszystkich zrzeszeń i stowarzyszeń katolickich. Tak więc odbyły się kolejno od roku 1920 do r. 1934 włącznie kongresy Ligi Katolickiej w Poznaniu (4 razy), w Bydgoszczy, Lesznie, Gnieźnie, Ostrowie, Inowrocławiu, Gostyniu, Zbąszyniu, Kępnie, Wągrowcu i Pleszewie.

Ks. prałat Józef Prądzyński. dowołał w Poznaniu

w dniach 26 — 28 października 1920 r. Zaiste odżywają w tej chwili przed moimi oczyma jakieś jakby matakowskie, historyczne płótna. W auli uniwersyteckiej zasiadł obok pierwszego Prymasa Odrodzonej Polski nuncjusz apostolski, ks. arcybiskup Achilles Ratti, obecnie papież Pius XI, w otoczeniu wysokiego senatu duchownego. Naprzeciw zasiadli przedstawiciele

ciela rządu dzielnicowego i tego tak gorąco przez wszystkich umiłowanego wojska polskiego, a obszerną aulę i wszystkie jej przyległe przedsionki wypełnili szczerze liczni uczestnicy kongresu.

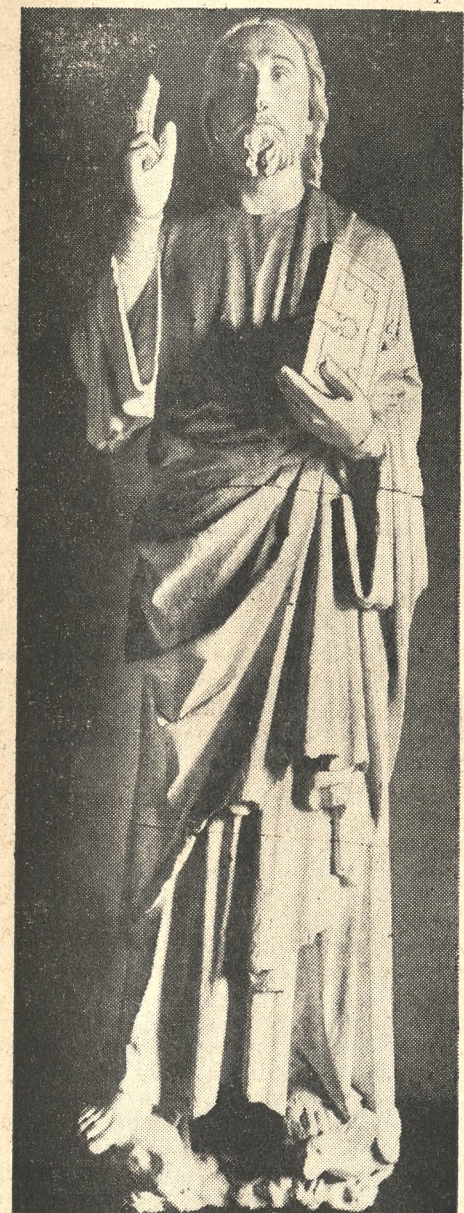
Pamiętam dwa oświadczenia ówczesnego nuncjusza, a obecnego Ojca św. w rozmowie do mnie wygłoszone, które zdradzają głębokiego obserwatora. Otóż w drodze do auli uniwersyteckiej, powiedział mi najdostojniejszy nasz gość ówczesny, iż przejeżdżając przez miasto nasze nie widział tego ożywienia zebranych tłumów, nie widział tych ruchów gwałtownych, spotrzeganych w Warszawie, a raczej wielkie skupienie i jakby smutek; w powrotnej zaś drodze rzekł, iż przejeżdżając tam głęboką i powagą pierwszego pienarnego zebrania, i że chociaż nie zna naszego pięknego języka, to jednak z rozpromienionych twarzy mówców zrozumiał niejako treść ich myśli i przekonań.

A na tym zebraniu naprawdę był olbrzymi entuzjazm, bo gdy przy otwarcu kongresu zaznaczył, że tylko na podłożu nauki Chrystusowej narodzi się silna wiara w szczęśliwą przyszłość Polski, która dać może i dać musi wszystkim swym dzieciom szczęście i zadowolenie, że tylko pod przewodnictwem i sztandarem Krzyża Chrystusowego zsiść się mogą wszystkie słowa Krasńskiego: „Ja wam zwiastuję, że Polska nie będzie Króle-

NIKODEM PAJZDESKI — Poznań

Chrystus-Król w sztuce europejskiej

SZTUKA europejska średnio-wieczna, jak niemniej sztuka nowszych czasów, przejęła typ Chrystusa Pana o takim charakterze, jaki się ustalił w epoce wczesno-chrześcijańskiej. Fakt ten bynajmniej nie przesądził sprawy dalszych przeobrażeń poważnego dziedzictwa, przekazanego następnym pokoleniom zarówno w rzeźbie, jakoteż w malarstwie. Zachowując raz ustalona koncepcję, zmierzającą do nadania postaci Chrystusa Pana, jak najwyższych walorów piękna, zaprowadza się zmiany, dotyczące przede wszystkim samego wyrazu oblicza. Nowy dorobek koncentruje się w tym, że twarz Chrystusa nabiera większej głębi duchowej oraz bosko-ludzkiego dostojenstwa. Wpro-

CHRYSTUS KRÓL Z AMIENS
Piękna rzeźba z XII wieku, pełna wyrazu mimo swego prymitywizmu.

wadzenie w życie tych nowych ideałów objawiło się najwcześniej we francuskiej rzeźbie gotyckiej. Znane rzeźby „Dobrego Chrystusa” z 12-go stulecia, zdobiące portal Katedry w Amiens, oraz posąg „Dobrego Boga” w katedrze w Reims z początku 13-go wieku, wysuwają się na plan pierwszy, jako potężne kreacje plastyki europejskiej. Chrystus Pan ukazuje się nam, jako postać o pięknych męskich rysach, o twarzy pełnej spokoju i dobroci. Dzieła te oznaczają w rzeźbie monumentalnej najwyższe szczyty artystycznej doskonałości, dotąd nie prześcignione.

Przeobrażenia typu Chrystusa w malarstwie wiążą się z okresem odrodzenia malarstwa włoskiego w 14 wieku, a zwłaszcza z twórczością Giotto, wielkiego artysty trecenta. On to jako pierwszy stworzył obraz Chrystusa Pana, żywo przemawiający swoją prawdą życiową, szlachetny typ, kryształujący się w atmosferze francuskiej pobożności, stanowiącej zaczątek wielkiej przemiany duchowej wierzącego świata. Typ Chrystusa przekazany nam przez Giotto w jego głośnych freskach zdobiących kaplicę Arena w Padwie, do dziś dnia zmusza do podziwu. Sztuka włoska 14 — 16 stulecia zajmując się żywo tematem postaci Chrystusa Pana, stwarza typ wyidealizowany, bardzo pociągający dobrocią i miłym wyrazem oblicza. Niezapomniane dzieła w tej dziedzinie Fra Angelico z Fiesola, Raffaella, Michała Anioła, Tycjana i innych należą do największych skarbów, jakie artyści włoscy nam przekazali.

W malarstwie północnych narodów

Niderlandczycy w 15 wieku stwarzają obraz Chrystusa Pana, znacznie odbiegający od utartych wzorów. Główni malarze, bracia Eyck'owie ustalają typ „Pana Świata” — Króla Królów — w odmiennej postawie, przedstawiając Go w sposób realistyczny, siedzącego na tronie, z berłem i koroną. Łagodność, boska dobroć, które cechują obrazy włoskie o wybitnie idealistycznym założeniu, zostały zastąpione dostojną powagą i boską wszechpotęgą, wymownie podkreślona takimi akcesoriami jak korona i berło.

W Niemczech ryciny Schongauera oraz Dürera przyczyniły się do spopularyzowania typów Chrystusa, przez nich ustalonych. Dorobek tych artystów żyjących w 15 — 16 wieku zachował do dziś dnia duże znaczenie, nie tylko w krajach germańskich.

Naturalnie i inne narody brały żywy udział w pracy nad rozwiązaniem zagadnień, dotyczących postaci Chrystusa Pana. Rezultaty tych usiłowań, jakie zauważamy na przestrzeni minionych wieków, nie odbiegają jednak od zasad i ideałów ustalonych w głównych ośrodkach twórczości artystycznej.

Możliwości dalsze niewątpliwie zawsze istniały i nadal istnieją, czego dowodem są liczne próby podejmowane i w czasach najnowszych. Pomimo to typ ustalony w wiekach średnich panuje bezspornie nadal, zarówno w rzeźbie jakoteż i malarstwie. Wśród tych narodów oddających w sztuce głęboki hołd Królowi Królów, znajduje się i Polska, która poprzez wieki całe bierze czynny udział w pracy artystycznej tak wyjątkowego znaczenia.

CHRYSTUS KRÓL Z GANDAWY
Obraz z głównego ołtarza gandawskiego braci Eyck'ów. Pochodzi z XV wieku.

JÓZEF KISIELEWSKI — Poznań

Drogi i narzędzia propagandy

KAŻDA zbiorowość ludzka kształtowana jest zarówno przez wielkie, jak i przez małe zdarzenia życia codziennego. O tej ostatniej prawdzie w wielu okresach nie chciało pamiętać. Po prostu przykro było myśleć, że rzeczy tak podniosłe, jak zbiorowa psychika społeczna, mogą zależeć od rzeczy pospolitych. Przyjemniej było sądzić, że zależą tylko od wielkich idei niesionych przez wielkie słowa, tylko od rzeczy wzniosłych. Dlatego bardzo często pojawiały się epoki skłócone wewnątrz: ich wielkie idee kłóciły się z charakterem życia codziennego wielkich mas ludzkich. Dziś, w dobie coraz poważniejszych badań socjologicznych, a przede wszystkim w okresie rozbudowywania

przez systemy polityczne mechanizmu propagandy — wiadomo już dokładnie, jak wielką rolę w urabianiu charakteru mas ludzkich odgrywają drobne zdarzenia życia codziennego, skłócone czy też szarmonizowane z wielkimi ideałami. Niestety, tę świeżo zdobytą świadomość użytkuje się czysto utylitarne, dla osiągnięcia celów doraźnych, często niejasnych i brzydkich. W małej tylko skali usiłuje się ją zaprzęć w pracę nad wychowywaniem, kształtowaniem i urabianiem całych środowisk ludzkich w ten sposób, w jaki się dotąd wychowywało jednostki.

W życiu wielkich idei wybitną rolę odgrywa wielka natchniona sztuka, — w zwykłym, powszednim życiu mas ludzkich taką samą rolę odgrywa sztuka owego najdrobniejszego formatu, którą zwykło się nazywać sztuką

stosowaną, czy użytkową. Stanowi ona słaby i niedołężny odbłask wielkich dzieł artystycznych, ale jest równocześnie nieodłączną pożywką szerokich mas ludzkich, które muszą posiadać na codzień obok pracy i chleba również namiastkę sztuki.

Ludzie wielkiej literatury i ludzie wielkiej polityki nie zwykli zwracać uwagi na ten rodzaj twórczości. A przecież, chociaż tak nędzna, tak wydawałoby się bez znaczenia, istnieje, stanowi produkt masowy, codzienną pożywkę wielu milionów ludzi. Od tego, jaka ona jest, ta popularna sztuka, zależy bardzo wiele — ona to urabia w dużej mierze codzienny świat myśli i świat zapamiętywań moralnych szerokich mas ludzkich.

Warto więc postawić pytanie — ja-

stwem tylko lub Rzeczpospolitą, lecz „niedziela wieków, na jaw wydobytą” — zapanował nastrój podniosły przez całe zebranie się ujawniający, ukoronowany rezolucją, jednomyślnie przyjętą, że musi stanąć w Poznaniu pomnik Chrystusa Króla i to w miejscu pomnika żelaznego kanclerza Bismarcka, który właśnie Królestwu Chrystusowemu zacięty walkę zapowiedział.

Odtąd w tym samym duchu, z równym entuzjazmem i wśród tego samego podniosłego nastroju odbywały się wszystkie kongresy.

W r. 1925 odbył się kongres w Ostrowie. Na sali Teatru Miejskiego zasiadł na estradzie J. Em. ks. kardynał Prymas Dalbor (w otoczeniu ks. arcyb. Teodorowicza (częstego uczestnika naszych kongresów), ks. ks. biskupów Przeździeckiego, Tymienieckiego, Laubitz i ówczesnego Śląskiego Delegata Apostolskiego, obecnego J. Em. kardynała Prymasa dra Hlonda. Otwierając ten kongres nawiązałem do tradycji Bolesława Chrobrego, który był wielkim duchem i umysłem, a pojmując głęboko ideę chrześcijaństwa, postawił wysoko państwowość polską. Hasłem Bolesława było zawsze: „Za Wiarę i Ojczyznę”. Za tą właśnie ideą stał się męczennikiem, we więzieniu ostrowskim mianowany kardynałem-arcybiskupem męczennik Prymas Mieczysław Ledóchowski.

Nawiązując do tych słów ks. kardynała Prymas Dalbor odczytał specjalne

orędzie Ojca Św., by dać wyraz temu, że tak jak dawny papież pamiętał o więźniu arcybiskupie, którego pruska racja stanu na dwuletnie więzienie skazała, tak obecny papież pamięta o nas, wyzwolonych z niewoli.

Było to niejako pożegnanie arcybiskupa z Ligą Katolicką, z którą pielgrzymował w dotychczasowych wszy-

Prof. dr Paweł Gantkowski.

stkich kongresach, bo już w Ostrowie widać było na szlachetnej twarzy Jego piętno choroby, która miała po pół roku przeciąć nie Jego chwalebne życie. Lecz Opatrzność dała na tron następcę, którego przodkowie w podziemiach Górnej Śląska wykuwali w pocie czoła ciężkim kilofem z czarnej skały — rzec można — polskie, katolickie serce, następcę w osobie obecnego Prymasa Polski J. Em. ks. kardynała dra Hlonda, który zaszczytnie podjął dalszy ciąg pracy swego poprzednika i już na kongresie w roku

1926 w Poznaniu wskazał na kryzys duszy polskiej:

„Lat osiem mija — tak mówił — jak Polska w pierwszym uniesieniu wolności wychyla instynktem swe dziejowe przeznaczenie i zerwała się do pochodu ku wielkości i potędze, wśród których kiedyś innym narodom świecić miała przykładem cnót prywatnych i zbiorowych. Były błędy, były grzechy, była słabość, były bolesne nieporozumienia. A przede wszystkim był w duszy polskiej od samego początku jakiś rys głęboki, któregośmy zatrzeć nie zdołali, rys, który się w pewnych okresach groźnie powiększał, a w końcu po ośmiu latach wolności doprowadził duszę polską do przesilenia. Zamysłona przystanęła Polska na wielkim gościńcu owych dziejów, by rozbić własne czyny, aby się dopatrzyć tego co ją osłabia i poniża. Głosi się obecnie zasady, odbierające ludziom ideały duchowe, a mające je pchnąć w objęcia przewrotu i komunizmu. Jako trwale wezwanie do oswobodzenia się z duchowych węzłów tej ideologii zaprowadził Ojciec Święty nową w kościele uroczystość, święta Chrystusa Króla. Odrodzenie Polski dokonać się musi najprzód w polskich duszach, z których drogą zdrowego czynu płynie odrodzenie we wszystkie objawy naszego życia zbiorowego. Następnie ma się Polska postarać, aby Chrystus Swymi prawami i Swoim duchem zapanował w naszym życiu społecznym i politycznym.”

Otóż taki był program, który niejako obecny Prymas Polski dla ówczes-

snej Ligi Katolickiej i polskiego narodu nakreślił. To też w tym duchu przygotowywała Liga Katolicka na polecenie J. Em. ks. kardynała Prymasa ów wielki Kongres Eucharystyczny, o którym jeszcze kilka uwag na zakończenie podam.

Był to pierwszy, co do rozmiarów kongres tego rodzaju w Polsce, bo nie miał już zupełnie charakteru regionalnego. Ojciec święty mianował osobistym przedstawicielem Swoim na tym kongresie, odbywającym się od 26 do 29 czerwca 1930 r., nuncjusza apostolskiego, ks. arcybiskupa Marmaggięgo.

Otwierając Kongres Eucharystyczny analizowałem głębiej słów, które swego czasu Ojciec święty wygłosił, „że świat spłonie w płomieniach zagłady, jeżeli nad nim Chrystus-Król rządów nie obejmie”.

Jeszcze się to niestety dotąd nie stało, a przyczynić się do tego, by tak się stało, ma obecny kongres międzynarodowy, dla którego te dawniejsze kongresy Ligi Katolickiej i obecnej Akcji Katolickiej dobrze teren przygotowały. Niech pójdzie z tego kongresu światło katolickie na cały świat, a przede wszystkim na Polskę!

Prof. dr Paweł Gantkowski

ki charakter posiada popularna sztuka u nas, w Polsce: popularna literatura, teatr i film?

LITERATURA

Mały urzędnik, drobny kupiec i rękodzielnik nie czyta Hamsuna, Conrada i Sygrydy Undset. Dobrze, gdy w ogóle garnie się do czytania. A gdy już odkrył w sobie jego potrzebę, sięga wówczas po książki, które nie są w ogóle notowane w działach bibliograficznych pism, ani recenzowane w periodykach literackich. To jest książkowa siećka, literackie nieużytki, których się nie dostrzega, wiedzą o nich zaś ci, którzy karmią nimi swoją wyobraźnię. A nie jest to zastęp tak znów mały. Powiedzieliśmy — drobny kupiec, urzędnik, rzemieślnik. Ta kategoria posuwa się ku górze. Często nawet inteligencja czyta ten rodzaj lektury, choć się do tego nie przyznaje.

Podąża stwardza wytwórców. Istnieje w Polsce cała osobna kategoria księgarń wydawniczych, które specjalizują się w wydawaniu masowych produktów książkowych. Książki tych oficyń posiadają zazwyczaj dużo większe nakłady od nakładów najgłośniejszych dzieł literackich. I są to przeważnie tłumaczenia. Przypomnę tylko dla przykładu olbrzymi, rekordowy sukces czytelnicy (przeszedł on prawie niezauważony przez prasę) kilkudziesięciu tomów opowiadań historycznych Zevaca, francuskiego pornografa i kalumniatora, zięjącego nienawicią do religii katolickiej.

Literatura, którą się żywią szerokie masy czytelnice w Polsce, którą się zabiera do pociągu, która stanowi treść przeciętnej biblioteki domowej, która najchętniej jest wypożyczana w czytelnich — składa się przede wszystkim z tłumaczeń. Decyduje o tym fakcie taniość produkcji i łatwość dokonywania wyboru wydawanych dzieł. W produkcji wydawniczej powieści tłumaczona jest tańsza od powieści oryginalnej. Autoryzacja kosztuje nie wiele, albo nie kosztuje nic, jeśli wydawca sprytnie zdola się uwinąć. Przekład podejmuje się za niedzne pieniądze ludzie albo zmuszeni ostateczną potrzebą, albo opętani koniecznością oglądania swoich elukubracji w druku.

Po wtóre przy wydawaniu dzieł oryginalnych wydawca jest w dużej mierze zdany na przypadek, na kaprys i kierunek zainteresowań autora. Przy wydawaniu tłumaczeń linie wydawniczą można kształtować dowolnie, a kształtuje się ją w ten sposób, żeby wydana książka ujmowała czytelnika łatwością fabuły, jaskrawością szczegółów i klimatem maskowanego cynizmu, który jest tak typowy dla większości tłumaczeń, wychodzących obecnie w Polsce.

Wydawcom tej kategorii książek należy się osobne studium i osobna uwaga. Niemal w stu procentach rekrutują się oni z przedsiębiorców żydowskich. Niektórzy z nich utrwalają swoje przedsiębiorstwa i zamieniają w wielkie i znane firmy wydawnicze, do których przenoszą trochę tylko przeinaczone metody z poprzednich okresów swojej działalności. Ale większość wydawnictw to imprezy małe, anonimowe, przelotne, które powstają i giną, które w swej przelotności znajdują doskonałą osłonę przed rachunkiem drukarni, komornikiem, często sądem.

Tłumaczenia beletrystyki z obcych języków są u nas niemal zupełnie monopolizowane. Istnieją specjalne biura tłumaczeń, które wykupują prawo autoryzacji od głośniejszych autorów, istnieją tłumacze, którzy obstawiają poczytniejsze książki. W praktyce doprowadza ten stan rzeczy do tego, że w języku polskim pojawiają się tłumaczenia tylko tych książek, które anonimowe, a przedsiębiorcze centrale tłumaczeń chcą dopuścić do czytelnika polskiego. Nie potrzeba dodawać, jakie w tym układzie stosunków tkwią możliwości propagandowe.

TEATR

Zjawisko centralizacji i monopolu wystąpi jeszcze jaskrawiej przy omawianiu spraw teatru. Teatry w Polsce nowych sztuk polskich nie wystawiają prawie zupełnie. Utwory więc oryginalne nie wchodzą w zakres tych rozważań, jakkolwiek nawet przy tej ograniczonej ilości niejedną gorzką zarzut dałoby się postawić przeciętnej polskiej komedii. Chodzi jednak o masę. Tworzą je sztuki tłumaczone. W Polsce istnieją cztery agencje teatralne, które trudnią się pośrednictwem pomiędzy autorem sztuki, a teatrem, który chce daną sztukę grać. Wszystkie cztery istniejące agencje są agencjami żydowskimi!

Niejednokrotnie zadawano sobie

Odręczne pisma Ksiąząt Kościoła o Kongresie i bezbożnictwie

Niech Chrystus Was strzeże od bezbożnictwa, niezgody i wstrząsów! Niech będzie z wami w dni pokoju i godzinę doświadczenia!

Legat Papieski.

Poznań, dnia 25. czerwca 1937 r.

„Niech Chrystus Was strzeże od bezbożnictwa, niezgody i wstrząsów! Niech będzie z wami w dni pokoju i godzinę doświadczenia!”

Ks. kard. August Hlond, Legat Papieski.

Poznań, dnia 25 czerwca 1937 r.

Międzynarodowy Kongres Chrystusa Króla w Poznaniu podejmuje zadanie uświadomienia katolików całego świata, czym jest bezbożnictwo dla ludzkości. „Poszczególne bezbożnicy istnieli po wsze czasy, ale zorganizowane bezbożnictwo, popierane przez rządy, jak w Rosji, Meksyku, Hiszpanii i gdzieindziej, jest tworem czasów dzisiejszych. Usiłuje ono zniszczyć pojęcie Boga i wszelką religię, określając stosunek stworzenia do Stwórcy. „Już starożytni mędrcy ostrzegali przed bezbożnictwem groźbą, że wszystkie narody i państwa bez religii muszą zginąć bezpowrotnie. W naszych własnych oczach upada Rosja, Meksyk i Hiszpania, które z wyżyn chrześcijańskiej cywilizacji staczają się w otchłań barbarzyństwa. „Opierając się na ostrzeżeniach i pouczeniach Ojca św. Piusa XI, zawartych w Encyklice o bezbożnym komunizmie, Międzynarodowy Kongres Chrystusa Króla w Poznaniu spełni doniosłą rolę dla ludzkości.”

19. VI. 1937.

„Opierając się na ostrzeżeniach i pouczeniach Ojca św. Piusa XI, zawartych w Encyklice o bezbożnym komunizmie, Międzynarodowy Kongres Chrystusa Króla w Poznaniu spełni doniosłą rolę dla ludzkości.”

Ks. kardynał Aleksander Kakowski.

Que Dieu aide la chère Pologne à remplir sa belle destinée!
+ Jean card. Verdier, archevêque de Paris

„Que Dieu aide la chère Pologne à remplir sa belle destinée.”
(Niech Bóg dopomoże drogiej Polsce wypełnić jej piękne posłannictwo.)

Ks. kardynał Jan Verdier, arcybiskup Paryża.

pytanie, dlaczego repertuar teatrów w ja się odpowiedzią, że taka jest Polska posiada charakter tak jednostronny z wyraźną inklinacją do pornografii i cynizmu. Uzależnieni od agencji dyrektorzy teatrów zasłania-

właśnie współczesna twórczość teatralna zagranicą. Jest to oczywiście fałsz. Mamy do czynienia z potężnym a potwornym spiskiem, który lansuje

pewnych autorów, nie dopuszcza zaś innych pisarzy nawet wysokiej klasy artystycznej. Dość powiedzieć, że polscy bywalcy teatralni nie znają zupełnie wielu przodujących nazwisk w dziedzinie współczesnej twórczości teatralnej, znają zaś we wszystkich szczegółach działalność jakiegoś Bus Feketego, który na scenach polskich robi olśniewającą karierę i jest przepłacany za płaską, głupią i plugawą pornografię.

Cztery agencje teatralne, skupiające cały ruch tłumaczeń teatralnych, cóż to za potężne narzędzie propagandowe!

FILM

Niemal cała światowa produkcja filmu znajduje się w rękach kapitału żydowskiego. Ze właściciele wytwórni obok spekulacji na zysk przeprowadzają propagandę ideową i moralną o tym pisano wiele i często Zbyt często, aby warto było powtarzać. Może tylko nie od rzeczy będzie wspomnieć o stosunkach panujących w filmie polskim. O ile bowiem nie możemy mieć wielkich na razie nadziei na przeprowadzenie zmian w filmie światowym, o tyle nadzieja taka istnieje w stosunku do filmu polskiego.

Oprócz trzech, może czterech filmów pełnometrażowych — cała dotychczasowa twórczość filmowa w Polsce wykonana została przez producentów żydowskich. Przez ekrany naszych kin przewijały się polskie filmy historyczne, religijne i narodowe, była wersja „Trylogii”, „Pana Tadeusza” i „Popiołów”, pojawiał się Zygmunt August, Książę Poniatowski, teraz przychodzi kolej na Kościuszkę, widzieliśmy filmy jasnogórskie i ostrobramskie — wszystko to pojawiało się w interpretacji ludzi, którzy nie mogli ani rozumieć, ani odczuwać opracowywanych wątków. Tworzyli oni bolesną parodię ważnych tematów, którą chłonęły masy, urabiając swoje pojęcia i swój smak estetyczny na tych okropnych wzorach. Urabiali również, znowu na polskich komediach filmowych, swoje pojęcia moralne i obyczajowe. Kto widział chociaż jeden polski film współczesny wie, co chce przez słowa powyższe wyrazić: opływa taki film atmosfera zupełnego amoralizmu, klimat życia kabaretowej cyganerii wielkiego miasta.

Mówi się obecnie o źródłach bezbożnictwa. Rzecz prosta, pierwsza rzecz to konieczność odkrycia tych ośrodków, skąd idą rozkazy i dyspozycje bezbożniczej akcji. Ale warto również wskazać na bezpośrednie narzędzia tej akcji i rozważyć jej formy, posiadające niejednokrotnie charakter niewinny i tendencje dobrze ukryte. Istota propagandy bezbożniczej tkwi w zjawisku wprowadzania na teren cywilizacji chrześcijańskiej form cywilizacji materialistycznej. Sprawa rozróżnienia tych dwóch założeń ideowych w poszczególnych zjawiskach życia jest nieraz tak delikatna i trudna, że pole do zręcznej dywersji otwiera na ścieżaj.

Przez czytanie powszechnie książkę, przez teatr i przez film ukazywany jest pewien typ życia, o rozluźnionych zasadach. Wszelka surowość życia, wszelki rys bohaterstwa, wszelka wola jest zrzeczenie i sugestywnie ośmieszana. Już to samo wystarczy, aby rzucić na masy ludzkie złe, fałszywe sugestie i stwarzać grunt do wielkich chorób społecznych, przeciw którym mobilizuje się dziś cały świat.

Gdy się obserwuje stosunki polskie, i gdy się zbierze przytoczone fakty jeden obok drugiego — widać dopiero, że istnieje wewnętrzny aparat do urabiania mas. Aparat o niesłychanej precyzji i doniosłości. Narzędzie, które przez książkę, słowo teatralne, przez film trafia wprost do jednostki, zdolne jej narzucić zamyśloną sugestie.

Nie można przeczyć, że czynnikami, które w tej chwili tym narzędziem w Polsce dysponują, udało się jego oprowadzenie tylko dlatego, że ogół polski, a także wiele kierowniczych jednostek niedoceniało dotąd znaczenia popularnej sztuki. Zajęci wraca nad wielkimi ideami, przeczyli ten oczywisty fakt, że człowieka kształtuje wielka idea, ale utrwała go w niej codzienne powszednie życie i jego sprawy.

Faust Kisielewski

DR ANDRZEJ WOJTKOWSKI — Poznań

O staropolskich sposobach nawracania pogan

W CHWILI, kiedy z okazji Międzynarodowego Kongresu Chrystusa Króla zdajemy sobie sprawę z wartości, jakich Polsce dostarczył katolicyzm, oraz z wartości, jakimi Polska odwzajemniła się katolicyzmowi, warto sięgnąć w daleką naszą przeszłość i przypomnieć sobie, jak przodkowie nasi zapatrywali się na sposoby nawracania pogan.

Historcy nasi (Roman Grodecki: „Polska a wyprawy krzyżowe”, Przegląd Współczesny, tom VII, 1923) wykazują, że najdawniejsze nasze wojny z pogańskimi pobratymcami na zachodzie i północy (Lutkami i Pomorzanami) oraz z pogańskimi Prusami miały cele wyłącznie państwowe. Nie przyświecała im myśl religijna, myśl przymusowa, siłą miecza dokonywanego nawracania na chrześcijaństwo. Mimo nacisku ze strony duchowieństwa zachodnio-europejskiego, nie wyłączając papieży, Polska średnio-wieczna nie chciała uznać i nie uznała wojny jako sposobu szerzenia chrześcijaństwa.

Toteż nie mieczem, lecz misjami nawróciła Polska Pomorze. A od początku wieku XIII także i wśród pogańskich Prusów działały misje polskie, wysyłane przez cystersów z Wielkopolskiego Łekna. Lecz starania celem nakłonienia Polski do stosowania przymusu, a nie tylko łagodnej perswazji wobec sąsiednich pogan i wtedy jeszcze nie ustawały. W r. 1218 papież Honoriusz III polecił biskupowi misyjnemu w Prusach, Chrystianowi, działającemu w oparciu o wymienione już Łekno, wywrzeć nacisk na książąt chrześcijańskich, aby zaprzestali dostarczania Prusom soli i żelaza, a to w tym celu, „aby poganie przynajmniej w ucisku uznali Boga i przez pomnożenie swych niedostatków przynaglęni zostali do nawrócenia się ku Niemu”. Nie chodziło tu więc o wypowiedzenie poganom krwawej wojny, lecz o zastosowanie wobec nich blokady gospodarczej.

Rada ta dotyczyła przede wszystkim Polski. Odpowiedział na nią w r. 1220 Leszek Biały papieżowi w prośbie o uwolnienie go od ślubu młodzieńczego odbicia wyprawy krzyżowej. Postarzawszy się Leszek ślubu dopełnić nie mógł, gdyż, jak pisał do Ojca św., zbyt był już otyły i zbyt też przyzwyczajony do picia miodu i piwa, których to trunków w owych gorących krajach nie było. W zamian za ślubowaną wyprawę do Ziemi św. Leszek Biały ofiarował się z roztoczeniem opieki nad neofitami w Prusach i spotęgowaniem wśród pogan pruskich polskiej działalności misyjnej. Miała ona polegać na zbudowaniu

w Prusach nowego miasta, w którym by poganom sprzedawano brakujące im sól i żelazo, przy czym obecni tam misjonarze przybywających po zakupy pouczałiby o wierze Chrystusowej. A więc zamiast blokady gospodarczej, proponowanej przez papieża, Leszek Biały doradzał ożywienie stosunków handlowych z poganami, aby mieć częściej sposobność do łagodnego przekonywania ich i pouczania o prawdziwej wierze.

Na razie jednakże stanowisko polskie nie zwyciężyło. Pogaństwo w ziemi pruskiej nie znikło dzięki pracy misyjnej, lecz zostało wyteplone mieczem przez Krzyżaków. Zwyciężyła więc, z niezmierną szkodą Polski, koncepcja bezwzględniejsza, okrutniejsza, pozbawiona wszelkich skrępowań i doprowadziła do stworzenia w odległości 120 kilometrów od Warszawy potężnej kolonii niemieckiej, która nieraz w dziejach zagrażała bytowi państwa naszego.

Niebezpieczeństwo najgroźniejsze zażegnane zostało pod Grunwaldem. Ale walka ideowa pomiędzy Polską a Krzyżakami trwała nadal. I w kilka

lat po pogromie z r. 1410, na soborze konstancjskim, Krzyżakom zgutowano Grunwald moralny. Wobec przedstawicieli całego świata katolickiego, z papieżem i cesarzem na czele, stał się w Konstancji rektor uniwersytetu krakowskiego Paweł Włodkowic z obrońcą Krzyżaków dominikaninem Janem Falkenbergiem. Dominikanin bronił tezy wyższości cesarza nad papieżem w sprawach świeckich, dowodził, że cesarz jest zwierzchnikiem także ziem pogańskich i może je poganom odbierać, by je dać chrześcijanom, że pogan należy nawracać przemocą, jeżeli dobrowolnie prawdziwej wiary przyjąć nie chcą, że tępienie pogan jest rzeczą miłą Panu Bogu. Zamiarem Falkenberga było więc obrońnię metod, stosowanych przez Krzyżaków w nawracaniu pogan, a zdyskredytowanie w oczach przedstawicieli całego świata katolickiego Polski jako tej, która z pomocą na pół dopiero ochrzczonej Litwy rozgromiła Zakon.

Pozycja Falkenberga była bardzo silna. Głoszonym przez niego zasadom, zwłaszcza, jeżeli chodzi o nawracanie pogan, holdowała cała ówczesna

Europa. A jednak zwyciężył rektor uniwersytetu krakowskiego, a zarazem ambasador Jagielly na soborze, głosząc, że nie należy przemocą nawracać pogan („fides ex necessitate esse non debet”), że państwa pogańskie mają tak samo rację bytu, jak państwa chrześcijańskie, że żaden cesarz ani nawet papież nie może bez woli i zgody pogan rozporządzać ich ziemią, że wojna zaczepna, narzucona poganom, jest niesprawiedliwa i potępiania godna, że słuszną jest jedynie wojna obronna.

Zarzucono, że na tym tak bardzo humanitarnym, chrześcijańskim i nowoczesnym stanowisku stała Polska dlatego, że to odpowiadało ówczesnej jej polityce mocarstwowej. Wszakże dowodem na to, że to nie była doktryna, skonstruowana ad hoc, lecz wyraz najgłębszych przekonań narodu i jego tradycyjnej polityki wobec pogan, jest stanowisko Leszka Białego, scharakteryzowane na początku.

Polska przed 500 laty była pierwszorzędną potęgą nie tylko pod względem wojskowym, ale i w świecie ducha; toteż w zakresie najważniejszych zagadnień, poruszających ówczesny świat katolicki, potrafiła mu narzucić swój punkt widzenia.

Andrzej Wojtkowski

KS. MGR WITOLD KLIMKIEWICZ — Poznań

Młodzież — a walka z bezbożnictwem

SZESZCZDZIESIĄT lat temu losy rozpętanego na ziemi wielkopolskiej „kulturkampfu” były już przesądzone. Mimo chęlnych oświadczeń, że nie pójdzie do Canossy, musiał Bismarck uznać się pokonanym. Załował walki z Kościołem, którą wszczął bez cienia domysłu, że nawet milion bagietów posłusznych rozkazom żelaznego kanclerza może się rozbić o boską hierarchię Kościoła. Lekkomysłność pruskiego męża stanu gniewała widocznie projektodawcę ustawy o szkole świeckiej we Francji, bezbożnego Pawła Bert. Pewnego dnia w rozmowie z rodakiem naszym, ks. Włodzimierzem Czackim, ówczesnym nuncjuszem w Paryżu, określał on z właściwym sobie cynizmem tak oto zadania szkoły świeckiej:

„Co za szalone głupstwo popełnił Bismarck, wdając się w wojnę z papieżem i biskupami. Wszyscy oni mają za sobą czarną międzynarodówkę, gotową iść za nimi w ogień. My wypowiemy wojnę wprost Panu Bogu i dojdziemy łatwiej niż Bismarck do zwycięstwa. Najważniejszym naszym zadaniem jest opanować szkołę, a tym samym wychowanie młodzieży.”

Od tego czasu nic się nie zmieniło. Młodzież pozostaje nadal owym tłuściochem, na który ostrzą sobie zęby wszelkie ruchy społeczne, pragnące zużyć energię młodego pokolenia do właściwych sobie celów.

Tymczasem młodzież uświadamia sobie doskonale wartość swych młodzińskich sił. A siły te chciałyby pójść w zawody z jakąś potęgą, której pokonanie mogłoby dać jej jeszcze więcej energii i otuchy do dalszych zwycięskich walk. Pragnie ona bronić wielkich spraw i potykać się z prawdziwym nieprzyjacielem.

A otóż nie brak jej pola do popisów męstwa. Może wystąpić do boju, bo wróg jest. Jest wróg, który łąną pożarów znaczą swe szlaki pochodni i morduje niewinnych. Ale jest i wróg, który w sposób bezkrwawy — pod pozorem wyzwalania ludzkości z więzów dogmatycznych — sieje spustoszenie w duszach ludzkich i stacza je z wyżyn bożych w nizinę ziemskiego brudu. Wróg ten, działający w tej chwili z tamtej strony naszych granic, pragnie wpręgnąć w rydwan walki z Bogiem przede wszystkim młodzież.

Jest to dla młodzieży zasadzką tym niebezpieczniejszą, że walkę z Bogiem

głosi się niby krucjatę, podjętą w imię pozornej szlachetnych hasła wolności i braterstwa ludów, postępu i ścisłej wiedzy. Mniejsza o nazwę tej mobilizacji przeciw Bogu. Nie zawsze zwie się ateizmem; częściej przybiera niewinne miano wolnej myśli. W każdym jednak razie bezbożniczy ów ruch wywodzi się z laicyzmu, który pragnie wyrugować Boga i życie nadprzyrodzone z dusz jednostek i z zbiorowego sumienia społeczeństw.

Są ludzie i organizacje — są można by rzec — arsenały broni, plany mobilizacyjne i wywiady, które z wielkim wysiłkiem i nakładem pieniężnym prowadzą tę stałą walkę z Bogiem i religią. Jest ona dobrze zorganizowana. A skoro w tym czynnym społeczeństwie przygotowuje się dostateczną ilość zwolenników bezbożnictwa, skoro wytworzy się dostatecznie opinię w duchu wolnomyślicielskim, skoro zdobędzie się władzę — wtedy już nie hasłami postępu, nie rzekomymi względami humanitaryzmu, ale karabinem, więzieniem i grabieżą walczy się z Bogiem i z Jego Kościołem.

Dopóki te chytne wysiłki wroga nie rozpętają krwawej walki, mogą one znaleźć w dzisiejszej młodzieży wrażliwego i podatnego sojusznika, bo zgrabnie schlebają młodzieńczym namiętnościom: zbyt niemu umiłowaniu niczym nieskrępowanej swobody, ambicji graniczącej z zarozumiałością oraz, do pewnego stopnia, właściwej temu wiekowi zmysłowości. Te słabości młodego wieku umie obłudny laicyzm zaciągnąć w swoją służbę. Ukryty nie raz pod firmą organizacji o szeroko pojętym charakterze chrześcijańskim, acz w gruncie rzeczy sekciarskim, święci bezbożny laicyzm niespostrzeżenie swe drobne, ale niemniej rzeczywiste tryumfy.

Nie ulec słabościom — oto cała sztuka! Nie ulegnie zaś przynętom zmysłowości i zwodniczej swobody, jakimi wabi nowożytnie bezbożnictwo, jedynie ten, kto mężnie i otwarcie opiera się o katolicyzm. Okatolicyzm żywy, widoczny, zorganizowany w Kościele rzymskim, z widzialną głową — namiestnikiem Chrystusa na czele. Tylko ten, kto stale czerpać będzie z łask sakramentalnych mistycznego ciała Chrystusa i zdola przedzierzgnąć się w apostoła swego środowiska. W dążności do tej pełni apostołstwa należy stosować te środki, które — zależnie od okoliczności, czasu i miejsca — poleca papież jako najstosowniejsze. I trudno wyobrazić sobie, by młodzież współczesna mogła uniknąć sidła, zastawionych na nią przez organizacje laicystyczne, jeżeli nie skupi się otwarcie pod znakiem Chrystusa Króla.

Witold Klimkiewicz

Kaplica wiecznej adoracji

W TRZECIM dniu Międzynarodowego Kongresu Chrystusa Króla, tj. w niedzielę, nastąpi w poznańskiej farze uroczyste poświęcenie i inauguracja nowej kaplicy wiecznej adoracji Najświętszego Sakramentu. Aktu tego dokona Legat Papieski J. E. ks. kardynał Prymas Hlond.

Nowa kaplica przylega do kościoła farnego, do prawej jego nawy bocznej i mieści się pomiędzy kaplicą Matki Boskiej, a ołtarzem św. Stanisława Kostki. Dawniej było tu pomieszczenie, które należało do zabudowań gospodarczych jezuickich i dopiero w ostatnim czasie zamienione zostało na kaplicę. Jezuickie zabudowania gospodarcze przejęte zostały przez tzw. „Saski Dwór”, pierwszy niegdyś hotel miasta, położony przy reprezentacyjnej wówczas ulicy Wrocławskiej. Miejsce to nie było używane już od 1773 roku, czyli od chwili zniesienia zakonu Jezuitów.

Do kaplicy wchodzi się przez wspaniały portal, na którym znajduje się piękny relikwiarz z napisem: „Pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum ejus” (Droga przed oblicznością Pana jest śmierć świętych jego P. S. 115,6) oraz nowa tarcza z monstrancją i „wezwaniami: „Venite Adoremus” (Przyjdźcie uwielbiać). Sklepienie kaplicy ujęte w pogodnej tonacji „fraise”

robi miłe wrażenie. Na lewo od wejścia, pomiędzy dwoma oknami, wznosi się ołtarz z drzewa jesionowego w stylu zmodernizowanego baroku. Na szczególną uwagę zasługują umieszczone na bocznych ścianach ornamentacje przy lampach elektrycznych, przedstawiające główki aniołków ze stylizowanymi, jakby eterycznymi skrzydłami w seledynowym kolorze, bogato zdobionym złotem. Dębowe ławki kościelne po obu stronach kaplicy są dostosowane do stylu ołtarza i zdobione podobnymi ornamentami, jak ścienne lampy i sam ołtarz. Również posiędzna skarbona, znajdująca się u wejścia do kaplicy, utrzymana jest w jej stylu. Okna mają dwójakie szyby. Na zewnątrz szkło katedralne, a na wewnątrz antyczne.

Naprzeciwko ołtarza, tam gdzie dawniej wisiał obraz trzech męczenników japońskich, który niedawno przeniesiono do kaplicy w lewej nawie bocznej, umieszczona została rzeźba, której wzór pochodzi ze starej mozaiki z kościoła św. Jana w Neapolu z IV wieku. Rzeźba jest kolorowa i przedstawia monogram Chrystusa na tle gwiaździstego nieba.

Całość jest skromna, a mimo to efektowna.

Kaplica wiecznej adoracji Najświętszego Sakramentu w Kolegiacie Poznańskiej ma być trwałą pamiątką wspaniałych dni Międzynarodowego Kongresu Chrystusa Króla.

Mgr W. P.

CHRYSTUS BŁOGOSŁAWIĄCY
Fragment figury Chrystusa z pomnika Serca
Jezusowego w Poznaniu, dzieło znanego artysty.
rzeźb. Rożka.

Nabożeństwa dla poszczególnych narodowości

KOLEGIATA POZNAŃSKA POD WEZWANIEM ŚW. MARII MAGDALENY

Stara poznańska fara z r. 1263 stała ongiś na placu Kolegiackim. Spalona w r. 1447, została odbudowana w roku 1471. Powtórnie spalona przez wojska brandenburskie w r. 1657, powstała w r. 1661, ze swymi 52 ołtarzami, wspanialsza, niż kiedykolwiek. Strawiona pożarami w r. 1773 i 1780, „przesławna bazylika” zniszczona została doszczętnie. Ponieważ odbudowa świątyni była dla magistratu, patrona kościoła, z powodu oplakanych stosunków finansowych wręcz niemożliwa, przeto biskup Okecki, po kasacji zakonu Jezuitów, przekazał w r. 1782 kościół pojezuicki św. Stanisława, u wylotu ul. Świętojańskiej, zbudowany według planów ks. Jezuita Wąsowskiego w latach 1651 do 1701, na wieczne czasy kolegiacie św. Marii Magdaleny. Wnętrze 55 m długiego i 34 m szerokiego kościoła, utrzymanego w stylu czysto barokowym — ostatnio odnowionego w latach 1912 i 13 — dzięki bogactwu dekoracyjnemu, monumentalne wywierają wrażenie. Wspaniałe sklepienia, podtrzymywane maszywnymi kolumnami, pokrywają bogate stiuki i cenne malowidła. Obraz w wielkim ołtarzu, prawdopodobnie dzieło Szymona Czechowicza, przedstawia św. Stanisława, biskupa, wskrzeszającego Piotrowina. Dalej w nawie poprzecznej obraz ołtarzowy, przedstawiający św. Ignacego i św. Stanisława Kostkę. W nawach bocznych 10 kaplic. W kaplicy św. Krzyża starożytna „Pieta”, piękne obrazy i dwa pomniki z ostatnich czasów. W kaplicy Matki Boskiej trzy pomniki: Stanisława Grabskiego, Stanisława Kolanowskiego i ks. Drużbickiego. W kaplicy św. Męczenników Jezuitów wspaniała starożytna gotycka figura Pana Jezusa Ubiczowanego, znaleziona w rumowiskach starej fary i tu przeniesiona. Pomiedzy kaplicą Matki Boskiej i ołtarzem św. Stanisława Kostki nowa kaplica wiecznej adoracji Najśw. Sakramentu. W kruście pomnik znanego astronoma ks. Rogalińskiego. Na piętrze dwie loggie; w jednej z nich, od strony ewangelii, kapitułarz, w którym odbywa kapituła swe posiedzenia. Poza tym godne są zwiedzenia bogato urządzone zakrystia i potężne, co dopiero odnowienie podziemia.

DE PAROCHIALE KERK VAN DEN HL. ALBERT (WOJCIECH)

De kerk van den hl. Albert, gelegen op den heuvel van dezelfde naam, is eene van de oudste kerken van de stad Poznań. Zy werd als parochiale kerk benoemd door de gunst van Przemysław I, gegeven te Gniezno in het jaar 1244. Men beweert algemeen dat Przemysław I, Vorst van Grootpolen deze kerk heeft doen oprichten. Het hedendaagsch gebouw, naar den styl te oordeelen, moet als een werk der XVI-e eeuw aangezien worden. De parochie was zeer bemiddeld en ook meestendeels door katedraal-kanunniken bezet. Zy trok haar inkomen van land, hoven, belastingen van acht dorpen, de pacht van 7 maalderijen en een windmolen, en van de belastingen der inwoners der voorstad St. Albert. De kerk is omringd met een muur, dorr denwelke eene groote poort, bestaande uit 2 pilaren met de standbeelden der hhl. Cyriel en Metodius, op het kerkhof geleidt. Aan den linken kant ziet men den ouden kloktoren. Binnensyds bezit deze kerk, onder een gewelf met sterren bezaaid, prachtige polichromies volgens het ontwerp van Procyłowicz alsok zeer schoone Vensterkunstenwerken van Mehoffer, Wyspiański en Jackowski. Deze kerk is met de geschiedenis van Grootpolen zóó verbonden gelyk zelden eene andere kerk in Poznań en bezit veel aandenkens aan vroegere eeuwen. In den ondergrond der kerk rusten de overblijfsels van dappere Mannen die aan Grootpolen veel groote diensten bewezen hebben, zooals: Kosiński, Marcinkowski — de weldoener der leerende jeugd en grondlegger der Gezelschap voor Wetenschaplyke Hulp, Niegolewski — een held van by Somo-Sierra en Wybicki.

Langs de muren ziet men telbare oude portretten der ryke en edele familie Naradowski.

Op de biutenmuur der kerk is een gedenktafel aangebracht ter eer van beroemde Grootpolsche Vrouwen, die aan hun volk en land groote offers brachten zooals: Emilia Sczaniecka, Klaudina Potocka, Aniela (Angéle) Tułodziecka, Wanda Niegolewska en Maria-Jozefa Ostrowska.

Codzienne obrady Kongresu rozpoczynają się będą mszą św. w różnych kościołach odrębnie dla poszczególnych przedstawicielstw narodowych. A mianowicie: dla Polaków — w Kolegiacie Farnej, Czechów — w kościele oo. jezuitów, Francuzów i Belgów (sekcja francuska) — w kościele św. Marcina, Belgów z językiem flamandzkim — w kościele św. Wojciecha, Niemców — w kościele oo. franciszkanów, Węgrów — w kaplicy św. Józefa, Słowaków — w kościele Garnizonowym, Jugosłowian — w kościółku Pana Jezusa, przy ul. Żydowskiej, w obrządku grecko-katolickim — w kościele św. Floriana na Jeżycach.

Początek tych nabożeństw odbył się w sobotę, a w niedzielę odbędą się o godz. 7.30. W tych samych dniach o godz. 18.30 na zakończenie całodziennych obrad odbędzie się błogosławieństwo sakramentalne z medytacją wieczorną w różnych językach osobno dla poszczególnych przedstawicielstw narodowych w kościołach wyżej wymienionych.

W poniedziałek 28 bm. odbędzie się wspólna msza św. za męczenników, zmarłych za Chrystusa Króla po wojnie światowej — o godz. 7.30 w Kolegiacie Farnej. Najuroczystszy charakter będą miały nabożeństwa wtorkowe dnia 29 bm. na placu Wolności.

Kongres zakończy się wielką międzynarodową manifestacją przed Pomnikiem Serca Jezusowego pod hasłem: „Pax Christi in regno Christi”.

Deze kerk bezit eene zeer waardevolle verzameling van oude liturgische bekleding zooals: ornaten, dalmatieken enz — van de XV-e, XVI-e en XV-e eeuwen afstammende alsook echte persche geweven, waarvan een tiental tentoongesteld zijn in het Grootpolsche Muzeum.

CHRAM JESUITSKY, TAK ZVANY PODOMINIKANSKY

Kostel jesuitů, dnes nazývaný podomínkánský, pochází z druhé polovice XIII. století a stojí na místě dávnějšího kostela sv. Gotharda. Byl zároveň z klášterem založen velkopolskými knížaty Boleslavem a Premyslem I. Na počátku 18. stol. převor dominikánů Lukáš Samotulský vlastním nákladem vystavěl na patře kapli sv. Jacka (Hyacinta) i ke kostelu přiléhající peknu kapli Panny Marie Ružencové. Kostel původně ovlivující nádhrou a leskem, velmi utrpěl za vpádu Švédů. Po letech dlouhých válek dolehly na nešťastný kostel a klášter jiné, hlavně živelné pohromy. Tak na pr. v roce 1698 neobyčejná povodeň kostel přímo zpusťovala: padly pilíře, sřítla se klenba. Roku 1725 zase velika vichrice postrhávala střechy a způsobila mnoho značných škod. Opětne hrozná povodeň v r. 1736 zaplavila celý kostel (viz pamětní desku v chrámové přední) skoro až do výše dvou metrů. Dne 15. dubna 1803 kostel shořel úplně a s ním i velká část města. Chrást a klášter pozvedl pak z trosk neúnavně horlivý převor P. Frasunkiewicz. Konečně roku 1899 katastrofální povodeň ještě jednou vážně ohrozila svatyni. Gotická klenba Svatého ružence byla obnovea až v našich dobách. Po staletí zanedbaná, po důkladné opravě základů, přestavbě kuru a vymalování vnitru ževí se nám nyní v novém, bohatě zdobeném rouše. Nachází se zde nad jiné ctihodnější památka, starožitný obraz Matky Boží s Jezulátkem, uctivými odevadva jako záračný, jak o tom výmluvně svědčí rozvešené devkové dárky a přislíbená venování. Vzdí kuru je umístěno několik pamětních kamenů. V kostele samém pak se zájmem můžeme podívat i o ornamentálně provedeným lavicím, pocházejícím ze 17. století a představujícím vyjevy ze života sv. Dominika a sv. Jacka. V nádvoří kláštera nachází se starobylá okružní chodba (ambity).

L'ÉGLISE PAROISSIALE ST. MARTIN

L'Eglise actuelle de St. Martin fut construite, sans doute au XVIe siècle, sur la colline, derrière la porte de Breslau et en dehors des remparts de la ville.

Sur son emplacement se trouvait avant cette date, une petite église dédiée au même Saint. Construite en 1236 par Przemysław Ier, prince de Grande-Pologne, c'était une des plus anciennes de Poznań. Mais elle fut complètement détruite sous le règne malheureux de Jean Casimir, brûlée par les Suédois. On la reconstruisit peu à peu, très simplement et sans rien qui attire l'attention, à cause du manque d'argent.

L'église est gothique, mais l'intérieur a été transformé à l'époque de l'art baroque. De nos jours elle ne suffisait pas et on a dû plusieurs fois l'agrandir. La dernière transformation a valu à l'édifice une tour de style baroque et un clocher sur lequel se trouve un bas-relief de Rozek, représentant Saint Martin à cheval, partageant son manteau. L'intérieur de l'église possède des sculptures des XVIIe et XVIIIe siècles, des retables précieux de la même époque, et des vitraux plus récents. En outre on y trouve des chefs d'oeuvre des artistes contemporains, comme Jackowski, Pajzderski, Roguski, Rozek et Sosnowski. A l'extérieur du bas-côté Nord se trouve le buste de l'abbé

Wawrzyniak, pionnier de diverses oeuvres économiques. Ce buste est l'oeuvre de Władysław Marcinkowski. A l'ouest de l'église, s'élève sur le terrain paroissial le monument au plus grand poète de Pologne, Adam Mickiewicz. La statue principale du monument a été exécutée à Paris en 1859.

Enfin, sur la place de l'église se trouve une belle grotte de Lourdes, devant laquelle prient jour et nuit des fidèles.

L'église St. Martin est une des plus célèbres de Poznań.

CRKVA ISUSOVA U ŽIDOVSKOJ ULICI

Mala crkva Isusova u Židovskoj ulici — o kojoj legenda glasi, da su na ovom mjestu, gde danas stoji kapelica Židovi pocinili gadno svetotatstvo — sagrađena je u XVIII stoljeću.

Postoji predaja, da su Židovi pod konać XIV stoljeća ukradli uz pomoć dviju kršćanki Sv. Hostije iz crkve O. Dominikanaca te odnijeli u podrum zgrade na ulicu Sukiennu danas Židovsku, koja je zgrada bila vlasništvo ugledne rodbine Swidwów — Szamotulskich. Tu su Židovi bodeć Józefima Sv. Hostije i topeć ih u vodi iskaljivali svoju srdžbu. Stal na kome su oskrvnuli Sv. Hostije, prenešen je god. 1820 u svećane prosessiji u crkvu „Božego Ciała” (Božijega Tjela).

Od tog vremena nastojali su Karmelitanci Bosi iz petnih sila, da kupe ovu zgradu od rodbine Swidwów — Szamotulskich, čemu se je opet općina grada Poznanja silno protivila. Dugo je vremena trebalo dok su sve zapreke odstranjene i Karmelitanci svoju namjeru sproveli.

Došavši napokon u posjed ove zgrade bili su prisiljeni porušiti nju jer je prijetila opasnost, da će se zgrada sama srušiti. Na temeljima ove zgrade digao se oni crkvice sa dvije kapelice (dolnju i gornju) pod imenom „Presvete Krvi Isusove” a uz crkvicu mali samostan.

Kapelice i le su nekoliko puta obnovljene, gornja 1835, a dolnja 1847 god. uz pomoć naročito u tu svrhu stvorenog gradjanskog odbora, koji je n. s. preuzeo zadaću, da vodi brigu oko ove crkvice.

Kapelicu u podrumu pregadio je nedavno temeljito arhitekt Marijan Andrzejewski. Crkvice ime čudotvornu sliku Isusa Milosrdnog a na staroj Kamenitoj tabli čitamo židovskom svetogrđu.

U podzemlju u kapelici „Triju Sv. Hostija” nalazi se mali bunar kojega voda prema predaji ima tu čudotvornu moć, da može izliječiti bolest očiju.

DIE FRANZISKANERKIRCHE

Die Grundsteinlegung einer neuen — der heutigen — Franziskanerkirche erfolgte, nach Vertreibung der Schweden, die das alte Kloster samt Kirche niedergebrannt hatten, am 25 Mai 1668, unter dem Offizial Adalbert Dobrzelewski. Der Ausbau des Gotteshauses ging nur langsam von statten, da es zu jener Zeit noch an den nötigen Mitteln fehlte, und die Kosten nicht nur rühelich waren. Erst 62 Jahre später, am 21 Mai 1730 wurde die Kirche durch Bischof Franz Kaznowski eingeweiht. Nach weiteren drei Jahren war die Frontfassade der Kirche vollendet. In späteren Zeiten verfügte die Kirche nicht über unbedeutende Kapitalien und war reich an wertvollen Paramenten und Gefässen von Edelmetall. In ihren bis auf die heutigen Tage erhaltenen Gewölben ruhen die Gebeine vieler hoher Beamten, deren Bilder mit Wappen und Inschriften geziert, noch heute unter dem Chore zu sehen sind. Fünf von ihnen haben ihre eigenen Grabmonumente im Inneren der Kirche. Nach Säkularisation des Klosters wurde die Kirche durch Kabinettsorders

vom 14 April 1832 und 26 Dezember 1836 den deutschen Katholiken Poznań überwiesen und zur Sukkursalikirche ernannt. Das zu unseren Zeiten renovierte Innere der Kirche zieren herrliche und kostbare Stuckornamente in Barockstil. Decken und Wandflächen sind reich an kunstvollen Fresken. Im Hochaltar, einem prachtvollen Kunstwerk, befindet sich über dem Bilde des hl. Antonius von Padua eine wohlgelungene Kopie der Madonna Murillos. Kostbar sind auch die Chorstühle mit ihren prächtigen Schnitzereien und ihren Einlagen von Perlmutter. Als Stufen dazu dienen riesige geschnitzte Lindwürme. Die Franziskanerkirche, die seit einem Jahrhundert den katholischen Deutschen zugewiesen ist, dient auch heute dem deutsch-katholischen Gottesdienst mit deutscher Predigt und deutschem Gesang. Die Seelsorge übt Pater Hilarius aus, ein gebürtiger Bayer.

POSADKOVY KOSTOL SV. JOZEFA

Okolo roku 1650 rád bosých karmelitánov založil si na vršku sv. Vojtecha kláštor na pozemkoch, náležiach zámornému rodu pánov z Ostroroga, a popri ňom, zasluhou zväčša obohatého Vojtecha Konarzewského, postavili si mnisi kostol zasvätený sv. Jozefu. Prúsiaci však roku 1810 kláštor zrušili, urobili z neho vojenské skladisko. A tak vyše 20 rokov kláštor slúžil strádavo za nemocnicu, za sklad slamy a sena, áno aj za maštál. V rokoch 1831—31 bol odnovený, leč stal sa protestantskou sbornicou pre mestskú posádku. Po veľkopol'skom povstaní Najdost. primas Pol'skej, arcibiskup gróf Dalbor, vrátil r. 1919 túto peknu svätyniu jej pôvodnému účelu a určil ju katolíckym bohoslužbám pre poznańskú garnizónu, sverivši duchovnú správu vdp. prepoštovi Janasikovi. Chrást posvätil v poslednú nedeľu adventu dňa 2. decembra 1919 sám generálny dekan polskej armády, vdp. P. Jozef Pradzyński. Roku 1928 z iniciatívy vdp. preláta Wilkansa bol kostol odnovený vnútorne a r. 1933 opravili tiež aj jeho vonkajšok. Odstranené najmä z bočných lodí chrámu vyhlad kostola hyzdíace pavlače, postavené za časov prúsiackych. R. 1934 bol sriadený hlavný oltár podľa návrhu arch. Andrzejewského a prevedená renovácia taktiež kazateľnice a balustrád. R. 1935 pribudli svätyni dva bočné oltáre a tohto roku boli pre duchovenstvo v presbyteriume postavené okázale lavice s ornamentálnymi rezbami; novo vystavená bola aj sakristia. Pod dŏkladnŏ prebudovaným chórom nachádza sa mramorovy náhrobok zakladateľa chrámu P. Vojtecha Konarzewského, zomretého v roku 1668. V kaplnke Najsv. Panny Marie zalúzi si povšimnutia chyrny obraz Matky Božej — Patronky letcov, originál to majstra Roguského. V krušte sú zamurovane dosky na večnú pamät' udatných dôstojníkov a vojakov 14. divízie veľkopol'skych pešákov, padlych za vojny s bolševikmi.

AMAGYAR KATHOLIKUSOK IMADKOZO HELYE. SZENT JÓZSEF KAPOLNA.

A szent József ırgalmasok háza mellett levő „Szent József” kápolna 1904 ben épült. Az az épület a melyben a kórház van, melyhez menhely, árvaház 40 árva számára és varroda volt berendezve, a Paulo a Vince gyűlekezetbeli Morawska Szeweryna nővér által lett 1833 évbén véve. A kulturharc idején a porosz hatóságok megtiltották az árva-házba, az árvák felvételét, a menhelyt árva-házat a varrodával együtt feloszlaták, csupán a gyermekkórház, mely a mai napig is ott van, maradt meg. Jelen század első éveiben, az 1859 től az intézet élen álló első igazgatónő Luszczevska Irén nővér kezdeményezésér építették a kórház melletti kápolnát. Ez a fāradhatatlan nővér egyedül rajzolta meg a kápolna első tervét, melynek ő volt a fāalapítója. Ez által és a hívők bőkezű adakozásából, a kik gazdag ajándékaikkal hozzájárultak a belső berendezés kiviteléhez, felépült rövid idő alatt Istennék ez a szép háza. A kápolna felszentelését Likowski akkori hercegérsek végezte. A szép világos kápolna, melybe a napfény nyolc szép vitrázszer át szűrődik be, román-barokk stílusban épült. Különös figyelmet érdemel a főoltár szép belsejével, melyből pálmák és virágok között a tetőn át beszűrődő, mintha az égből jövő világság (a mit általában ugy is mondanak) áradna a szent család hívőire.

A mellék oltárok között említett érdemel még a számos hála emlékekkel gazdagon díszített Szent Antal oltára.

A presbiteriumban jobb oldalt, ismeretlen festő által a Czeszochowai szűz olajfestmény képe áll.

Pochód na wschód

Historycy dawnej Polski nieraz wyrażali pogląd, że nasz pochód na wschód był ujemnym faktem. Pisał o tym Józef Szujski, że Polska gubiła się w bezkresnych obszarach wschodu, zaniedbując dostępu do morza i ekspansji na zachód. Niektórzy wskazują na obniżenie się kulturalne Polski, wywołane wchłonięciem nadmiernej ilości żywiołów, które trudno było zasymilować.

Nie można przesądzać pytania, czy granice wschodnie dawnej Polski były dobrze poprowadzone; o granicach państwa rozstrzygają różne względy. Nie zawsze można je planowo wykreślać. Ale jedno nie ulega wątpliwości. Polska zaniedbała zespolic z macierzą te obszary, nad którymi panowała na wschodzie. Zasymilowała górną warstwę szlachecką, a zaniedbała masę włościańską i drobnoszlachecką. Słui Mazurzy na wschód, zdobywali swym pługiem puste stepy, ale niszczyli się, bo nikt się nimi nie zajmował. Szlachta wołała budować cerkwie zamiast kościołów.

Dzisiaj znowu staje przed nami zagadnienie wschodu. Nie chcemy iść daleko na wschód, tworzyć nowych państw, w myśl obłędnej idei federacyjnej, która by musiała doprowadzić do pomniejszenia Polski. Ale to, co mamy, musimy zdobyć dla polskości, zjednoczyć duchowo i materialnie z całą naszą ziemią.

Gdy się czyta w ostatnich dniach o tym, że kupcy i rzemieślnicy wielkopolscy przygotowują się do spolszczenia Brześcia nad Bugiem, że idą tam wielką gromadą, nie podobna oprzeć się uczuciu radości. Znaleźliśmy swą właściwą drogę. Idziemy na wschód, by ten wschód zdobyć dla narodu, by podnieść jego kulturę, by go złączyć z resztą Polski. I dzisiaj jest już rzecz niedopuszczalną, by Polak, który znajdzie się we wschodnim miasteczku lub wsi, czuł się samotny, pozbawiony opieki, by mógł wsiąknąć w iniejsowe środowisko bez pożytku dla polskości.

Armję tę prowadzą siły społeczne, prowadzi Związek Polski, prowadzi Stronnictwo Narodowe, nie korzystając z pomocy czynników publicznych. Ale nie wszystkie zagadnienia kolonizacji przemysłowej na wschodzie dadzą się rozwiązać bez pomocy państwa. Jest jego obowiązkiem tę kolonizację ułatwiać, prowadzić w tym celu odpowiednią politykę podatkową, by kupcy i rzemieślnicy z ziem zachodnich mogli się osiedlać na wschodzie. A przytem pochód na wschód nie może się ograniczać do osadnictwa po miastach.

Wies jest szczególnie przeludniona w województwach centralnych. Na ziemiach południowo-wschodnich, na Wołyniu jest więcej ziemi. Sporo tam większej własności polskiej, która powinna pozostać w ręku polskim. Wiadomo, że inaczej się działo w ostatnich kilku latach. Z różnych stron, nawet i tych, które obojętnie dotychczas patrzyły na proces parcelacji polskich majątków ziemskich między ludność niepolską, podniesiono alarmy.

Nie może się jednak kończyć na tych alarmach. Reforma rolna, której poświęca się tyle uwagi, powinna wysunąć na czoło interes polityczny narodu, który łączy się ściśle ze sprawą poprawy naszej struktury społecznej. Państwo nie może patrzeć obojętnie na to, w czyje ręce przechodzi polska ziemia i nie może lekceważyć sobie ruskich i żydowskich planów kolonizacyjnych.

A wielkie zagadnienie odzyskania dla polskości ludności polskiego pochodzenia, która zruszczyła się, pozba-

Król Karol na ziemi polskiej

Powitanie przez delegację polską nastąpiło przed przybyciem pociągu do Lwowa

Śniatyn. (PAT.) Pociąg królewski, wiozący J. K. Mość króla Karola, następcę tronu ks. Michała, oraz świętą królewską, przybył na stację graniczną w Śniatyniu o godz. 3.57.

W chwili przejazdu panowała zupełna cisza. Ze względu na bardzo wczesną porę, program nie przewidywał żadnego powitania. Król i jego świta spali. Pociąg składa się z 13 wagonów, w tym trzy salonki delegacji polskiej, doczepione w Śniatyniu.

Po krótkim postoju ruszono w dalszą drogę do Lwowa. Pociąg prowadzą dwie polskie lokomotywy, udekorowane zieloną, chorągiewkami o barwach narodowych rumuńskich i polskich, oraz godłem królewskim z orłami polskimi.

Stanisławów. (PAT.) Pociąg

wiozący króla Karola i następcę tronu ks. Michała, przybył na stację w Stanisławowie o godz. 6.08. Na dworcu zgromadzili się przedstawiciele władz i delegacje miejscowego społeczeństwa. Z pociągu wysiedli min. Ulrych i gen. dywizji Fabrycy, którzy rozmawiali z zebranymi na peronie. Król Karol ze względu na wczesną porę nie ukazał się. Po kilkuminutowym postoju, pociąg ruszył w dalszą drogę.

Chodorów. (PAT.) Pociąg królewski przybył o godz. 7.40.

Na pięknie udekorowany dworzec przybyli starosta powiatowy, burmistrz, przedstawiciele władz i delegacje organizacji społecznych. Po kilku minutach pociąg ruszył w dalszą drogę.

Śniatyn. (PAT.) Przed przyby-

ciem pociągu do Lwowa świta polska weszła do wagonu królewskiego. W imieniu Pana Prezydenta R. P. powitał J. K. Mość na ziemi polskiej inspektor armii gen. Fabrycy, który następnie z rozkazu Pana Prezydenta R. P. zameldował się JKMości do dyspozycji na czas pobytu Dostojnego Gościa w Polsce.

Następnie p. minister komunikacji Ulrych powitał JKMość w imieniu rządu Rzeczypospolitej. Z kolei JKMość przywitał się z posłem R. P. w Bukareszcie p. Arciszewskim, posłem rumuńskim w Warszawie Zamfirescu i attaché wojskowym Rumunii w Warszawie mjrem Baiculescu, po czym przedstawieni zostali pozostali członkowie delegacji polskiej. Następnie ks. Michał przywitał się z członkami świty polskiej.

Król Karol i ks. Michał w doskonałych humorach prowadzili ożywione rozmowy z członkami świty polskiej. JKMość ubrany jest w mundur biały na piersi ma polski order „Virtuti Militari”.

Wizyta marsz. Śmigłego w Rumunii?

Warszawa. (Tel. wł.) Jak słychać, w początkach lipca marszałek Rydz-Śmigły uda się do Rumunii. Wizyta jego będzie miała charakter wyłącznie wojskowy. (w)

Kto wygrał 100 tys. zł?

Warszawa (Tel. wł.) W dzisiejszym ciągnięciu główne wygrane padły na następujące numery:

100.000 zł — 101089
10.000 zł — 82369, 15284
5.000 zł — 156680
2.000 zł — 82836
1.000 zł — 1228, 19006, 82710, 170966
500 zł — 1503, 56708, 81.133 (w)

O autonomię Śląska

Katowice. (PAT.) Odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Rady Miejskiej. Jednomyslnie powzięto poniższą rezolucję:

„Rada Miejska m. Katowic na nadzwyczajnym posiedzeniu, zwołanym w sprawie statutu organizacyjnego woj. śląskiego, po wysłuchaniu referatów poszczególnych klubów, stwierdza co następuje:

„W żywotnym interesie Rzeczypospolitej i Śląska, a w szczególności w interesie obrony państwa, leży utrzymanie autonomii województwa śląskiego w dotychczasowym zakresie.”

Walka z Kościołem

Berlin. (PAT.) Przed izbą karną Sądu Okręgowego w Przemkenthalu zapadł wyrok przeciwko jednemu z dziekanów diecezji w Spirze, na tle jego kazania, którym uczul się dotknięty przywódca okręgowy Zagłębia Saary Buerckel. Proces nabrał sensacyjnego do pewnego stopnia charakteru na tle zatargu, który w czasie rozprawy powstał między biskupem Spiry, jako świadkiem, a Buercklem, występującym wprawdzie również w charakterze świadka, lecz zarazem i oskarżyciela pobocznego.

Z urzędowego sprawozdania wynika, że Buerckel szeregiem pytań zmierzał do stwierdzenia złamania konkordatu przez władze kościelne. Biskup miał kierować pisma do kard. Pacelliego donosząc mu rzekomo o wewnętrznym położeniu Niemiec, a ten przyjmował je jakoby nie przywołując biskupa do porządku. Listy dotyczyły miały nie tylko zagadnień wewnętrznopolitycznych Niemiec, lecz rzekomo podawały tendencyjnie złośliwe informacje o Rzeszy na zewnątrz, które znajdowano następnie w „Osservatore Romano”.

Pod tytułami, podkreślającymi w sensacyjny sposób wywody Buerckla, ogłasza prasa niemiecka bardzo obszernie przebieg rozprawy, a Niemieckie Biuro Informacyjne opatruje wiadomość własnym komentarzem, w którym pisze o biskupie Spiry, że „w sposób niesłychany ważył się stawiać wyżej nieusprawiedliwione pretensje Kościoła nad słuszne interesy państwa”.

Konwersja pożyczek dolarowych

i wprowadzenie świadectw tymczasowych na 4 1/2% Wewnętrzna Pożyczka Państwowa 1937 r., do obrotów i notowań giełdowych

Rozpoczęta w dniu 1 czerwca br. konwersja pożyczek wypuszczonych za granicą w walutach obcych na 4 1/2% Wewnętrzna Pożyczka Państwowa 1937 r. dała w ciągu pierwszych trzech tygodni bardzo duże wyniki, gdyż w tym czasie skonwertowano przeszło 25% znajdujących się w obiegu na rynku polskim obligacji pożyczek dolarowych, przy czym tempo dalszej konwersji stale wzrasta.

Nowa 4 1/2% Wewnętrzna Pożyczka Państwowa 1937 r. przeznaczona jest wyłącznie na wymianę papierów emitowanych za granicą w walutach obcych. Kupony od tej pożyczki płatne są trzy razy do roku, w dniu 1 lutego, 1 czerwca i 1 października. Pierwszy kupon płatny będzie w dniu 1 października 1937 r.

Obligacje 4 1/2% Wewnętrznej Pożyczki Państwowej 1937 r. są papierem popularnym a ich kurs kaucejny i wadialny wynosi 70 za 100. Obligacje będą przyjmowane w ich nominalnej wartości przez wszystkie urzędy skarbowe na terenie Rzeczypospolitej na poczet spłaty zaległych podatków w ramach rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 18 marca 1937 r.

Do wymiany na 4 1/2% Wewnętrzna Pożyczka Państwowa 1937 r. przyjmowane są obligacje następujących pożyczek dolarowych:

- 1) 6% pożyczki dolarowej z 1920 r.,
- 2) 8% pożyczki dolarowej z 1925 r., t. zw. Dillonowskiej,
- 3) 7% pożyczki stabilizacyjnej z 1927 r.,
- 4) 7% pożyczki dolarowej Województwa Śląskiego z 1928 r.,
- 5) 7% pożyczki dolarowej m. st. Warszawy z 1928 r.

Do czasu wydania właściwych obligacji nowej pożyczki z tytułu konwersji wydawane są świadectwa tymczasowe, które przed dniem 1 października 1937 r. tj. przed datą płatności pierwszego kuponu nowej pożyczki będą wymienione na obligacje stałe.

Konwersję pożyczek wymienionych w pkt. 1—3 przeprowadza Bank Polski i jego oddziały. Konwersję 7% pożyczki dolarowej Województwa Śląskiego z 1928 r. — Bank Rolny i jego oddziały, zaś konwersję 7% pożyczki dolarowej m. st. Warszawy — Bank Handlowy w Warszawie i jego oddziały.

Przy przerachowaniu kapitału obligacji dolarowych na obligacje 4 1/2% Wewnętrznej Pożyczki Państwowej 1937 r. uwzględniana jest t. zw. premia wykupu, która wynosi dla 8% pożyczki Dillonowskiej — 5% nominalu, dla 7% pożyczki stabilizacyjnej — 3% nominalu i 7% pożyczki dolarowej śląskiej i Warszawy —

2% nominalu. 6% pożyczka dolarowa 1920 r. nie posiada premii wykupu. Kurs przerachowania ustalony został jak następuje:

za 1 S 6% pożycz. dol. z 1920 r. — 6 zł
8% pożycz. Dillon., 7% śląska
7% pożycz. stabilizacyjna 7,20 zł
7% pożycz. Warszawska 5,30 zł

Za obligacje pożyczek dolarowych, składane do konwersji w okresie od dnia 1 czerwca 1937 r. do dnia 30 września 1937 r. włącznie i posiadające wszystkie kupony łącznie z kuponem bieżącym w dniu 1 czerwca 1937 r., wydawane są obligacje 4 1/2% Wewnętrznej Pożyczki Państwowej 1937 r. z wszystkimi kuponami, poczynając od kuponu pierwszego płatnego w dniu 1 października 1937 r.

Rozrachunek z tytułu ostatniego kuponu bieżącego od obligacji pożyczek dolarowych składanych do konwersji następuje w dniu ich złożenia w ten sposób, że wartość tego kuponu jest wypłacana w gotówce w wysokości 35% jego wartości nominalnej, każdy więc konwertujący otrzymuje przez pewien okres czasu (od 1/2—6 miesięcy w zależności od pożyczki, dwukrotne oprocentowanie. Wypłaca się bowiem konwertującemu gotówka 35% nominalu, kuponu od pożyczki dolarowej za pewien czas, w którym bieżąca już odsetki 4 1/2% Wewnętrznej Pożyczki Państwowej.

Szczegółowe informacje w sprawie rozrachunku z tytułu kuponów od obligacji pożyczek dolarowych składanych w terminach późniejszych lub składanych bez kuponu bieżącego w dniu 1 czerwca 1937 r. mogą być uzyskane we wszystkich placówkach wymiany, przy czym placówki te wydają na życzenie klientów obszerne druki zawierające wszystkie szczegóły dotyczące konwersji.

W związku z dotychczasowymi wynikami konwersji i pojawieniem się w obrocie prywatnych świadectw tymczasowych na nową pożyczkę — Ministerstwo Skarbu zarządziło wprowadzenie świadectw tymczasowych nowej pożyczki do obrotów i notowań giełdowych, zarządzając równocześnie skreślenie z notowań urzędowych objętych konwersją pożyczek dolarowych, dopuszczonych do obrotów oficjalnych, a mianowicie: 7% pożyczki stabilizacyjnej i 6% pożyczki dolarowej.

Ministerstwo Skarbu przypomina równocześnie, że w dniu 15 lipca 1937 r. upływa ostateczny termin składania do konwersji na 4% Pożyczkę Konsolidacyjną, 6% Pożyczki Narodowej, 3% Premiowej Pożyczki Budowlanej i 4% Premiowej Pożyczki Inwestycyjnej.

ng 44262

wiona opieki! Sporo tam na wschodzie potomków dawnej polskiej szlachty, którzy nieraz zapomnieli polskiego języka, ale wśród których tkwią silnie polskie tradycje. Sporo tam żywiołów, które chcą polskiej szkoły, ale się do niej dostać nie mogą, wśród których sztucznie chce się wzbudzić odrębność narodową i oderwać je od związku z polskością.

Nasz pochód na wschód musi objąć różne dziedziny życia: miasto i wieś, gospodarstwo i życie religijno-duchowe. W tej dziedzinie musi współdziałać społeczeństwo z państwem. Obecnie robimy, co możemy, skromnymi źródłami i samopomocą społeczną. Ale w tej dziedzinie zasadnicze rozstrzygnięcie i pełny plan działania przyniesie dopiero państwo narodowe.

Polityka wschodnia dawnej Rzeczy-

pospolitej wykazała wiele błędów, za które i dzisiaj pokutujemy. W wielu dziedzinach życia wewnętrznego nie było właściwie państwowej polityki, a rządziły się swobodnie różne królewstwa, pozbawione szerszego horyzontu. Ale nie obciążajmy nadmiernie przeszłości, która wielu zagadnień nie mogła jeszcze rozumieć, bo nikt ich nie rozumiał. Myślimy o przyszłości, by uniknąć dawnych zaniedbań.

Nie zgubimy się już teraz w bezkresnych obszarach wschodu, nie odwrócimy się od morza, gdy umocnimy polskość na wschodzie. Bo wtedy te ziemie zrosną się naprawdę z całą Rzeczypospolitą. Nasz pochód na wschód ułatwi tam spełnienie wielkich zadań na zachodzie.

ROMAN RYBARKI

Pg 25 521-C. 36

Zasekwestrowane skarby Hiszpanii

Bilbao. (ATE). Dzień wczorajszy przyniósł szereg sensacji dotyczących losów transportu złota i kosztowności wywiezionego z Bilbao na krótko przed upadkiem miasta.

Statek angielski „Seabanks”, który w zeszłym tygodniu opuścił z kosztownościami ujście rzeki Nervion, został zasekwestrowany przez francuskie władze na żądanie wierzycieli zagranicznych. Kosztowności, oraz papiery wartościowe znajdujące się na statku pochodzą z oddziałów Banku Hiszpańskiego, oraz są częściowo własnością Banku Francji i angielskich banków w Kanadzie.

Dziesięć dni krążył statek wzdłuż wybrzeży francuskich dopóki na żąda-

nie jednego z banków angielskich francuskie władze nabrały zdecydowały się nałożyć sekwestr. W porcie la Pallice wyladowano i opieczetowano kosztowny transport.

Henday. (ATE). Rozgłoszono w Salamance podał, że zatrzymano i odprowadzono do Bilbao okręt sowiecki, na którego pokładzie znajdowało się 20 samolotów, 40 czołgów, oraz 2 miliony naboju karabinowych.

W dalszym ciągu rozgłoszono wiadomości, że gen. Franco otrzymał od b. króla Alfonsa i członków rodziny królewskiej depeszę z życzeniami z powodu zdobycia Bilbao. Na tę depeszę gen. Franco odpowiedział w tonie bardzo serdecznym.

Dokoła zatargu z ks. metr. Sapieha

Warszawa. (Tel. wł.) Zatarg z Księciem Metropolitą automatycznie, oślał wskutek przyjazdu króla rumuńskiego.

Wiec zwołany przez organizację kombatancką na pl. Marszałka Piłsudskiego, skupił ponad 3 tysiące osób. Przyjęto odpowiednią rezolucję, domagającą się od rządu wyciągnięcia konsekwencji w stosunku do ks. arcyb. Sapiehy, po czym ruszono pochodem przed Belweder.

„Express Poranny” podaje następującą depeszę z Krakowa pod datą 25. 6:

„W dniu dzisiejszym zamknięto chodnik przed pałacem biskupim i ustawiono posterunki policyjne, które kierują przechodniów na drugą stronę ulicy. Nastąpiło to z powodu wybiecia szyb ubiegłej nocy w oknach pałacu. Aresztowano w związku z tym żonę jednego z wybitniejszych lekarzy”. — (Chodzi tu, jak już donosiliśmy o p. Roupertową — red.).

Kraków. (Tel. wł.) „Głos Narodu” w artykule o konflikcie z ks. metropolitą Sapieha pisze między innymi:

„Wszystko to świadczy, że nerwy wzięły górę nad rozsądkiem. Mamy jednak przekonanie, że powoli rozsądek wróci na swoje miejsce, a przyczyni się do tego wczorajsza odezwa księcia metropolity, rzeczowa i obiektywna. Już obecnie daje się wyczuć jej dobroczynny wpływ na umysły.

„By jednak wrócił pełny spokój — tak potrzebny w przeddzień wizyty dostojnego gościa z Rumunii — trzeba, by i „druga strona”, mianowicie katolicy, stanęła twardo przy boku księcia metropolity, — by katolicy, zaznajomiwszy się teraz z motywami kroku księcia metropolity, oddziaływali odpowiednio na zdenerwowaną stronę przeciwną, która dlatego dała się ponieść nerwom, że Komitet Uczczenia marsz. Piłsudskiego nie uznał za wskazane w swym komunikacie podać do wiadomości publicznej motywów, które księcia metropolitę skłoniły do przeniesienia zwłok marsz. Piłsudskiego.”

Warszawa. (Tel. wł.) „Gazeta Polska”, a za nią reszta tutejszej prasy „sanacyjnej”, odpowiada w sposób równo brzmiący na świeże oświadczenie ks. metropolity Sapiehy. Odpowiedź zawiera cały szereg zwrotów obelżywych pod adresem ks. metropolity, jak: „wykreca się”, „mija się z prawdą”, „dialektyczny wykręt” itp. Trudno podawać taką enuncjację czytelnikom pisma katolickiego, które uważa za swój obowiązek zachować w drażliwej tej sprawie powagę, spokój i rzeczowość oraz to, co obowiązuje wszystkich katolików.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 26. 6. 1937 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych obracano jedynie 5% poz. konwers. (większe sztuki) po 60,—.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4½% listy zlotowe po 51—51,50 oraz 4% listy konwert. po 45,—.

Z akcji przemysłowych płacono za Cukr. Kruszwice 610,— P.

Cedula Urzędu a Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

5% państw. poz. konwers. większe odc. 60,— +

4½% zlotowe listy zast. serii L. Pozn. Ziem. Kred. 51—50,50 +

4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 45,— +

Akcje bankowe i przemysłowe

Cukrownia Kruszwica 610,— P.

Tendencja spokojna

Ścisła współpraca Londynu z Paryżem

Doniosła mowa min. Edena w Izbie Gmin w sprawie Hiszpanii — Trzy zasadnicze momenty — Narady z Francją w związku z zagadnieniem kontroli

Londyn. (PAT) Min. Eden, przemawiając w Izbie Gmin, podkreślił odpowiedzialność, jaka ciąży na ministrze spr. zagr., który winien politykę swą prowadzić w ten sposób, aby nie doprowadzić do wojny. Takie poczucie odpowiedzialności znajduje pełne zrozumienie we Francji i dlatego współpraca obu rządów, jest tak ścisła.

„W. Brytania — oświadczył min. Eden — nie może wyrzec się zainteresowania losami Europy środkowej. Polityka brytyjska dąży do utrzymania pokoju i dobrych stosunków wszędzie na zachodzie, ale i pokój w Europie środkowej jest równie ważny, sprawy ekonomiczne i polityczne w związku z Europą środkową w Londynie może nie zaznaczają się tak silnie jak gdzieindziej, ale jeżeli chodzi o zainteresowanie pod kątem widzenia utrzymania pokoju, to nie ustępuje ono innemu”.

Min. Eden podkreślił, że zbrojenia brytyjskie są robione na wypadek napadów i ponownie powtórzył swą, znaną już z poprzednich jego wystąpień formułę, że oręż brytyjski użyty będzie w obronie własnej, jak również w obronie Francji lub Belgii, ale użyty być może również dla niesienia pomocy napadniętemu. Jeżeli będzie to możliwe w ramach paktu Ligi, W. Brytania nie wystąpi automatycznie, lecz według własnego uznania.

„Najbliższe cele polityki brytyjskiej, pragnącej zachować w mocy układ o nieinterwencji, nawet o ile nie działa on idealnie, zmierzają do wypełnienia luki w kontroli morskiej, powstałej wskutek usunięcia się Niemiec i Włoch, jak również wskutek wycofania ochotników obcych z Hiszpanii. Rząd brytyjski naradza się z francuskim co do kroków, jakie należy w najbliższej przyszłości przedsięwziąć”.

Min. Eden przeciwny jest przekła-

zywaniu zatargu hiszpańskiego Lidze Narodów. Minister zakończył wyrażeniem nadziei, że zachowanie pokoju europejskiego, do czego W. Brytania dąży, jako do trwałego celu — zostanie osiągnięte.

Mowa min. Edena była bardzo znamienita ze względu na trzy punkty:

1) Podkreślenie zainteresowania W. Brytanii środkową Europą dowodzące niewątpliwie ewolucji jaka dokonała się w łonie rządu angielskiego w ciągu ostatniego roku. W. Brytania coraz wyraźniej dąży do podkreślenia swego zainteresowania Europą środkową na równi z zachodnią.

Podkreślenie narad, odbywających się w danej chwili z Paryża, wskazuje że brytyjski minister spr. zagr. pragnął zwrócić uwagę na to, jako na czynnik, od którego uzależnione są dalsze posunięcia rządu angielskiego.

3) Całkowite przemilczenie sprawy wizyty min. Neuratha. Takie potraktowanie tej sprawy uważane jest w Londynie, za potwierdzenie przypuszczenia, iż narazie powtórzenie zaproszenia pod adresem rządu Rzeszy nie wchodzi w rachubę.

Londyn (PAT) Narady francusko-

Mowa premiera Chamberlaina

Londyn. (ATE). Premier brytyjski zabrał głos podczas debaty w Izbie Gmin nawiązując do położenia wytworzonego wypadkami hiszpańskimi.

Położenie to — mówił Chamberlain — łatwo może wywołać niebezpieczeństwo dla całej Europy. Celem polityki angielskiej było zawsze zlokalizowanie ogniska zapalnego i zabezpieczenie ogólnego pokoju. W tym celu Anglia czyniła dalsze usiłowania mogące wyświecić sytuację. W chwili obecnej stoją przed rządem dwa główne praktyczne zadania: zapewnienie luki jaka powstała w systemie kontroli przez ustąpienie dwóch państw, oraz ewakuo-

wanie walczących ochotników-cudzoziemców z terenu hiszpańskiego”.

Przechodząc do omawiania wypadków z „Leipzig” premier oświadczył, że wprawdzie zachodzi możliwość pomylki, jednak pogląd wojskowych niemieckich, którzy nie chcą wystawić na niebezpieczeństwo swych statków wojennych — jego zdaniem — jest słuszny. Uważając oburzenie narodu niemieckiego, spowodowane ofiarami na „Deutschland” za zrozumiałe, premier sądzi, że rząd Rzeszy wycofawszy się z kontroli wybrzeży uznał tym samym ostatnie wydarzenia za wyczerpane. Wskazuje to na umiarkowanie Berlina.

Likwidacja szkół niemieckich

Katowice. „Polonia” donosi: „W Rybnickim zostały znów zlikwidowane dwie szkoły mniejszościowe niemieckie. Wskutek wypowiedzenia przez Rybnickie Gwarectwo Węglowe dzierżawy domów, w których mieściły się szkoły niemieckie, władze szkolne były zmuszone zlikwidować szkoły niemieckie w Pszowie i na kop. „Emie” w Radlinie już z końcem bieżącego roku szkolnego.

Do szkół mniejszościowej w Pszowie uczęszczało dużo dzieci z Rydułtów, które po zniknięciu tej szkoły zostały zapisane do szkół polskiej w Rydułtowie. Również i w innych miejscowościach wiele dzieci ze szkół niemieckich przeszło do szkół pol-

skich. Oczywiście chodzi tu o dzieci polskie, których rodzice dopiero obecnie poczuli się wreszcie Polakami.”

Zagadkowe dokumenty

Warszawa. (Tel. wł.) „Robotnik” donosi, że w lesie koło Kolibek w drodze z Gdyni do Gdańska przechodząca kobieta znalazła legitymację poselską, dalej w celofanowym futerale dowód osobisty funkcjonariusza kolejowego oraz pokwitowanie. Wszystkie te dokumenty były wystawione na nazwisko Hansa Wiesmanna, zaginionego pośła socjalistycznego Senatu Gdańskiego.

„Robotnik” zwraca się do władz polskich z żądaniem zajęcia się obecnie tą sprawą, gdyż wchodzi w grę osoba funkcjonariusza Pol. Kolei Państwowych (w)

Wiadomości

Policja kryminalna w Hamburgu ujęła dwóch sprawców zbrodni, popełnionej przed 18 laty na urzędniku policji.

W Londynie odbyła się w pałacu St. James narada cenzorów teatralnych i przedstawicieli Rady Miejskiej w sprawie usunięcia z programów teatrów rewiowych i kabaretów nieskromnych tekstów i scen.

Z Kowna donoszą, że wskutek upału w południowej Litwie powysychały rzeki. W obawie przed skutkami posuchy w niektórych miejscowościach zaczęto żąć zboże.

Ambasador francuski Corbin złożył w Foreign Office akt ratyfikacyjny traktatu morskiego zawartego w Londynie w r. 1936. Poza Francją traktat ten już ratyfikowały Stany Zjednoczone. W gre wchodzi jeszcze W. Brytania i dominia.

W Anglii w wyborach uzupełniających w okręgu Bewdley spowodowanych ustąpieniem b. premiera Baldwina został obrany konserwatysta Conant 15 054 głosami. Liberal Johnson uzyskał 8 511 głosów. W okręgu Holland With Boston narodowy liberal Butcher został obrany 21 846 głosami. Labourzysta Reynolds otrzymał 14 566 głosów.

Dokoła niedojrzałej wizyty

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego“)

Londyn, 23 czerwca.

Oficjalne sfery Anglii przygotowały się na powitanie w dniu dzisiejszym niemieckiego ministra spraw zagranicznych Neuratha.

Atoli niemal w przeddzień zapowiedzianej wizyty nadeszła z Berlina wiadomość, że minister Reszy „zmuszony jest odłożyć podróż”. Dziennik „Times”, który w takich razach jest wyrazicielem opinii Foreign Office'u pisze, iż owo dyplomatyczne „odłożenie” wizyty oznacza w języku mniej dyplomatycznym jej całkowite zaniechanie. Wszystko wskazuje też na to, że podróż min. Neuratha do Londynu była pomysłem przedwczesnym, by nie powiedzieć całkowicie nieaktualnym.

Komunikat oficjalny Berlina tłumaczy nagle zmianę w decyzjach Rzeszy tym, że jakoby „sytuacja wpływająca z powtarzających się ataków „czerwonej” Hiszpanii na niemieckie okręty wojenne nie pozwalała na nieobecność ministra spraw zagranicznych poza Berlinem”. Jest to aluzja do tajemniczych ataków torpedowych na okręt „Leipzig”, co w wielu kołach angielskich wydaje się sprawą wręcz niewiarygodną, polegającą na widocznym nieporozumieniu lub też nadmiernym zdenerwowaniu załóg floty niemieckiej.

Może właśnie sceptyczna postawa Londynu wobec twierdzeń marynarki niemieckiej ugodziła dumę oficjalnych sfer Rzeszy, — a może też chce polityka niemiecka wziąć incydent z statkiem „Leipzig” za punkt wyjścia do energicznej akcji zbrojnej na wodach śródziemnomorskich i przewiduje tu ostre starcie z Anglią. — W każdym razie nie ulega wątpliwości, że między sprawą „Leipzig” a powstrzymaniem wizyty min. Neuratha istnieje ścisły związek.

Jakie jednak byłyby rzeczywiste powody nagłego odwołania wizyty niemieckiego ministra?

Wizyta zainicjowana bowiem została ze strony angielskiej. Miała być dowodem tego, że Foreign Office, w nowej erze premierostwa Neville Chamberlaina, wyciąga ku Niemcom rękę i objawia skłonność do ewentualnych rozmów na temat bezpieczeństwa na Zachodzie. Ale gest ten najwidoczniej zostaje ze strony niemieckiej tak samo odrzucony, jak w marcu r. 1935 wizyta sir Johna Simona i min. Edena w Berlinie — również gest Anglii wobec Niemiec — zagrożona wówczas skutkiem „niedyspozycji Hitlera”. Tylko dzięki usilnym staraniom dyplomacji doszło spotkanie to z opóźnieniem do skutku.

Zdawałoby się tedy, że Anglia ma dość dowodów, iż ponawiane przez nią próby pogodzenia się z Niemcami natrafiają w Berlinie na systematyczny opór. Nasuwa się przeto pytanie, czemu przypisać, że sfery angielskie wykazują tyle zimnej krwi i cierpliwości wobec Trzeciej Rzeszy przekonaawszy się w ciągu ostatnich czterech lat, że wszelka uступliwość wobec Rzeszy uodpornia stronę niemiecką, osłabiając zarazem skłonność do ugody partnera angielskiego.

Angielską miękkość można tłumaczyć częściowo względami taktyczno-dyplomatycznymi, czyli rachubą na rozbięcie kolaboracji niemiecko-włoskiej w Europie.

Faktem jest, że każda próba intymniejszego kontaktu dyplomacji angielskiej z Berlinem lub z Rzymem, wywoływała odrazu uczucia nieufności to po jednej, to po drugiej stronie „osi Berlin—Rzym”. Wszakże, jak dotąd, nie zdołał taran angielski uderzyć z dostateczną siłą w układ niemiecko-włoski. Dopóki też istnieć będzie nierozwiązane zagadnienie hiszpańskie, mało jest widoków powodzenia taktyki angielskiej.

Nawiasem wypada stwierdzić, że mało pomocy w swej polityce europejskiej ma Anglia ze strony sojuszniczki — Francji. Wewnętrzna sytuacja we Francji odbija się ujemnie na prężności dyplomacji francuskiej. A kolaboracja możliwie ścisła z Francją jest dla Anglii najefektywniejszą przeciwwagą dla polityki niemiecko-włoskiej.

Z powyższych względów nie rychło należy spodziewać się twardszej posta-

wy Anglii w sprawach kontynentalnych. Zanim jedyny przekonywujący dowód siły W. Brytanii — reorganizowana obecnie armia i odnawiana flota — nie osiągną za rok lub dwa lata planowanego poziomu, dyplomacja angielska musi prowadzić taktykę wycofania i kompromisów. I to właśnie tłumaczy w dużej mierze jej cierpliwość w odniesieniu do powtarzających się wypadów polityki Rzeszy.

B. L.

To jest tolerancja?

Na zaproszenie Związku Polaków Powiśla udał się klub sportowy „Legia” z Grudziądza do Trzciana pod Kwidzyniem, by tam rozegrać mecz piłkarski z miejscowym klubem sportowym „Powiślanin”. Gdy sportowcy grudziądzcy stanęli w Kwidzynie, dowiedzieli się, że władze niemieckie w ostatniej chwili zakazały odbycia meczu na boisku w Trzcianie, nie podając powodów zakazu. Po krótkiej konferencji w konsulacie polskim, grudziądzki klub sportowy wyruszył w charakterze prywatnej wycieczki do Trzciana. Na miejscu udano się wprost do zagrody Antoniego Patzera, gdzie przyjęto zawodników ze staropolską gościnnością. Niebawem poczęli gromadzić się w zagrodzie partnerzy sportowi i liczni Polacy z Trzciana i okolicy. Przychodzili oni drogami okrężnymi i miedzami, by nie budzić podejrzania. W tak „przemitych” okolicznościach na podwórzu u p. Patzera odbył się mecz. Wzruszający był moment, gdy obie bratnie drużyny stanęły naprzeciw siebie, nie powitane przez nikogo i w milczeniu wymienili poręczki. Tak postąpić kazała prosta ostrożność, gdyż w sąsiedztwie zagrody krążyli ubocznymi obserwatorzy... Po zakończonych zawodach sportowcy grudziądzcy, żegnani serdecznie przez rodaków tamtejszych, wybrali się w podróż powrotną.

Z podobną szykaną spotkało się w tych dniach kilka prywatnych szkół polskich, organizujących wspólną zabawę w Jondorfie pod Olsztynem na łące rolnika Malewskiego. Przewodniczący rady rodzicielskiej otrzymał od wójta zezwolenie na odbycie zabawy. W dzień przed zabawą jednak, gdy przygotowania były już ukończone, zezwolenie zostało bez podania powodów cofnięte.

Tak wygląda osławiona niemiecka „tolerancja”. (gn)

STRONNICTWO NARODOWE

Zarząd Okręgowy Stronnictwa Narodowego komunikuje, że zbiórka wszystkich członków S. N. w dniu 29 czerwca 1937 r. o godz. 7,30 na boisku „Sokoła” celem wzięcia udziału w mszy św. na Placu Wolności. — Punktualna obecność wszystkich obowiązkowa.

W Austrii odbyły się manewry wojsk górskich. Na zdjęciu widzimy samochód pancerny przejeżdżający wśród pięknych okolic przez rzekę górską.

ŚLADEM JEDWABNIKÓW

poszły nasze wysiłki

których owocem
jest szlachetna i
likatna bibułka
z morwą w zwijkach Morwitan.

Stanisław Wołoszyński

WYŁĄCZNE PRAWO STOSOWANIA WŁÓKIEŃ MORWOWYCH DO WYROBU ZWIJEK PAPIEROSOWYCH ZASTRZ. U. PAT. Nr. 5034.

FAKTY I OCENY

Niemiecka swoboda ruchów

Kancelarz Hitler opuścił Berlin i odleciał do Berchtesgaden. Koła polityczne upatrują w tym dowód odprężenia w sytuacji wytworzonej usiłowaniami stoperdowania niemieckiego okrętu wojennego „Leipzig” na wodach śródziemnomorskich. A obawiano się poważnie w Londynie i Paryżu, że incydent ten może się groźniej skończyć, niż bombardowaniem Almerii. Berlin dość głośno pobrzękiwał szabelką.

Wczorajsza prasa zamieściła długi z werwą napisany komentarz do całego kryzysu, wywołanego przez nieudany atak na „Leipzig”. Aczkolwiek formalne ojcostwo tego dokumentu przypada Niemieckiemu Biuru Informacyjnemu (DNB), poznać w nim łatwo styl kancelarza Hitlera.

Skierowana na zewnątrz i na wewnątrz ta mowa zawiera dwa ważne stwierdzenia:

- 1) Niemcy nie zamierzają zaprzestać udzielania pomocy Hiszpanii narodowej, albowiem nie dopuszczenie do bolszewizacji tego kraju leży w ich interesie i w etyce Europy,
- 2) biorą na własne barki zapewne-

nie bezpieczeństwa swych okrętów, znajdujących się na wodach hiszpańskich.

W praktyce oznacza to więc deklarację swobody ruchów dla polityki niemieckiej w sprawie hiszpańskiej.

Kraków i Żydzi

„Warszawski Dziennik Narodowy” stwierdza, że Kraków jest siedzibą władz żydowskich. Mianowicie w tworzącej się reprezentacji żydostwa polskiego przewodzić będą z tytułu urzędów Żydzi krakowscy Schwarzbart, Zimmerman, Schöchter, Markus, Lazer, Hilfstein, Deutscher, Dr Schwarzbart i Hilfstein, stoją obecnie na czele Bnei Brithu żydowskiego i organizacji syjońskiej w Polsce i są ponadto delegatami syjońskimi na zjazdy ogólne żydostwa i członkami ich władz światowych.

To są widome głowy żydostwa w Polsce.

Zaznaczyć należy, że liczba Żydów krakowskich w ciągu ostatnich 10 lat wzrosła o 20.000 głów. Żydzi poza tym zajmują w Krakowie czołowe stanowiska.

Wiele to wyjaśnia i wiele mówi o wydarzeniach, których ośrodkiem jest Kraków.

Niemiecka „lojalność”

Jak donosi „Orędownik” wychodzący w Pucku niemieckie pismo „Pucker Zeitung” umieściło w dodatku ilustrowanym „Das Leben im Bild” w nr. 25 fotografię z odpowiednim artykułem, przedstawiającą terytoria polskie: Pomorza, Poznańskie i Górny Śląsk w granicach Rzeszy Niemieckiej. Dodatek ten „Pucker Zeitung” rozrzucała w wielkiej ilości po całym polskim wybrzeżu.

Należy zaznaczyć, że za podobne sprawki „Pucker Zeitung” znalazła się już w ubiegłych latach kilkakrotnie przed sądem.

Wartoby bliżej przyjrzeć się działalności niemieckiego pisma, rozrzuacanego na naszym wybrzeżu. Zapytać trzeba się, skąd wspomniane wydawnictwo, które przynosi podobno rocznie 10 tysięcy deficytu, czerpie na podobną propagandę pieniądze.

Odpowiedzi chyba na to nie potrzeba, ale najwyższy czas, by położono wreszcie temu kres ostateczny. Wymaga bowiem tego dobro naszych interesów nad polskim wybrzeżem.

Trudności rządu Chautempsa

Cieężkie położenie finansowe — Gabinet w poszukiwaniu dróg wyjścia — Groźny zatarg w przemyśle hotelowym

Paryż. (PAT). Położenie finansowe wysunęło się na czoło zagadnień. Zamierzenia premiera Chautempsa i min. Bonnet'a zajmują uwagę prasy. Daje ona wyraz jednocześnie dwóm tendencjom.

Część dzienników, jak „Matin” czy też „Liberté”, przypisuje premierowi i min. Bonnetowi zamiar stabilizacji franka na niższym poziomie, przewidzianym przez ustawę monetarną z 1 października 1936 r., co przyniosłoby rządowi natychmiast około 18 miliardów franków: 8 miliardów franków z nowego przerachowania złota w Banku Francji, a 10 miliardów franków z funduszu wyrównawczego. Tu należy zaznaczyć, iż 10 miliardów franków w złocie, jakie uzyskał Francuski Fundusz Wyrównawczy, zostały już prawie całkowicie wymienione na banknoty.

W kołach finansowych zwracają jednak uwagę, iż stabilizacja franka w obecnym momencie byłaby szczególnie utrudniona ze względu na akcje spekulacyjną.

Szereg organów finansowych, wskazując na te trudności oczekuje raczej, że rząd będzie sobie starał zapewnić na najbliższy czas niezbędne środki płatnicze dla skarbu przez zwiększenie kredytu w Banku Francji, by zyskać czas do powzięcia uchwały. Mogłyby one zarówno dobrze pójść w kierunku stabilizacji franka, jak też nowej dewaluacji w myśl założeń dymisjonowanych rzeczoznawców finansowych poprzedniego rządu prof. Rista i dyr. Beaudoin. Istnieje też możliwość pozostawienia franka w poważnej grze fluktuacji.

Paryż. (PAT). Giełda paryska jest wciąż terenem szerokiej akcji spekulacyjnej, wyrażającej się zwykłą wszystkich papierów, co doprowadziło syndykat maklerów do ograniczenia transakcji gotówkowych.

Na giełdzie dewizowej reporty w stosunku do funta szterlinga i dolara wzrastają w sposób niepokojący, co świadczy o istnieniu poważnej gry, obliczonej na zniżkę franka. Wczoraj miesięczny report w stosunku do funta szterl. wzrósł z 4,75 fr. do 7 fr. 50. Trzymiesięczny report wzrósł z 8,25 do 9,50. Ta niesłychanie daleko idąca zwyżka transakcji terminowych frankiem w stosunku do obu walut anglosaskich, a przede wszystkim w stosunku do funta szterl., utrudniła ogoromnie operacje.

W transakcjach gotówkowych frank utrzymuje się na dotychczasowym poziomie dzięki temu, iż Paryż powstrzymuje się prawie od zakupu funta szt. W Londynie już od zeszłego tygodnia wielkie banki paryskie z własnej inicjatywy, by ułatwić położenie rządowi, nie zakupują funtów, zadowalając się jedynie sprzedażą swym klientom w razie koniecznych potrzeb nieznacznych sum, które uzyskiwały z zakupów od innych.

Premier Chautemps, który został upoważniony przez Radę Ministrów w czasie nieobecności min. Bonnet'a, do tymczasowego kierowania polityką finansową, utrzymuje bezustanną łącz-

ność telefoniczną ze statkiem „Queen Mary”, na którym jedzie Bonnet.

Paryż. (ATE.) W piątkowym numerze dziennika urzędowego ukazał się dekret w sprawie natychmiastowego wprowadzenia w życie 40-godzinnego tygodnia pracy w przemyśle hotelowym. W ten sposób zatarg pomiędzy przedsiębiorcami a pracownikami w tej dziedzinie zaostriżyl się.

Związek Właścicieli Hotelów oraz restauratorów, oświadczył, że przeprowadzenie 40 godzinnego tygodnia pracy jest niewykonalne i może pociągnąć

za sobą nieobliczalne szkody dla całego gospodarstwa. Delegacja była u premiera Chautempsa. Poza tym na zebraniu właścicieli hoteli i restauracji rozważano możliwość zamknięcia przedsiębiorstw na pewien czas.

Organ prawniczy „Epoque” oświadcza, że nastąpiła pierwsza kapitulacja powołania gabinetu Chautempsa przed żądaniami zw. zawodowych. Rząd ulega w tym samym stopniu co Blum naciskowi ze strony sekretarza generalnego związków zawodowych Jouhaux.

Pochód na Santander trwa

Bilbao. (PAT.) Rozgłoszona powstająca podaje, iż posuwanie się wojsk narodowych w kierunku Santanderu trwa. W piątek po południu powstańcy zajęli Sonoroste, główne miasto Zagłębia górniczego kraju basków.

Organizacja zdobytej strefy odbywa się normalnie. W dniu dzisiejszym podjęta zostanie na kilku liniach komunikacja kolejowa.

Flota powstańcza ostrzeliwała wybrzeża Katalonii, w szczególności miasta Palamo. Szkody są znaczne. Bateria nadbrzeżna odpowiadała, lecz bez skutku.

Paryż. (ATE.) Z Bilbao donoszą: Naoczni świadkowie opowiadają o szczegółach ofensywy wojsk narodowych pomiędzy Bilbao a Santander. W ofensywie tej biorą wybitny udział samoloty. Powstańcy w ciągu ostatnich godzin zajęli cały okręg przemysłowy

na zachód od Bilbao. Obecnie ich celem jest zdobycie zagłębia górniczego. Na tym odcinku toczą się gwałtowne walki. Narodowcy przeszli do ataku na froncie 10 km szerokości. Samoloty bombowe dokonywały lotów ponad drogą prowadzącą do Santander, zrzucając na oddziały baskijskie grad pocisków. Pod osłoną artylerii oddziały legii cudzoziemskiej posuwają się naprzód. W ofensywie biorą udział liczne czołgi, których zadaniem jest zniszczenie umocnień, wzniesionych przez wojska rządowe.

Kobiety po wielokrotnych ciążach używają łatwe wypróżnienie oraz prawidłową przemianę materii przez używanie codziennie pół szklanki naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa**. Zał. przez lek. Tg 21 031

Kardynał Verdier o Polsce

Paryż. (PAT.) Arcybiskup Paryża kardynał Verdier przed odjazdem do Polski na Kongres Chrystusa Króla w Poznaniu udzielił wywiadu redaktorowi „Figaro”.

Kard. Verdier wyraził głębokie zadowolenie z faktu wyjazdu do Polski,

którą się zawsze interesował i którą łączy tak liczne węzły z Francją.

Ks. Prymas Francji podkreślił znaczenie Kongresu i wyraził zadowolenie z możliwości spotkania się z kard. Hlondem.

Nauczycielstwo w hołdzie Królowej Korony Polskiej

W ogólnopolskim zjeździe nauczycielstwa na Jasnej Górze wzięła udział imponująca liczba uczestników, wynosząca kilkadziesiąt tysięcy.

W uroczystości wzięli udział: JE. nuncjusz papieski ks. Filip Cortesi oraz Ich Ekscelencje księża biskupi: Adamski, Szlagowski, Kubina, Jasiński, Lisowski i Przeździecki. Zjazd powitał przeor paulinów jasnogórskich ojciec Norbert Motylewski, mszę św. u szczytu odprawił ks. biskup Lisowski, po czym ks. biskup Kubina odczytał breve papieskie. Kazanie wygłosił do zgromadzonych ks. biskup Jasiński z Łodzi.

Z kolei ks. biskup Szlagowski od-

czytał akt ślubowania, który wszyscy za nim powtarzali. Po odśpiewaniu hymnu „Boże coś Polskę” przemówił ks. nuncjusz Cortesi.

Przewodniczący głównego komitetu uroczystości, b. premier i minister oświaty prof. Antoni Ponikowski dziękował nauczycielstwu, że na jego wezwanie i na apel duchowieństwa przybyło na Jasną Górę złożyć hołd Królowej Korony Polskiej oraz zacerpnąć świeżych sił i zapału do pracy nad wychowaniem młodzieży w duchu katolickim i narodowym.

Pieśnią „Serdeczna Matko” zakończono podniosłą uroczystość ślubowania nauczycielstwa polskiego.

Ogólny Zjazd Obrońców Wielkopolski, Pomorza i Śląska

Zjazd zwołują najstarsze Towarzystwa Uczestników Powstania Wielkopolskiego 1918/19 stoł. miasta Poznania z okazji Międzynarodowego Kongresu Chrystusa-Króla, aby wobec całego świata katolickiego i wobec najdostojniejszych jego przedstawicieli złożyć publicznie w ofierze Bogu swoje serca, myśli i czyny oraz podnieść głos przeciw bezbożnictwu.

W dniu 29 bm. o godz. 12,30 w „Słoneczku” odbędzie się akademicki, której program jest następujący:

A. Gulmanti: Fragment z sonaty — odegra na organach prof. Marian Sauer.

Przemówienie prezesa Towarzystwa Uczestn. Powst. Wlkp. 18-19 im Ig. Paderewskiego m. st. Poznania Jana Kocha.

Hymn na cześć Chrystusa Króla (wspólny śpiew, stojąc).

G. Gorczyński: „Gaude Mater Polonia”. Fel. Nowowiejski: „Do Pieśni”.

Przemówienie prof. dra Pawła Gantkowskiego: „Chrystus-Król był, jest, będzie patronem uczestników powstania wielkopolskiego”.

J. Chmielewski: „Hymn na cześć twórców i obrońców wolnej oraz niepodległej Polski” odśpiewa męski chór seraficki o. franciszkanów pod dyktando kompozytora z towarzyszeniem organów.

Przemówienie delegata J. Em. Prymasa Polski.

Przemówienie dra Czesława Meissnera, b. prezesa Rady Ludowej. Przemówienia delegata Śląska i Pomorza.

Przemówienie dra Celestyna Rydlewskiego, b. prezesa Rady Rob. i Zoln.

Chorał „Boże, coś Polskę” — wspólny śpiew.

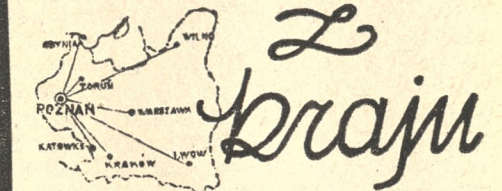
Wstęp wolny za zaproszeniami, które wydaje Księgarnia św. Wojciecha i sekretariat Tow. Uczestn. Powstania Wlkp., ul. Wolnica 1.

Uroda — to mocny afekt w życiu kobiety

PUDER

ANTIBA

nr 44 626 27

ZJAZD UNII APOSTOLSKIEJ

W dniu 22 bm. w Domu Katolickim w Warszawie odbył się Zjazd Narodowy Unii Apostolskiej, zrzeszającej kapłanów z poszczególnych diecezji. Zjazd miał na celu omówienie zagadnień z zakresu życia kapłańskiego doby obecnej. Zjazd zajął przewodniczący unii J. E. ks. biskup L. Wetmański, sufragan plocki, podkreślając w swym przemówieniu konieczność wzmożonej akcji, celem przeciwdziałania się akcji bezbożnictwa i pogłębiania świadomości katolickiej. W imieniu J. Em. ks. kardynała Kakowskiego powitał zjazd ks. kanclerz Choromański.

Po referatach odbyło się zebranie księży dyrektorów diecezjalnych w celu omówienia dalszej działalności i projektów na zjazd międzynarodowy unii w Paryżu.

ULICA IM. KRÓLA KAROLA II-GO W WARSZAWIE

W związku z uroczystą wizytą króla Rumunii Karola II w Polsce, dla podkreślenia więzów przyjaźni i przymierza, łączących Polskę i Rumunię, ma być powzięta uchwała, by nazwać jedną z głównych ulic Warszawy imieniem Króla Karola II.

NIE WOLNO ZACIAGAĆ POŻYCZEK

Główna komenda P. P. wydała zarządzenie w sprawie zaciągania pożyczek między funkcjonariuszami policji. Specjalny okólnik głównego komendanta P. P. zwraca uwagę na niedopuszczalność pożyczania przez przełożonych u podwładnych. Zakaz ten obejmuje również udzielanie przez podwładnych gwarancji w postaci zyr na zobowiązaniach wekslowych itp.

BUDOWA ZAPORY W ROŻNOWIE

Tempo pracy przy budowie zapory w Rożnowie, doszło do bardzo znacznego nasilenia. O tempie tym świadczy nie tyle ilość 1200 robotników, gdyż ta w ubiegłym sezonie była już przekroczona, ile wydajność 812 m sześć. betonu na 12 godzin pracy, a maksimum godzinowe doszło do 80 m sześć. Takie tempo betonowania jest możliwe tylko dzięki bardzo sprawniej, całkowicie zmechanizowanej instalacji do wytwarzania i transportowania betonu. Te olbrzymie ilości betonu wymagają odpowiednich transportów cementu. Ostatnio przybywa 16 wagonów, tj. 240 ton cementu dziennie. Pociągi wąskotorowej kolei roboczej muszą obecnie kursować kilka razy na dzień, żeby nadążyć w dostarczaniu cementu. Również intensywnie musi być dostarczany do fabryki betonu, żwir, dowożony ze zwirowiska odległego o 2 km od placu budowy. Dzielne wydobywanie żwiru przekroczyło już 500 m sześć.

REWIZJA GŁOSNEGO PROCESU

Do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek o przeprowadzenie rewizji przebrzmiałego, ale swego czasu głośnego procesu. Dotyczy on procesu Marii Ciunkiewiczowej, skazanej za oszustwo asekuracyjne w Krakowie.

Ciunkiewiczowa całą karę odcierpiała. Po wyjściu z więzienia, znalazła się bez środków do życia i zamieszkała u siostry swojej w Warszawie. Jednocześnie Ciunkiewiczowa rozpoczęła kroki o rewizję procesu.

Sprawy podjął się adw. Hofmokl-Ostrowski, który wniósł listę nowych świadków.

KMIOTEK WYORAŁ PUCHAR KRÓLEWSKI

Na gruntach wsi Rossoczyca w pow. sieradzkim pewien wieśniak wyorał przypadkowo srebrny puchar i ukrył go w domu; wnet jednak na polecenie starosty sieradzkiego wykopalisko oddał. Puchar jest bardzo okazały i przybrany wizerunkami królów i książąt europejskich z XVI i XVII wieku. Prawdopodobnie był zrobiony w Saksonii, gdyż nosi na sobie wizerunki aż 17-tu książąt saskich.

Być może, że zgubiono go na polach po bitwie ze Szwedami pod Kaliszem.

PASTA KIWI

GATUNKOWO

NIEZRÓWNANA

BUT

OZWI

PASTA KIWI

ng 44 634

Narodowa Organ. Kobiet

Narodowa Organizacja Kobiet wzywa swe członkinie do wzięcia udziału w zebraniu Kobiet Katolickich we wtorek 29 bm. o godz. 14 w Cyrku „Olimpia” przy ul. Poznańskiej i wspólnym pochodzie do Pomnika Wdzięczności, Pochód ze sztandarami wyrusza zaraz po zebraniu.

„PRACA POLSKA”

KOMUNIKAT ZARZĄDU OKRĘGOWEGO

Zjednoczenie Zawodowe „Praca Polska”, stojące na gruncie narodowym i katolickim, bierze udział w uroczystościach Międzynarodowego Kongresu ku czci Chrystusa Króla.

Wzywamy wszystkich kolegów do gremialnego udziału zwłaszcza w manifestacyjnym zebraniu mężczyzn, które odbędzie się w dniu 29 czerwca o godz. 14,00 na boisku Sokoła, po którym wyruszy wielki pochód pod pomnik Najśw. Serca Jezusowego.

Zbiórka na boisku Sokoła o godz. 13,15 — zaś rano o godz. 8,15

PO POWROCIE Z HISPANII (XVII)

Znów na front

Napisał J. Giertych, specjalny wysłannik „Kuriera“
PRZEDRUK BEZ PODANIA ŹRÓDŁA I AUTORA WZBRONIONY

Sprawę zezwolenia załatwiono na-
zajutrz w dowództwie dywizji z wielką
uprzejmością. Z prawdziwą przyjem-
nością wspominam miłych i uczynnych
oficerów, którzy — dowiedziawszy się,
iż jestem członkiem „Partido Naciona-
lista Polacco“, — ucieli ze mną krótką
pogawędkę rozpytując między innymi
i o stosunki w Polsce. Bardzo byli
zdziwieni, gdy im powiedziałem, że jest
w Polsce takie miasto, w którym więk-
szość fabrykantów sympatyzuje z ko-
munizmem, a większość robotników
wyznaje ideę narodową. Przestali się
dziwić, gdy powiedziałem im, że ci fa-
brykanci — to Żydzi (oczywiście mia-
łem na myśli Łódź). Choć Żydów w
Hiszpanii prawie nie ma — Hiszpanie
wcale nieże się dziś orientują w roli
Żydów w akcji komunistycznej i ma-
sońskiej, zarówno w świecie, jak na ich
własnym terenie. „Comunismo, Maso-
neria, Judaismo“ — to są trzy wrogie
czynniki, które tak samo jednym tchem
wymawiają, jak my.

— A czy ma pan samochód? (Wielu
dziennikarzy — np. anglosaskich —
zjawiało się w Hiszpanii własnymi au-
tami).

— Nie. Ale sobie wynajmę tak-
sówkę.

— Niech pan nie wynajmuje. Da-
my panu auto wojskowe.

Rzeczywiście, po chwili stoi przed
sztabem auto z napisem „Requisado“.
Prowadzi je jego właściciel, kordoboń-
ski inżynier. Nie jest wcale zgnębiony
„rekwizycją“, która go dotknęła, jest
równie uczynny i uprzejmy, jak ofice-
rowie w dywizji. Bierzymy paliwo z
wojskowej stacji benzynowej i jedzie-
my. Droga wypada nam przez Bujal-
ance, gdzie miesi się dowództwo od-
cinka, które musi jeszcze rozstrzygnąć
czy możemy jechać dalej. W zasadzie
zezwolono mi na odwiedzenie odcinka
Porcuna, — miejscowości, do której i
tak trzeba by przez Bujalance jechać.
Na odcinku, wysuniętym dalej na północ
(np. Penarroya) zezwolen na waleśnięcie
się obcych ludzi tuż na linii frontu się
nie udziela, bo właśnie toczy się tam
w tej chwili krwawa i zacięta bitwa.

Bujalance — jest to słynne cen-
trum uprawy oliwek, podobno jedno z
najwybitniejszych w świecie. Gdy po
dłuższej, bardzo szybkiej jeździe wy-
śmienitą szosą wśród pogodnego, an-
daluzijskiego krajobrazu, dojeżdżali-
śmy do tego miasteczka, horyzont, jak
okiem sięgnąć, okryły ciemnym pla-
szczem rozsiadłe na falistych wzgó-
rzach lasy. Ale nie są to lasy zwy-
czajne: są to gaje oliwne. Im bliżej
miasteczka, tym mocniej czuje się za-
pach oliwy: cała okolica pachnie jak
jeden wielki majoraz. To rafinerie oli-
wy oraz składy, całe zawałone ster-
tami beczek, tak pachną.

Gdy wjeżdżamy do miasteczka, mi-
ja nas otwarte auto, pełne „czerwonych
beretów“. Wszyscy odziani są jedna-
kowo: mają jednakowe brązowe ko-
szulki o rękawach, zakasanych po łok-
cie i jednakowe berety. Tylko skrom-
ne gwiazdki na beretach i na koszulce
nad lewą kieszenią odróżniają w „re-
queté“, zbrojnej milicji karlistów, ofi-
cerów od zwykłych żołnierzy. Szofer
prowadzący samochód, nie ma ani
gwiazdek, ani podoficerskich pasków:
jest szeregowcem. Młodo wyglądający
mężczyzna na tylnym siedzeniu, o e-
nergicznym wyrazie urodziwej twarzy,
ma gwiazdki podpułkownika.

W Bujalance stacjonują „requeté“.
Widac to od pierwszego rzutu oka. Po
opustoszałym, zniszczonym miastecz-
ku chodzą żołnierze, wszyscy odziani
w czerwone berety. Na murach pełno

napisów, póróbionych czarną lub białą
farbą, kredą lub węglem, wyraźnie
świadczących o karlistowskich uczu-
ciach stacjonującego tu wojska: „Dios,
Patria, Rey“, „Por Dios, por la patria
y el Rey“ itd. — Widać też napisy na
część wybitnych wodzów karlistów o-
raz na część samej organizacji: „Viva
el requeté“. No i naturalnie zwykle:
„Viva Espana“.

Jakże się różni milicja partyjna od
zwykłego wojska! Nie ogranicza ono
swoich zadań tylko do walki, lecz po-
czuwa się do obowiązku nieustannej
propagandy. Żołnierz „requeté“ ma
instynkt działacza politycznego i agi-
tatora niejako we krwi.

Zajeżdżamy pod gmach dowództwa
odcinka. Mieści się ono w wygodnym
pałacyku, zapewne ongiś siedzibie któ-
regos z miejscowych producentów oli-
wek. Dowódca odcinka, pułkownik
armii regularnej, uprzejmy starszy
pan, z łatwością udziela zezwolenia.

— Droga jest bardzo zniszczona, ale
dojdziesz.

— A czy nie można jej zmylić?

— Hm. Wartoby wam dać prze-
wodnika. Dalbym żołnierza „requeté“,
ale nie mogę, bo „requeté“ w tej chwili
z Bujalance wymaszerowują. Ale za-
raz! — Dobrze. Dam wam „requeté“.

Zawolał podoficera, któremu zlecił
pojechać z nami na przedmieście, do
jakiegoś oddziału, widocznie nie wy-
maszerowującego, z poleceniem dania
nam przewodnika.

— A my możemy zwiedzić samo Bu-
jalance? Podobno było tu wiele zni-
szczenia i gwałtów?

— Ależ oczywiście! Powinien pa-
nów ktoś oprowadzać. — Zaraz! Zate-
lefonuję do „alcalde“ (burmistrza), —
on by mógł opowiedzieć i pokazać naj-
więcej.

Niestety „alcalde“ nie znajdował się
w ratuszu, uprzejma telefoniczna in-
terwencja pułkownika okazała się bez-
skuteczna. Mimo to jedziemy do ra-
tusza.

Ratusz znajduje się przy obszer-
nym rynku. Wzdłuż rynku stoi sznur
kilkunastu straganów, sprzedających
żołnierzom orzechy, małe morskie racz-
ki „gambas“ i inne przysmaki. Garść
cywilnej ludności wypoczywa w cie-
nieniu domów chroniąc się przed oślepia-

Przy bólach neuralgicznych, głównie
przy zapaleniach nerwu kulszowego, po
zażyciu zrana na czczo szklanki natural-
nej wody gorzkiej **Franciszka Józefa** na-
stępnie lekkie, obfite wypróżnienie, powo-
dujące przyjemne samopoczucie.
Tg 21032

jąco białym blaskiem słońca, właśnie
osiągającego szczyt południowy.

W ratuszu nie zastaliśmy „alcalde“,
ani nikogo, kto by go mógł zastąpić.
Właśnie wychodziliśmy z chłodnej sie-
ni ratusza na pełny skwar oświetlone-
go rynku, gdy z wznoszącej się tuż o-
bok rynku wieży kościelnej rozległ się
mocny dźwięk gongu.

Jakby iskra elektryczna przelecia-
ła przez rynek, który właśnie w tej
chwili wzrokiem objąłem. Ludzie, wy-
legający się w cieniu, zerwali się na
równe nogi. Przekupki opuściły stra-
gany. Osoby, które widzieliśmy w sie-
ni ratusza, wybiegły wszystkie przed
próg. W tym nagłym odruchu, który
dosłownie w jednej sekundzie pode-
rwał całą wokół rynku zgromadzoną
ludność, nie wyczuwało się ani paniki,
ani zwykłej bezmyślnej gapiowskiej
ciekawości. Była to nagle obudzona
czujność, — czujność zwierzęcia, które
wietrzyło niebezpieczeństwo i całe
sprężyło się w oczekiwaniu.

Spojrzałem na wieżę. U szczytu jej
w oknie do połowy zasłoniętym wor-
kami z piaskiem tkwiło parę „czerwo-
nych beretów“, uzbrojonych w lornet-
ki. To przeciwnotniczy posterunek ob-
serwacyjny „requeté“. Znak gongu
ozaczał, że dostrzegli na niebie sa-
molot.

Wkrótce dostrzegliśmy go i my.
Przesuwał się zdala szerokim łukiem
po widnokręgu.

— Un nuestro. (Nasz).

Przekupki wróciły do straganów, a-
matorzy południowej siesty ulżyli się
z powrotem w cieniu, interesanci ma-
gistracy poszli do sieni ratusza.

Zaczepiliśmy przed ratuszem jed-
nego z przechodniów, wyglądającego
na inteligenta, p. szac go o pokazanie
nam zniszczenia miasta i opowiedze-
nie, co się tu działo pod rządami „czer-
wonych“?

— Pan był tu w okresie pobytu
„czerwonych“?

— Tak.

— Czy ludność tego miasteczka u-
spokojona była „czerwono“, czy naro-
dowo?

— Przeważnie „czerwono“. Naro-
dowcy byli tu w mniejszości.

— A jak ta ludność jest usposobiona
obecnie?

— Prawdę powiedziawszy, to jej tu
nie ma. Miasteczko liczyło 18 tysięcy
mieszkańców, ale w chwili wkroczenia
wojsk narodowych było ich chyba nie
więcej, niż 200. Reszta opuściła mia-
sto razem z „czerwonymi“.

— Dlaczego?

— Niektórzy bali się represyj ze
strony wojsk narodowych, inni bali się

Przy reumatyzmie ischiasie

podgrze można osiągnąć
dobre wyniki lecznicze, ka-
piąc się bezpośrednio w
oryginalnym niesprepara-
wanym si rezanym pra-
zdruju. Te- kierunek lecz-
niczy nowoczesnej balneo-
logii spełnia się w zdroju

TRENCZYŃSKIE CIEPLICE

Informacje i prospekty: Czechosłowackie
Biuro Informacyjne Dr. J. Waldmüller, War-
szawa, Al. Jerozolimskie 17. Tel 9-30-91.
Tg 20 957

działań wojennych, jeszcze innych
„czerwoni“ przymusowo wyewakuo-
wali, a reszta uległa owczemu pędowi.

— Jak tu wyglądały rządy „czerwo-
ne“? Czy popełniono tu jakieś okru-
czeństwo?

— Czerwoni wymordowali z górą
100 osób spośród ludności miasteczka.
Większą część zwyczajnie rozstrzelali,
ale niektórych zabili w sposób bardziej
wymyślny. Naprzykład niejaką panią
Antonia Caca Cana, zamożną ziemian-
kę, właścicielkę rozległych gajów oliw-
nych, wyprowadzono za miasto na
wzgórek, skąd posiadłości jej można
było objąć wzrokiem, i tam oświadczo-
no jej, że dotąd ona była wielką panią,
ale oto teraz w tym miejscu, skąd cały
jej majątek widać, będzie służyła in-
nym. 25 drabów ją zgwałciło, a na-
stępnie zadano jej śmierć. Jakiemuś
panu, przed zabiciem go, siekierą od-
rąbano nogi. Lekarza Don Bartolomea
La Rosa wezwano, by wyszedł z domu,
bo musi opatrzyć rannego. Gdy wy-
szedł na ulicę, powiedziano mu, że nie
ma żadnego rannego, że to był tylko
pretekst, aby go wywabić z domu. Za-
bito go tuż przed domem i wówczas
wywołano żonę, aby się przyszyła za-
opiekować zwłokami. Gdy pani La Ro-
sa wybiegła, zgwałcono ją tuż przy
zwłokach męża, a następnie tamże za-
bito. Pani La Rosa, to rodzona siostra
obecnego „alcalde“.

— Drugiego lekarza Don Francisco
Urbano również zabito. Jego żona, on-
giś osoba zamożna, żyje dziś ze sprze-
dawania tytoniu.

— A co się stało z tutejszymi
księżmi?

— Było ich sześciu. Pięciu zabito,
a szóstego wywieziono gdzieś dalej na
wschód.

— Czy tam żyje?

— Nie wiem. Ale bardzo wątpię.

— Czy „czerwoni“ wywieźli jeszcze
jakich zakładników?

— Ach, masę!

— Naprzykład kogo?

— Naprzykład mojego syna.

Mówi to tonem spokojnym, jakby
nigdy nic. Jakież ten naród ma mocne
nerwy! Każda niemal rodzina hiszpań-
ska kogoś straciła — i każda mówi o
tych stratach bez patosu, jak o rzeczy
całkiem naturalnej.

— Ileż lat miał pański syn?

— Dziewięć.

— Wywieźli go samego.

— Nie. Zaaresztowali go na ulicy
wraz z ciotką.

— Ma pan o nim jawieś wiadomości?

— Nie. Ale przypuszczam, że go
zabili.

Daję pokój tragicznemu tematowi.

— Podobno zburzono tu kościoły?

— Tak. Jeśli panowie chcą, mogę
panów do nich zaprowadzić.

JĘDRZEJ GIERTYCH.

Wycieczka do Paryża

od 6 do 25 sierpnia. Powrót okrętem z Havru do Gdyni **zł 350,—**
do Paryża i Tunisu

Tg 21 066

od 6 do 28 sierpnia via Wenecja, Rzym, Neapol, Marsylia **zł 850,—**

Inform. i zgłoszenia: **Stow. Polsko-Francuskie, Warszawa, Al. Ujazdowskie 39**

Sprawa podwyższenia podatku w Gnieźnie

**Rada Miejska zaskarża zarządzenie województwa do Najw.
Trybunału Administracyjnego**

Gniezno. (Tel. wł.). Rada Miejska
większością głosów uchwaliła za-
skarżyć decyzję wojewody poznańskiego
w sprawie podwyższenia podatków
do Najwyższego Trybunału Admini-
stracyjnego.

Głównym tematem obrad piątkowe-
go posiedzenia była sprawa podwyż-
szenia kredytów na zatrudnienie bez-
robotnych. Przy tej sposobności
stwierdzić należy, iż Rada Miejska
na ostatnich posiedzeniach dwukrot-
nie odniosła się negatywnie do zale-
ceń wojewody poznańskiego w spra-
wach podatków.

Na wczorajszym posiedzeniu pre-
zydent Maćkowiak odczytał pismo wo-
jewody, które wstawia przymusowo
do budżetu 50 tys. zł, a na pokrycie
wysuwa: 1) ewentualną nadwyżkę
budżetu 13 tys. zł; 2) przesunięcie
kwot z budżetu Opieki Społecznej na
13 tys. zł; 3) podwyższenie dodatków

komunalnych w kwocie 24 tys. zł.

Powyższe zarządzenie opiera się na
starej pruskiej ustawie o przymuso-
wym budżetowaniu. Obowiązujące
przepisy mówią, że tylko wtedy wo-
jewoda ma prawo przymusowego bud-
żetowania, o ile Rada Miejska nie wy-
konuje swego ustawowego obowiązku.
Z tych powodów Rada Miejska więk-
szością głosów uchwaliła zaskarżyć
zarządzenie wojewody.

Poza tym prezydent Maćkowiak od-
czytał pismo wojewody, polecające
prezydentowi odniesienie się natych-
miast do tutejszego urzędu skarbowe-
go o wymierzenie dodatkowych pod-
wyżek do podatków wedle zarządzeń
wojewody i to podatku od nierucho-
mości, od świadectw przemysłowych
oraz od wyszynku wyrobów trunku, co
zresztą prezydent, jak sam zaznaczył,
już uczynił. (br)

**MYDŁO
ALKALICZNE
Karpińskiego**

*dla rób z cern, polyskurająca,
skłonna do węgry*

ng 44 552

**Poważna firma przemysłowa
poszukuje
młodego, zdolnego
INŻYNIERA**

posiadającego zmysł handlowy oraz
doświadczenie w dziedzinie radio-
techniki, ze znajomością języka nie-
mieckiego. Oferty pod „**Chrześci-
janin**“ do T-wa Reklamy Między-
narodowej, Warszawa, Marszałkow-
ska 124. Tg 21087

**Hodowla i składy nasion
C. ULRICH**

zawiadamiają, że wyszedł z druku
CENNIK NASION
do wysiewu letniego i jesiennego
i rozsyłany jest na żądanie.
Centrala: Warszawa, Ceglana 11, tel. 568-60
Filie: **Moniuszki 11, tel. 609-28**
2-ga Hala Mirowska, tel. 609-33.
ng 44 563

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Czerwiec

27

Niedziela

Ważne numery telefonów:
 Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
 Straż ogniowa: 19-57, 30-50
 Policja: 42-21
 Pościąg: 15-60 i 23-36
 Postoje taksówk.: Grunwaldzka 77-72; Rynek Jeż. 77-08; Klinika przy Polnej 74-02; Marsz. Focha (nar. Niegolewskich) 77-82; Plac Świątków 49-80; Zielona (nar. Strzeleckiej) 50-35; Rynek Wilecki 56-25 W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-87.
 Poczta, biuro zleceń: 49-28. Zegarynia 07. Centr. międzym. 00. Inform. tel. 09. Biuro napr. 08.

Ważne numery telefonów:
 poziom: — 0,05
 temper.: + 19,9

NOCNE DYŻURY APTEK

Śródmieście: Apt. pod Eskulapem, pl. Wolności 13; — Apt. pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75; — Apt. dra Leona Kierzyńskiego, ul. Pierackiego 14; — Apt. na Chwaliszewie, ul. Chwaliszewo 76; — Apt. przy Grobli, ul. Wielkie Garbary 41; — **Jeżyce:** Apt. Mickiewicza, ul. Dąbrowskiego 10; — **Łazarz:** Apt. przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 47; — **Wilda:** Apt. „Fortuna”, ul. Górna Wilda 96; — **Debiec:** Apt. Debiecka, ul. Debiecka 6; — **Górczyn:** Apt. Karpińskiego, ul. Marsz. Focha 158; — **Solacz:** Apt. na Solaczu, ul. Mazowiecka 12; — **Główna:** Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 53; — **Staroleka:** Apt. miejscowa, ul. Staroleka 83.

— **Lekarska Poradnia Przedślubna** Polskiego Tow. Eugenicznego w gmachu Cell. Minus, ul. Fredry nr. 10, parter — udziela bezpłatnie porad dla pań w poniedziałki między godz. 18—19, dla panów we wtorki między 18—19. (x.)

KRONIKA MIASTA POZNANIA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 26 czerwca 1927 r.

W ramach poznańskich uroczystości ku czci Juliusza Słowackiego odbyła się w Teatrze Wielkim uroczysta akademicka w Teatrze Wielkim uroczysta akademicka ku czci powrotu wieszczki do Ojczyzny. Wieczorem Teatr Polski wystawił „Kordiana”. — Na uroczystości krakowskie wyjechała wycieczka nauczycielstwa i młodzieży szkolnej wielkopolskiej w liczbie 550 uczestników. — Popfilm nakręcał przed Bazarom film z Janem Kiepura. — Odbył się III ogólnopolski zjazd delegatów straży pożarnych, połączony z 60-letnim jubileuszem Wilku. Związek Straży Pożarnych i poświęceniem sztandaru tegoż związku, na który przybyło około 6 tysięcy uczestników.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Pielgrzymka duchowieństwa do Lourdes** wyruszy z Poznania w dniu 16 sierpnia r. Zgłoszenia i zaliczki przyjmuje najpóźniej do 5 lipca r. Związek Kapłanów „Unitas”, Poznań, al. Marcinkowskiego 22.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Obrazy nauczycieli.** Jutro, w niedzielę, 27 bm. obraduje we własnym lokalu przy ul. Podgórznej 12b Związek Nauczycieli Abstynentów. Jest to walne zebranie z ciekawym referatem prof. Sedlaczka pt. „Zadania nauczyciela abstynenta w harcerstwie”. Uprasza się o liczny udział członków. Goście mile widziani.

— **Zjazd Związkowy Kat. Związku Kobiet.** W środę, 30 bm. w sali Domu Królowej Jadwigi, al. Marcinkowskiego 1, odbędzie się zjazd związkowy Katolickiego Związku Kobiet. Na intencję zjazdu odprawiona zostanie o godz. 8.30 w kaplicy św. Józefa, ul. św. Józefa msza św. przez J. E. ks. biskupa Dymka. Początek obrad o godz. 10.30.

Kinoteatr „SŁOŃCE” Kinoteatr

W niedzielę, 27 i we wtorek 29 czerwca o godz. 3 po poł.

Specjalne popularne przedstawienia po cenach najniższych.

Najpiękniejsze arcydzieła filmowe „Foxy” realizacji Henry Kinga. Film zrealizowany całkowicie w barwach naturalnych. Cudowna pieśń miłosna, utkana z baśni i legend indyjskich szczepów.

RAMONA

W rolach głównych: Uroczą parą kochanków:

LORETA YOUNG — DON AMECHE

Najnowszy wielki sukces ekranów światowych!

Dwa lata przygotowań i 6 miesięcy pracy dały światu kolorowe arcydzieło filmowe, które wprawiło w zachwyt publiczność wszystkich części świata. Historia dwojga kochających się serc, dla których nie osiągało było słowo szczęście. Film kolorowy „RAMONA” zrewolucjonizował całą amerykańską technikę filmową. Film dozwolony dla młodzieży od lat 10.

Bilety po cenach najniższych: Cały parter 50 gr. Cały balkon 75 gr. sa do nabycia wcześniej od piątku przy kasie II. kinoteatru „Słońce”.

zg 1668/9

IX Ogólnopolski Sejmik Przeciwalkoholowy

W Poznaniu rozpoczął się wczoraj obrady IX z rządu ogólnopolskiego sejmiku przeciwalkoholowego. Sejmik poprzedziło nabożeństwo w kościele Pana Jezusa odprawił ks. prob. Matulewicz z Wilna.

W sali Sejmiku Wojewódzkiego w Starostwie Krajowym zajął Sejmik znany szermierz idei przeciwalkoholowej prof. Uniw. Pozn. dr Paweł Gantkowski, jako prezes zarządu głównego Polskiej Ligi Przeciwalkoholowej. Z ramienia Episkopatu Polskiego wziął w obradach udział JE. ks. biskup Przeździecki z Siedlec, który przybył w towarzystwie biskupa łomżyńskiego JE. ks. biskupa Stanisława Łukomskiego.

Ks. dyr. Galdyński, jako sekretarz generalny Polskiej Ligi Przeciwalkoholowej, zobrazował następnie działalność związków, uczestniczących w sejmiku. W szeregach abstynentów zrzeszonych jest przeszło 75 tysięcy młodzieży.

Następnie przemawiali naczelnik Wojewódzkiego Wydziału Zdrowia radca dr Zaroski imieniem wojewody poznańskiego, płk dr Kucharski jako reprezentant dowódcy OK, dr Ciosłowski imieniem min. wyznań rel. i ośw. publicznego, radca Malecki imieniem starosty krajowego, ks. Padacz imieniem JE. ks. kardynała Kakowskiego, p. Nieborak imieniem ZHP, oraz p. Sedlaczek w imieniu Katol. Związków Młodzieży i Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych.

Imieniem Episkopatu Polskiego przemówił JE. ks. biskup Przeździecki, który podniósł znaczenie ruchu prze-

Niedziela
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
 Władysława kr.
 Władysława kr.

Poniedziałek
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
 i Leona II. pap.
 i Zbroisława

Słońca: wschód 3.31, zachód 20.19
 Długość dnia 16 godzin 48 minut
 Księżyc: wschód 21.50, zachód 7.20
 Faza: 3 dzień po pełni

KRONIKA TOWARZYSKA

W całym Poznaniu

mówią o tegorocznym wielkim „KIEMASZU WINIARSKIM”, który odbędzie się 4 lipca br. na polanie Parku Solackiego. Wszyscy go popra, gdyż jest przeznaczony na wykończenie kościoła parafialnego na Winarach. Komitet kiermaszowy widząc to wielkie zainteresowanie około „KIEMASZU WINIARSKIEGO” pracuje z całym wysiłkiem celem uprzyjemnienia wszystkim uczestnikom. — niedzieli.

Wielu z pośród gości wróci do domu z cennymi wygranymi, wśród których nie zabraknie kur, gołębi, kanarków itd. Starsi i dzieci zająć prawdziwą zabawę. Prosimy przygotować się na 4 lipca br. do Solacza.

zg 1666/7

Wycieczka „SPA” do Gdyni, Gdańska i na Hel

Propagując ideę potęgi Polski na morzu, Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe Pracowników Administracji Wojskowej O. K. VII. „SPA” organizuje w czasie od 9—13 lipca br. wycieczkę krajową z Poznania do Gdyni, Gdańska i na Hel, zapraszając do uczestnictwa wszystkie organizacje i osoby, pragnące poznać urok morza i piękno swego kraju. Wyjazd wycieczki z Poznania 9. 7. br. o godz. 23.30, przejazd 13. 7. br. o godz. 6.00. Wagon pulmanowski, wagon dancinowy i barowy. Przejazdy na Hel i do Gdańska parostatkiem, dwa noclegi, przejazdy autobusami, zwiedzanie miasta i portu, przewodnicy, karnety i wiza zbiorowa. Łączne koszty 20 zł 50 gr.

Zgłoszenia przyjmuje jako też wszelkich informacji udziela się w Ognisku „SPA”. Poznań, Patrona Jackowskiego nr. 24 I. p. codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt w godzinach od 9—13 i 17—20 oraz telefonicznie nr 73-80 lub 44-81 wewn. 60. Ostateczny termin przyjmowania zgłoszeń 2 lipca 1937 r. do godz. 19.

zg 27 310/11

Bridge - obiady

Stale powiększająca się ilość bywalców Salonów Bridge'owych umożliwiła Dyrekcji reorganizację kuchni i wydawanie również obiadów po cenach bardzo przystępnych.

Spożycie obiadu w przytulnych i ochłodzonych salonach, sprawi miłym gościom prawdziwą przyjemność. Salony Bridge'owe przy Klubie Urzędniczym, ul. Fredry 12.

Wycieczki i kolonie

Jarem Dniestru, Zaleszczyki, Chocim, 2—14. 8. 75—90 zł. Na słonecznym Pokuciu, nad Czeremoszem: sierpień — 135 zł. Pol. Tow. Krajoznawcze, Śniadeckich 60 od godz. 18—19.

zg 27 286

Restauracja w Hotelu Polonia Grunwaldzka 18, poleca bezpłatnie salę do zabaw i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancing.

Ng 43 879

Zarządzenia porządkowe na dzień 28 czerwca

Z uwagi na tłumny udział w uroczystościach Kongresu przestrzeganie niniejszych zarządzeń jest bezwarunkowo obowiązkowe celem sprawnego i planowego odbycia się uroczystości.

Zebranie inauguracyjne w hali Targów Poznańskich 28 bm. o godz. 12.00

Dostęp do hali jest następujący: przez wejście A udają się do hali chóry i poczty sztandarowe, które zajmą miejsca na podium, przybycie o godz. 11.30. Wejście A zamyka się o godzinie 11.45. Przed wejście B wchodzi oficjalni przedstawiciele Episkopatu, duchowieństwa i władz. Wejście C przeznaczony jest dla uczestników mających zaproszenia. Wejście to jest otwarte od godz. 11.30—11.50. Przez wejście D (główne wejście od pomnika Kościuszki) wchodzi publiczność. Punktualnie o godz. 12.00 zamyka się dostęp do hali reprezentacyjnej.

Pogotowie lekarskie w czwartym pawilonie i karetka sanitarna przed pomnikiem Kościuszki.

O godz. 17.00

Dojście dla publiczności analogicznie jak o godz. 12.00: przez wejście A od 16.30—16.45, przez wejście B od 16.30—17.00, przez wejście C od 16.30 do 16.55 przez wejście D od 16.30 do 17.00. Należy ściśle przestrzegać powyższego porządku i stosować się do dyrektyw organów straży porządkowej.

Pogotowie lekarskie jak o godzinie 12.00.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Cyklista najechny przez samochód.** Na ul. Fredry samochód PZ. 41287, prowadzony przez p. Edmunda Harwańskiego z Pobiedzisk najechnął jadącego na rowerze Marcina Pohla, mieszkającego przy ul. Madalińskiego 8 w Poznaniu. Cyklistę, który odniósł cięższe potłuczenia opatrzyło pogotowie, po czym mógł on udać się do domu. (kl.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Czyje rzeczy?** W komisariacie V na Czartorii jest torebka damska koloru brązowego, zawierająca książeczkę do nabożeństwa, różaniec i zaświadczenie pracy na nazwisko Heleny Banach z Kicina. — W komisariacie II przy ul. Berwińskiego nr. 1 przechwuje się kółeczko z czterema kluczami, które znaleziono na ul. marsz. Focha. (kl.)

Firma Wolwort odpowie na list z 4 czerwca

W związku z artykułem naszym z dn. 24 bm. pod tytułem: „List, na który nie odpowiada firma „Wolwort”, p. Anna Kusz i p. Gerhard Kusz proszą nas o umieszczenie następującego wyjaśnienia:

„Odpowiedź na list „Zrzeszenia Kupców Chrześcijań” z dn. 4 bm. wysłana zostanie w czasie najbliższym, ze szczegółowym wyjaśnieniem wszystkich żądanych informacji. Niezależnie od tego stwierdzają, że „Zrzeszenie Kupców Chrześcijań” w Poznaniu otrzymało już dwukrotnie szczegółowe wyjaśnienia o p. Gerhardzie Kuzie od „Zrzeszenia Kupców Chrześcijań” w Katowicach, którego p. Kusz jest członkiem.”

Konkursowe strzelanie powstańców i wojaków

Towarzystwo Powstańców i Wojaków im. Franciszka Ratajczaka w Poznaniu urządza w dniu 4 lipca br. w strzelnicy Bractwa Kurkowego na Szlagu jedenaście z rządu strzelanie konkursowe o puchar wędrowny.

Impreza ta, która corocznie cieszyła się wielkim powodzeniem i dużym udziałem członków towarzystw powstańczych rozpocznie się o godz. 9 nabożeństwem w kościele farnym. Po tym nastąpi wymarsz z Placu Kolegiackiego na Szlag, gdzie o godz. 11 nastąpi otwarcie strzelania. Program zawodów obejmuje strzelanie do tarczy honorowej prezydenta miasta Poznania o srebrny puchar wędrowny, 10 strzałów „Ku Chwałę Ojczyzny” (P. O. S.) i mistrzostwo Towarzystwa. Dla zdobywców ufundowano wartościowe nagrody. (kl.)

OBCHODY

— **25-lecie Stowarzyszenia Pracowników Gastronomicznych.** Stowarzyszenie Pracowników Gastronomicznych w Poznaniu obchodzi w roku bieżącym 25-lecie swego istnienia. Uroczysty obchód odbędzie się w dniu 14 lipca r. w sali Ogrodu Zoologicznego. (kl.)

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Nowi mistrzowie fryzjerscy.** W salce cechowej Domu Rzemieślniczego odbył się egzamin mistrzowski w zawodzie fryzjerskim przed komisją, w której skład wchodził pp.: Nikodem Muszyński jako przewodniczący, Rutawski i St. Cieśliński jako ławnicy, oraz p. Tuszyński, jako sekretarz. Egzamin na mistrzów fryzjerskich zdali pp.: Henryk Kortus z Opalenicy, Bernard Nowak z Rogoźna i Edmund Nawrocki z Poznania.

— **Znaleziony beret.** W ekspedycji naszego pisma pewna pani zostawiła zawiniątko, w którym jest beret. Można odebrać je w administracji naszego pisma na św. Marcynie 70. (kl.)

— **Nic wspólnego.** P. Jan Stelmazyszek z Prosnego w pow. chodzieskim, który mieszkał dawniej w Poznaniu przy ulicy Smolnej 15, prosi o zaznaczenie, że nie ma nic wspólnego poza imieniem i nazwiskiem z Janem Stelmazyskiem, o którym donosiliśmy, iż został zasądzony za kradzież. (kl.)

W trosce o wygląd Poznania

— **Wały Leszczyńskiego w opłakanym stanie.** Od czytelników naszych otrzymujemy poniższe uwagi: „Do rządu reprezentacyjnych ulic w najlepszej okolicy Poznania należą Wały Leszczyńskiego. Tutaj znajduje się okazały gmach Domu Akademickiego, służący za okazję obecnego Kongresu Międzynarodowego i innych zjazdów na pomieszczenie zagranicznych gości. Tutaj znajduje się najbliższa centrum miasta okolica willowa. Tym bardziej ze zdziwieniem stwierdzić należy, że jezdnią na Wałach Leszczyńskiego znajduje się w stanie, jaki byłby może jeszcze znośny w małym zapadłym miasteczku, mianowicie jezdnią ta w znacznej części jest wyłożona tzw. kocimi łebkami. Nie potrzeba dodawać, jak ujemne wrażenie na gościach zagranicznych robić musi tego rodzaju brak w najlepszej okolicy Poznania. Również i mieszkańcom stałym tej dzielnicy jezdnią kociołkowa daje się we znaki, gdy przejeżdżają ciężkie auta ciężarowe, bo wówczas trzęsą się budowlami. Mieszkańcy tej dzielnicy zwracali się już kilkakrotnie do wydziału drogowego m. Poznania, aby stosownie do reprezentacyjnego charakteru tej dzielnicy Wały Leszczyńskiego otrzymały aż do placu Niepodległości jezdnię asfaltową, niestety, jak dotąd bezowocnie. A jednak są prace, które ze względu na częste odwiedziny gości zagranicznych nie cierpią zwłoki. — Wiadomo, że o wyglądzie miasta i opinii gości zagranicznych decyduje nie tyle wygląd szczególnego budynku, ile stan ulic i bruków.”

Meteor ostrzeszowski nie jest fikcją

Prywatne konsorcjum stwierdziło, że spoczywa na głębokości 26 metrów

Kwestia meteoru, który w r. 1907 spadł pod Ostrzeszowem poruszyła rok temu społeczeństwo polskie. Ob- szernie donoszono o tym, w jaki spo- sób przypominano sobie, po trzydzie- stu latach, dziwnego gościa z wszech- świata.

Zdawało się, że starania i zabiegi około określenia dokładnego miejsca spoczynku meteoru spełzły na niczym, tymczasem dzisiaj możemy podać wy- niki prac prywatnego konsorcjum, w skład którego wchodzi mgr Kazimierz Banach i p. Aleksander Prądyński z Ostrzeszowa.

Konsorcjum prowadziło po cichu badania wiertnicze uwarstwienia

lonego drzewa, łuski zardzewiałego żelaza i spalony piasek czarno-br- zowy.

Przy końcu kanału, nad miejscem spoczynku meteoru, znajduje się na przestrzeni 16 m kw. na głębokości o- kolo 14—18 m, na cztery metry gruba powłoka, twarda jak beton.

Sam meteor znajduje się — według niezbitego przekonania członków kon- sorcjum — na głębokości 26 metrów i leży w kierunku południowym od wlotu.

Prace wiertnicze przy szukaniu meteoru prowadziły Kozłowski Zakłady Wiertnicze przy zastosowaniu nowoczesnych przyrządów wiertni- czych z wodną płódką, z ciśnieniem 4 atmosfer, o zapędzie kieratowym. Technicznymi pracami przy wyszuka- niu meteoru kierował p. Antoni Woj- cieszak. Badania prowadzili mgr K. Banach i Aleksander Prądyński z ra- mienia konsorcjum.

Niestety, jak się dowiadujemy, wy- dobycie meteoru i odkrycie grobu go- ścia z wszechświata napotkało w o-

statniej fazie prac na przeszkody na- tury administracyjnej. Starostwo po- wiatowe w Kępnie zabroniło bowiem konsorcjum końcowych prac przy me- teorze, nie podając motywów.

Stwierdzić należy, że prace nad po- szukaniem meteoru były prowadzo- ne bardzo starannie i planowo.

Ogółem wywiercono 54 otwory w ziemi, głębokości od 10 do 30 metrów. Ciekawy jest też szczegół, że w czasie poszukiwań przybył do Ostrzeszowa ródzkarz p. Szymczak z Wyków, pow. krotoszyński, który, jak się teraz oka- zuje, bardzo trafnie, przy pomocy pa- leczeni, określił położenie meteoru.

Plan sytuacyjny, jaki podajemy do niniejszego artykułu przedstawia wlot, miejsce meteoru i jego kanał. Dla o- rientacji zakreślono szosę prowadzącą z Ostrzeszowa do Grabowa.

Teren badań i miejsce spoczynku meteoru znajduje się w odległości oko- ło 4 km. od Ostrzeszowa, tuż przy szo- sie wśród leśnej kultury.

(Ed. Pr.)

Z debu zwisają półtorametrowe węże

Dziewiczy las czeszewski w dolinie Warty jest przepięknym zakątkiem, zasługującym na pełną ochronę

W powiecie wrzesińskim, w pobliżu dawnej granicy niemiecko-rosyjskiej, gdzie Warta tworzy dolinę, znajduje się wieś Czeszewo.

Dokoła tej wsi ciągną się przepiękne lasy, posiadające nie tylko urozmaiconą i bujną roślinność, ale również urozmaiconą i osobliwą faunę. Jest to typowy las za- lewowy, który dzięki co pewien czas na- stępującym wylewom Warty rozwija się nadzwyczaj bujnie. Zdawałoby się, że właśnie znajdzie on ochronę, tymczasem grozi mu zagłada, istniejący bowiem pro- jekt regulacji Warty przewiduje wycięcie części lasu. W sprawie lasu czeszewskie- go zabierał głos prof. U. P. dr. Wodzie- ko, interweniowały Komitet Ochrony Przyrody na Wielkopolskę i Pomorze i Polskie Tow. Przyrodników im. Koperni- ka, wreszcie poświęcił lasom czeszewskim swą pracę w „Ochronie Przyrody” p. Jan Sokołowski, którego praca ukazała się również w broszurze

Czemże odznaczają się lasy czeszew- skie? Przede wszystkim urozmaiconą roślinnością. Mamy tu piękne jesiony, ol- brzymie lipy, dochodzące do 35 metrów wysokości (lip takich nie spotyka się w Wielkopolsce gdziekolwiek jako drzew le- śnych) potężne kilkusetletnie dęby, dalej graby, wiąz, brzozy i polne klony. Nie- które z drzew są zniekształcone bądź też oryginalnie zrosnięte. Jeśli się uwzględni podrośnięte. W pewnym miejscu w po- bliżu starego koryta Warty osiedliły się również czaple. Częstym ptakiem jest tu kania czarna i zimorodek.

Warto dodać, że przez Czeszewo — jak

to podaje p. Sokołowski, z którego pracy czerpiemy materiał do naszego artykułu- fakt, że las porzeczanym jest starymi ko- rytami rzeczny — można sobie wyobra-zić co za urok przedstawia to zbiorowisko zieleni i wody.

Niemniej urozmaicenie przedstawia się miejscowa fauna. Oprócz spotykanych niemal codziennie stad jeleni, widzi się sarny, a często i borsuki. Nad brzegami wód dość liczne są wydry, w spróchnia- łych zaś debach mnóstwo nietoperzy. La- sy czeszewskie obfitują też w dzięcioły, so- wy, kawki, kraski i dudki. Ale oprócz tych znajduje się tutaj ptactwo, które sta-

RATY
13.80 ZŁ.
MIESIĘCZNIE

Odbiornik bateryjny, to niezastąpiony towarzysz wakacji, umożliwia bo- wiem utrzymanie żywe-

go kontaktu ze światem. Odbiornik bateryjny KOSMOS K88B to najwyższy wyraz techniki radiowej w dziale odbior- ników bateryjnych.

Oszczędne zużycie baterii i akumulatora. Sprzedaż na dogodne i niewielkie raty.

KOSMOS

Demonstracje i sprzedaż w czołowych firmach radiowych.
n 44 566

p. Sokołowskiego — zanurzyły się częścio- w wodzie. Miejsce to wybrały sobie aku- rat węże za swoją plażę. Nierzadkim jest widok zwisających z debu mnóstwa wę- żów, które plażują tu na skwarze słonecz- nym w towarzystwie swych małżonek. Niektóre z tych gadów są bardzo grube i

DÓŁ WĘŻÓW W LESIE CZESZEWSKIM.

nowi rzadkość w Wielkopolsce, jak np. strumieniówka, pokrzewka jarzębiata i ku, przechodzi granica zasięgu słowika szarego.

W lesie czeszewskim nie brak i gadów w rodzaju jaszczurek zwinek, padalców czy zakrońców. Ale las czeszewski ma je- szcze swego rodzaju nielada osobliwość. Jest nią tzw. „Węż dół”. Skąd ta na- zwa? Oto nad jednym z głębokich dołów przewrócił się stary dąb, przy czym kona- ry — jak to wykazuje załączone zdjęcie

dochodzą do półtora metra długości. Z u- wagi na częste przebywanie podczas skwaru słonecznego w tym miejscu wę- żów, nazwano to miejsce „Węż dół”.

Czyż wobec tych osobliwości nie zasłu- gują lasy czeszewskie na specjalną ochro- nę? Czyż rzeczywiście trzeba wyciąć część lasu dla regulacji rzeki Warty?

Autor broszurki „Zagrożone lasy czes- zewskie” słusznie zauważa, że istniejący plan regulacji Warty należy zmienić, aby uchronić las czeszewski od zagłady.

Za nieumyślne zabójstwo 3 i pół lat

Sąd Okręgowy w 3-osobowym składzie pod przewodnictwem wiceprezesa S. O., sędziego Sosińskiego przy współudziale sędziego Karczewskiego i sędziego dra Garbusińskiego rozpatrywał w dniu wczor- ajszym sprawę zabójstwa, dokonanego na osobie leśniczego Brunona Brodaka w dn. 23 kwietnia rb. w Dąbrowce, pow. po- znańskiego.

Na ławie oskarżonych zasiadł 18-letni robotnik Józef Kubica z Dąbrowki pow. poznańskiego.

Oskarżony Kubica był od kilku lat za- trudniony jako robotnik u właściciela ma- jętności Dąbrowka p. Tempelhofa. Kie- dy w 1935 r. powstał między nim, a urzę- dnikiem gospodarczym Kurtem Lemke za- targ, p. Tempelhof zwolnił go ze służby.

Dnia 6 marca rb. śp. leśniczy Brodak, właściciel majątności p. Tempelhof i u- rzędnik Lemke przytrzymali oskarżonego Kubicę na kłusownictwie, oskarżony Ku- bica nie pozwolił wspomnianym do siebie przystąpić i wówczas Lemke chwycił go za rękę, podbiegł śp. Brodak i obezwład- niwszy, rzucił go na ziemię. Okazało się, że oskarżony Kubica miał w lewej no- gawce flower, a w prawej kieszeni brow- ning. Nie mogąc mu dobrowolnie ode- brać posiadanej broni, silnie go pobił. — Jak na dzisiejszej rozprawie oskarżony ze- znał, poczuł do nich nienawiść i postanó- wił się zemścić.

Krytycznego dnia w południe wyszedł z domu na ulicę, mając w kieszeni krótki toporek do rąbania drzewa. W pewnym momencie nadjechał na rowerze śp. Bro- dak. Oskarżony Kubica lewą ręką wyjął toporek ze spodni, przełożył go do prawej i kiedy śp. Brodak zbliżył się na rowerze, zdzielił go trzykrotnie w głowę. Śp. Bro- dak przewrócił się i wówczas oskarżony poszedł do domu. Toporek rzucił pod sza-

fę i udał się na policję, gdzie złożył od- powiednie meldunek.

Na rozprawie oskarżony tłumaczył się, że nie przypuszczał, iż zabił Brodaka, a zresztą zrobił to w zdenewrowaniu, oso- łomiony nienawiścią do jego osoby. Nastę- pnie przystąpił do przesłuchania świad- ków.

Świadek Pelagia Ossowska zeznała, że krytycznego dnia, kiedy wracała do domu widziała śp. Brodaka na rowerze. Gdy znalazła się w sieni usłyszała trzy gło- sne uderzenia toporka. Wybiegła na ulicę i zauważyła osk. Kubicę z toporkiem, a przed nim leżącego we krwi śp. Brodaka.

Świadek Kurt Lemke, 31-letni urzę- dnik gospodarczy, pracujący w majątności p. Tempelhofa opisał dokładnie zajście z odebraniem oskarżonemu Kubicy broni w dniu 6 marca rb.

Świadek Jadwiga Pałowska, 8-letnia córka robotnicy Marianny Pałowskiej z Dąbrowki była jedynym świadkiem za- mordowania śp. Brodaka.

Po zamknięciu przewodu sądowego prok. Kaczorowski wniósł o uznanie osk. Kubicę winnym zbrodni zabójstwa i wy- mierzenie kary przy uwzględnieniu oko- liczności łagodzących. Obrońca oskarżo- nego, adw. Piekarski wniósł o zmianę kwalifikacji prawnej, dowodząc, że osk. można uważać winnym występku z art. 230 k. k., tj. zadania urazu z wynikiem śmiertelnym. Obrońca prosił o uwzględ- nienie młodego wieku i niekaralności os- karżonego i o możliwie łagodny wymiar kary.

Po naradzie sąd ogłosił wyrok, uzna- jąc osk. Józefa Kubicę winnym występ- ku z art. 230 k. k. i skazując go za to na karę więzienia przez 3 i pół roku, z za- łożeniem aresztu śledczego. W motywach wyroku sąd przychylił się całkowicie do tezy obrony. (k.)

Dożywotnie więzienie za morderstwo siostry

Jarocin. (Tel. wł.). Sąd Okręgo- wy z Ostrowa na sesji wyjazdowej w Jarocinie rozpatrywał w dniu dzisiej- szym pod przewodnictwem wicepreze- sa Sądu Okręgowego sędziego Jastrzęb- skiego przy udziale wotantów sędziego Sądu Okręgowego Napierały i sędziego S. O. Kapczyńskiego sprawę głośnego mordu, dokonanego na osobie Marian- ny Terlegi z Chromca pow. jarociń- skiego, dokonanego w nocy z dnia 30 na 31 października ub. r. przez Mar- cina i Michalinę Terlegów, rodzeństwo zamordowanej.

Oskarżeni przyznali się do winy broniąc się wykrętnie i chcąc osłabić wyrok.

Po przesłuchaniu świadków zezna- wali eksperci dr Lebensart i lekarz powiatowy dr Szajewski, który nie wniósł nic nowego na obronę oskarżo- nych.

Po zamknięciu przewodu sądowego przemówił podprokurator S. O. p. Wa- chowiak, który wniósł o jak najsurow- sze ukaranie oskarżonych z par. 225, tj. kary śmierci.

Sąd po naradzie uznał oskarżonych Marcina i Michalinę Terlegów winny- mi zbrodni na osobie swej siostry i skazał obydwój na dożywotnie wię- zienie. Rozprawie przysłuchiwały się liczne rzesze ciekawych. (jp)

Z WIELKOPOLSKI

— * **BUK.** W Śliwnie pow. szamotulskiego spalił się budynek mieszkalny rolnika p. Schatzenberga. Pożar powstał od iskiei wydobywających się z wadliwej budowy komina w czasie pieczenia chleba i szybko rozszerzył się na budynek, kryty słomą, który spłonął doszczętnie. Zdołano uratować jedynie pościelę i łóżko. Spłonęła natomiast reszta urządzenia mieszkaniowego i większa ilość gotówki. Straty wynoszą ok. 10 000 zł. Budynek ubezpieczony był na 6 tys. zł. Drugi wielki pożar, powstały od uderzenia pioruna strawił doszczętnie cztery budynki (czworaki) w maj. Miodasko pow. Szamotuły. Dobytek pracowników dominiowych częściowo uratowano. Kilkanaście rodzin pozostałych bez dachu nad głową ulokowano czasowo w zabudowaniach gospodarczych majątkości.

— Na Kongres Chrystusa Króla w Poznaniu wyjeżdżają z Boku liczne wycieczki dwoma pociągami popularnymi, a mianowicie w niedzielę 28 bm. o godz. 5.43 rano i we wtorek o tym samym czasie. Zgłoszenia przyjmuje Biuro Parafialne, gdzie można nabyć od razu bilety na oba pociągi.

— Publiczne zebranie Stron. Narodowego w Boku odbędzie się w sali Domu Katolickiego w nadchodzącą niedzielę o godzinie 12 w południe. Wśród referatów przemawiać będzie red. Czapiewski z Poznania.

— * **CZARNKÓW.** Czarnków wieś urządziła na sali p. Grodzkiego „Dzień Pieśni” z konkursem. Do popisów stanęło: Czarnków, Debe, Góra i Gebice. Poza konkursem wzięło udział Romanowo. Dyplomy otrzymały wszystkie chóry następ kolejności: I nagr. Debe, II Góra, III Czarnków, IV Gebice. Całość spoczywała w rękach gminnego instruktora p. Lewickiego.

— Dnia 23 bm. w godzinach południowych wybuchł pożar w zabudowaniach gospodarza Lasieckiego Leona w Komaszewie powiecie czarnkowskim. Spalił się dom komorniczy wraz z wozownią i narzędziami rolniczymi. Straż Pożarna z Jędrzejewa, Miynkowa i Cieżyna była natychmiast na miejscu. Pożar spowodowały dzieci.

— Miejskowe Koło Rolnicze organizuje wycieczkę do Liskowa. Zgłoszenia przyjmuje p. Szczepański. (ck)

— * **CZEMPIN.** Odbił się tu zlot okręgowy KSM m. z okazji 10-lecia okręgu kościńskiego. Na zlot przybyło 450 drużyn, 120 druhen oraz 26 sztandarów. W uroczystym pochodzie udano się na nabożeństwo do kościoła parafialnego, które odprawił ks. dziekan Ruszczyński. Uroczystościowe zebranie w Hotelu Polskim zgalił prezes okręgowy p. Jurga z Sierakowa. Po składaniu życzeń i odczytaniu telegramów odbyło się odznaczenie dyplomami kilku członków. — Sprawozdanie z 10-letniej działalności zdał sekr. okręg. p. Chraplak. Na zakończenie uroczystego zebrania odśpiewano „Boże coś Polskę”. Po przerwie obiadowej wyruszyła młodzież w pochodzie do strzelnicy gdzie odbyły się pokazy, gry, zabawy oraz koncert KSM m. i ż. Po imprezach prezes okręgowy p. Jurga zakończył zlot hasłem „Gotów”, po czym uczestnicy rozjeżdżali się do domu. Zlot wypadł ku ogólnemu zadowoleniu, a obywatelstwo czempięskie okazało swoją życzliwość dla KSM. (cl)

— * **GRODZISK.** W czwartek 24 bm. odbył się w Grodzisku „Dzień chorych”. Mszę św. odprawił ks. dziekan Kruska. Piekne kazanie do chorych wygłosił ks. Andrzejewski. W czasie mszy św. wszyscy chorzy przystąpili do komunii św. Przy zwożeniu chorych czynnie pomagali członkowie Str. Narodowego, P. C. K. i Panie z Tow. św. Wincentego.

— Na zlot Sokolstwa Polskiego do Katowic wyjeżdża z gniazda grodzkiego drużyna ćwicząca w liczbie 10 drużyn i 3 druhen z prezesem adw. Górny na czele.

— We wtorek 2 czerwca odbędzie się kwesta uliczna na rzecz F. O. M. (gp)

— * **INOWROCŁAW.** Teatr Zdrojowy wystawił w czwartek świetną komedię Donata — „Mała Kitty i wielka polityka” z gościnnym występem Jadwigi Zaklickiej.

— Ofiary tragicznej katastrofy samochodowej pod Kruszwicą, w której zginął sp. dr. Józef Pawlak, przebywają w szpitalu miejscowym. P. Celina Tomczakówna doznała wstrząsu mózgu i ma złamaną podstawę czaszki. W najbliższych dniach przeprowadzona zostanie trepanacja czaszki.

— Święto pułkowe miejscowego pułku artylerii lekkiej odbędzie się dnia 4 lipca rb.

Na skutek podwyższenia ceny żyta Zarząd Miejski ustalił nowe, wyższe ceny na mąkę i przetwory z mąki chlebowych.

— W ramach tegorocznego „Tygodnia Morza” odbędzie się dnia 4 lipca rb. na Noteci w Matwach regaty kajakowców. Zapewnione liczne nagrody i dyplomy uczestnictwa. Zgłoszenia przyjmuje adw. Cerkalski.

— Kujawskie Tow. Krajoznawcze urządza w niedzielę wycieczkę do słynnych wykopalisk w Biskupinie. Wyjazd o godz. 13.15 autobusem z przed Solanek.

— Pod przewodnictwem instruktora Szczepańskiego odbyło się wale zebranie inowrocławskiej straży pożarnej. Sprawozdanie z rocznej działalności złożył p. Weber. Straż inowrocławska w ciągu roku wzięła udział w 20 pożarach dalej urzędowo półowódzki zjazd straży w Inowrocławiu. — Sprawy zreferował p. Proch. Za gorliwą pracę szeregu strażaków odznaczono dyplomami.

— Pociąg popularny na zjazd katolicki do Poznania wyjeżdża z Inowrocławia dnia 28 bm. o godz. 8.00, drugi pociąg dnia 29 bm. o godz. 6.06.

— Pożar strawił dużą stodołę rolnika Keppla w Dąbrowie Biskupiej. (mz)

Niniejszym zawiadamiamy czytelników naszych

w Inowrocławiu

iz wszelkie zamówienia na przenie-
ratę oraz ogłoszenia i reklamy przy-
jmuje po cenach oryginalnych, bez ża-
dnych dopłat, agentura:

Księgarnia p. Knacla, ul. Królowej
Jadwigi 29, tel. 391.

— * **KEPNO.** W niedzielę 4 lipca obchodzi Tow. Powst. i Wojsków im. Gen. J. Hallera w Kepnie uroczystość 15-lecia swego istnienia. Z okazji tej obchodzą się poświęcenie nowego sztandaru oraz odsłonięcie tablicy pamiątkowej na pomniku. Program dnia: od godz. 5 strzelanie i ćwiczenia członków na stadionie P. W. i W. F., o 10 nabożeństwo i poświęcenie sztandaru, po czym wymarsz na cmentarz, tamże złożenie wieńca i odsłonięcie tablicy na pomniku poległych, o 12 defilada na Rynku nast. akademii w sali Sokoln. Po poł. zabawa latowa na boisku Sokola.

— Na zebraniu organizacyjnym zwołanym przez ks. prob. Rogalewskiego uchwalono w Bukownicy pow. Kepno utworzyć Tow. Powst. i Woj. Po zainicjowaniu obecnych o celach organizacji i koniecznym zespoleniu wszystkich powstańców i wojsków zapisały się 22 osoby na członków. Do zarządu weszli pp. St. Czemplik — prezes, Wł. Lubczyk — sekr., St. Graja — skarbnik, J. Wrześniński — komendant, oraz radni: J. Sadowski i A. Janicki. Postanowiono brać udział w uroczystości 15-lecia bratniego tow. w Kepnie dnia 4 lipca.

— W Chlewie pow. Kepno wykryto tajny u-
bój uprawiany przez żydów ostrzeszowskich i ostrowskich. Skonfiskowano 3 cieleta, które po zbadaniu sprzedano po cenie 20 gr za funt. W ciągu ostatnich tygodni jest to już 4 wypadek wykrycia tajnego uboju. Żydów nie minie zasłużona kara. (km)

— * **MOGIŁNO.** Pożar strawił stodołę, szope, maszyny i narzędzia rolnicze na szkole Steinego Kazimierza w Młynach. Powstałe straty wynoszą 5 000 złotych.

— Związek małżeński pomiędzy p. Kussem Tadeuszem a panną Melanią Müllerówną z Mogiła, pobłogosławił as. prob. Brodowski w asyście ks. Krauzego.

— Policja ujęła na gorącym uczynku kłusownika Jaszczewicza w Ośchówcu, któremu odebrano 4 skóry zwierzęce i mięso z dwóch saren, oraz fuszę z nabojami. Sprawcę kłusownictwa aresztowano.

— Od palącej się lampki przy łóżku powstał w domu mieszkalnym deputatów niej. p. Przybyszewskiego w Gierzewie pożar. Spaliło się łóżko, pościel i częściowe urządzenie. Strata ogólna wynosi 1 500 zł.

— Rejonowe zawody „trażackie” oddziałów Mogiła — Wschód odbyły się w Głogówcu. Po nabożeństwie w zawodach konkursowych I miejsce zajęło Głogówiec, II Kołodziejewo, III Czarnotul.

— Walne zebranie Spółdzielczej Mleczarni w Chelmech, odbyło się przy udziale 50 członków. Przewodził prezes Rady Nadzorczej p. Juliusz Trzcinski z Ostrowa n. Goplem. Bilans zamykający się w pasywach i aktywach suma zł 206 416.80 przyjęto i udzielono zarządowi pokwitowania. Dywidende od udziałów uchwalono w wysokości 7 procent. Ustupiający członków rady nadzorczej w osobach pp. dra Trzcinskiego, ks. prob. Strechla i Otto Nalego wybrano ponownie a w miejsce zmarłego sp. Ulewicka wybrano p. Grajkę Jana z Plawek. W wolnych głosach uchwalono na wycieczkę do Liskowa kwotę zł 1000.

— Zawody powiatowe O. S. P. odbędą się w Mogiłnie dnia 4 lipca. (rój)

— * **MIEDZYCHÓD.** Zakończenie roku szkolnego w Miejskim Gimnazjum rozpoczęto nabożeństwem w kościele parafialnym. Następnie po słowie wstępnym dyr. p. Sautera odbyły się popisy młodzieży, odczytanie listy maturzystów, rozdanie nagród oraz pokaz prac, wykonanych na zajęciach praktycznych.

— W Kwilcu 20 bm. w kościele parafialnym odbył się ślub p. Jadwigi z Danielewiczów z p. Langerem tech. dent. z Pleszewa.

— Pociąg popularny z Międzychodu wyrusza do Poznania na Kongres w dniu 29 czerwca o godz. 6.10 z dworca głównego.

— Wielki zlot Harcerstwa Wielkopolskiego odbędzie się w Międzychodzie w czasie od 11 do 14 lipca. Zlot połączony będzie z uroczystością jubileuszową 25-lecia Chorągwi Poznańskiej.

— Egzamin końcowy w Publ. Szkole Dokształcającej Zawodowej w Międzychodzie ukończył z wynikiem pomyślnym 11 kandydatów. Przewodził kier szkoły Kaczmarek. Komisję egzaminacyjną tworzyli pp.: prefekt ks. Folczyński, nauczyciele Pomorski, Bugajny i Rataj. (mw)

— * **OSTRÓW.** Posiedzenie Rady Miejskiej przewodniczył p. wiceburmistrz Stosik. W związku z nową organizacją komunalnych kas oszczędności referował p. radny Rowiński nowy statut Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Ostrowa. Statut przyjęto z poprawkami, a mianowicie liczbę członków dyrekcji ustalono na 4, w tym 2 z obywateli a liczbę członków Rady Kasy na 6. Do komisji szacunkowej określającej wartość gruntu przy obliczaniu kosztów pierwszego urządzenia ulic i placów komunikacyjnych wybrano p. radnego Garbacza. Klub Narodowy stawiał nagły wniosek, by Magistrat postarał się o bezzwrotne zapomogi z Funduszu Pracy na urządzenie rocznych, bezpłatnych kursów krawiecczych i gospodarstwa domowego dla dziewcząt rodziców bezrobotnych, które opuściły szkołę i nie mają zajęcia. Rada Miejska i Magistrat ustosunkowały się przychylnie do wniosku. W końcu poruszył p. radny Rowiński niedomaganie naszego miejscowego szkolnictwa powszechnego i średniego.

— Przed tut. sądem stanął Edmund Nynek z Ostrowa, oskarżony o to, że jako akwizytor przywłaszczal sobie dwa aparaty radiowe na szkole kupca Waltera i jeden na szkole kupca Kramca w Ostrowie. Sąd skazał oskarżonego za oba przestępstwa na karę 7 miesięcy aresztu z zawieszeniem na 3 lata pod warunkiem, że zasądzone zwroci poszkodowanym równowartość aparatów w wysokości 540 i 220 zł najdalej do 1 listopada 1937, w przeciwnym razie będzie musiał odsiedzieć swą karę.

— „Tydzień działkowca” obchodził tut. Tow. Ogródków Działkowych przy parku 3 Maja w czasie od 27 czerwca do 4 lipca.

— Tutejszy Sąd Okręgowy skazał Michała Młynarza z Sośni za przemyt sacharyny, przekroczenie granicy i wy. 6z w a ty zagranicę na łączną karę 7 miesięcy aresztu i 522,50 zł grzywny z zamianą na dalszy areszt w razie niezapłacenia.

— Do tut. Gimnazjum Kupieckiego zgłosiło się 154 uczniów i uczennic. Przyjętych zostało tylko 85. (os)

— * **SZAMOTUŁY.** Urząd parafialny zorganizował na Kongres Chrystusa Króla pociąg popularny, który z Szamotuł wyjeżdża w dniu 29 bm. rano o godz. 7.17. Powrót z Poznania o godz. 19.53. Udział w pielgrzymce bierze 550 osób.

— Wycieczka Kółka Rolniczego i Kółka Włościanek udała się do Liskowa na zwiedzenie wystawy „Kultura i praca wsi”. M. i. zwiedzono szczegółowo spółdzielnię mleczarską, kasę Stefczyka, piekarnię i kilka osiedli gospodarczych. W drodze powrotnej zwiedzono Kalisz i jego zabytki.

— Piorun uderzył w dom mieszkalny robotników majątkości Gorgoszewo. Spłonął doszczętnie dach i znajdujące się na strychu przedmioty rodzin robotników rolnych.

— Na zlot okręgowy Młodych Polek zjechały gremialnie drużyny z bliska i daleka. Po mszy św. i kazaniu, wygłoszonym przez ks. mnsj. Tomaszewskiego odbyło się zebranie. Po południu w sali i w ogrodzie p. Sundmannowej odbywały się popisy, tańce ludowe oraz dożynki.

— W ub. czwartek odbył się w parafii naszej dzień chorych. Rano do Kolegiaty wzięto z całej parafii chorych w liczbie 160. Po wystawieniu Najświętszego Sakramentu, mszy św. i podniosłym kazaniu chorzy gremialnie przyjęli Komunię św. Następnie przewieziono wszystkich powózkami do sali p. Bundmanna, gdzie panie z Tow. św. Wincentego a Paulo przygotowały śniadanie. (sc)

— * **ŚREM.** Kierownictwo miejscowego obwodu Stronnictwa Narodowego organizuje w niedzielę, dnia 27 bm. wycieczkę na zjazd powiatowy Stronnictwa Narodowego w Środzie, na który przybędzie delegat Zarządu Głównego Stron. Narod. z Warszawy. Zapisy przyjmuje sekretariat. Odjazd wozami żniwnymi w niedzielę rano z Alei Poznańskiej obok parku miejskiego.

— Popularność muzeum regionalnego p. Feliksa Salacińskiego wzrasta z każdym rokiem wraz z pomnażaniem się bardzo cennych nieraz zbiorów. Atrakcyjność placówki ściąga zwiedzających już nie tylko z kraju, ale interesują się nią także turyści zagraniczni, którzy w bieżącym roku byli częstymi gośćmi p. F. Salacińskiego. Ostatnio przybyli egzotyczni podróżnicy z Ceylonu pp. Mary i N. W. Benth Buckle, którzy w powrocie z koronacji króla angielskiego odwiedzili pp. Szubertów w Wielkiej Wsi i wspólnie z nimi poznają nasz kraj. P.P. Buckle, zachwyceni zbiorami, przyrzekli przysłać okazy muzealne z dalekiej wyspy. Muzeum jest codziennie dostępne dla zwiedzających. O zbiorowych wycieczkach należy powiadomić p. F. Salacińskiego, Śrem ul. Rektora Heliodora Świeckiego 12, tel. 147.

— Przed sądem okręgowym na sesji wyjazdowej w Śremie zasiadli na ławie oskarżonych Władysław Bartkowiak, Antoni Wyszowski i Stanisław Wyszowski, zamieszkali w Śremie. Prokurator zarzucał im, że nakłaniali świadków Franciszka Roszyka, Władysława Roszyka, Franciszka Kędziore, Franciszka Olebińskiego i Tomasza Kazalusz, ażeby zeznania składali przed policją, wyrobili alibi Janowi Bartkowiakowi, podejrzanemu o dokonanie zbrodni rabunku. Sąd po rozpoznaniu sprawy, wydał wyrok skazujący Wł. Bartkowiaka na karę więzienia przez sześć miesięcy a Wyszowskich z braku przekonujących dowodów winy uniewinnił.

— * **WRZESNIA.** Dnia 15 czerwca br. utopił się w Warcie pod Orzechowem umysłowo chory niej Stanisław Rzycki. Złotki, które płynęły z prądem, wyłowiono niedaleko wsi Lubrza. Pogrzeb tragicznie zmarłego odbył się w ub. wtorek.

— Akcja Katolicka zachęca parafian do jak najliczniejszego udziału w Kongresie i Dniu Katolickim w Poznaniu. Pociąg popularny wychodzi z Wrześni 28. 6. o godz. 7.10, drugi pociąg 29. 6. o godz. 7.10, wyjazd z Poznania dla obu pociągów w dniu 29. 6. o godz. 18.45. Koszta podróży w obydwie strony 2, — zł. Zapisy przyjmuje Biuro Parafialne i rendant p. Olek, ulica Poznańska. (rw)

— * **WRZESNIA.** Posiedzenie Rady Miejskiej zgalił burm. Sołtyśki zaznaczając na wstępie, że z okazji święta pułkowego wrzesińskiego pułku piechoty, które obchodzone będzie w dniu 15 sierpnia br. Zarząd Miejski zamierza przyjąć pułkowi z pomocą m. in. w dekoracji ulic itp. — Na uroczystość tę przyjedzie marsz. Smigły-Rydz. W związku z tym przeznaczono do dyspozycji Zarządu Miejskiego kwotę 1 000 zł na wydatki nadzwyczajne. W dyskusji nad sprawą zabrał głos radny Rakoczy i podkreśliłszy znaczenie armii w życiu narodu zgodził się imieniem Klubu Narodowego na uchwalenie żądanej kwoty 1 000 zł. Po załatwieniu tego punktu przewodnictwo tego zebrania obejmują p. r. Szambelan, bowiem Rada ma wysłuchać sprawozdania z wykonania budżetu za rok 1936-37, którego referuje urzędnik Gł. Kasy Miejskiej p. Michalak. Rok budżetowy zamknięty został deficytem 64 553.13 zł. Na tak wysoki deficyt złożyły się wydatki na zatrudnienie bezrobotnych i zmniejszone dochody ogólne. Rada udzieliła jednogłośnie Zarządowi Miejskiemu pokwitowania po czym upoważniła Zarz. Miejski do czynienia w b. roku przesunąć budżetowych z poszczególnych działów celem porobienia oszczędności. (rw)

— W niedzielę, dnia 4 lipca urządzi III Okr. Wielkopolskiego Związku Kół Śpiewaczych we Wrześni zjazd okręgowy z udziałem wszystkich zrzeszonych chórów z następującym programem: godz. 7.30 przyjęcie kół w Hotelu Polskim; 8.30 zbiórka i wymarsz na nabożeństwo do kościoła parafialnego; 10.30 uroczyste otwarcie zjazdu w Hotelu Polskim; 11.30 zawody kół okręgowych; godz. 15 zbiórka i wymarsz do ogrodu Bractwa Kurkowego, gdzie odbędzie się koncert orkiestry wojskowej, konkursy poszczególnych kół, ogłoszenie wyników i rozdanie nagród; godz. 20 zamknięcie zjazdu. Wieczorem zabawa w sali Hotelu Polskiego.

Z POMORZA

— * **GRUDZIĄDZ.** Zjazd gazowników i wodociągów został w ub. środę oficjalnie zamknięty. Wygłoszone referaty stały na wysokim poziomie. W czasie trwania zjazdu otwartą była wystawa „Gaz, woda i technika sanitarna”. W drugim dniu zjazdu odbyło się wale zebranie Zw. Gosp. Gazowni i zakładów Wodociągów. Prezesem zrzeszenia wybrany został dyr. warszawskich wodociągów inż. Rabczewski. Następną zjazd odbędzie się w Chorzowie. (gm)

KONGRES CHRYSUSA KRÓLA

Międzynarodowy Kongres ku czci Chrystusa Króla odbywa się w dniach od 25 do 29 czerwca. W dniach 28 i 29 czerwca obradować będzie w Poznaniu XVII zjazd katolicki.

Dziś koncert chóru archikatedralnego

Dziś, w sobotę o godz. 20, w auli U. P. chór archikatedralny pod dyktando ks. prałata dra Gieburowskiego wykona reprezentacyjny koncert z następującym programem.

Szkoła polska

1. „O gloriosa Domina”, motet na 5 głosów mieszanych — Mikołaj Zieliński ok. 1611. 2. „Viderunt omnes fines terae”, motet na chór mieszany — Mikołaj Zieliński. 3. „In monte Oliveti”, motet na 5 głosów mieszanych — Mikołaj Zieliński. 4. Toccata (finale z Symfonii VIII), organy — F. Nowowiejski (szkoła polska). 5. „Modlitwa wieczorna”, motet na chór mieszany — Szamotulski († 1572). 6. „Qui tollis”, ze mszy „Missa pulcherrima ad instar Praenestini” — na chór mieszany — Bartłomiej Pekieli (ok. 1650). 7. „Pieśń Wniebowzięcia” z w. XV. motet na chór mieszany opracował Tadeusz Szeligowski. (Przerwa).

Inne szkoły

1. „Christus factus est”, motet na chór mieszany — Asola (szkoła rzymska) † 1609. 2. „Ave Maria”, motet na 8 gł. mieszanych — Bruckner 1842—1896 (szkoła wiedeńska). 3. „Eli, Eli”, motet na chór mieszany — Deák-Bárdos (szkoła węgierska). 4. Chorał A-moll, organy — Cezar Franck (1822—1896). 5. „Kyrie” z „Missa Papae Marcelli” — na 6 głosów mieszanych — Palestrina (1525—1594 szkoła rzymska). 6. „Ave verum corpus”, motet na 6 gł. mieszanych — Orlando di Lasso (szkoła niderlandzka) 1522—1594. 7. „Regina coeli”, motet na chór mieszany — Caldara (szkoła wenecka) 1670—1736. Przy organach prof. Józef Pawlak.

Do wszystkich Kurkowych Bractw Strzeleckich R. P.

W myśl wysłanych trzech okólników, wszystkie Bractwa Kurkowe biorą udział ze sztandarami w uroczystości we wtorek, dnia 29 czerwca rb. Zbiórka Bractw w „Belwederze”, ul. marsz. Focha 18 naprzeciw dworca zachodniego od 6 rana.

Wymarsz o godz. 8.45 na plac Wolności na pontyfikalną mszę św. Następnie powrót w szeregu do „Belwederu” na obiad.

O godz. 14.30 wymarsz na boisko „Sokoła” i złączenie się z grupą Kat. Stow. Mężów. Następnie wspólny pochód manifestacyjny przed Pomnik Wdzięczności.

Wobec uruchomienia pociągów popularnych Zjedn. Kurk. Bractw Strzel. R. P. spodziewa się bardzo licznej udziału Bractwa Kurkowych na tak rzadkiej i ważnej uroczystości.

Baczność Hallerczycy!

W czasie Kongresu Chrystusa Króla bierzemy gremialny udział w niedzielę, dnia 27 bm. w poświęceniu Kaplicy Stałej Adoracji w Kolegiacie Farnej; zbiórka o godz. 14.30 przed lokalem Związku, we wtorek, dnia 29 bm. zbiórka w myśl okólnika.

Spotkanie sodalicyjne

Związek Sodalicyj Marińskich w Poznaniu urządził dla przybyłych na Zjazd Sodalistów i Sodalisek spotkanie sodalicyjne w gimnazjum SS. Urszulanek, Wały Leszczyńskiego 13, w niedzielę, 27 bm. o godz. 20.

Drużyny harcerzy w czasie Kongresu

W uroczystościach Międzynarodowego Kongresu ku czci Chrystusa Króla udział drużyn harcerzy jest następujący: w poniedziałek, 28 bm. o godz. 11.50 przy pomniku Kościuszki zbiórka pocztów sztandarowych. We wtorek, 29 bm. (święto Piotra i Pawła) o godz. 7.30 zbiórka gromad zuchowych na pl. Nowomiejskim. O godz. 8 biorą gromady udział w mszy św. dla dzieci. O godz. 9 zbiórka pocztów sztandarowych wszystkich drużyn przy ul. Cieszkowskiej 5. Hufiec służbowy V. hufiec z orkiestrą, komendant całości hufcowy hm. Kołodziejczak. Ponadto drużyny wystawiają po 2—4 harcerzy w wieku ponad lat 16 do służby porządkowej. Zbiórka drużyn porządkowej o godz. 7 na placu Nowomiejskim. O godz. 13.45 zbiórka drużyn przy pomniku Kościuszki, ul. Bukowska, następnie wymarsz przed pomnik Najśw. Serca Jezusowego.

KSIEGI STANU GYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 25 b. m. wywieszone następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Kupiec Leon Polski i Leokadia Głiszczyńska w Swarzędzu, pow. poz.; biurowy Leon Gutler i Antonina Maczkowiakówna; szofer Sylwester Fabisz i Jadwiga Łuczakówna; Feliks Filipiak i Pelagia Pańczakówna w Imielnie, gm. Łubowo, pow. gnieźnieński.

Zgony

Dnia 25 czerwca 1937 r. zapisano następujące zgony: Józef Walaszyk, betoniarz, 63 lat; Anna Nowakówna, ekspedientka, 19 lat; Kazimierz Malecki, robotnik kolejowy, 56 lat; Jan Gumpert, 1 dz. 4 godz.; Bogusław Baran, 10 mies.; Marianna Latosińska z domu Wolińska, 71 lat; Franciszek Masztalarz, robotnik, 76 lat; Józef Metelski, rolnik, 35 lat; Tadeusz Mirowski, 2 mies, 4 dni.

26 czerwca 1937

Temperatura 7 godz. + 12.2, 13 godz. + 17.0.

Ciśnienie
7 godz. 756.6 mm. umiarkowane
13 godz. 755.3 mm.
tendencja barom.: ciśnienie stale

Zachmurzenie
7 godz. pochmurno
13 godz. pochmurno

Wiatr
7 godz. kierunek półn.-zach., sztyb. 7 m/sek.
13 godz. kierunek zach., sztyb. 7 m/sek.

Opad
w ciągu poprzednie doby (od godz. 7 rano dnia wczorajszego do godz. 7 rano dnia dzisiejszego) 25.1 mm., rodzaj opadu: deszcz.

Temperatura w dniu 25 czerwca br. była:
najwyższa + 22.6 o godz. 12.30
najniższa + 12.1 o godz. 21

Pogoda na dzień jutrzejszy:
Pogodnie i ciepło.

Pierwsze zebranie plenarne Kongresu

Dziś, pod przewodnictwem Marszałka Kongresu, prof. dra Dembińskiego, rozpoczęło się o godz. 9, w wypełnionej auli Uniwersytetu Poznańskiego I zebranie plenarne.

Referat O. Ledit, S. J. na temat „Królestwo Chrystusowe a parodia chrześcijaństwa“

W ostatnią niedzielę października 1926 roku, gdy po raz pierwszy świat katolicki obchodził uroczystość święto Chrystusa-Króla, dzięki wyjątkowym okolicznościom znajdował się w Moskwie. Moskwa była w Rosji jedynym miastem, w którym uroczystość tę obchodzono. Nieliczni zespół wiernych zgromadził się w kościele dla cudzoziemców przy ul. Łubianka. Celebrians wstąpił na ambonę i z prostotą wzruszającą oznajmił tej garście słuchaczy, że oto Stolica Apostolska ustanowiła nowe święto; że po wojnie wiele tronów runęło i wiele koron w proch padło, lecz ostało się jedno królestwo, Królestwo Jezusa Chrystusa.

Skromna uroczystość Chrystusa Króla w pobliżu Kremlu, gdzie właśnie obradował kongres czerwonych władców, gdzie Stalin kładł podwaliny swojej dyktatury; to święto, w tych warunkach obchodzone, zdawało się być wielkim symbolem dziejowym: „Stat crux dum volvitur orbis“...

Powszechny niepokój i niepewność stanu materialnego skłania masy, na ogół zdechrystianizowane, do szukania za wszelką cenę wyjścia z tych okropnych warunków, w jakich się one znajdują. Masy chcą zdobyć raj na ziemi i są gotowe użyć środków najgwałtowniejszych, by to pragnienie urzeczywistnić. Mnożą się fałszywe bogi i fałszywi prorocy, podsycający niepokój tłumów wzburzonych.

Dzięki temu, powszechnemu dziś, stanowi umysłów, komunizm osiągnął tak ogromne powodzenie.

W roku 1898 odbył się w Mińsku kongres Rosyjskiej Partii Socjalistycznej. Było tam sześć, czy siedmiu delegatów. Te sześć czy siedem osób znalazło naśladowców. W 39 lat po tym bolszewicy kolejno opanowały rządy w ZSSR (ZSRR), w Meksyku, częściowo w Hiszpanii i w Chinach, a tym samym narzucają swój program 250.000.000 ludności. We wszystkich innych krajach, prawie na całym świecie, znajdują się oddziały karnych wyznawców Lenina. Około 7.000.000 dorosłych i młodzieży, gotowych poświęcić dla idei swej wszystko, nawet życie, byle osiągnąć zwycięstwo. Do tej liczby należy dodać ponadto, co najmniej 70.000.000 sympatyków, współpracujących otwarcie z Partią Komunistyczną i podzielających jej ideologię.

Zastraszająca wymowa cyfr... W innych krajach, gdzie komunizm istnieje legalnie, widzimy, jak potrafią oni wykorzystywać okoliczności sprzyjające i zapewnić sobie powodzenie w pracy organizacyjnej. Widzimy to na przykładzie Francuskiej Partii Komunistycznej, która liczyła w roku 1935, w okresie VII kongresu Międzynarodówki 70.000 członków, a dziś wzrosła do 300.000 i wywiera poważny wpływ na losy państwa.

Podobny rozwój, choć może nie tak gwałtowny, możemy obserwować też i w innych państwach; a skutki działalności organizacyjnej i propagandowej zaznacza się przede wszystkim w prasie i w literaturze. Coraz częściej spotykamy się z tolerowaniem ideologii komunistycznej, jeśli nie z otwartą sympatią dla czerwonej Moskwy.

Pierwszy wykład wygłosił w języku francuskim ojciec Ledit S. J. z Rzymu nt. „Królestwo Chrystusowe a parodia chrześcijaństwa w kryzysie współczesnym“.

Bezpośrednim wynikiem propagandy komunistycznej jest wzniecenie nienawiści względem Kościoła i walka z Bogiem samym. Po buncie aniołów, po nieposłuszeństwie pierwszych rodziców, staje dziś świat wobec próby zbiorowego buntu ludzkości przeciw Bogu. Bezbożnictwo odniosło sztandar walki i poprzysięgło

OJCIEC LEDIT, S. J. Z RZYMU podczas wygłaszania referatu.

wymagać nawet imię Boże z dziejów przeszłości.

Nie przybyliśmy tu, by szukać nowej doktryny; posiadamy nasze odwieczne zasady, zostały one wyjaśnione systematycznie w Encyklice „Divini Redemptoris“. Przybyliśmy raczej, by usłyszeć konkretne nakazy i ustalić ściśle wytyczne, do zrealizowania w szerokich masach katolików i w całym świecie, naszej wielkiej idei Królestwa Chrystusowego.

W ocenie sytuacji obecnej stajemy przed zatrważającą tajemnicą faktów dziejowych. Z jednej strony Kościół zdaje się dziś wykazywać żywszą niż kiedykolwiek działalność, zarówno w uświęcaniu dusz, jak i w akcji organizacyjnej, lecz równocześnie, w wielu krajach, zwłaszcza w Europie, widzimy oto biedaków opuszczających Kościół i nieraz są to odstępstwa masowe. Z jednej strony katolicyzm, promienny blaskiem piękna duchowego i pełnią życia, z drugiej strony, w zdechrystianizowanych masach i w zlaicyzowanych państwach wpływ Chrystusowej nauki zdaje się zanikać; co gorsza, nienawiść ku wszystkiemu co Boże zdaje się wzrastać. Jakże są plany Opatrzności w stosunku do naszego świata? Czy może ludzkość musi przejść udrękę społecznej Golgoty?...

Dziś wchodzimy, zdawałoby się, w no-

wy okres dziejów Kościoła. Jeśli w życiu jego wewnętrznym budzi się podziwu godny zapał, to, czy nie należy przewidywać, że zbliża się z zewnątrz najstraszniejsza może próba prześladowań. Bądź co bądź, przeżywamy chwile wyjątkowo ważne, być może, decydujące.

Wszystkie siły Kościoła zostały przez Ojca Świętego zmobilizowane na te czasy przełomowe, przeżywane obecnie. W czasie wojny niezbędne są: ściśle wytyczne i rozkazy, dowódcy, do zastosowania tych wytycznych, i wreszcie, oddziały, do wykonania rozkazów z najwyższą karnością i dokładnością. Wszystko to jest ujęte w Encyklice „Divini Redemptoris“, która zawiera podwójny program, istotnie, nierozdzielny: uświęcenia własnego i walki zwycięskiej.

Powiadając, że Lenin na łożu śmierci, żałując krwawego tryumfu, oświadczył bliskim, że obrał złą drogę, że Rosja potrzebowała czego innego, nie walki bratobójczej, lecz dziesięciu Franciszków z Asyżu... Dziesięciu Franciszków z Asyżu, a świat byłby nie przeżywał dzisiaj straszliwego koszmaru bolszewizmu.

Jeżeli doświadczenie lat ostatnich daje nam tak bogaty materiał wskazówek praktycznych, w dziedzinie uświęcenia, to, nie mniej pouczającym jest ono, gdy chodzi o wytyczne organizacyjne. Jednym z najważniejszych wniosków, jaki powinniśmy wysnuć z doświadczenia dziejowego, jest zaniechanie sobie sprawy ze znaczenia spójni ideowej i łączności wysiłków w szeregach katolickich. Chodzi o tę jedność, której wymaga od nas Ojciec Święty, dziś więcej, niż kiedykolwiek; bo dziś wywołac rozdział między katolikami, to znaczy przyjąć na siebie straszliwą odpowiedzialność współdziałania z bezbożnictwem w dziele zniszczenia świata chrześcijańskiego.

Gdyby się dało zespolic siły katolickie w każdej parafii, w każdej diecezji, w każdym kraju, zespolic nie jednością narzuconą z zewnątrz, lecz jednością organizacyjną, wewnętrzną, żywą, taką, jakiej chce Papież i Kościół św. Taki związek nie stłumi korzystnych objawów inicjatywy osobistej, lecz ześrodkuje, by osiągnąć całą pełnię wydajności, w zjednoczeniu hierarchicznym, gdzie każdy będzie miał swoje stanowisko i swoje zadanie. A wtedy niebezpieczeństwo komunistyczne przestanie być groźnym.

Z większą niż kiedykolwiek ufnością, zbrojny posłuszeństwem, pokorą i mocą swego Boskiego Mistrza, staje dziś Kościół Katolicki przed oczyma całego świata, by raz jeszcze zjednoczyć ludzkość w potężnym porwywie wzajemnej miłości, który pociągnie najzacieklejszych wrogów i rzuci ich do stóp Galilejczyka, zawsze zwycięskiego.

Dalsi mówcy

Po wykładzie przemówił w krótkich i serdecznych słowach delegat kardynała Caszpara z Pragi, ks. protonotariusz Stanowsky.

Następnie zabrał głos generał Haller, który w mocnych słowach, przerywanych gorącymi oklaskami podkreślił konieczność wytyżonej akcji stowarzyszeń katolickich, a przede wszystkim Akcji Katolickiej.

W dalszym ciągu przemawiali kolejno p. Starowiejski z Lublina, prezes Akcji Katolickiej, ks. N. Cieszyński, ks. Richard z Paryża, którego przemówienie podał w języku niemieckim sekretarz Kongresu ks. dr Max Joseph Metzger, ks. Ciemieniewski ze Lwowa i inni.

Po przemówieniu ks. Ciemieniewskiego wstąpił na mównicę jeszcze raz o. Ledit, który odpowiedział w krótkich słowach na poruszone w dyskusji tematy.

Następnie piękne przemówienie nt. „Stanu bezbożnictwa w Polsce“, wygłosił znany działacz społeczny i katolicki o. Jan Urban, jezuita.

Mówca wskazał, że brak danych statystycznych, których nie może dokładnie przytoczyć, uniemożliwia mu całkowite zdanie sprawy z ruchu bezbożniczego w Polsce. Ruch ten jest jednak bardzo silny i zagraża tak Kościołowi, jak i rodzinom chrześcijańskim. Mówca podkreślił działalność Związku Polskiej Myśli Wolnej, rozwiązanej przez władze dopiero w końcu lipca ub. r., a w związku z działalnością masonerii w Polsce podał, iż liczy ona w Polsce około 500 braci, zebranych w 11 łóżach.

Ojciec Urban przemawia w chwili, gdy to piszemy.

Zapowiedziany na dzisiaj wykład dr Konrada Algemissena z Hildesheim nt. „Naczenie ruchu bezbożniczego w Europie“ (w języku niemieckim) wobec nadesłania skryptu ma być odczytany w niedzielę.

Obrady popołudniowe

Po południu od godz. 15—17 odbędzie się drugie zebranie plenarne, na którym wykład nt. „Duchowe przyczyny ruchu bezbożniczego“ (w języku polskim) wygłosi O. Kosibowicz S. J. (Warszawa).

O godz. 18,30 błogosławieństwo sakramentalne z medytacją wieczorną, osobno dla poszczególnych przedstawicielstw narodowych w różnych kościołach.

Wielka pielgrzymka Polaków z Francji

Z okazji odbywającego się w Poznaniu kongresu ku czci Chrystusa Króla przyjechała w ciągu dzisiejszej nocy do Poznania trzema pociągami wielka wycieczka Polaków z Francji, w liczbie około 2 tys. osób.

Na czele wycieczki naszych emigrantów stanął zasłużony w pracy

przyjeżdżających — w ciągu całej nocy — kawa.

W imieniu ks. kardynała Prymasa, protektora polskiego wychodźstwa, witał wycieczkę były duszpasterz na emigracji, ks. prob. Garstecki Kongresowy Komitet Przyjąć reprezentowały pp.: Swinarskie i p. Wanda Chłapowska.

O godz. 7 rano część uczestników

RODACY Z FRANCJI PRZED POMNIKIEM CHRYSTUSA-KRÓLA

wśród polskiego wychodźstwa — ks. radca dziekan Rogaczewski Poszczególne grupy emigrantów prowadzą: ks. ks. Januszczak, Plutarski, Skwerek i Wahrol.

Staraniem Opieki Polskiej nad Rodakami na Obczyźnie zgotowano przyjeżdżającym serdeczne przyjęcie. Wzdłuż peronu ustawili się organizacje ze sztandarami. Przybywające pociągi witała orkiestra kolejarzy Hymnem Narodowym, panie z Opieki natomiast z niezmordowaną p. dyr. Smoczyńską na czele podejmowały

wycieczki mimo ogólnego zmęczenia podróżą, udała się pod Pomnik Wdzięczności, gdzie po szeregu przemówień okolicznościowych odśpiewano pieśń poranną i „My chcemy Boga“. Następnie w pochodzie z rozwiniętymi sztandarami udano się do katedry i pod pałac prymasowski. J. Em. mimo licznych zajęć kongresowych przyjął wycieczkę i przemówił w serdecznych słowach do zebranych.

Dla Polaków z Francji odprawione zostało o godz. 10 nabożeństwo w kościele na Winiarach. (jr)

Nabożeństwa dla poszczególnych narodowości

Dziś rano o godz. 7.30 odbyły się w poszczególnych kościołach nabożeństwa dla przedstawicielstw narodowych.

W Kolegiacie Poznańskiej odprawił główną mszę św., przeznaczoną dla Polaków, ks. kanonik Adamski, a medytację ks. mansjonarz Walter.

W kościele parafialnym św. Marcina, wprowadzony uroczystą procesją przez ks. prałata Taczaka, ks. kardynał Verdier, arcybiskup Paryża, odprawił, w asyście ks. prof. dra Wojciechowskiego i jednego z księży delegacji francuskiej, uroczyste nabożeństwo. Równocześnie, przy bocznych ołtarzach, odprawili ks. biskup Jasiński z Łodzi i ks. biskup Tomaka z Przemysła ciche msze św.

W kościele parafialnym św. Wojciecha odprawił główne nabożeństwo dla Flamandów z Belgii ks. J. Meeus S. J. z Malines, generalny dyrektor Towarzystw pod wezwaniem Serca Jezusowego we Flandrii.

Kazanie w języku flamandzkim wygłosił ks. De Coninck, S. J. W Kongresie uczestniczy 78 Flamandów, w tym około czterdziestu księży z Brukseli, Antwerpii, Gandawy i innych miejscowości.

W kościele ojców Franciszkanów odprawił dla katolików niemieckich

mszę św. ks. kanonik dr Steuer; medytację ojciec Hilary.

W kościele ojców Jezuitów odbyło się główne nabożeństwo w kaplicy różańcowej, które odprawił jeden z księży delegacji czeskiej. Do mszy św. śpiewał chór kościelny pod dyrekcją p. Szczęsnowskiego. Przed ołtarzem ustawiła się delegacja czeska ze sztandarem, częściowo w strojach narodowych. W tym samym czasie przy głównym ołtarzu kościoła ks. biskup Wetmański z Płocka odprawił mszę św. z asystą.

W kaplicy Pana Jezusa przy ul. Żydowskiej główną mszę św. odprawił dla Jugosłowian ks. Augustyn Ciesielski z Lublina.

W kaplicy w. Józefa główne nabożeństwo, przeznaczone dla Węgrów, odprawił ks. prałat Sawicki z Pelplina.

W kościele Garnizonowym pod wezw. św. Józefa odprawił uroczystą mszę św., przeznaczoną dla Słowaków, ks. arcybiskup Gall z Warszawy w asyście ks. prałata Wilkansa i ks. proboszcza Dymarskiego.

Przy prawie wszystkich bocznych ołtarzach odprawiono równocześnie, nie tylko w tych kościołach, ale i we wszystkich innych świątyniach miasta, ciche msze święte. (pt)

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

CZTERDZIEŚCI MILIONÓW KSIĄŻEK W STU LATACH...

Z Lipska donoszą nam (kl):
Jak wyobrażano sobie przed wojną podróżujących Anglików? Każdy musiał być lordem, każda musiała być lady. On miał kraciaste ubranie, ona stopy i sterzące żółte zęby. Oboje ziewali ze spleenu, dźwigali pledy i — przedewszystkiem — mieli w ręku tom Tauchnitza.

Otóż teraz przypada lat sto, właśnie w czerwcu, jak „Tauchnitz Edition” została założona i otworzyła swój katalog roman-sami lorda Lyttona Bulwera. Bernhard Tauchnitz chciał rozpowszechnić na kontynencie literaturę angielską i amerykańską i to udało mu się wspaniale, skoro przez lat sto wypuścił w świat czterdzieści milionów tomów swej edycji. Ale poza „ludźmi z kontynentu”, najwierniejszymi jego klientami byli podróżujący Anglicy. Bo „Tauchnitz” był sprzedawany wszędzie gdziekolwiek synowie i córki Albionu mogli byli dotrzeć w swych nieustannych peregrinacjach. Za każdą witrynę księgarni czekał ich od stu lat Dickens — drugi z rzędu autor, przez Tauchnitza pozyskany — Walter Scott, Byron, a potem nieskończony szereg, coraz rosnący o nowe świetne nazwiska, aż do dzisiejszych

Maughamów, Chestertonów, J. Conradów, Galsworthych, Shawów, i tak dalej i tak dalej. Dłuższy przejazd kolejną niespodziewany deszcz w górach... zimny wiecór nad morzem... tom Tauchnitza jest zawsze pod ręką, pociesza i pozwala przetrwać.

To też nikt dzisiaj nie poznaje podróżującego Anglika po spleenie (to słowo w ogóle wyszło z użytku; widocznie treść jego znikła z życia Wielkiej Brytanii, włącznie z dominiami i koloniami, zastąpiona przez energię życiową i przez spokojny rozmach). Ani po kratach na ubraniu, bo Anglik nosi się tak samo, jak każdy Europejczyk, a raczej szanujący się Europejczyk usiłuje nosić się tak jak Anglicy. Tak samo nie końskie zęby nad płaskimi stopami, lecz wspaniałe wyspo. towane figury i brzoskwińowa cera stanowią cechę dzisiejszej angielskiej podróżniczki, która szykiem rywalizuje z Paryżanką, a wdzikiem pobija Amerykankę. Ale „Tauchnitz Edition” została. A tylko trudno po niej z całą pewnością wnioskować, czy ręka, która trzyma taki tomik, jest angielską. Bo znajomość angielszczyzny bardzo rozszerzyła się na kontynencie, a kto umie po angielsku, ten... czyta Tauchnitza.

MUZYKA

Pierwszy konkurs dudziarzy wielkopolskich. Z inicjatywy ks. kanonika dr. E. Majkowskiego, proboszcza parafii w Kopanicy, odbył się w tych dniach pierwszy konkurs dudziarzy wielkopolskich. Z pobliskich okolic zjechało się sześciu koźlarzy i jeden dudziarz, wraz ze skrzypkami, celem wzięcia udziału w tym oryginalnym konkursie wirtuozów ludowych. Do przewodnictwa w jury zaproszono prof. dr. Lucjana Kamieńskiego, który przybył do Kopanicy wraz z asystentami i gronem studentów muzykologii, aby przy sposobności wzbogacić zbiory zakładu nagraniem ludowych melodii na fonograf, co też się stało. Równocześnie poza konkursem odbył się ciekawy pokaz wesela Wąchowskiego urządzonego staraniem miejscowego nauczycielstwa. (zs)

NAUKA

XV Zjazd Lekarzy i Przyrodników Polskich będzie otwarty we Lwowie dnia 4 lipca. Wykład inauguracyjny wygłosi minister Oświecenia Publicznego prof. dr. Świętosławski. Równocześnie otwarta będzie wielka wystawa higieniczna - przyrodniczo - lekarska. Zjazd będzie miał ogromne rozmiary; potrwa do 7 lipca włącznie.

Z Wileńskiego Tow. Przyjaciół Nauk. Wydział I odbył posiedzenie z referatami prof. H. Andresa pt. „Niemczyzna poznańska w XV wieku” oraz mgra Cz. Kudzińskiego pt. „O znaczeniu języków grupy ugrafińskiej w badaniach nad językami europejskimi”.

Archiwum Murawjowskie w Wilnie. Nazwisko rosyjskiego satrapy gen. Michała Murawjowa wyrzyło się krwawymi głoskami w pamięci społeczeństwa Litwy i Zmudzi. W powstaniu styczniowym 1863 r. dzielnie te walny brał udział. Murawjow, przysłany na Litwę, jako dowódca wojsk rosyjskich, w potokach krwi stłumił powstanie, zyskując przydomek „Murawjowa-Wiesziela”, a następnie zostawszy panem życia i śmierci w prowincjach litewsko-białoruskich, gnębił polskość i jej przejawy. Odnosił do jego działalności pozostało dużo materiału w postaci rozporządzeń, dochodzeń śledczych, itp. Materiał ten w 1898 r. postanowili wileńscy Rosjanie, przede wszystkim urzędnicy, zebrać i stworzyć muzeum, poświęcone pamięci Murawjowa. Istotnie w kilka lat pracę ukończono i muzeum uruchomiono, a w 1904 r. dano mu nawet osobny lokal. Z chwilą odzyskania niepodległości, zbiory archiwalne tego muzeum włączone zostały do Archiwum Państwowego w Wilnie, gdzie stały się źródłem do dzieł powstania styczniowego na Litwie. O tych zbiorach, ich powstaniu i losach ukazało się właśnie powstanie dr. Ryszarda Mienickiego pt. „Archiwum Murawjowskie w Wilnie”, wydana przez Wydział Archiwów Państwowych w Warszawie. (J. St.)

TEATR

Pięciu młodych reżyserów ukończyło obecnie Państwowy Instytut Sztuki Teatralnej w Warszawie. Są to E. Bunda, S. Cegielski, Zbyszko Sawan (małż Malickiej), Tadeusz Węgierko (brat Aleksandra reżysera Teatru Polskiego) oraz Marian Wyrzykowski. S. Cegielski jest równocześnie dekoratorem i inscenizował już parę sztuk w teatrze letnim w Warszawie.

ZE ŚWIATA FILMU

Abel Gance znany realizator „Koła udręczonego” przygotowuje film „Oskarżam!”, przerabiając go z wersji niemej na dźwiękową.

„Zielone kapelusze”, romans Germainy d'Acrament, przerobiony na scenę i grany w Poznaniu jako „Arletta i zielone pudło” zostanie sfilmowany. Jedną z ról głównych gra René Lefèvre.

LITERATURA

Czy Goethe był hitlerem? W Weimarze odbył się zjazd młodzieży narodowo - socjalistycznej. Jej „wódz”, Baldur von Schirach wygłosił długie przemówienie, w którym wykazywał jak na dłoni, że „demoliberalizm” sfalszował był ideologię Goethego i stał pochodzący z niego, z jaką niekiedy koła narodowo - socjalistyczne do poety się odnoszą. Trzeba Goethego należycie rozumieć, a okazać się, że powinien on być brany za wzór przez młodzież niemiecką dzisiejszego hitlerowskiego pokolenia. Von Schirach nie szczędził cytatów i starał się ze wszystkich sił spopularyzować między młodymi Niemcami najgenialniejszego poetę Niemiec.

VARIA

Są dwie sale — i nie ma żadnej. Taki przypadek zachodzi w Kielcach, jak nam z Warszawy donoszą (tw). Chóry tamtejsze nie mają gdzie śpiewać — pisze korespondent jednego z pism sanacyjnych — bo ta sala centralna, która jest wolna, nie może być używana, a ta, która mogłaby być używana, nie jest wolna. Dziwaczny ten galimatias stał się, jak pisze korespondent, ze sala teatralna Hotelu Polskiego nie wchodzi zupełnie w rachubę, nie wypada bowiem omijać sali w społecznym Domu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego — jest to zresztą bardzo niemiłe widziane przez miejscowe figury — a tam znów zainstalowano... kino. I to czwarte już w Kielcach. Dziwaczny galimatias i jakże głęboki prowincjonalny razem z owymi „figurami”, które odgrywają rolę owej przyszłowiej cioci Pelci, co „siedzi na kanapie i bierze za złe”. Najlepsze, iż gdy Związek Strzelecki zorganizował „akademii imieninową” (jak określa korespondent) i zapowiedział ją do sali Hotelu Polskiego, zwrócono mu uwagę, że to „nie wypada”. A gdy Związek udał się do domu W. F. i P. W., okazało się, że akademii tam być nie może z powodu... kina. I akademia nie odbyła się chociaż była w wielkim trudzie przygotowana...

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Cudowne wizerunki w Wielkopolsce. Jako tom VII wydawnictwa Towarzystwa Miłośników Grafiki w Poznaniu ukazała się praca dr. Alfreda Brosiga pt. „Imagines miraculosae. Przyczynek do historii polskiej grafiki religijnej”. Praca o cudownych wizerunkach Matki Boskiej i świętych na terenie Wielkopolski oparta została na materiale, zebranym w czasie przygotowań do wystawy graficznej w roku 1933. Na wystawie tej znalazł się bogaty zbiór grafiki regionalnej ks. kan. L. Formanowicza z Gniezna. Autor zinventaryzował zeń ryciny, odnoszące się do wielkopolskich cudownych obrazów, krucyfików i figur, dając w swej pracy poważne uzupełnienie dotychczasowych tego tematu opracowań. Poza wartością naukową, praca dra A. Brosiga ma jeszcze inne znaczenie. Dzięki niej uświadomić sobie można artystyczną wartość dawnej naszej grafiki religijnej, a jednocześnie opłakany stan tej dziedziny w czasach dzisiejszych. Gdy dawna sztuka graficzna, uboga w środki techniczne, przemawia swą bezpośredniością i naiwną szczerością, to dzisiejsza fabryczna i w dodatku obca tandeda burza najwyrozumialszy gust. Zwracając na ten stan uwagę, autor chciałby zachęcić naszych grafików, aby zainteresowali się problemem sztuki religijnej i wydali walkę tandecie zalewającej rynki i psującej smak społeczeństwa. Oby tak się stało. (tk)

Książki nadesłane

Hans Surén: „Człowiek i słońce”. Wilno 1937. Wyd. „Orloga”.

Wacław Filochowski: „Ziemia dwakroć obiecana. Notatki z podróży do Palestyny”. Pęplin 1937. Nakł. Drukarni i Księgarni Sp. z o. o.

PARĘ CHWIL W PARYŻU...

(Echa wycieczki poznańskiego Chóru Katedralnego).

„...i jego cuda” — Z autokaru — W kościołach i na ulicach — Jeden rzut oka na wystawę — Między olbrzymami — Propaganda przez niewidzialne głośniki — Kopernik... dwa razy — Urywki muzyki — „Cyrulik sewilski” na francuską modłę — Co ma być dalej? — Paderewski niestety nie przybędzie — Ostatnie pożegnanie.

Paryż przywitał nas burzą z deszczem. Nie można lepiej! To stanowczo więcej orzeźwia po trudach podróży (wcale nie tak zresztą uciążliwej) niż szklanka mrożonej lemioniad, za którą zdarli z nas skórę w Berlinie. Przez okna autokarów, wiozących wycieczkę naszą do hotelu, wychylały się ciekawie głowy chłopięce; woleliby raczej iść pieszo i od razu zwiedzać „Paris et ses merveilles” jak tu zachęcają przyjezdnego turystę kolorowe plakaty z każdego niemal rogu ulicy. Ale nie ma rady, wypada odpocząć a nazajutrz „o pół do ósmej śniadanie, a potem zaraz próba” jak brzmi rozkaz dzienny ks. dra Gieburowskiego...

*

Przecież i na samo zwiedzenie miasta i wystawy trochę czasu po koncertach pozostało, a kierownik techniczny naszej wycieczki, ks. dyr. Stanisławski tak wszystko pięknie zaaranżował, że w ciągu dnia autobusy obwiozły nas po najważniejszych zabytkach architektury i muzeach. Ponadto osobne popołudnie poświęcono na zwiedzenie Wersalu. Nie miejsce tu, aby opisywać wrażenia jakie wywiera wspaniały gotyk katedry Notre Dame, która do muzyka przemawia nazwiskami swoich pierwszych sławnych organistów i kompozytorów średniowiecza: Leoninusa i Peretinususa, rozwodzić się o freskach Delacroix w Saint Sulpice i o starych historycznych tam organach, czy też o kościele Saint-Germain des Prés, który szczególnie nas Polaków interesuje z uwagi na znajdujący się tam grobowiec Kazimierza Jagiellończyka.

Wystarczy, gdy powiem, że widzieliśmy więcej, niżby to zdołał przejść niejeden wytrwały i wytrawny turysta w ciągu czasu o wiele dłuższego. Nie pominęto przy tym, rzecz prosta, okazji, aby złożyć hołd prochom Szopena na cmentarzu Père-la-Chaise.

Na samą wystawę nie wiele czasu pozostało. Nasz skromny polski pawilonik (wewnątrz urządzony z gustem i syntetycznie) miał istotnie pecha, że dostał się pomiędzy dwa olbrzymy, tj. niemiecki i sowiecki. Coprawda ten ostatni, rozkrzyczany propagandą Stalina, Lenina oraz wszelkich hasel antyburżuazyjnych, tylko architektonicznie z polskim konkuruje. Wewnątrz wrzaskliwa pustka, w której sterczą co krok portrety Stalina w różnych pozach, oraz innych dygnitarzy sowieckich, sąsiadujące z krzykawkami hasłami propagandy „antyburżuazyskiej”. Niemcy, trzeba przyznać, unieśli tej jarmarcznej wrzawy. W całym ich pawilonie nie widziałem żadnego portretu Hitlera. Propagandę zaś prowadzą niewidzialne głośniki, wygrywające dyskretnie „Deutschland ueber Alles”. Natomiast warto zapisać, że Niemcy zaprodukowali Kopernika jako... Niemca. A że w pawilonie polskim również jego posąg się znajduje przeto curosus jest chyba dostatecznie mocne.

*

Sezon muzyczny właśnie dopiero się był rozpoczął. Najważniejsze koncerty przypadają na koniec czerwca i początek lipca — niestety — już po naszym wyjeździe. Wraz z moim miłym towarzyszem prof. Raczkowskim „wyłapujemy na gorąco” co się udaje. Słyszmy część próby świetnej orkiestry symfonicznej ze szwedzkiego Radia pod dyr. Nils'a Greviliusa (znają go dobrze nasi słuchacze radia) i obmyślamy kampanię na czas najbliższy. Nie interesuje nas Iwan Wiszniogradski wraz z swoją muzyką ćwierćtonową na cztery i dwa fortepiany, raczej wolimy pójść do opery, zwłaszcza, gdy dzięki uprzejmości p. radcy Lechonia udało się zdobyć dwa gratisowe bilety na „Cyrulika” w „Opére Comique”. Wybornie wyreżyserowany a muzycznie nierzaz fascynujący spektakl (dyrygował Albert Wolff) pozostawia mocne wrażenie.

Frapuje swoista odrębność brzmienia orkiestry (smyczki francuskie ma-

ją ton dziwnie atlasowo miękki) i uderza inny niż u włoskich śpiewaków sposób emisji głosu dostosowany do fonetyki języka. „Cyrulik” jest przerobiony na tradycyjny sposób francuskiej opery komicznej, z dialogami mówionymi zamiast recitativów.

A jakie koncerty przewidziane są jeszcze na najbliższy czas wystawy?

Wkrótce po koncercie chóru katedralnego wystąpi Wanda Landowska wraz ze swoją szkołą, potem dyryguje Artur Rodziński orkiestrą filharmoniczną z Cleveland z udziałem skrzypaczki Eugenii Umińskiej. W międzyczasie miał koncertować p. Fitelberg, wraz z pianistą Zb. Drzewieckim (4-tą symfonia Szymanowskiego). Towarzystwo Międzynarodowej Muzyki Współczesnej i Stowarzyszenie młodych muzyków polskich w Paryżu urządzać miało poranek współczesnej muzyki polskiej (w programie utwory Woytowicza, Maciejewskiego, Szałowskiego i i.). To są wszystko imprezy, które już albo się odbyły, albo mają się odbyć w czasie najbliższym. W dalszym dystansie przewidziany jest koncert Kiepury oraz występ nowopowstałego baletu polskiego z nieznanym zupełnie repertuarem, który podobno jeszcze się obrabia w warsztatach kompozytorskich, dekoratorskich i choreograficznych...

Największa atrakcja, na którą można było liczyć, niestety, zawiodła. Ignacy Paderewski nie czuje się tak dobrze, aby mógł przybyć na zapowiadane swoje koncerty. Paryż oczekiwał sędziwego mistrza ze zwykłym, pełnym napięcia oczekiwaniem — tymczasem nadzieje zawiodły pod naciskiem siły wyższej. Szkoda niepowetowana.

*

Pora wszakże pożegnać naszych miłych gospodarzy, podziękować w komisariacie polskim prof. Lechowi Niemojewskiemu za tak sprawną organizację całej naszej eskapady. Walizy już zapakowane, jedziemy na dworzec. Wyjeżdżaliśmy z uczuciem dużej satysfakcji, jakie daje oprócz zadowolenia z samej wycieczki poczucie spełnienia ważnej i odpowiedzialnej misji artystycznej.

Dr Zygmunt Sitowski.

Piosenkarz z wystawy 1900 roku. Pisał nam z Paryża (sp): Starzy Paryżanie nie bez wzruszenia spieszą — albo wloką się — na zartretyzowanych trochę nóżkach... — do słynnego w swoim czasie kabaretu artystycznego Les Noctambules przy ul. Champolliona, niedaleko Sorbony. Albowiem do pianina, na tradycyjnej pace ustawionego Vincent Hyspa, „książka piosenkarzy”, słynny mniej więcej około r. 1900, więc za poprzedniej wystawy światowej, mistrz satyry, współczesnik jeszcze Delmata, Marcellego Legaya, bretońskiego barda Botrela i tylu innych dzisiaj wyśpiewujących swoje piosenki już w chórach anielskich... Satyra Hyspy była polityczna i bardzo aktualna, lecz dobra aktualność jest trwała. Gdy siw, minstrel zaintonuje swoją słynną przed 40 laty „Podróż Prezydenta” (opis wizyty składanej przez prezydenta Republiki w miasteczku prowincjonalnym), audytorium kona ze śmiechu zupełnie tak samo, jak wtedy. Bo też nie się nie zmieniło, chociaż prezydent jest inny. Tak samo „otwiera muzeum”, „przemawia na bankiecie”, „zwiedza szpitala” i wszędzie prawi z namaszczeniem urzędowe, czcigodne, protokołem przepisane banały. Śmieją się Paryżanie starzy, śmieją się młodzi, a Hyspa mruga porozumiewawczo i głaszcze białą brodkę...

Pisma nadesłane

„Teatr Ludowy”. Nr. 6. Treść: J. Cierniak: „Jak czytać „Teatr Ludowy””. — Cz. Miłosz: „Kolsanka” opr. do wygłoszenia zespołowego J. Zawieyski. — W. Orkan: „Franek Rakoczy” (z pow. „W rozłokach”) — M. Woźniakówna: „Somsady”. — J. Cierniak: „Archiwum zespołu teatralnego”. — Pokłosie wydawnicze. — Ciekawe wiadomości. — Adr. Red. Warszawa, Reja 9. „Turysta w Polsce”. Nr. 6. Treść: „Święto Morza”. — „Dniestr”. — J. Reis: „Polesie wzdłuż”. — „Liga Popierania Turystyki przy pracy”. — Dr F. Błoński: „Ochoz stały polskiej I. M. C. A.” — S. Lubieniecki: „Skrzydła”. — „Polacy w Andach”. — S. Łos: „W letniej stolicy malarzy”. — Kronika turystyczne. — Adr. Red. Kraków, ul. Piłsudskiego 19.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Nowa forma zrzeszania się dla celów zarobkowych: spółki udziałowe

Kilka miesięcy temu zanotowaliśmy na tym miejscu wiadomość o wysunięciu przez warszawskie Stowarzyszenie Kupców Polskich projekcie stworzenia nowej formy zrzeszania się dla celów zarobkowych, mianowicie tzw. spółek udziałowych. W ostatnich tygodniach sprawa nowej tej formy spółkowej weszła w stadium dojrzewania. Mówi się, że w czasie przyszłej sesji izb ustawodawczych pod ich obradę wejdzie odnośny projekt ustawy, opracowany przez stołeczną izbę przemysłowo-handlową, który to projekt stanowi obecnie przedmiot prac na terenie międzyzbiorowym.

Projektem tym zajmowała się ostatnio Państwowa Rada Spółdzielcza, która uchwałała następującej treści wniosek: „Rada Spółdzielcza uważa za pożądane tworzenie się spółdzielni kupieckich na zasadzie odpowiedniej dla nich formy spółek o kapitale i składzie osobowym zmiennym, nie zaś na zasadzie ustawy o spółdzielniach. Do czasu ukazania się takiej ustawy Rada Spółdzielcza uważa, że zaświadczenia o celowości powstania hurtowni kupieckich w formie spółdzielczej mogą być wydawane przez prezesa Rady jedynie z największą ostrożnością.

W związku z powyższą uchwałą Rady Spółdzielczej warto zanotować, jakie to różnice zachodzą między spółdzielniami a projektowanymi spółkami udziałowymi. Różnice przedstawiają się następująco:

1. Cele: spółdzielnia ma na celu nie tylko podniesienie poziomu gospodarczego, ale i kulturalnego swych

członków, natomiast spółki udziałowe mieć będą wyłącznie cele gospodarcze; 2) prawo głosu: w spółdzielniach każdy członek spółdzielni ma tylko jeden głos, bez względu na ilość posiadanych udziałów, natomiast w spółkach udziałowych utrzymana będzie zasada, że każdy udziałowiec dysponować będzie tyloma głosami, ile posiada udziałów; 3) podział zysków: w spółdzielniach dywidendę wolno wypłacać jedynie z ograniczeniami w stosunku do stopy dyskontowej Banku Polskiego, natomiast w spółkach udziałowych tego rodzaju ograniczeń nie będzie; 4) kontrola: spółki udziałowe zwolnione będą od kontroli, pełnionej w spółdzielniach przez Radę Spółdzielczą i związki rewizyjne; 5) członkowie zarządu: podczas gdy w spółdzielniach członkami mogą być tylko członkowie spółdzielni, w spółkach udziałowych tego rodzaju wymóg nie będzie obowiązywał; 6) kapitał zakładowy: projekt dot. spółek udziałowych przewiduje, że nie będą one mogły posiadać kapitału zakładowego przekraczającego 100.000 zł, którego to ograniczenia nie ma w prawie spółdzielczym, natomiast spółki udziałowe nie będą skrupowane dolną granicą, jaka istnieje w prawie o spółkach z ogr. odp. (10.000 zł).

Narodziny tej nowej formy spółkowej są bardzo ciekawe. Podejmujemy tutaj eksperyment, jakiego dotychczas nigdzie nie uczyniono w świecie. Zdaje się, że będzie to eksperyment pomyślny. Obu posłużył handlowi polskiemu, na którego korzyść ma być dokonany.

Zjazd chrześcijańskich kas bezprocentowych

Ubiegłej niedzieli obradował w Warszawie zjazd delegatów chrześcijańskich kas bezprocentowych, zrzeszonych w Polskiej Centralnej Kasie Kredytu Bezprocentowego (Warszawa, ul. Miodowa 7 m. 5). Na zjazd przybyło 70 delegatów, reprezentujących 65 kas na ogólną liczbę zrzeszonych 151 (członków rzeczywistych Centralnej Kasy). Zarejestrowanych jest w Polsce 198 kas chrześcijańskich, przeszło 50 jest już zorganizowanych, lecz jeszcze nie zarejestrowanych, razem więc mamy 250 kas bezprocentowych chrześcijańskich. Spośród zarejestrowanych zatem 80 pct należy do Kasy Centralnej.

Zjazd rozpoczął od wysłuchania mszy św. w kościele Wszystkich Świętych, odprawionej przez ks. prał. dra M. Godlewskiego, założyciela i kierownika najstarszej w Polsce kasy chrześc. kredytu bezprocentowego.

Zjazd otworzył prezes zarządu głównego p. J. Szmydt. Na przewodniczącego powołano inż. Kielczewskiego z Zamościa, na sekretarza p. W. Drozdowskiego, do prezydium ks. M. Godlewskiego, gen. P. Łokuciejewskiego z Warszawy, dra J. Psarskiego z Ostrołki, dra T. Koźuchowskiego z Lublina, dra J. Szmydta ze Lwowa i ks. prał. F. Raczyńskiego z Sosnowca.

Sprawozdanie zarządu głównego, złożone przez inż. J. Rzańsiewskiego, wykazało wielką pracę nad opracowaniem wzorowego statutu, druków do rejestracji kas, instrukcji i regulaminów oraz wzorów ksiąg, dzięki czemu uzyskano ujednolicenie strony biurowej kas. Drugi dział pracy Centrali objął wystąpienia do władz, jak uzyskanie od Min. Skarbu zwolnienia kas bezprocentowych od opłat stemplowych i przeprowadzenie starań o subsyduum w BGK, który przyznał 100.000 zł bezprocentowej pożyczki do rozdziału między kasy. Poza tym subsydiów udzielił w sumie 1.500 zł dwie inne instytucje.

Rozmieszczenie chrześcijańskich kas bezprocentowych (zarejestrowanych) na terenie Polski jest następujące: w Warszawie 14 kas, w woj. warszawskim — 21, łódzkim — 10, lubelskim — 18, białostockim — 12, kieleckim — 8, wileńskim — 8, nowogródzkim — 4, wołyńskim — 3, lwowskim — 20, stanisławowskim — 5, tarnopolskim — 5, krakowskim — 11, poznańskim — 3 i pomorskim — 3. Do liczby tej ostatnio przybyło 6 kas nowych.

Rozmiar działalności kas przedstawił inż. J. Szmydt. W 86 kasach jest 8.800 członków, przeciętnie więc wypada 100 członków na 1 kasę, ale w poszczególnych kasach liczba członków dochodzi do 350, za wyjątkiem najstarszej kasy w Warszawie — przy parafii Wszystkich Świętych, gdzie liczba członków przekracza tysiąc. Suma wpłat z tytułu wpisowego wynosi 6.000 zł, składki 28.500 zł. Wpływy miesięczne od członków stanowią stałą podstawę przyrostu kapitałów, który stanowi obecnie 5.000 zł miesięcznie na 86 kas. Łączna suma kapitałów w 145 kasach wynosi 155.000 zł, w tym ofiary osób prywatnych i instytucji stanowią 36 pct, pożyczki od osób prywatnych i instytucji — 18 pct, dotacje samorządów — 21 pct, inne źródła — 10 pct. Przeciętnie na kasę wypada 1.800 zł kapitału. Różnice są dość znaczne i wahają się w granicach od kilkunastu dziesiątków złotych do 30.000 zł. Z zestawienia wynika, że 50 kas posiada kapitał do 1.000 zł, 23 — od 1.000 do 3.000 zł, 7 kas — od 3.000 do 5.000 zł, 5 kas — od 5.000 do 8.000 złotych, 1 kas — 30.000 złotych.

Ks. M. Godlewski w przemówieniu swym podkreślił, że tym, który go nauczył prowadzenia kasy bezprocentowej, był ks. patron Wawrzyniak, a pierwszy statut ułożył ks. Godlewski w ten sposób, że na dostarczony mu przez adw. M. Trajdosa statucie żydowskiej kasy bezprocentowej zmienił słowa: Żyd — na Polak.

Zjazd obradował nad zagadnieniem środków finansowych, które referował p. Wacław Niklewicz, nad określeniem granic zobowiązań Pol. Centr. Kasy Kredytu Bezprocentowego wobec osób trzecich (referat p. J. Grodzkiego), nad określeniem granic wysokości pożyczek dla członków rzeczywistych kas, nad wysokością wpisowego i składek członków (ref. inż. Z. Ihnatowicza) oraz nad zmianami w statucie (ref. adw. St. Poraj-Wilczyński).

Uchwalono pozostawić bez zmian wysokość składek i wpisowego. Poza tym zjazd przeprowadził reorganizację władz naczelnych i powstanie nowego organu w postaci rady głównej.

Po zatwierdzeniu budżetu na rok 1937/38 dokonano wyborów do rady głównej, która zacznie funkcjonować wtedy, gdy przestanie obowiązywać stary statut, a nowy uzyska zatwierdzenie władz.

Do rady wybrano 24 członków i 6

zastępców. Są nimi: inż. Zygmunt Kielczewski (Zamość), dr Tomasz Koźuchowski (Lublin), dr Józef Klarner (Belżyce), inż. Aleksander Waligóra (Szczepieszyn), dyr. Romuald Bielicki (Łomża), dr Józef Psarski (Ostrołęka), gen. Franciszek Ostrowski (Wilno), dr Aleksander Wincz (Wilno), Jan Łuczkiwicz (Lwów), Maria Jorkasch Koch (Lwów), ks. Franciszek Witeszcza (Sanok), prez. Stanisław Sirotwiński (Kraków), dr Leonard Otecki (Gorlice), inż. Henryk Koczarski (Krosno), ks. Andrzej Marczewski (Kielce), inż. Jan Karpiński (Końskie), ks. prał. Franciszek Raczyński, Konstanty Strzelecki (Sosnowiec), ks. prał. Bolesław Wróblewski, inż. Tadeusz Dobrzański (Dąbrowa Górnicza), ks. prał. Walery Pogorzelski (Sieradz), prez. Bolesław Łukowski (Grójec), ks. dziekan Stanisław Gogolewski (Rypin), adw. Leonard Rudowski (Płock), Leon Józwiak (Pruszków), ks. prał. dr Marceł Godlewski (Warszawa), adw. Stanisław Poraj-Wilczyński (Warszawa), Wacław Niklewicz (Warszawa), Józef Grodzki (War-

szawa), prez. Zdzisław Krzemiński (Warszawa).

Zjazd położył podwaliny pod dalszy rozwój tak doniosłej w życiu polskiego drobnego kupiectwa, rzemiosła i rolnictwa instytucji, jaką są chrześcijańskie kasy bezprocentowe.

ng 45 765

Utworzenie pożytecznej organizacji

Rzecznik obcych interesów na czele kupców polskich

Gdynia. — W wyniku obrad zjazdu polskich importerów i eksporterów, który odbył się w Gdyni w dniu 20 bm. powołano do życia „Zrzeszenie Importerów i Eksporterów” przy Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu z siedzibą w Gdyni.

Nowa organizacja będzie skupiać wyłącznie kupców chrześcijańskich. Zadaniem nowej organizacji ma być praca nad unarodowieniem handlu importowego i eksportowego. Sprawa unarodowienia była silnie akcentowana przez założycieli.

Na zjeździe, który powołał do życia nową organizację, wygłoszono szereg referatów, w których podkreślono także nienormalną zależność handlu polskiego od Gdańska.

Powstanie nowej organizacji należy powitać z dużym zadowoleniem. Szkoda, że o unarodowieniu handlu importowego i eksportowego nie pomyślano przedtem. Na wspomnianym zjeździe cele i zadania nowej organizacji przedstawił poseł Marchlewski. Niewątpliwie poseł Marchlewski fakt powołania nowej organizacji, pożytecznej w samym założeniu, skłonny jest zapisać do rejestru swoich zasług.

W związku z tym, mając na uwadze właśnie pożyteczność nowej organizacji, musimy na tym miejscu wyrazić zdziwienie, że obradujące kupiectwo obrało prezesem zrzeszenia dra Władysława Smolenia z Gdyni. Na konfigurację personalną zarządu nowej organizacji poseł Marchlewski, jako inicjator, wywarł niewątpliwą wpływ. Dr Smoleń jest jednym z współwłaścicieli firmy „Weska” (Wielkopolski Skład Kawy) w Gdyni. Z rejestru handlowego w sądzie gdyńskim wynika, że właścicielami wspomnianej firmy są także Niemcy, właściciele znanego, gdańskiego „Kaiser's Kaffee Geschäft”.

Kupiectwo zachodnio-polskie przy każdej sposobności narzeka słusznie na gdański monopol w imporcie kawy. Dziwnym więc jest, że dr Smoleń, który jest na terenie Gdyni przedstawicielem gdańskich, niemieckich monopolistów, — zostaje obrany prezesem zrzeszenia polskich importerów i eksporterów.

Jak w takich warunkach ma wyglądać walka o uniezależnienie się od kupiectwa gdańskiego, skoro organizacja polska daje się prowadzić właśnie przez rzecznika kupiectwa niemieckiego w Gdańsku? Głoszący na dra Smolenia kupcy polscy mogli nie znać jego sylwetki. Znać ją jednak musi poseł Marchlewski. Również poseł Marchlewski musi wiedzieć, jaką jest rola

dra Smolenia w polityce kontyngentowej na terenie pomorskiego samorządu gospodarczego. Widocznie jednak poseł Marchlewski nie chce z terenu Izby Przemysłowo-Handlowej czerpać materiałów najwiarogodniejszych do walki o prawa kupiectwa polskiego.

Ciekawy to „antysemita” ten poseł Marchlewski, który nie widzi pozycji Żydów w pomorskim samorządzie gospodarczym, który nie zna roli wiceprezesa tej izby, współnika Niemców gdańskich z „Kaiser's Kaffee Geschäft”, dra Smolenia. (p)

KRONIKA GOSPODARCZA Z KRAJU

(k) **Wzmocnienie dolara.** Na wczorajszych giełdach walutowych dewiza na Nowy Jork wykazała wzmocnienie. Dewiza na Paryż w notowaniach gotówkowych nie wykazała prawie żadnych zmian, dzięki interwencji funduszu walutowego. Jeżeli chodzi jednak o notowania terminowe, odzwierciedlają one w pełni stan zdenerwowania i niepewności na rynku francuskim. Wzrost deportów świadczy o zdecydowanie pesymistycznej ocenie przyszłości franka przez sfery giełdowe. Pozostałe dewizy nie wykazały poważniejszych zmian kursowych.

Krótkie informacje gospodarcze

— Eksport węgla kamiennego w I połowie czerwca br. w porównaniu z przeciętną za połowę maja wzrósł do 519 tys. ton, czyli o 87 tys. ton (20,14 pct.)

— W ciągu pierwszych 5 miesięcy br. przywieziono do Polski 9.477 ton wartości 18 mil. złotych skór surowych wobec 8.552 ton wartości 12 mil. zł przywiezionych w takim samym okresie.

Wycieczki Francopolu

do Paryża:
koleją 11 i 17-dniowe z 295,—
morzem 2 i 3-tygodniowe z 380,—
(pobyt w Berlinie 1½ dnia)

Serce Europy:
29-dniowe, w sierpniu i wrześniu Berlin — Paryż — Nicea — Riviera franc. — włoska — Rzym — Neapol — Capri — Lorencja — Wenecja — Budapeszt z 795,—

do Italii:
28-dniowe wypoczynkowe w sierpniu i wrześniu (Wiedeń — Wenecja — 3 tyg. pobyt w Viareggio) z 455,—

Wycieczki morskie
polskimi statkami GAL oraz włoskimi i jugosłowiańskimi po morzu śródziemnym.
Informa. je. i zapisy:

POZNAŃ, św. Marcin 58. Telef. 41-64
WARSZAWA, Mazowiecka 9,
ng 44 518

Z ŻYCIA KOBIET

Współudział kobiet w kongresie Chrystusa Króla

Wśród szanownych i cennych gości kongresu Chrystusa Króla nie brak również i rzesz kobiecych, przybyłych z całego kraju i z zagranicy. Zaanonsowały bowiem przyjazd swój m. in. Związek Polek z Francji, dalej Towarzystwo Pań św. Wincentego a Paulo z miasta Rygi, poszczególne wycieczki wychodźców polskich z Francji, Belgii, Ameryki, a w tym poważna ilość reprezentantek tamtejszych katolickich organizacji kobiecych, a wreszcie członkinie Katolickiego Związku Kobiet, które w tych dniach święcą w Poznaniu swój Zjazd Związkowy, połączony z szeregiem uroczystości organizacyjnych, oraz z Wystawą prac pań związkowych.

Nie brak również i licznych udziałów kobiet w grupach narodowych, przyby-

łych do Polski z różnych krajów sąsiedzkich, a przede wszystkim słowiańskich, gromadzi się na placach zbiórkowych i młodzież żeńska, w karłych szeregach.

Odbywać się będą wspólne nabożeństwa, posiedzenia, pochody, kobiety zabiorą głos, współdziałając żywo i czynnie w zamyśleniu uczuć swych katolickich, w wyrażeniu rozumnej i silnej woli zjednoczenia całego świata katolickiego w szczytnej idei zaprowadzenia królestwa Bożego na ziemi.

Wśród referentek zjazdowych wymienić należy prezeskę Katolickiego Związku Kobiet panią Zofię Rzepecką, która przemawia do kobiet na zebraniu w sali „Olimpia”, dalej pani Marii Findeisenowej referującej na Zjeździe Związkowym na temat: „Kobieta katolicka w świecie współczesnym według „Dni Studiów w Brukseli” — 1

pani Zofii Włodkowskiej przemawiającej w tym samym zespole i to z zakresu: „Stanowisko katolicki wobec zagadnienia pracy”. Prócz wymienionych w oficjalnym programie odbędą się jeszcze poszczególne referaty w mniejszych zespołach, bowiem współudział w zjeździe zgłosiły przeróżne organizacje kobiece, jak Ziemianki, Włościanki, Sodalicje, dalej Stowarzyszenia Młodzieży Katolickiej, pań Akademickich itp., itp. Nie zabraknie więc poważnych dyskusji na tematy najważniejsze w życiu polskim kobiety-katolicki, będą rozprawy pogłębiające zarówno życie duchowe jednostki, jak i działalność zbiorową zespołów organizacyjnych.

Poznań przeżywa dni swojej wielkiej, religijnej manifestacji, a społeczeństwo kobiece naszego miasta wita serdecznie wszystkich tych, którzy zaszczytli nas swym przybyciem.

6 osób na izbę, podczas, gdy za granicą — 2 osoby.

Spożycie węgla „na głowę” w Polsce jest 4 razy mniejsze niż w Niemczech, a 6 razy mniejsze w porównaniu z Anglią. Przy naszym dość surowym klimacie małe mieszkania nie są dostatecznie ogrzewane zimą, co zmusza gospodynie do zaniechania wietrzenia w obawie utraty ciepła. Te nienormalne warunki mieszkaniowe, w połączeniu z marnym odżywianiem i wadliwym rozkładem pracy powodują obniżenie przeciętnej długowieczności w Polsce do liczby zaledwie 46 lat. Pod tym względem gorzej przedstawiają się stosunki tylko w Rosji Sowieckiej.

W dalszym ciągu interesującego wykładu prelegentka zwróciła uwagę zebranych na niektóre nasze zarządzenia administracyjne, które utrudniają prowadzenie gospodarstwa domowego: dotkliwym dla higieny życia codziennego jest zakaz wietrzenia pościeli w otwartych oknach w większych miastach, podczas gdy za granicą zwyczaj ten praktykuje się powszechnie; podobnie przepisy dotyczące się odkurzenia sprzętów i pościeli zabraniają strzepania zakurzonej ścielki na ulicę, pozwalają natomiast na wzbijanie tumanów kurzu, wznoszącego się wysokim słupem z nad „trzepaka” w podwórzu przez okna do mieszkań ludzkich. Odnosnie do tych przepisów wskazana byłaby inicjatywa pań domu, zdążająca do zorganizowania racjonalnego odkurzania mieszkań.

Na zakończenie prelegentka podkreśliła wielki a szkodliwy wpływ, jaki wywiera na organizację pracy domowej zbytnia indywidualizacja życia społecznego: np. brak ściśle określonych godzin odpoczynku lub posiłków, spowodowany różnymi porami zakończenia urzędowania szkół i rozmaitych instytucji.

W dyskusji nad referatem zabierały głos: pp. E. Czarnowska, Huberowa, dyr. Komornicka, dr Maternowska i Wiąckowska.

Z kolei wygłoszono sprawozdanie z działalności Instytutu za rok 1936.

Następnie przystąpiono do wyboru członków Rady Instytutu i przez głosowanie wybrano następujące osoby: Maria Bartłowa, Eleonora Czarnowska, Janina Huberowa, inż. Wacław Kączkowski, inż. Irena Laskowska, Andrzej Mering, Maria Romanowa, Maria Strasburger, Felicja Wyczółkowska.

Do Komisji Rewizyjnej weszli: inż. Piotr Drzewiecki, inż. Maria Kapuścińska, p. Maria Ponikowska.

Gospodarcza szkoła harcerek w Danii

Gospodarcza szkoła harcerek w Korinth koło Ollerup w Danii, założona 13 lat temu, jest wzorowo urządzoną i zorganizowanym internatem, który doskonale przygotowuje dziewczęta do zawodu pani domu. Program obejmuje kurs ekonomiki domowej, gotowania, prania i prasowania, wychowania fizycznego, ratownictwa oraz języków: niemieckiego, francuskiego i duńskiego.

Do szkoły mogą zapisywać się harcerki wszelkich narodowości, w wieku od 25-u do 18-u lat; szkoła nie ma charakteru wyznaniowego. Panuje w niej duch wybitnie demokratyczny i mają do niej wstęp uczennice ze wszystkich środowisk społecznych.

Goczałkowice-Zdrój G. Śl.

Radoaktywna solanka jodo-bromowa, borowina, wodolecznictwo, elektroterapia, inhalatorium. Kuchnia dietetyczna. Tanie kuracje ryczałtowe. dg 25 512

LOTOWKA W STROJU LUDOWYM

Głos dyskusyjny

Szanowna Redakcjo!

W załączeniu przesyłam moje uwagi do ewentualnego użytku w cennym piśmie W. Panów.

Artykuł „Uwagi na temat przepracowania” w „Kurierze Poznańskim” z dnia 20. 6. 37 jest przekonujący. Dotąd pisało na temat pracy kobiet zamężnych przeważnie z punktu widzenia równouprawnienia i pożyteczności pracy czyli tematy nie wychodziły poza własne podwórko i były podyktowane pobudkami egoistycznymi. Autorka wyżej wspomnianego artykułu wchodzi na szerszą arenę i patrzy z punktu widzenia społecznego, boć sprawiedliwie sądząc trzeba powiedzieć, że mimo równouprawnienia i pożyteczności pracy kobiet zamężnych i choćby małych poborów mężów, powinni pracować na miejscu mężatek bezrobotni. Udawadniać tego chyba nie trzeba. Zapytam się tylko, czy dla równouprawnienia mężatek mają głodować rzęsz bezrobotnych?

Sprostować pragnęłabym w artykule wyżej wymienionym to, że nieprzepracowaną czuje się tylko kobieta ta, zarówno mężatka jak niezamężna, która ślizga się po powierzchni życia i której dewizą jest: nie przejmować się. Taka kobieta nie dba o swe gospodarstwo domowe. Następnie ostatni ustęp zmieniałabym w takim brzmieniu: I podczas gdy jedna rodzina żeruje na dwóch pensjach, druga w krwawym trudzie zdobywa suchy kawałek chleba a często i tego co dzień niema, i tak długo nie będzie tej tak wielce upragnionej równowagi naszego ustroju gospodarczo - społecznego, aż państwo nie zwolni z posad wszystkich pań, mających mężów zarobkujących i panów, mających dwa źródła dochodu wzgl. nie odbierze emerytury. Nikt przecież dobrowolnie nie wyrenkuje się dochodów i nie dziwi się, bo ludzie są egoistami.

Ciekawe mogłyby być dane statystyczne. Interesując np. byłoby dowiedzieć się: 1) ile jest kobiet zamężnych, pracujących umysłowo w Polsce i innych krajach, 2) ile z tych kobiet zatrudniają instytucje państw, a ile prywatne, 3) w jakich instytucjach państw, pracuje największej mężatek.

Moje przewidywania co do 2 punktu są takie. W przeważającej części pracują mężatki w instytucjach państw. Widzę tam bardzo dużo mężatek, natomiast widzę mało mężatek w instytucjach prywatnych, a te które są, pracowały przeważnie już przed zapaściem w danej firmie. Nowych pracownic mężatek nie angażuje się. Instytucje prywatne obciążone na zysk nie mają do mężatek zaufania. Krajowe Ubezpieczenie Ogniowe i Z. U. S. zwalnia kobiety po zapaściu. Nikt nie protestuje — wszystko jest w porządku. Z grona znanych mi osób mogą wyliczyć imienia 14 małżonkowie pracujących. Jak na jednostkę wielka liczba. Z tych 5 mają już własne wille.

Co do punktu 3 to najwięcej zapewne jest mężatek nauczycielek. Zawód ten daje jeszcze najlepsze warunki do pogodzenia pracy zawodowej z pracą pań domu (po południu wolne). W Małopolsce spotkałam się z takim zdaniem, że uważa się, gdy nauczyciel nie żeni się z nauczycielką, że popełnia megalomanię. Najłatwiej się przecież dorobić żoną: nauczycielką. Pracują też żony wysokich urzędników. Nie dziw, że wśród urzędników nie dostrzega się istotnej biedy!

Każdy logicznie myślący człowiek musi przyznać, że takie stosunki — gdy państwo bierze pod swe opiekę skrzydła mężatki pracujące, mające mężów zarobkujących (ich liczba legion), a z drugiej strony są rzesze bezrobotnych (4000 nauczycieli), które mają także prawo do tych opiekuńczych skrzydeł państwa — są niezdrowe i rychłe czy później pociągną za sobą fatalne skutki.

Pilna czytelniczka „Kuriera Poznańskiego”

Kobieta wobec obowiązków religijnych

Stanowisko kobiety wobec współczesnych zagadnień życia religijnego manifestuje się w sposób różnorodny i zasługuje na baczną uwagę. Problem ten obejmuje zarówno węższy zakres życia w obrębie domu rodzinnego, jak i dalej szerszą już platformę pracy zawodowej, a wreszcie dalsze horyzonty otwierające się wraz z działalnością społeczną i polityczną w zespołach organizacyjnych i na arenie parlamentarnej, czy też w publicystyce, literaturze, nauce i sztuce.

OGNIŚKO RODZINNE

Ogniśko rodzinne, czyli teren działalności największej stosunkowo ilości kobiet to wprawdzie obręb w sobie zamknięty, jednakże stanowiący podstawową komórkę społeczną, tym samym więc miarodajny dla całego życia narodu. Tu więc, każda kobieta, bez różnicy odrębnego stanowiska społecznego, wykonać może jedyną w swoim rodzaju misję społeczną. Jeśli zrozumie, że, jakim będzie jej dom własny, jej rodzina najbliższa, a przede wszystkim ona sama w odniesieniu do obowiązków religijnych, takim będzie z natury rzeczy całe społeczeństwo składające się z poszczególnych rodzin. Więc obowiązkiem kobiety żony i matki jest postawienie własnego środowiska rodzinnego na poziomie wymagającym rzeczywistej kultury religijnej, praca nad własnym pogłębieniem duchowym i wychowawcze oddziaływanie na bliskich sercu, na młodzież i domowników.

W ZAWODZIE

Na tym zagadnieniu nie zamyka się jednakże bynajmniej problem działalności katolickiej kobiet. Otwiera się przed kobietą zakres szerszy, mianowicie: istotna postawa religijna w pracy zawodowej. Jeżeli narzeka się powszechnie na upadek moralności, na szerzenie się przestępstw, wykroczeń, na brak wzajemnej życzliwości i dobrej woli człowieka dla człowieka, jeśli ze zgrozą czyta się w pismach codziennych relacje kryminalne, wówczas budzi się słuszne pytanie: gdzie zginął duch religijny? Jakże jest możliwe, aby społeczeństwo o przewadze liczbowej katolickiej mogło dojść do takiego obniżenia poziomu etycznego? I tu otwiera się wdzierające pole działalności dla tych wszystkich, którym drogą jest idea zapanowania Królestwa Chrystusowego na ziemi. Więc kobiety, pracujące zawodowo, muszą zrozumieć, że wpływy ich w tej pracy powinny być dodatnie, że one to właśnie muszą szerzyć miłość bliźniego w sensie istotnym, franciszkańskim, poszanowanie prawa i obowiązku w każdym warsztacie, w każdym urzędzie i biurze, na każdym, zajmowanym przez siebie stanowisku. Praca zawodowa stanie się tym samym lżejsza, miłsza i bardziej owocna, gdy w fabryce, magazynie, czy biurze zapanuje atmosfera wzajemnej życzliwości i solidarności, wynikająca z rozumnej postawy religijnej.

W PRACY SPOŁECZNEJ

W pracy społecznej, w zespołach organizacyjnych nie zawsze, mimo takiej czy innej nazwy, poszczególne

stowarzyszenia odczuwać się daje prawdziwy duch Chrystusowy. Kobiety często bardzo pojmują obowiązki swe zbyt łatwo, zbyt płytko, zbyt wygodnie. Rygory stosują chętnie do drugich, nie do siebie, i stąd więcej nieraz czasu i siły zużywa się na załatwianie spraw personalnych, niż rzeczowych. A przecież właśnie w działaniach zespołowych, gromadnej więcej jeszcze wydajności jest brak wzniosłości i brak rzeczywistej ideowości, niż w życiu prywatnym i na odwrót jeśli w organizacji wyczuwa się wysoki poziom kultury religijnej, wówczas dopiero mówić można o racjonalności istnienia danej organizacji. Kobiety, podejmujące pracę społeczną, wkraczając na szerszą arenę życia, muszą wymagać od siebie samych znacznie więcej, gdyż działalność ich obejmuje zakres szeroki, zewnętrzny.

Istnieje wreszcie grupa kobiet, uprzywilejowanych, którym dane jest kształcenie umysłów i serc całego narodu. W Polsce współczesnej, podobnie zresztą jak i w niektórych innych krajach, społeczność kobieca poszczycić się może pokaźną liczbą powieściopisarek, poetek, artystek, kobiet pracujących naukowo, dokonujących odkryć, publikujących prace specjalne, wyróżniających się talentem, pracą zawodową, wybitnymi zdolnościami i zasługami. I otóż te kobiety przede wszystkim dźwigają na barkach swych odpowiedzialność za duszę narodu. One to infiltrują pojęcia, wyobrażenia, one kształtują myśli, one mają możność oddziaływania na całe społeczeństwo, a zarazem składają świadectwo o tym społeczeństwie wobec świata całego i wobec historii. Te kobiety więc muszą zdawać sobie sprawę, że nie wolno im wyłącznie używać zdolności swych i wiedzy dla zadowolenia własnej ambicji, ale obowiązkiem ich jest szerzenie prawdziwej kultury, pogłębionej i pięknej, wyrosłej z tradycji narodu i zmierzającej do realizacji idei Bożej, do podniesienia serc i umysłów.

Stanowisko kobiety wobec zagadnień natury religijnej jest więc niesłychanie doniosłe i wszechstronne i wymagać musi ciągłego pogłębiania i ciągłej, wytrwałej drogi wzwyż.

N.

Walne zebranie członków Instytutu Gosp. Domowego

Zebranie odbyło się w Warszawie pod przewodnictwem pani Marii Strasburger. Na wezwanie przewodniczącej zebrani uczestniczyli przez powstanie pamięć zmarłych członków Instytutu Gosp. Dom.: śp. Kamilli Choloniewskiej i inż. Karola Henneberga.

Następnie przewodnicząca Rady Instytutu wygłosiła referat pt.: „Zależność gospodarstwa domowego od czynników zewnętrznych”. Prelegentka — na wstępie — omówiła warunki mieszkaniowe w Polsce, w porównaniu z podobnymi warunkami za granicą, z czego wynika, że w Polsce, tak samo jak i w innych krajach największy procent stanowią mieszkania najmniejsze, jednak stopień ich zaludnienia jest w Polsce znacznie większy niż gdzie indziej. (Tutaj spotyka się u nas 5-

Nowiny techniczne

Czy mięśnie ludzkie zastąpią motor?

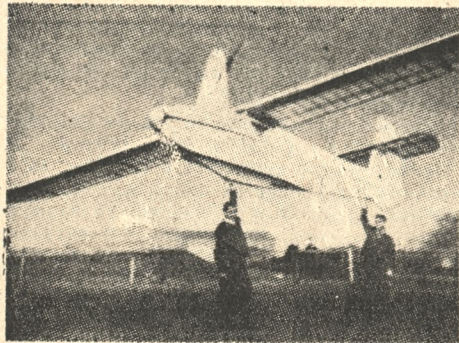
W ostatnim czasie spotykamy w prasie coraz częściej wiadomości o próbach, dokonywanych z aparatami, mającymi umożliwić człowiekowi lot o własnych siłach, i tak przed trzema miesiącami dowiedzieliśmy się o próbach, ponoć pomyślnych, dokonanych przez lotnika włoskiego, przed miesiącem zaś donoszono o niezwykłych wynikach, osiągniętych w Zurychu przez

W początku 1937 roku wykończono samolot. Uczyniono wszystko możliwe, aby był jak najlżejszy, toteż przy rozpiętości 13,5 m ważył wraz z całym mechanizmem napędowym tylko 40 kg. Mimo to zestawienie wyników pomiarów przy gotowym samolocie z pomiarami wydajności ludzkiej od razu przesądziły całą sprawę. Dla utrzymania się w locie poziomym samolot wymagał mocy 0,9 KM, a więc tyle, ile człowiek w najlepszym wypadku może wydać na przeciąg 32 sekund, z czego wynikało, że samolot może przelecieć około 450 m. Obliczenie teoretyczne znalazło pełne potwierdzenie przy próbach praktycznych, w których otrzymano najdłuższy przelot na dystansie 427 m.

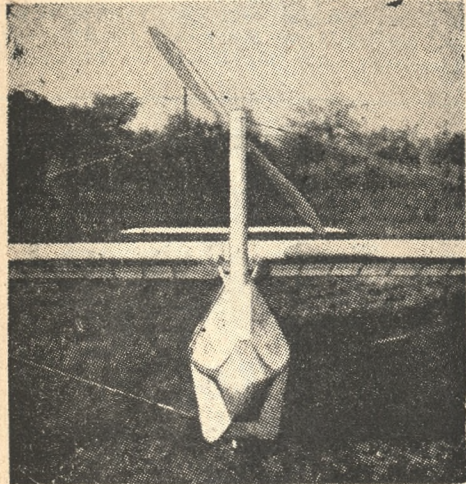
Powyższe próby wykazały, że problem lotu o własnych siłach rozbija się na razie o niedostateczną wydajność mięśni ludzkich, gdyż w chwili obecnej możliwość zbudowania samolotu znacznie lżejszego jest zupełnie nierealna.

Próby, przeprowadzone przez dra Haesslera i inż. Villingera, nie pozostały mimo wszystko bez znaczenia

praktycznego, obliczono mianowicie, że przy użyciu mocy 0,3—0,5 KM można by przedłużyć lot ślizgowy szybowca o blisko 100 pct, tzn., że o 100 pct zwiększyłyby się również szanse napotkania wznoszących prądów powietrznych, co znów odbiłoby się bardzo dodatnio na możliwości dokonywania przelotów długodystansowych. W tym kierunku podjęto już przygotowania do drugiej serii doświadczeń. (ach)

Samolot przeznaczony do prób lotu człowieka o własnych siłach waży tylko 40 kilo.

Dla zmniejszenia oporu powietrza zastosowano kadłub o liniach opływowych i jak najmniejszym przekroju.

pewnego mechanika szwajcarskiego na aparacie własnej konstrukcji. Podobne doniesienia pojawiały się kilkakrotnie także w roku ubiegłym. Wszystkie są charakterystyczne tym, że nie podają żadnych bliższych szczegółów i że po pierwszej entuzjastycznej notatce „cudowny wynalazek” ginie w zupełnym milczeniu.

Problem lotu o własnych siłach nie jest nowy i pokutuje na świecie już od czasów legendarnego Ikara i właściwie należałoby się dziwić, że technika lotnicza, która zdobyła oceany i bieguny świata, która zaleźnie od potrzeby buduje samoloty fantastycznie szybkie lub prawdziwe hotele latające, nie zdołała dotychczas umożliwić człowiekowi lotu o własnych siłach. Nasuwa się więc pytanie, czy nasza technika lotnicza nie dorosła jeszcze do tego zadania, czy też realizacja zagadnienia rozbija się o inne trudności?

Odpowiedzi na to pytanie nie możemy oczekiwać od poszczególnych więcej lub przeważnie mniej przygotowanych do tego zadania wynalazców, lecz tylko ze strony nauki, badającej zagadnienia systematycznie i szczegółowo. Pierwszy etap takich badań, przeprowadzonych na przestrzeni trzech lat ukończono niedawno w szkole inżynierii w Weimarze otrzymując wyniki dla zagadnienia lotu o własnych siłach mało pocieszające.

Opracowania tego zagadnienia podjęli się docent tej uczelni dr Haessler oraz inżynier Villinger, a więc naukowiec wspólny z technikami. Pierwszy aparat próbný, uruchomiony w r. 1935, dał wynik ujemny. Okazało się, że przyrząd jest za ciężki. Przystąpiono więc do opracowania konstrukcji możliwie najlżejszej, co nie było zadaniem łatwym, jeżeli się zważy, że drugim niemniej ważnym postulatem była duża zdolność utrzymywania się aparatu w powietrzu. Ta ostatnia wymagała jak największej rozpiętości płaszczyzn, podczas gdy ze względu na lekkość konstrukcji korzystniejsze byłoby oczywiście skrzydła o rozpiętości niewielkiej. Opracowanie i zbudowanie nowej maszyny zajęło przeszło półtora roku, w międzyczasie dokonano jednak rzeczy niezwykle ważnej, podjęto mianowicie po raz pierwszy systematyczne pomiary wydajności mięśni ludzkich. Okazało się, że maksymalna wydajność człowieka wynosi 1,3 KM. Osiągnął ją doskonale wytrenowany cyklista wyścigowy na przeciąg 10 sekund. Wydajność w granicach 0,9 KM udało się podtrzymać przez przeciąg 32 sekund, podczas gdy wydajność stała dobrze wytrenowanego sportowca wyniosła nie całe 0,5 KM.

ZIOŁA DRA BREYERA WZMACNIAJĄ, USPAKAJAJĄ, WZBURZONE LUB WYCIÉNZONE **NERWY**
ng 45 768

Jak spędzają dzień pięcioraczki kanadyjskie

Napisała Yvonne Leroux

„Tik, tak, tik, tak, wstawajcie, małe pięcioraczki!” — nawołuje zegar, wiążący na jasne ścianie dziecięcej sypialni! Pięć naszych bohaterów z wesołym szczebiotem wyskakują z łóżeczek, wkładają szlafrociki i maleńkie pantofelki. Czeka na nie sok pomarańczowy (oh, jaki dobry!), a następnie łyżeczka tranu (nie obywa się bez małego grymasu!).

Po kilkunastominutowej zabawie poranna kąpiel. Zimą ciepła kąpiel. Latem dobry prysznic.

Bije godzina ósma. Pięcioraczki są czyste jak kryształ: zębki wyczyszczone, włoski uczesane, sukienki włożone. A teraz do stołu. Czeka nas gorące śniadanko. Zostaje ono szybko zjedzone, gdyż pięcioraczki mają wspaniały apetyt.

Od 9 do 11 bawią się one na powietrzu zimą i latem, ale tylko wówczas, gdy jest ładnie. W przeciwnym razie bawią się w domu: klocki, lalki, piosenki — rozrywek nie brak. O 11-ej

wracają, myją rączki jak dorosłe osoby (oczywiście mydłem Palmolive) i jedzą obiad o 11,45. Po czym dwugodzinny odpoczynek na tarasie, bez względu na temperaturę, która w Kanadzie przez długi czas utrzymuje się poniżej zera. Następnie jeszcze godzinna zabawa. Wreszcie o godz. 4-ej nowy prysznic. Wolno im wówczas dowoli chlapać się i bawić.

Po prysznicu nasze pięcioraczki odpoczywają aż do kolacji do godz. 5,45. Po kolacji następuje najciekawsza chwila, gdy opowiadam im piękną bajkę po francusku (pięcioraczki rozumieją i mówią już po francusku jak prawdziwe Kanadyjki). Grzecznie odprawiają paciorek. Zasypiają, kołysane przez anioły, i na jedwabistych skrzydłach płyną do czarownej krainy snów — gdzie spotykają się co noc wszystkie grzeczne dzieci całego świata.

Yvonne Leroux
wychowawczyni pięcioraczek

Reprodukcja wzbroniona. Wszelkie prawa na wszystkich krajach zastrzeżone.

Nogi Ci się pocią? Stosuj DINOL w proszku

Tg 20 934

Choroba telefoniczna

Na kongresie neurologów amerykańskich w Filadelfii rozważano ciekawy temat „Wpływ postępu technicznego na nowe objawy choroby nerwowej”. Lekarze jednogłośnie stwierdzili, że udoskonalone środki techniczne jako też nowe zdobycze postępu niejednokrotnie przyczyniają się do pobudzenia lub też do przesilenia choroby nerwowej.

W jednej z klinik umieszczono dwóch businessmanów, którzy nie mogli żyć bez telefonu. Spoczywając nawet w łóżku musieli mieć pod ręką telefon, by prowa-

dzić ustawiczne rozmowy, w tym wypadku oczywiście fikcyjne. Zadaniem lekarzy było drogą stopniowych zabiegów usunąć chorobę, przyczynić się do całkowitego uspokojenia skołowanych nerwów.

W dyskusji lekarze doszli do przekonania, że choroba telefoniczna jest już rozpowszechniona wśród masy ludzi, którzy są pod stałym atakiem dzwoneków telefonicznych. Objawy jej są przeważnie starannie ukrywane, nie mniej jednak po pewnym czasie musi się ona wyładować w postaci zaburzeń nerwowych, wiodących do przykrych konsekwencji.

Do przyrządzania

MARMELAD, KONFITUR I GALARETEK

w 9 MINUT

oszczędne gospodynie używają tylko

OPEKTY

Pg 28 118/19-62,447/9

Ogródki dla psów salonowych

Od czasu uroczystości koronacyjnych wzbronione jest przybywanie z pieskiem do magazynów mody lub też do zakładów konfekcji damskiej. Panie, wybierające się do magazynu, znajdując przed wejściem ostrzegawczy napis, wycofują się i już więcej nie wracają do ulubionego dawniej magazynu.

Pragnąc ułatwić tę sytuację tysiącny rzeszom klientek, właściciel wielkiego magazynu James Houtson, posiadający swój dom towarowy przy Oxford Street, założył specjalny ogródek dla psów. W piwnicach znajdujący się ogródek obsługuje grupa specjalnie wykwalifikowanych opiekunów. Zadaniem ich jest w pełni zadowolnić kaprysy i zachcianki psiego rodu. Nie ma w tym nic ubliżającego godności ludzkiej, gdyż jak oświadczył jeden z opiekunów, ród psi jest bardzo grzeczny i kaprysy jego są niewinne i przyjemne. Opiekun otrzymuje dziennie stałą pensję, a prócz tego około funta szterlinga z napiwków. Jak zaznacza „Daily Mail” magazyn przy Oxford Street jest zawsze tłumnie oblegany przez niezliczne tłumy miłośniczek wytwornej mody i stałej opieki nad czworonożnymi stworzeniami.

Ostatnie słowo

pięknej a rozkapryszonej oskarżycielki Honarskiej dobiło delikwenta nawet tak silnego jak Laskowski. To była lawina słów i fontanna łez... „Kto to wytrzyma”. Rozprawa odbyła się przy drzwiach otwartych na scenie rewiiowej w ogrodzie Adrii. Wstęp na salę rozpraw bezpłatny, posiłek tylko 2 zł. Na wokandzie figuruje cały szereg dalszych procesów tanecznych i śpiewanych i humorystycznych. Początek rozpraw o godzinie 21-ej.
Pg 28 531-25,151

Polak „królem bananów” w Paranie

Oto przykład aż nadto wymowny, co zdziałać potrafi energia i zapał przedsiębiorczej jednostki. Zaledwie przed dwoma laty rolnik polski z Morretes — Stefan Wierzyński, wydzierżawił na 10 lat obszar ziemi, na którym założył szkółkę drzew owocowych, którą doprowadził do 10.000 sztuk szlachetnych pomarańczy i abakatów. Gdy jednak przed półtora rokiem przekonał się, że banany dają większy i pewniejszy dochód, przerzucił się do ich plantacji. Dziś oprócz szkółki posiada na własnym gruncie w stanie produkcji 40.000 pni bananów, zamierza zaś dojść do 100 tysięcy, a wówczas jego plantacja będzie największą w całym stanie Parana w Brazylii. Dziś już całe Morretes patrzy z podziwem na ciągle zwiększające się plantacje naszego rodaka, wróżąc mu, że już niedługo zostanie „królem bananów” na parańskim wybrzeżu.

Puder Djachyłow
„Motor”

PRZYJACIEL TURYSTY
Przeciw odparzeniom

ng 45 718

Filtry samochodowe

Młody konstruktor brazylijski Francisco Mitz wynalazł filtr samochodowy. Oryginalność jego polega na tym, że umieszczony on jest na rurze wydechowej samochodu i wchłaniając gazy i wylęwy nie dopuszcza na wydostanie się ich na zewnątrz. Dzięki temu zgęszczona atmosfera ulic wielkomiejskich będzie pozbawiona jeszcze jednej, tak nieprzyjemnej i niezdrowej dla organizmu, woni samochodowej. Pierwsze próby z nowym filtrem odbyły się na ulicach Rio de Janeiro. Dały one bardzo dodatnie rezultaty.

POJAWIŁ SIĘ NAŚLADOWY NICTWA BEZWARTOŚCIOWE ABY OTRZYMAĆ ZNAKOMITY, PRAWDZIWY PROSZEK JAPONSKI, NALÉŻY ZADĄĆ **KATOL** ZABIA ROBOCTWO OWADY I.T.P.

VENUS ST. GÓRSKIEGO ZNAKOMITY KREM USUWA PRYSZCZE PIEGI I LISZAJE
OD PÓŁ WIEKU POWSZECHNIE ZNANY I SKUTECZNY
NISZCZY BRODAWKI SKÓRY STWARDNIENIA ODCISKI
ARAGO ST. GÓRSKIEGO WARSZAWA

ng 44 421

KAPELUSZEsłomkowe, panamy, lekkie filcowe
w dużym wyborze po cenach
bezkonkurencyjnych poleca**TOMASEK**Pocztowa 9
Rok zał. 1910 Telefon 51-40**SPORT****Niedziela
na boiskach piłkarskich**

W niedzielę rozpoczynają się zawody o wejście do ligi. W Poznaniu odbędzie się bodaj najciekawsze spotkanie:

HCP. — Polonia Warszawa o godz. 17.30 na boisku Warty. Spotykają się dwaj kandydaci do pierwszego miejsca w grupie pierwszej. W Polonii znajdujemy nazwiska, które niegdyś jaśniały na horyzoncie piłkarstwa polskiego, które były a sami drużyn krakowskich i warszawskich i stanowiły trzon reprezentacji polskiej, np. Bułanów, Szczepaniak, Kisielewski. Nawrot i Ciszewski. Polonia zasilona takimi gwiazdami przedstawia dzisiaj nieprzeciętną klasę, czego dowiodła w zawo-

W poniedziałek, dnia 28 czerwca odbędą się na boisku przy Strzelnicy Małokalibrowej przy ul. Fr. Ratajczaka

WIELKIE OGNI SZTUCZNE

Gorejący krzyż 8 metrów wysoki, Obrazy Ojca św. i Prymasa Polski, Wodospad Niagara 25 m. szeroki, Na zakończenie kanonada a la Verdun! Moc bomb o kilkakrotnych wspaniałych wystrzałach - Kaskady Młynki wirujące i świszające — Wspaniałe efekty — Emocja!

Początek o godzinie 21 — Bufet na miejscu — Orkiestra.

Wstęp łącznie z podatkiem 1,— zł

zg 27 330

dach z drużynami zagranicznymi. Uważana jest przez opinię sportową jako prawie pewny kandydat do ligi. Będzie też nim, o ile pokona w niedzielę HCP, który jak fama głosi solidnie przygotowuje się do tych zawodów.

Klasa A (awans). W tej grupie przewiduje się dwa spotkania. Obydwa odbędą się o godz. 11 na Wildzie. Warta II — San na boisku Warty i HCP II — Polonia Główna na boisku HCP.

Wyznaczone spotkanie Polonia Kępno — Kościański nie odbędzie się, wobec rezygnacji Kościańskiego. Polonia zatem zdobędzie punkty bez gry.

W grupie spadkowej odbędą ostatnie spotkania Pogoń — Czarni o 11 na Arenie; Szamotulski — Admira o 15.30 w Szamotulach.

W pierwszym spotkaniu musi Pogoń koniecznie zdobyć dwa punkty aby uchronić się od spadku, podczas gdy Czarnym wystarczy jeden. Stawka zatem jest bardzo wysoka i walka będzie zacięta.

W lidze okręgowej odbędzie się przedostatnie spotkanie w Ostrowie, nie mające jednak żadnego znaczenia. Walczą: Ostrowia — Polonia Leszno o 15.

W mistrzostwie młodzików walczą: o 11 Admira — KPW na boisku Admiry, o 13.30 Polonia Główna — Warta na boisku Polonii.

W pucharze pocieszenia odbędą się drugie spotkania ćwierćfinału. W nawiasie wyniki pierwszego spotkania. Sokół — Polonia Nowy Tomysł (2:1) na boisku przy radiostacji o godz. 15, HCP III — Huta Antoninek (3:0) na boisku Warty o godz. 15.30 (przedmecz HCP — Polonia Warszawa). KPW III — Orkan Fabianowo (3:3) na boisku KPW w Dębcu o godz. 17.

W zawodach towarzyskich zmierzą swe siły: o godz. 11 Pentatlon — Legia I na boisku ośrodku przy ul. Bukowskiej, Sparta — Grom na boisku przy radiostacji, ul. Bukowska, Naprzód — Cybina II na boisku przy Przepadku, Al. Pułaskiego. Blask II — Stela II Zabikowo na boisku Blasku w Starolecie, o 17 Blask — Stomil na boisku Blasku w Starolecie, o 18.30 KPW II — Legia II na boisku KPW w Dębcu.

Harcerze na start biegu „Orędownika”

Państwowy Urząd WF i PW postawił pływanię na pierwszym miejscu. Propagandzie pływactwa poświęca się wszędzie największy wysiłek.

Harcerstwo zajęło się również poważnie pływactwem i obecnie będzie miało okazję zdać pierwszy egzamin z uzyskanych postępów. Mianowicie na organizowany przez Unię doroczny „Miedzynostowy” wyścig pływacki „Orędownika”, który odbędzie się w niedzielę 4 lipca na Warcie, ufundowała składnica harcerska

„Ka-De-Ha” piękną nagrodę przechodnią. Przeznaczona ona jest dla drużyny harcerskiej, której największa ilość zawodników przypłylnie do mety. Niezależnie od nagrody przechodniej, pierwszy harcerz nagrodzony zostanie nagrodą pamiątkową. Niezawodnie więc na starcie staną zespoły kilku poważniejszych drużyn harcerskich. Zaznaczyć należy, że nagroda rozgrywana będzie w kategorii młodzików (do 18 lat włącznie).

Zgłoszenia, otwarte przed dwoma dniami, napływają już bardzo licznie. Pośpiech ten jest zrozumiały dlatego, że zawodnicy przy starcie ustawiani są w kolejności zgłoszeń a wobec startu masowego, niższy numer jest znacznie korzystniejszy. Zgłoszenia łącznie z wpisowym 25 gr. przyjmuje sekretariat Unii (Zielona 6) codziennie w godzinach od 10 do 13 i o 16 do 18. Startować mogą również niestowarzyszeni.

Regaty w Bydgoszczy

Dziś rozpoczynają się na torze w Łęgnowie pod Bydgoszczą międzynarodowe regaty wioślarskie, które w całym świecie wioślarskim wzbudziły wielkie zainteresowanie. Zwycięzczy siedmiu głównych biegów pojadą jako reprezentacja narodowa do Budapesztu na zawody międzypaństwowe Polska — Węgry. Poza tym wyeliminowana zostanie jedna czwórka na regaty w Kopenhadze do biegu o „mistrzostwo Bałtyku”.

Kolarstwo

Klasyfikacja I-etapu biegu dookoła Pol-
ski:

- 1) Napierała 5 godz. 56:14.
- 2) Urbaniak 5 godz. 56:23.
- 3) Wasilewski 5 godz. 57:49.
- 4) Moczulski 5 godz. 58:31.
- 5) Tacca (Wł.) 5 godz. 58:34.
- 6) Kapiak M. 6 godz. 03:20.
- 7) Ignaczak 6 godz. 03:20.2.
- 8) Wandor 6 godz. 05:20.6.
- 9) Kapiak J. 6 godz. 05:36.
- 10) Starzyński 6 godz. 14:59.4.
- 11) Robillard (Francja) 6 godz. 14:59.4.
- 12) Klub 6 godz. 14:59.6.
- 13) Jaskulski 6 godz. 15:40.2.
- 14) Tzapon (Rum.) 6 godz. 20:46.
- 15) Kellen (Węgry) 6 godz. 26:41.6.
- 16) Hryncuk (Rum.) 6 godz. 27:04.
- 17) Bambagiotti (Włochy) 6 godz. 27:06.
- 18) Clemens (Francja) 6 godz. 27:06.
- 19) Kołodziejczyk 6 godz. 27:27.4.
- 20) Wiśniewski 6 godz. 29:04.
- 21) Duda 6 godz. 29:04.6.
- 22) Szalay (Węgry) 6 godz. 29:10.
- 23) Gociman (Rumunia) 6 godz. 37:32.
- 24) Mateczak 6 godz. 40:06.

Wycofali się: Michalak z powodu choroby i Węgier Karaki.

ODZNAKI

emaliowane - metalowe
Fabryka Wyrobów Metalowych
Poznań, Ratajczaka 17, tel. 30-03

Ng 43875

Piłka wodna

Mistrzostwo okręgu poznańskiego zdobyła po raz ósmy „Unia”. Pierwsze mistrzostwo w 1928 r. zdobyło „ISVP” a w ub. roku mistrzem był Sokół. Tegoroczna tabela rozgrywek przedstawia się następująco: 1) Unia 7 p. (14:0), 2) Sokół 5 p. (8:4), 3) PTP 4 p. (8:10), 4) Warta 2 p. (3:8), 5) AZS 0 p. (0:11).

Tym samym Unia zakwalifikowała się do rozgrywek o wejście do ligi, w których spotka się w ćwierćfinale z mistrzem Pomorza a w razie zwycięstwa, ze zwycięzcą spotkania Warszawa (Legia) — Łódź (LKS). Do klasy B spada AZS.

Wyniki ostatnich spotkań były następujące:

PTP — Warta 3:1 (2:0). Bramki uzyskał Gorczewski (3) dla PTP oraz Hadyński dla Warty. Zwycięstwo PTP było niespodzianką.

Unia — PTP 6:0 (3:0). Bramkami podzielili się: Richter (2), Malaszyński Ma-

ciej (2), Kolasinski i Malaszyński J. Nieoczekiwanie wysoka porażka PTP. Spotkanie miało decydujące znaczenie, gdyż zwycięzca jego zdobywał mistrzostwo.

Piłka nożna

Zakaz odbywania spotkań z Baskami wydała międzynarodowa federacja piłkarska motywując to tym, że nie wyjaśniony jest stosunek Basków do hiszpańskiego związku piłki nożnej.

Reprezentacja Niemiec pokonała w Rydze zespół Łotwy po zaciętej walce 3:1 (1:1). W drugiej części gry Łotysze mieli wyraźną przewagę, szczególnie w ostatnich 20 minutach gry. Bramki dla Niemców zdobyli Hohman, Siffing i Berndt.

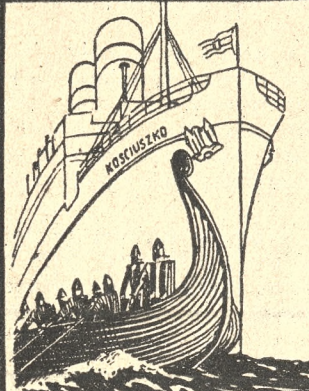
Różne

Transmisja radiowa. W niedzielę o g. 17.30 nadany będzie przez radio reportaż ze zlotu Sokolstwa w Katowicach.

Tenis

Na turniej młodzików do Łodzi wyjechali w dniu wczorajszym z AZS, mistrz Polski juniorów na rok 1937 Ksawery Tłoczyński i jego partner z gry podwójnej Władysław Borowczak, oraz Jerzy Pertek i 15-letni Jerzy Hubert.

W Wimbledonie Jędrzejowska w parze ze świetnym tenisistą amerykańskim Mako, pokonała w pierwszej rundzie gry mieszanej parę Mc Ready — Fisher 6:1, 6:2.

DROGAMI WIKINGÓW
Kopenhaga — Fiordy — Edinburg
s/s „Kościuszko” 21. 7. — 30. 7.
ceny od zł 210

TRZY KRÓLESTWA
Amsterdam — Oslo — Kopenhaga
m/s „Piłsudski” 28. 7. — 5. 8.
ceny od zł 250

ng 44 261

GDYNIA — AMERYKA
LINIE ZEGLUGOWE S.A. ORAZ BIURA PODRÓŻY

Pomoc „Caritas Studenckiej” dla ubogiej młodzieży

„Caritas Studencka”, sekcja przy Akademickich Sodalitach Marianskich zakończyła pracę swą na rok akad. 1936/37 nabożeństwem dziękczynnym, odprawionym również w intencji swych dobroczyńców.

Praca w „Caritas Stud.”, która ma na terenie Uniwersytetu Poznańskiego wielkie pole działania z powodu strasznej nędzy, która panuje wśród młodzieży studiującej, polega na wprowadzaniu w czyn szczytnych haseł idei charytatywnej.

Jak w latach ubiegłych, tak i w tym roku praca odznaczała się niezwykłym ożywieniem. Podnoszenie na duchu oraz udzielanie pomocy materialnej najbardziej z grona studentek i studentów, to najważniejsza troska członków „Caritas Studenckiej”. Poza tym, drugą troską stanowią zabiegi o uzyskanie funduszu, który by pomógł do częściowego choćby pokrycia zapotrzebowań drogiej młodzieży.

Przyznać należy, że wiele w tej pra-

cy pomaga zawsze ofiarne poparcie ze strony społeczeństwa poznańskiego, które zaznacza się tak w składaniu ofiar pieniężnych, jak i w naturaliach, np. garderoby.

Podamy teraz parę cyfr, na potwierdzenie żywej działalności w „Caritas Stud.”. Otóż z pomocy jej korzystało tygodniowo przeciętnie 30 studentek i studentów. Bonów obiadowych miesięcznych wydano ponad 700, jarskich ponad 1600, zakupnych ca. 740. Stanowi to więc razem ponad 3000 obiadów, zakupionych za sumę przeszło 1200 złotych. Poza tym udzielono w szeregu wypadków zapomóg pieniężnych, oraz wydano dużą ilość garderoby.

Ubiegły rok sprawozdawczy „Caritaa Studencka” kończy z tą nadzieją, że jak dotąd, taki w przyszłości wynik pracy będzie pomyślny, oraz że społeczeństwo poznańskie nadal będzie darzyć ją swym zaufaniem.

Ofiary na cele „Caritas Stud.” należy składać w okresie wakacyjnym w K. K. O. 446, ul. 27 Grudnia, lub na ręce ks. moderatora Olszewskiego T. J., ul. Szewska 18.

Kinoteatr „GWIAZDA” Al. Marcinkowskiego 28
Wyświetla od poniedziałku 28 b. m. najlepszy polski film

TRELOWATA

W rolach Głównych: **Elżbieta Barczewska — Fr. Brodniewicz — Mieczysława Ćwiklińska — K. Junosza Stępowski**

Dziś w sobotę i jutro w niedzielę 27 b. m. poraz ostatni najpiękniejszy film muzyczny niemający sobie równego

OSTATNI AKORD

z Lil Dagover i Willi Birgel

zg 27323

W niedzielę oratorium „Quo vadis”

Przypominamy o koncercie religijnym, który odbędzie się z okazji kongresu Chrystusa Króla jutro w niedzielę, dnia 27 bm. w Auli uniwersyteckiej wieczorem o godz. 8.30. Wykonane zostanie wielkie oratorium „Quo vadis” na chór, solo i orkie-

stre Feliksa Nowowiejskiego z udziałem wybitnych sił Opery poznańskiej jak: Z. Fedyczkowski (sopran), Al. Karpackiego (baryton), K. Urbanowicza (bas), chóru filharmonicznego i Orkiestry Symfonicznej stoł. m. Poznania. Koncert odbędzie się pod dyktando dyr. dra Z. Latoszewskiego. Part organowy odegra kompozytor F. Nowowiejski.

Koncert, nad którym wysoki protektorat raczył objąć J. Em. ks. kardynał Prymas A. Hlond, daje uczestnikom kongresu możliwość wysłuchania wspaniałego dzieła religijnego, osnutego na tle powieści H. Sienkiewicza: „Quo vadis”.

Przedprzedaż biletów w firmie A. Szrejbrovski, ul. Pierackiego 20, oraz w kasie biletowej przy wejściu na Aulę uniwersytecką.

... a teraz prosimy wypróbować
nowe gatunki wybornych

MAGGI^{ego} ZUP

Cebulowa • Szparagowa • Owsianka
Grochówka z szynką • Ryżowa z jarzynką

ng 45 747/8

Tabela loterii

4-ty dzień ciągnięcia 1-ej klasy 39-ej Loterii Państw.

I i II ciągnięcie Główne wygrane

5.000 zł.: 45894 107815
1.000 zł.: 3127 100736 124785
87365 192116
500 zł.: 64491 71144 87515
150364
400 zł.: 18482 31362 102647
126457 131226 138895
200 zł.: 5248 11955 16696 34202
40558 46302 65055 71899 76079
78120 81112 82696 93411 147827
180154 181052 193133
150 zł.: 3247 13340 16617 37647
41601 44509 52814 57237 58830
65259 74374 85255 90046 99088
99450 101550 104668 104705
111469 117365 117905 117010
149862 151042 155147 161028
166358 174352 175953 178906
182936 194657

Wygrane po 100 zł.

162 999 1418 861 3060 832 52 927
4327 440 735 931 5105 339 73 6642 78
7142 752 8089 197 304 417 9141 92
273 396 10013 80 431 706 950 11105
98 737 12780 891 13024 419 968 15344
473 921 17213 79 749 933 18086 442
657 727 867 19294 382 528 675 76
867 20104 20 95 223 834 66 960 21102
670 22444 718 63 23498 731 24035 49
255 784 91 25707 76 26555 27628 55
753 924 28552 635 887 29549 616 921
30086 259 82 31134 32160 356 811
33110 385 831 34739 869 35159 367
524 606 736 36537 88 37204 99 423
39446 791 829 97 41365 486 523
42071 794 896 43058 45307 46532
48223 305 49124 220 855 940 94 50161
499 52185 554 814 19 54126 375 654
949 55018 56282 57106 92 59101 500
706 998 60186 61025 231 309 91 597
725 868 62667 848 63101 472 622 64420
978 65239 400 835 67554 68154 245
69408 539 709 823 70049 413 71522
901 72033 388 670 965 73022 307
74028 465 75321
76355 77296 347 48 562 807 78669
79729 93 823 40 80018 105 277 487
81084 83226 467 782 85529 86107
85 212 462 631 815 87463 88362 642
89240 47 637 91 769 824 967 90085
294 365 464 91396 497 734 92860
93029 94057 238 347 76 95591 96515
97497 98371 432 590 99026 188 100308
560 101146 594 102595 639 103094
162 104052 74 727 48 105357 600
106651 107461 710 827 108527 632
875 109066 297 879 110423 594 626
35 974 111011 191 590 93 112898
113117
114450 115259 592 116206 14 48
596 719 998 117176 230 430 792
940 118239 119021 975 82 120203
681 948 121281 799 964 122330 530
632 997 123363 75 919 124949
125300 69 688 126913 128860
130012 408 70 741 57 131425 668
75 899 132008 8 99 639 864 133170
678
135190 136551 84 93 673 137100 568

138064 729 139108 497 872 140426
141783 142546 701 143194
144620 145131 275 827 59 146351
918 147663 964 148193 257 731 875
149044 57 137 340 800 951 150307 507
846 88 151993
152019 395 153465 154197 448
633 155079 587 156069 611 157105
205 330 438 927 58249 389 870
159022 64 909 161119 162409 914
163391 7 164741 16558 837 84
166766 167369 168099 2255 169195
240 1 571 712 24 170142 429 95
592 888 949 171151 206 172071 146
530 766 874 173411 1745200 31 47
713 176542 79 638 878 77528 826
39 42 17803 9277 94 479 765 179551
673 181152 378 864 91 182113 324
932 183688 184165 635 889 185158
317 186030 87772 188083 276 942
77 189685 190491 1912233 449 607
740 192672 908 194028

Wygrane po 50 zł.

195 462 558 691 739 981 1065 142
498 2026 314 421 540 3190 297 4766
957 5062 68 217 324 37 58 447 510
611 69 840 6363 7246 377 719 8026
9277 635 908 10072 215 443 11081 287
649 12410 831 957 13025 145 324 904
14023 232 315 15259 379 663 795 852
905 16482 597 967 17300 11 93 99
716 41 944 18650 820 936 20116 501
716 811 21009 38 215 23 370 673 22170
84 93 230 358 23013 557 877 997
24366 502 847 25180 26749 803 27951
28281 737 809 29396 30111 609 744
31136 410 801 913 32119 63 785 33155
508 848 34052 834 35199 373 507 70
36236 82 456 506 843 37075 212 512
703 35 894 976

38061 220 623 726 844 39088 705 43
52 40415 754 813 41090 607 903 42169
91 334 957 43582 44099 912 45060 230
46304 461 785 47460 76 683 48125 63
438 47 730 49170 405 512 769 840
50017 275 584 604 56 840 51395 421
671 52387 625 912 78 53079 205 744
856 997 54018 158 396 490 595 728
55219 78 651 808 905 19 56046 150
594 57101 278 418 50 96 736 69 91
886 962 58317 59946 60110 71 364 513
674 712 997 61075 292 554 934 44 56
76 62888 960 96 63425 793 847 74
64099 309 404 638 42 65259 730 66014
664 761 67078 92 348 476 524 690
68289 530 68 670 786 69099 274 421
610 945 85 71063 103 432 734 72375
418 981 73411 17 702 3 74026 63 79
872 994 75299
76491 663 832 76 983 77174 371 442
527 78270 331 79265 588 968 80492
81004 82999 83041 60 364 636 44
84356 569 665 85157 573 782 850 69
86300 614 775 978 87371 85 97 584
746 88365 479 505 42 644 89051 529
736 85 998 90112 245 612 971 91024
201 332 464 789 92271 493 96 841
93156 81 94230 404 606 84 860 95348
77 651 754 952 96033 148 423 97083
213 22 555 98155 242 692 737 99509
43 679 747 100215 556 935 41 101999
102171 76 449 59 876 907 44 103029
324 483 571 644 962 104269 105330
555 711 106370 427 503 44 765 81
107075 143 428 108447 480 678 819
109508 110349 551 88 872 111154 474
98 513 820 980 112946 80 113326
736 90
114041 89 136 115110 208 464 43

Wygrane po 50 zł.

308 911 1003 265 312 434 2197 232
99 613 940 3203 643 4033 637 88 6196
510 7799 8751 998 9211 792 937 10044
704 802 11687 728 12871 15425 548 621
859 16347 878 17656 734 17081 205
19030 407 781 841 20260 396 22162
364 939 24432 672 796 27012 574 28428
806 29788 30123 546 31336 34114 4302
35285 900 55 36651 876 38970 39080
578 40601 26 94 971 41800 42100 500
892 909 50 43567 742 870 44030 642
46154 872 47085 704 48499 653 49204
14 832 50850 964 81 51504 821 52021
48 112 19 351 53196 268 475 732
55079 124 56049 232 57271 352 799
59450 548 743 53 60755 62347 688 840
63002 214 319 78 930 65709 862 66510
71014 89 919 71650 828 72030 102 318
70 472 537 73738 74252 76215 929
77353 786 78595 957 80275 552 81366
735 83814 84371 498 85223 87102 704
88030 97 130 60 608 799 89166 322
90766 833 91085 339 776 92542 902
93572 812 57 94187 997 95933 96038
314 664 804 58 66 97110 38 222 597
98794 99081 253 311 471 512 87 100704
72

101479 102087 305 37 777 103188
675 104228 724 890 105044 205 75 865
956 107056 61 873 109526 713 804
110839 111016 329 668 926 63 112475
591 880 113128 62 870 115135 116103
76 117044 452 118129 54 244 46 119348
481 120017 95 121006 122161 735 819
123332 672 934 124429 125614 741 865
126844 27647 788 128232 911 129630
130442 654 131085 219 453 92 617
132211 456 552 56 133458 831 134107
887 136274 80 137120 138252 308 489
139831 140219 45 5 961 141083 780
142734 57 87 3143516 33 144677 965
145590 705 146 866 148756 149499 570
716 150153 957 72 151430 86 152899
153076 188 154732 36 155788 828
156521 685 991 157702 158066 651 973
159557 160060 177 346 491 161035
142 378 830 162069 145 163652 733
164174 521 790 165460 805 166050 520
167622 32 168579 90 92 170622 171280
339 438 883 95 172024 173330 174532
98 630 175213 176926 177076 874
178024 646 179248 401 675 754 975
180429 978 181001 239 81 928 53
182916 185554 654 186356 187237 70
188662 969 189444 190587 191550
193404 194026 38 117 22 429 989

IV ciągnięcie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 20.000 zł.
padła na nr. 160937
2.000 zł. na nr. nr. 55400 163883
183714
1.000 zł. na nr. nr. 19552 30788
124584 148631
500 zł. na nr. nr. 13362 45672 64285
121887
400 zł. na nr. nr. 1730 59730 65801
115869 152033 154219 158427 161910
167715 173399 178125 188632 193385
200 zł. na nr. nr. 3643 12898 22124
56945 114544 194097
150 zł. na nr. nr. 3044 4092 8867
14308 27228 29318 33974 44278 45807
50082 61817 68061 74458 141800
147121 155173 166393 173530 180122
189392

Wygrane po 100 zł.

2624 4290 5143 442 6065 197 966
8439 622 9721 31 11166 14110 745 839
15042 664 16146 506 17845 927 20346

22753 921 61 23472 868 24682 91
25261 581 26693 27925 28729 70 29493
773 30347 24 634 735 922 36222 714
987 37913 41591 42099 720 43190 316
432 714 46056 404 597 681 818 49231
579 52727 53452 56 958 54102 419
55058 498 57246 59760 61009 680 63059
240 65515 952 66310 68880 70264 524
71381 450 680 72682 990 74610 56
75147 457 77800 45 78172 741 79152
201 80122 758 785 899 81091 254 836
954 82442 663 84025 148 385 85013
87477 88065 649 90426 68 91198 92096
131 667 93120 506 95917 70 96373 792
97683 9880
100764 869 101204 727 103194 692
835 104182 566 851 108528 109287 386
516 875 113187 92 201 954 114188 256
115359 423 116077 274 117313 722 916
120113 785 121625 753 122130 582
123697 124685 125173 767 1872 126335
127149 238 128831 130060 134184
135578 136956 137039 138265 907
142299 143463 145334 759 146490
147771 149245 665 151055 122 913
152044 153346 155009 632 806 157614
158111 159276 960 160324 161312
162738 165731 166344 169441 95 695
170772 171104 172756 173146 49 559
174015 97 816 175048 176268 178948
179040 180981 181038 349 50 183877
184699 961 185499 582 828 186713
188036 189607 60 194462 191974 192274
193842 194931

Wygrane po 50 zł.

403 1067 588 4106 454 5810 6136
725 840 7266 427 66 525 10017 11217
762 923 12175 406 13142 395 455 15353
67 17746 863 18499 19045 728 20150
397 713 14 22576 988 23959 24266 500
788 26026 617 710 27207 556 860
28175 952 30394 640 88 31610 863
32064 322 544 641 829 33144 248 312
732 34275 494 35259 36389 976 37096
234 454 38840 88 39185
40213 647 764 41467 43862 45221 377
707 47463 72 694 900 48150 540 9188
260 326 5178 941 53970 54339 418
529 55319 56431 57660 68029 59791
60782 941 61222 62641 857 63316 418
953 64342 746 65181 520 66267 455 699
67277 68190 515 69583 651 70167 356
759 90 678 746 82107 225 963 73559
47309 500 902 76264 77919 78781
79726 914 80330 81323 878 82706
73206 403 45 624 852 84534 85025 364
460 876 97 86372 87337 529 799 88958
89025 45 90717 91238 518 97 923 92
95070 236 693 877 96655 779 98524 601
100228 311 26 451 799 101943
102847 926 103242 727 49 106398 870
107578 729 109209 110118 649 111014
112511 43 113040 160 114334 116078
474 529 972 117039 78 103 919 119555
120126 121132 267 376 678 894 122003
24 123215 408 686 92 4 125547 627
126163 752 127335 970 130733 827 30
131421 132426 635 61 133067 134750
136561 990 137086 138182 571 139311
914 76 140623 716 921 144046 94 683
143524 144877 145788 925 147402 511
698 932 148863 149116 258 530 683
150111 452 543 759 858 151369 807
152210 153293 803 155033 156832
157474 705 71 158304 39 159052 160
821 52 160961 162226 36 429 528 72
163330 164007 616 786 906 165338
167396 431 634 168437 170004 171080
173079 748 90 174586 624 175155 638
897 177577 876 178028 54 221 586
178028 54 221 586 179892 180061 414
632 61 181483 182481 183388 185420
187029 602 188814 190214 306 192393
193831 194308 800

**KAPELUSZE
i Czapki letnie**

tak dla Pań
jak dla Panów

**Koszule — Krawaty — Rękawiczki
Pończochy — Trykoty Kąpielowe**

Ng 43 921/2

**Najkorzystniej
tylko w firmie**

M. ŠVENDA
POZNAN, STARY RYNEK NR 65

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Nowość dla pań domu

Dla wygody Pań Domu wypuściła na rynek, znana Fabryka Środków Spożywczych „OMEGA” Kosiński i Spółka w Bydgoszczy, „Nowość” zupy mleczne jako chłodnik na lato, które rozwiązują zagadnienie prędkiego przygotowania smacznych i tanich zup, bardzo odżywczych dla dzieci.

Również znajduje się w sprzedaży „Kosińskiego” cukier cytrynowy i pomarańczowy, z którego zwłaszcza w okresie upałów, przyrządza się wyborną wodę cytrynową, wzgl. oranżadę, a już niezbędny jest on na wycieczki.

Jesteśmy przekonani, że Pań Domu z radością powitać te nowości, które zaszczydzą im dużo czasu i pieniędzy.

Artykuły te są do nabycia już w każdym składzie kolonialno-spożywczym.

zg 27 320

DINOL

plyn — przy poceniu pach
proszek — przy poceniu nóg

od POTU

Tg 20 985

Ng 44 575

**TWARZ BEZ PIEGÓW
TO IDEAL KAŻDEJ PANI
KREM CZYSTA
METAMORPHOSA**

UDELIKATNIA CERĘ ZAPOBIEGA TWO
RZENIU SIĘ PIEGÓW WĄGRÓW, TŁAM
SZCZĘK I INNYCH DEFECTÓW CER

RADIO

W obecności króla Karola i Pana Prezydenta
widowisko „Hej ty Wisło!”

We wtorek, dnia 29 bm. o godz. 22.30 Radio wystawia w teatrze na wyspie w Łazienkach „Hej

Konstanty Trzywdar Burzyński

em. rektor II szkoły powszechnej w Poznaniu

zasnął w Bogu po krótkich, ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., w dniu 25 czerwca 1937 r. o godz. 8-mej przeżywszy lat 78.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek 28 bm. o godz. 16 z kaplicy przedpogrzebowej przy Watach Jana III na cmentarz św. Marciński przy ul. Towarowej. Msza św. żałobna za duszę drogiego Zmarłego odprawi się w środę, 30 bm. o godzinie 9-tej w kościele św. Marcina.

Pg 28552-56,67

W ciężkim smutku pogrążona

Poznań, dnia 26. 6. 1937.

rodzina.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy „Bracia Nowak”, Poznań, Plac Nowomiejski 10. tel. 10-46.

Niżej podpisani adwokaci urzędujący w Poznaniu podają do wiadomości, że biura ich będą

w lipcu i sierpniu czynne od godz. 9-3

po południu zamknięte

ADWOKACI:

Andruszewski i Seydlitz - Baumann - Czamański - Dziembowski
Dr Fr. Frankowski - M. Frankowski - Gracz - Grzegorzewski - Gajda
Garstecki - Howorka - Hryniewiecki - Jesse - Kaczkowski - Kapela
Kaniewski - Komorowski - Korczyński i Erciński - Koszewski - Kłos
Krotoski i Sioda - Dr Krzyżankiewicz - Linke - Łuczyński - Majer
Mikołajewski - Majchrzycki - Oleksy - Powidzki - Piekarski - Przeszalski - Starkowski - Słaby - Trzcinski - Wyszomirski.

LODY PINGWIN - świetne, choć tanie

POLIKLINIKA STOMATOLOGICZNA

Uniwersytetu Poznańskiego

przy ul. Fr. Ratajczaka 14

zg 27326

będzie nieczynna

od 1 do 31 lipca b. r.

Poznańskie Koło

Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych

zamierza otworzyć

z nowym rokiem szkolnym 1937/38

1 klasę gimnazjum

ogólnokształcącego męskiego

Informacje i wpisy do 10 lipca b. r. codziennie w godzinach od 17 — 19 w lokalu

T. N. S. W. ulica Strzelecka 33, I piętro

zg 27329

Wygodą!!

GAJA

po 20 groszy

polskie zupy

specjalność
słodkie i chłodniki

MIASTO WOLSZTYN

idealne miejsce wypoczynkowe

nawskroś czystość, dogodna komunikacja kolejowa i autobusowa, wszelkie dogodności jak gaz, prąd, wodociągi-kąpielnie, dwa jeziora, możliwość uprawiania sportów wodnych i in., uroczą okolicą, lasy, tanie pokoje z utrzymaniem.

Zgłoszenia przyjmuje i udziela informacji Komisja Letniskowa przy Zarządzie Miejskim.

ng 45 914

FARBY LAKIERY POKOSTY

fabryki J. Perek, Leszno, pocenach fabrycznych Poznań, Wodna 13. Tel. 53-26

ng 44 624

SKŁAD elektro i radiotechniczny

w Katowicach, na głównej ulicy, od 12-tu lat bardzo dobrze prosperujący, do sprzedania (Firma chrześcijańska). Zgłoszenia do Biura Ogłoszeń „PAR”, Katowice, św. Jana 12 pod „Egzystencją”.

Pg 28517-71,125

Pamiętaj

w podróży
na
wycieczkach

czekolada wzmacnia

rukierki orzeźwiają

najlepszej jakości
tanie poleca

Waleria PATYK

Al. Marcinkowskiego 6
ulica 27-go Grudnia 3

Należy wystrzegać się naśladowców i żądać jedynie FLIT-u w żółtych blaszankach z czarną opaską i żelaznikiem.

UCZNIA

z lepszym wykształceniem poszukuje
CENTRALNA DROGERIA

C. Nagórski

Starogard, Rynek 9, — telefon 36 i 206

ng 20 575

Niesłychanie

Tania Sprzedaż Posezonowa

połączona

z Reklamową Sprzedażą Płócien

Nasza tegoroczna sprzedaż posezonowa — rekordem taniości! Olbrzymi wybór w jedwabiach, perkalach, muślinach, organ-dynach, woalach, welnach, kapach, kołdrach wataowanych, firanach, stołowiźnie etc. etc.

oraz bezprzykładnie niskie ceny nie sprawią nikomu zawodu.

Płótna w wszelkich gatunkach i szerokościach ofiarujemy po cenach jak w czasie Białego Tygodnia

R. i C. Kaczmarek

ul. Nowa nr. 3

Na płaszcze damskie, kostiumy, bluzki, ubrania i palta męskie, ubranka chłopięce, poranniki, piżamy, swetry, kapelusze, rękawiczki, pończochy, skarpetki, krawaty, bieliznę damską i męską, trykoty kąpielowe etc.

udzielamy teraz 20-30% rabatu!

Dom Konfekeyjny Stary Rynek 98/100

Najpiękniejszą NAGRODĄ
za **PROMOCJĘ**

to elegancki i silny

ROWER

z firmy

ŚW. MARCIN 55

Fachowa obsługa od 3 lat.

nr 28542/3-25, 140/1

3-4 pokojowego

centrum, przyzwoitego, komfortowego, od 1. IX. wzgl. 1. X. 1937 poszukuję. Zgłoszenia Kurier Poznański zg 27325

Uwaga Uczestnicy Kongresu

Śniadania-podwieczorki

specjalność polskie lody poleca Cukiernia Kawiarnia Majewski, ulica Nowa 10, róg Sierociej. dz 23508

Podróżujących

na okręgi Leszno, Gniezno, Bydgoszcz, bardzo dobrze wprowadzonych w kolonialkach poszukuje się. Oferty do Kuriera Poznańskiego pod zg 27309

Lampy Elektryczne

w wielkim wyborze wprost z wytwórni

SKRZYP CZAK,

Poznań, św. Marcin nr. 27, podwórko II p.

dz 23 444

Obraz Matki Boskiej

Częstochowskiej, 114x80 cm. w srebrnej sukience, z Wilna przez zaborców przemocą do Petersburga wywieziony, poza tym obraz św. Kazimierza i inne antyczne przedmioty okazynie do odstąpienia do dnia 30 czerwca w Księgarni św. Wojciecha, plac Wolności. Poznań. Pg 28 525-25,115

Największy wybór

Artykułów

domowych i toaletowych

Perfумы - Pudry - Mydła - Wody kolońskie - Szczotki do zębów - Grzebienie itp. artykuły zawsze korzystnie

w **CENTRALNEJ DROGERII**

J. CZEPCZYŃSKI

Stary Rynek nr. 8

Tel. 33-15, 32-38, 33-24, 31-15. Zbior. 45-45 Pryw. 32-39

ODDZIAŁ: Drogeria Universum, ul. Fr. Ratajczaka 38

Tel. 27-49

Fabryka środków do zwalczania szkodników w polach, lasach i ogrodach. Artykuły bartnicze.

ng 45 624

1912 **25** 1937

Szczęście nie ominie tego.
Kto kupuje u **KALAMAJSKIEGO**.

Więc ochoczo bez przymusu,
Korzystajcie z jubileuszu.

ng 45 625

MATERIAŁY DAMSKIE

JEDWABIE

WEŁNY MĘSKIE

FIRANY - KOŁDRY - PLEDY

i t. d. poleca korzystnie

Magazyn Bławatów

Z. BYTNEROWICZ

Poznań, St. Rynek 52, narożnik Wodnej.

ng 45 623

Nowe Angielskie Matiasy

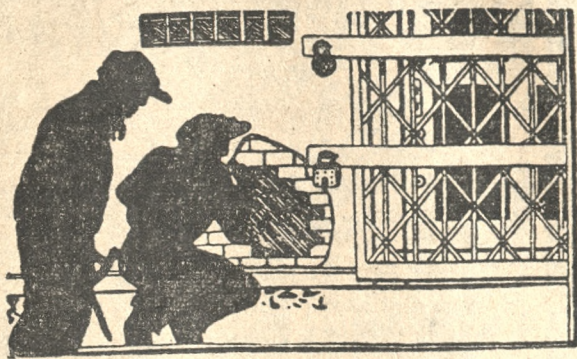
w 1/2 bacz. i sądkach poleca

ST. BAREŁKOWSKI

Hurtownia Kolonialna Poznań Woźna 18

Specjalność: Śledzie, Ryż i Krupy

ng 4034

Przed złodziejami

jedyną ochroną

ubezpieczenie

od kradzieży z włamaniem.

„VESTA“

Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od Ognia i Gradobicia

w Poznaniu

ODDZIAŁY:

w Poznaniu
ul. 27 Grudnia 19
tel. 21-28, 21-31

Katowicach

3-go Maja 36
tel. 345-82

Grudziądzu

Pl. 23 Stycznia 20
tel. 20-84

Warszawie

Chmielna 2
tel. 285-35, 613-74,
618-73, 652-27

Łodzi

Piotrkowska 78
tel. 121-81, 121-81

Lublinie

Krak. Przedm. 29
tel. 20-91

Lwowie

Akademicka 4
tel. 201-85

Krakowie

Szpitalna 40
tel. 106-17

Reprezentacja w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 67, tel. 16-31 W Gdańsku, Stadtgraben 18, tel. 235-10

Reprezentacje i agentury we wszystkich większych miastach Polski

Pg 28 855-28, 289

IXOL LAKIER w PROSZKU

Ręce o paznokciach
z pięknym połyskiem to skarb
FR BOGACZ BYDGOSZCZ, Dworcowa 14
WSZĘDZIE DO NABYCIA

Pg 27 161-12, 216

Do Dyrekcji Doksztalcających Kursów

„WIEDZA“

w Krakowie
ul. Br. Pierackiego 14.

Niniejszym zawiadamiam uprzejmie Szan. Dyrekcję, iż w dniu 8 czerwca 1937 złożyłem egzamin dojrzałości przed Państwową Komisją Egzaminacyjną w Państwowym Gimnazjum im. T. Kościuszki w Mysłowicach.

Dziękując Szan. Dyrekcji oraz Pp. Profesorom za nieocenioną pomoc, jak w postaci skryptów, wzorowo opracowanych, otrzymałem, pragnę zechcieć tych wszystkich, którzy chcą się przygotować do egzaminu dojrzałości, aby z całym zaufaniem odnieśli się do systemu, opracowanego przez Dyrekcję Kursów „Wiedza” i w drodze korespondencji uzyskali to, czego w innych warunkach nie potrafiliby osiągnąć.

Sumienna praca i pomoce naukowe „Wiedzy”, to prawie złożony egzamin.

Zasylając wyrazy poważania pozostaje wdzięczny

Pg 28 522-70, 112 Antoni Mikulski,

zawiladowca Odc. Sygn. P. K. P. Chebzie.

Letnisko Księży HEL

„Gwiazda Morza“

pod kierownictwem Sióstr Rodziny Maryi

przyjmuje już P. T. Księży oraz rodziny katolickie pod dogodnymi warunkami. Wykwintna kuchnia. Zgłoszenia do Siostry Przełożonej, Letnisko Księży Hel. Należy zabrać dowód osobisty. dg 23 493

Nowa siła
i energie
daje masaż znanym
i doskonałym
środkiem domowym

DO NABYCIA W APTEKACH I DROGERIACH

Pg 28 498-71, 109, 110

Potrzebny do natychmiastowej dostawy

komplet maszyn stolarskich

nowych, względnie w bardzo dobrym stanie, a mianowicie: wyrówniarka, piła tańczowa, taśmówka, wiertarka łańcuskowa, fryzzeria.

Oferty Biuro Ogłoszeń „PAR”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod „24,82”

Pg 28 458-24, 82

Reprezentacja CITROEN

na województwo Poznańskie

Poznańska Centrala Samochodowa

ANTONI JABŁOŃSKI.

ng 45864

POZNAŃ, Dąbrowskiego 8. Telefon 64-58

Parcele budowlane

w Kobylepolu, Junikowie, Żabikowie, Plewiskach i Przem rowie pod Poznaniem — na dogodnych warunkach sprzedaje BIURO PARCELACYJNE, Poznań, Plac Wolności 11 — Telefon 58-15. — 28541-75, 17

Ubikacje szkolne

Diuga 4, przez 25 lat zajmowane przez Państwowe Sem. Ochroniarskie, 15 pokoi z przynależnościami, sala gimnastyczna 10x20 m² i dziedziniec szkolny 1600 m² do wynajęcia od 1 września 1937 r. Informacje Zielona 2 m. 10.

zg 27 262

Z dniem 28 czerwca 1937 r., rozpoczynamy naszą znaną

Tanią Sprzedaż Posezonową

która daje możliwość jaknajtańszego zaopatrzenia się w wszelkie nowości na

SUKNIE i KOMPLETY
w jedwabiach, wełnach
i materiałach do prania
w pięknych i najnowszych deseniach

Tysiące resztek za bezcen

zwracamy

uwagę na okna

wystawowe

10% rabatu

na materiały nieobjęte redukcją cen

upraszamy

o zwiedzenie

magazynu

Dom Jedwabiu
m. Gurowski

WŁAŚC. J. SIUCHNIŃSKI i SKA

POZNAŃ • PL. WOLNOŚCI 10. TEL. 23-99.

Pg 28 567-8-25, 135/6

Tapety Ceraty

gładkie, adamaszkowe
meblowe, wózkowe, obrusy

Dywany

Chodniki, Dywaniki
z linoleum, bouclé,
ceratowe i pluszowe

Linoleum

podłogowe i stolowe

Kokosowe

chodniki i wycieraczki

Zb. Waligórski

Poznań Bydgoszcz

Pocztowa 31 Gdańska 12

Przyjmuje się asygnyaty „Kredyt”

Pg 27 818-20, 76

Ciechocinek

PENSJONAT

NA PLEBANI

w centralnym punkcie parku.

Ceny umiarkowane. Ceny umiarkowane.

Tylko dla chrześcian.

zg 27 278

Kamienica luksusowa

dochodowa centrum miasta Poznania, najruchliwszy punkt handlowy, duże składy, wspaniałe wystawy handlowe, centralne ogrzewanie, winda — do sprzedania. Kupno okazjne. Cena dziesięciokrotnie obecny roczny czynsz brutto. Pośrednicy wykluczeni. Oferty do Kuriera Poznańskiego zg 27 294 5.

WIELKA OKAZJA

Z powodu gruntownej reorganizacji i kapitalnej przebudowy moich przedsiębiorstw

„Hurtowni Liturgicznej” i „Domu Bławatów”

Poznań, plac Wolności 2, obok P. K. O.

Urządzą

Wielką Posezonową Sprzedaż za bezcen

wszystkich modnych, gatunkowo pierwszorzędnych materiałów Jedwabnych, Wełnianych i Bawełnianych

na suknie, komplety i płaszcze damskie

Z opustem 15, 20, 30, i 40% od cen normalnych

Antoni Szancer

Pg 28 539-25, 129

KURSY SAMOCHODOWE FR. JURKOWSKI-POZNAŃ

DĄBROWSKIEGO 79-TEL. 78-80

Zarząd Miejski w Kłecku pow. gnieźnieński ogłasza

KONKURS

na stanowisko kierownika rzeźni miejskiej

Ubój odbywa się dwa razy tygodniowo. Dyplomowani lekarze weterynarii proszeni są o składanie ofert wraz z podaniem warunków w terminie 14 dniowym do Zarządu Miejskiego w Kłecku. Nadmieniam, że reflektantom stoi do dyspozycji wolna bezkonkurencyjna praktyka weterynaryjna w dobrej okolicy.

ng 45 943

Zarząd Miejski m. Kler'a

(—) J. Garski

burmistrz

dg 22 839

Modne krawiectwo
Firmy

EDMUND RYCHTER
U SZCZYTU DOSKONAŁOŚCI

Szereści uświadomionych krawieży - każdy w swoim zakresie
tworzą z dobrego najlepsze

EDMUND RYCHTER POZNAŃ
OSTRÓW (WLKP.) RYNEK i UL. KALISKA

FR. RATAJCZAKA 2
WROCLAWSKA 15
WROCLAWSKA 14

Jan Deierling i Ska
Poznań
ul. Szkolna 3 — telefon 35-18 i 35-43

poleca po znanych niskich cenach:

Lodówki — Maszynki do lodów — Tłocznie do soków — Aparaty do zapraw — Stoje do konserw — Leżaki — Łóżka met. i drewn. składane — Przybory turystyczne — Naczynia aluminiowe i emaliowane.

ng 45 951

FIRMA A. DZIECIUCHOWICZ
WŁAŚC. WL. ZIELAZEK

zawiadamia uprzejmie Szan. Odbiorców, że z dniem 1 lipca br. uruchamia

Fabrykę Przetworów Drzewnych, Budowę Pojazdów i Karoserii, warsztaty reperacyjne, kuznię, ślusarnię i obróbkę drzewa.

Poznań, Rybaki 4/6 — telefon 57-84

zg 27327

AUTORYZOWANE
MIEJSCE SPRZEDAŻY
ZEGARKÓW

OMEGA

W. MAYER
właśc. L. Nałaskowski.
POZNAŃ, ul. NOWA 11
telefon 18-44. Rok założ. 1899

Własny warsztat reperacyjny
Asygnaty Kredyt.

Pg 28 080-25-97-9

Skład jubilersko-zegarmistrzowski
w Radomiu

nowocześnie urządzony w centrum miasta przy głównej ulicy handlowej, z towarem lub bez z powodu wyjazdu właściciela zaraz do sprzedania. Informacji udzieli **Stefan Kamasa**
Radom, ul. Żeromskiego 49.

dg 23540

SZKŁO OKIENNE

katedralne, kolorowe lustra, kit szklarski
szyby wystawowe i t. p. oprawa obrazów

dg 23563

„PATRIA”, Sp. z o. o.
Wały Zygm. Augusta 1 tel. 39-40

Wykonujemy kompletne oszklwienia budowlane

Sprzedam moją na całą Polskę znaną **Mechaniczną**
FABRYKĘ ODZIEŻY ZAWODOWEJ

oraz **SKŁAD** w Poznaniu, 12 lat istniejący, z powodu choroby. **Przyjmę ewtl. spółnika lub zdolną siłę kierowniczą z większą kaucją.**

zg 27304

B. HILDEBRANDT, Poznań, Stary Rynek 73/74.

Poszukuje się dzielnego uczciwego placmistrza
fachow., od lat 30. który już samodzielnie pracował, dla **branży drzewnej**, detal, wraz z obróbką, władając polskim niemieckim językiem. Obowiązany musi być z zakupami i sprzedażą drzewa, kalkulacją, cokolwiek książkowością. Oferty do ekspedycji Kuriera Poznańskiego zg 27 299

Młocarnia
Lanz 60x22, Lokomobila, Prasa po gruntownym remoncie. Zniwiarki używane i nowe do sprzedania **Markowski Poznań, Jasna 16**
Pg 28 556-25-148

Leżaki
hamaki, szpagaty, sienniki, pracownia szczotek, pedzli, wycieraczek, powroźnictwo. Pertek, Poznań, Pocztowa 16. zd 756

KAFLE Stasińskiego

przodują **Skladnica fabryczna w Poznaniu ul. Przemysłowa 21**

najniższą ceną, najlepszą jakością, wielkim wyborze.

telef. 70-33

zg 27322

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. i. w. z. a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tym 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1611 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10,45.

1. DOKY - PARCELE

Fabrykę cukierków
nowa maszynowa na Pomorzu z powodu choroby sprzedam lub zamienię. Zgłoszenia Kurier Pozn. zg 11 620

Letnisko
w Promieniu, lasy, jezioro, urocz. położone. Dom murowany, 6 móg ogrodu, 10 minut od stacji kolejowej Promno. 30 minut jazdy kolejowej z Poznania. Na sprzedaż na warunkach b. korzystnych. Nadaje się na pensjonat, jako dom kuracyjny, wgl. wypoczynkowy i t. p. — Zgłoszenia Kurier Poznański zg 15 274

Sprzedam
kamienie nowa, zdrowa, gotówka 95 000.— dochód 10 000.— Oferty Kurier Pozn. zg 19 540

Dom
willa komfort, bezpodatkowa, dobre położenie, dochód 5 000 korzystnie sprzedam. Oferty Kurier Poznański zg 2 293

Dom
parterowy blisko rynku i kościoła w Jarocinie za cenę 8 500.— zł na sprzedaż. Informacje Grembowski, Jarocin, Kilińskiego 5. zdg 172

Willę
sprzedam Pasieka 27 (Winogrody) 10 500.— dochód 1 200.— zg 2 154

Administrację
domów przyjmie administrator — fachowiec, rzutki, na wskroś uczciwy. Referencje poważnych. — Oferty do Kuriera Poznańskiego zg 19 790

Willę
2 mieszkaniowa, spichrz 38 m dług. szopa 6 000 m terenu przy dworcu w Swarzędzu, nadające się na każde przedsiębiorstwo sprzedam. Oferty „Par” pod 25,149. Pg 28 552-25,149

Puszczykowo
Lipowa 5, blisko dworca, parcela sad do sprzedania. zg 2 152

Ładny
dom 6 pokoi, przynależności, duży ogród, sprda. Mosina, Lipowa 4. zg 19 753

Kamienica
2 piętrowa, narożnikowa, 2 garaże, ogród, 3 parcele budowlane, ul. Gdańska.

Dom handlowy
3-piętrowy, Stary Rynek sprzedam lub zamienię na Poznań. — Zgłoszenia Bydgoszcz, Gdańska 86. zg 163

Emerytom
willę sześciopokojową, dwumorgowym ogrodem. Pniewach tanio sprzedam. Kawerka, Pniewy. zg 2 249

Place
Wierzbicice 1687 m² i Debiec 1480 m² sprzedam gotówka. — Wiadomość Górna Wilda 134. — tel. 72-91. ng 43 657

Parcele
przy Promienistej i Kopanina — sprzedam, Poznań, Górczyńska 30 zg 973

Parcele
budowlane dogodnych warunkach na sprzedaż. Górna Wilda 92. zg 395

Restaurację
dobrze zaprowadzoną w centrum miasta sprzedam. Adres wskaże Kurier Poznański zg 765

Dom
z piekarni sprzedam. Hubert — Palacza 92, 1 piętro. zg 1 245

Willkę
trzymieszk. ogródkiem przedmieście sprzedam. Oferty Kurier Poznański zg 1 099

Willę
7 pokoi Debiec komfortowa. — Oferty Kurier Poznański zg 1 219

Nieruchomość
Chodzież, rynek, piętrowy, najruchliwszym położeniu, składem, rzeźnikiem tanio sprzedam. — Jeske, Szamocin. ng 45 734

Willę
piętrowa, 2 składy wolne, 14 pokojowe mieszkanie przy tramwaju, Grunwaldzka, wpłaty ca. 22 tysiące, reszta amortyzacja BGK. Właściciel. Oferty Kurier Poznański zg 982

Parcele
budowlane Górczyne korzystnie sprzedam właściciel. Szczanieckiej 1 m. 16. zg 6 22

Willę
5 pokojowa, komfortowa, bezpodatkowa, ogród, bliżej okolice Poznania sprzedam. Oferty Kurier Poznański zg 18 964.

Okazja
willa nowa, letnisko, 12 ubikacji komfortowa, miejsce dla emeryta, śliczne położenie, ogród — sprzedaż zaraz właściciel. Zgłoszenia Kurier Poznański zg 530

Puszczykowo
willę 4-pokoj., zinnowa, niewykończona okazynie, cena 11.000.— sprzedam. Zgłoszenia Kurier Poznański zg 652

Parcele
budowlane Dąbrowskiego, Bukowska, Piekna, Radosna, Rochno, tanio sprda „Osadopol”. Rzezypospolitej 9. zg 1 599

Willę
niewykończona Puszczykowo Stare sprda Małeckiego 19 — 2. zg 1 439

Dom
ogrodem, bez długu, za gotówkę kupię. Zgłoszenia Kurier Poznański zg 1 470

Parcele
786 m² w Główniej, ul. Rzečna, sprzedam tanio. Zgłoszenia Plac Działowy 11, m. 4, telefon 3451 zg 2 329-30

Dom
6 pokoi, 17 km od Poznania 6 letni ogród owocowy, dom gospodarczy z powodu przesiedlenia sprzedam zaraz. Oferty Kurier Pozn. zg 1 534

Willę
sad, ogród, nowa przy ulicy, Kopczyńskiego 63a sprzedam, Gensler. zg 1 381

Parcela
450 m² zwarta budowa za gotówkę. Pocha 148. zg 1 381

Willę
komfortowa, nowa, przy tramwaju sprzedam właściciel. Oferty Kurier Poznański zg 1 360

Parcele
willowe, między ul. Dąbrowskiego i Szamarzewskiego korzystnie na sprzedaż. Inform. Aleje Marcinkowskiego 13, m. 39, tel. 40-37 zg 1 345

Kamienica
nowa, kościół Łazarski, dochód 4000 sprzedam 39 000, willa nowa dochód 3800, wpłaty 25 000. Kossmann, Fredry 6. zg 1984

Willę
dwumieszkaniowa, Sołacz, tanio. Zgłoszenia Kurier Poznański zg 1 350

Kamienicę
komfortowa, centrum Poznania, dochód roczny 31.000.— wpłaty 160.000.— dochód 19.500.— cena 160.000.—; dochód 7.500.— cena 58.000.— Willa nowa, komfortowa, 15 ubikacji, trzymieszkanie, w pięknym ogrodem cena 45.000 Majątek 1050 móg buraczanych cena 210.000.— wpłaty 60.000.— sprda Paluch, Poznań, Kantaka 8/9. zg 1 437

Dom
dwunastopokojowy z dużym składem i obszernymi stajniami oraz jednorodnym ogrodem, nadający się na każde przedsiębiorstwo, w mieście o 4 tysiącach mieszkańców, blisko Poznania sprzedam lub wydzierżawię Oferty Kurier Poznański zg 2283.

Sprzedam lub wydzierżawię
w mniejszym miasteczku powiecie ostrowskim od zaraz dom z restauracją, przy tym warsztat rzeźniczy, duże podwórce i nadzwyczaj duże stajnie, chłowy, remize nadające się na składnice i t. p. (ewentl. kilka móg dobrej ziemi przy tym). Nadzwyczaj dobra egzystencja dla rzeźnika i handlarza. Zgłoszenia kierować wprost do właśc. A. Dembiński, Chorzów I, Wolności 11. zg 1 469

Kamienica
nowocześnie, solidnie budowana. Mieszkanie trzypokojowe, parkiet, balkony, piec, cena 135 000.— hipoteka 28 000.— amortyzacja. Oferty „Par”, pod „56.53”. Pg 28 502-56.53

Kamienicę
willę, domy ogrodami, składami, parcie, gospodarstwa, składy korzystnie poleca Nowak, Poznań, Pocha 15, pośrednictwo. zg 1 750

Willkę
Szlagu trzymieszkaniowa, ogród 1 600, gotówka 15 000. Debowski, Wyłom 83. zg 1 755

Kamienica
dochód 8 500.— korzystnie sprzedam. Nadaje się dla dwóch wspólników. Oferty Agencja Kuriera Poznańskiego, Kościan ng 45 949

Kamienica
4 składy, dochód 5 600, cena — 45 000.— wpłaty podług umowy. Oferty Agencja Kuriera Poznańskiego, Kościan ng 45 950

Nowy
dom piętrowy sprzedam tanio. — Belwederska 11, Łazarz, właściciel. Ng 43 923

Muszyna - Zdrój
willa, 8 pokoi, kolo łazienek, nadająca się na pensjonat do sprzedania. Cena około 11.000 zł. Dr. Niwiński, Muszyna, Kościelna 6. zg 1 427

W Puszczykowie
ul. Zalesie domek 5 pokoi oraz w Poznaniu parcele przy ul. Ks. Kordeckiego i Palacza tanio, na korzystnych warunkach sprda. Bank Pożyczkowy, ul. Marsz. Pocha 47. Pg 28 545-56.75

Nieruchomość
nadająca się na interes zbożowy kupię. Oferty Kurier Poznański zg 1 536

Administrację
przyjmie urzędnik. Oferty Kurier Poznański zg 1 516

Parcele
Wierzbicice zwarta budowa — sprzedam. Oferty Kurier Pozn. zg 1 512

Kamienicę
dochód 9 980 cena 85 000.— sprda korzystnie. Oferty Kurier Poznański zg 1 554

Kamienicę
nowa, 3 piętrowa, składem Szamotulach, dochód rocznie 3 400, cena 29 000, wpłaty 18 000, reszta amortyzacja sprda Frackowiakowa, Szamotul, Lipowa 26. zg 1 651

Kamienicę - willkę
ogrodem owocowo - warzywnym w Trzemesznie sprda właściciel za 16 000. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. zg 1 630

Parcelę
willowa Urbanowo otoczenie zabudowane ogród w kulturze zadrzewiony korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurier Poznański zg 1 733

Dom
czynszowy z ogrodem przedmieście 45 000.— sprzedam. Oferty Kurier Poznański zg 1 815

Willę
6 pokoi, budynek gospodarcze, rola, woda, bogato zarybiona, razem 19 móg, miejsce wycieczkowe pod Poznaniem za bezcen sprda Strabel, Słowackiego 21. zg 2 140

Sprzedamy bardzo korzystnie nieruchomość

w Kórniku przy ul. Poznańskiej dwa domy mieszkalne, masywne 27 ubikacji, 1 budynek na mleczarnię, chlewy, wozownia i duży ogród owocowy i warzywny. Obszar ca 0,50 ha.

Nieruchomość

w Jarocinie fabryka papy dachowej, obecnie nieczynna, budynek masywny, obciążony gruntem 0,75 ha — świetna okazja dla fachowca. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 1810

Sprzedam

dom mieszkalny 16 lokatorów z ogrodem do dalszej parcelacji na Jezycach, dochód roczny 3 631 zł. Parcela 4 628 m². Oferty Kurier Poznański zdg 1809

Kamienice

dziewięciomieszkaniowa, — pięknym ogrodem przystanek tramwajowy Solacz 26 000,—

Kamienice

niewykończona ośmiomieszkaniowa blisko śródmieścia 27 000,—

Parcele

naróżnikowa Aleja Małopolska 15 000,— sprzed. Krzesiński, Piekary 8. Pg 28 550-56,80

Kamienice

z składami śródmieście rentowna, dochód 22 000 za 180 000, wpłaty połowa sprzedam. Richter, ul. Strzelecka 5, m. 7. zdg 2 193

Parcele

w różnych wielkościach, na dogodnie spłaty na Osiedlu w Antonim polca. M. Czubek i Ska, Poznań, Pierackiego 8. zdg 2 221

Projekty budowlane

kierownictwo tanio przyjmie architekt. Oferty Kurier Pozn. zdg 2 028

Dom

nowy Poznań, 5 lokatorów, skład kolonialny wolny od stempli. Zgłoszenia Zupańskiego 8, m. 2. zdg 2 033

Parcele

Osiedle Warszawskie w różnych wielkościach korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 1 521-2

Kamienice

dwupiętrowa w Poznaniu, 9 mieszkań, 2 składy korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurier Poznański zdg 1 532-3

Polis

domy, majatki, parcele, kupno, sprzedaż. Podgórną 4, Tel. 31-13 zdg 1 488/9

Kamienica

starsza (stan dobry) dzierżawa miesięczna 300 zł, cena 10 000,—, gotówka. Strzałkowski, Poznań, Ostrowski 10. zdg 2 588/9

Kamienice

32 lokatorów przy Rynku Jeżyckim, cena 55 000 zł, amortyzacja 12 000 zł. Strzałkowski, Poznań, Ostrowski 10. zdg 2 586/7

Kamienice

przy kościele, Staroleka, dochód 2 500,— sprzedam za gotówkę. — Oferty Kurier Pozn. zdg 958

Gruszczyński

Aleje Marcinkowskiego 17 a, poleca i poszukuje kamienice, wille, zdg 1 691

Sprzedam

nowy dom piętrowy w tym skład kolonialny, 4 lokatorów, duże podwórce na skład węgla, blisko dworca, ogród warzywno-owocowy, 30 000,— wpłaty 20 000,—. Wiadomość Skład Komisowy, ul. Podgórną 2.

Kamienice

70 000,— wpłaty 50 000,—. Małecki, Aleje Marcinkowskiego 15 m. 5. zdg 1905

Kamienica

w centrum sprzedam z powodu wyjazdu, potrzebna gotówka 150 tys. Oferty Kurier Poznański zdg 23 591.

Wille

komfortowa, dwa mieszkania — składem, solidnie zbudowana 25 tys. Poznań, Pocztowa 15 — 2. zdg 2160

Willa Puszczykowo

masywna zimówka, komfortowa, 6 pokoi blisko lasu i dworca nowo budowana, bardzo korzystnie, piękny ogród. Oferty Kurier Poznański zdg 1 663

Domy

wille, parcele szuka, poleca Mettler, Plac Wolności 7. zdg 2 118

Wille

wieksza pełny komfort, duże, słoneczne pokoje tarasy
piękny ogród sad
Solaczu sprzedam właściciel. Oferty Kurier Poznański zdg 2 098

Dom

nowy bez stempli, 4 lokatorów, ul. Piłoty. Zgłoszenia Bittner, Dąbrowskiego 79. zdg 1 962

Willa

okazja dla emeryta, 12 ubikacji, ogród, wpłaty 20 tys. gospodarz. Krauthofera 18. zdg 2 092

2. PIENIĄDZ

4 000,—
posiada inteligentny, wykształcony, bezwzględnie uczciwy kupiec. Proszę propozycje „Par”, Poznań, pod „Wschodni” 56,57” Pg 28 518-56,57

20 000,—

wieci kupię, skład — przyjmie przedstawicielstwo — przystąpię spółki. Tylko poważne zgłoszenia eksp. Kuriera Pozn. zdg 1 125

5.000,—

pożyczki na I hipotekę nowej wili na 2 lata poszukuje. Łaskawe zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 2 254

15.000

i hipotekę Poznań, dobrym oprocentowaniem, krótki czas, spiesznie poszukuje. Oferty Kurier Poznański zdg 2 292

10.000

na I hip. now. wykończony dom dobrym położeniu poszukuje. — Oferty Kurier Pozn. zdg 2 277

3 000,—

pożyczki całość lub częściowo — udzieli pod dobry zastaw złoto, futra. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 373

8—9 000

I hipotekę na dom w Poznaniu, dobrym oprocentowaniem spiesznie poszukuje. Oferty Kurier Poznański zdg 1 853

Przyjmę

wspólnika 5.000 do markowego artykułu kosmetycznego. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 1 464

3—5.000,—

ulokuje I hipotekę. Warunek posada. Oferty Kurier Poznański zdg 1 505

Spółniczeki

gotówka 3 000 do 5 000,— celem założenia interesu Częstochowie. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 717

Handlowiec

niewielkim kapitałem potrzebny, artykuł patentowany, gotówkowy Oferty Kurier Poznański zdg 1 722

3.000

złoty poszukuje wspólnika (czki) cichy — czynny. Interes poważny dochodowy. Oferty Kurier Poznański zdg 2 087

Właścicielka

dobrze zaprowadzonego interesu szuka współczki dla powiększenia przedsiębiorstwa. Wkład potrzebny około 5 000. Oferty Kurier Poznański zdg 2 167

5.000

dobrze zabezpieczenie, wysoki procent poszukuje przedsiębiorstwo. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 2 307.

500 złotych

pożyczki na rok, procent według umowy poszukuje etatowy urzędnik „PKP”. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 2 183

3. LETNISKA

I UZDROWISKA

Wisła „Piast”

adwokatowej Rychlickiej. Kuchnia doskonała. Blisko basenu kąpielowego. Garaż. Telefon 62. zdg 19 827

Jaremcze

nowowbudowana katolicka willa „Znicz” na wzgórzu pod lasem, pokoje słoneczne, wikt pierwszorzędny. ceny umiarkowane. zdg 45 888

Majątek

Włókna, poczta Skoki nad 7 jeziorami, plaża, kajak, piękne spacerki, doskonała kuchnia, atrakcje na wakacje oraz weekend. zdg 692

Święta

oraz wakacje spędzić można spacerach, kąpiel, rybołówstwo, kajakowaniu, dancingu, Bridge'u. Kowankówko pałac, poczta Oborniki, obok Miłowód, pokoje od 4 złotych z utrzymaniem. zdg 693

MUSZYNA-ZDRÓJ koło KRYNICY „JAR”

nowocześnie komfortowo urządzone pensjonat położony w pięknym ustroniu parkowym poleca luksusowe pokoje. Wykwintna kuchnia. Zgłoszenia: Willa Pensjonat „Jar”, Muszyzna. Tg 20 907

Bystra — Wilkowice

Dom Klimatyczny prowadzony wzorem sanatorium, dla wymagających leczenia podgorzaniego. Pg 27 661-71,57/8

Monte Catini

komfortowy pensjonat Polski Eden-Polonia. Informacje Działalności 7. Właścicielka Aniela Kierska. Pg 27 639-19,39

Rabka

Nowy świat. — Pierwszorzędny Pensjonat

„Limba”

malowniczo położony, dużo weraud do leżakowania, obficie i zdrowe wyżywienie, ceny umiarkowane. poleca Karczewska. Tg 20 741

Truskawiec

Pensjonat chrześcijański „Mirka” otwarty. Komfort centrum. Ceny przystępne. Pg 28 068-70,73

Rymanów

Zdrój. Pensjonat Zofia, tanie rzycały od 145,— zł. Prospektu na życzenie. ng 44 655

Letnisko

Kuźnica Zbaska, pow. Wolsztyn, piękna falista okolica, duże sosnowe lasy, jeziora, rozrywki, dobra kuchnia 3,50 zł dziennie. zdg 23 483

W góry, w góry...

Pensjonat H. Węglewskiej, Poronin. Pokój pierwszorzędny z utrzymaniem 3,50.— Dla studentów znaczna zniżka. Organizacje wycieczek. Bliższe informacje Wierzbicze 37a, m. 18. zdg 1 432

Wisła

pierwszorzędny pensjonat „Idylla” poleca komfortowe, słoneczne pokoje. Kuchnia warszawska. Ceny umiarkowane. Zgłoszenia: Zarząd. Tg 21 017

Zakopane „Stasin”

pierwszorzędny pensjonat, ładnie położony nad potokiem, blisko lasu. Pokoje słoneczne, werandy, czytelnia, salon. Bieżąca woda w pokojach. Ceny umiarkowane. — Maria Zakrzewska. ng 45 724

Ciechocinek

Pensjonat Kościuszko J. Brzezińskich. Najlepszy punkt zdrojowiska. Woda bieżąca w pokojach. Kuchnia wyborowa. Garaż. Telefon 134 ng 45 908

Międzychodzka

Szwajcaria

Wśród pięknych lasów, gór, wód, wiosłowanie, polowanie przyjmujemy — utrzymaniem. Kramarowa, Krzyżkówko, poczta Lewice, telefon 5. ng 45 907

Jastrzębia Góra

willa Vesta. — pierwszorzędny chrześcijański pensjonat, elektr., kanalizacja, łazienka, wykwintna kuchnia warszawska — ceny przystępne. Pg 28 496-64,63

Nad morzem

lasem — Gdynia, pokój używania kuchni. Oferty Kurier Poznański zdg 1 584

Letnisko

u sióstr Komorniki pow. Poznań zdg 1 376

Rabka

komfortowy pensjonat „Słoneczny Gród” dla chrześcijańskiej inteligencji, woda bieżąca ciepła i zimna w pokojach, werandy, tarasy, łazienki, garaż, pianino, radio, telefon, obfita, zdrowa kuchnia. Ceny umiarkowane. Telefon 271. zdg 1 471

Letnisko

do wydzierżawienia pokój i kuchnia względnie 2 pokoje na letniskowe tuż przy Wąrcie. Zgłoszenia. Nadleśnictwo Babki, p. Krzesiny. dg 23 566

Pokoje

z kuchniami, zdrowa okolica, woda, las. Stobnicko 27, p. Obrzycko, pow. Oborniki zdg 1 370

Pokoje

utrzymaniem lub bez, piękna zdrowa okolica — Warta, las. Adres Kurier Poznański zdg 1 372

Krynica

chrześcijański pensjonat „Halina” nad centrum, las, balkon, wykwintna kuchnia, czerwiec 5.— lipiec 7.— Urzędnikom opust. zdg 1 468

Orlowo Morskie

Willi „Irena” wynajmuję pokoje komfortowo urządzone, widokiem na morze. Ceny nie wysokie. zdg 1 409

Letnisko

2—3 osoby, utrzymaniem, las, woda, B. Strzyżkowa, Zielonogóra, p. Obrzycko. zdg 1 511

Letnisko

wśród sosn, lasu, rzeczka, jezioro, pokój, kuchnia oddam. Wysokość. Skoki. ng 45 940

Dwór

przyjmuję letników, nowoczesne wygodny, obfita, zdrowa kuchnia 4 zł dziennie. Znaczek na odpowiedź. Kosmowo, stacja Żydowo. ng 44 357

Puszczykowo

2—3 pokój z kuchnią. Piękny park. Cienista 5. zdg 1 682

Blotkowo

letnisko, poczta Lipno koło Leszna, uroczyste pięknych lasach, spokój. Pokoje obfitym utrzymaniem 3.00. ng 44 297

Letnisko

wiejskie przy lesie, ładna okolica, dobre odżywienie, przystępna cena. Adres wskaże Kurier Poznański zdg 2216.

Letnisko

idealne Bory Tucholskie zaprasza gości chrześcijan lipiec, sierpień. Kuchnia wyborowa, obfita, tanio, radio, lodzie, dancng. Ceny przystępne. Maj. Pila k. Tucholi lub Tarkowsko, Poznań, Marszałka Pocha 45. zdg 1 751

Morze

pełne pensjonat „Juka” nad samą plażą, utrzymanie smaczne, obficie. Informacje: Hallerowo, willa „Juka” koło Chłapowa. zdg 1 932

4. OSOBISTE

Trwała ondulacja

fachowo najtaniej wykonanie tylko pierwszorzędne

„Venus”

ulica Golebia naróżnik Wrocławskiej 37, telefon 28-55. zdg 1 114

Potraw

napojów, wielki wybór najdziej w Śniadalni Sobczyńskiego, Ratajczaka 2. zdg 19 811-12

Krawcowa

szycie tanio. Aleje Marcinkowskiego 15. zdg 1870

Kąpielowe

biustonosze. Skarbowa 4, Dąbrowska. zdg 2119

Tawerna

Romana Szymańskiego 10, smaczne obiady, kolacje. On parle français. English spoken. zdg 2 305

Krawczyńni

wykwintna praca chętnie wyjdzie. Oferty Kurier Poznański zdg 1 970

Wykwintna

Najtrwalsze

Eleganckie

Znane

Ewa

Focha 60.

zdg 2 150

OŻENKI

Bogate

Amerykanki z dolarami.

Kilka

tyścyce kamienicznych pań z po-

sięciem od 1 000—5 000 000.—

Nie-

zliczone zastępy panów na róż-

nych stanowiskach poleca Naj-

starsze Biuro Matrymonialne

„Głos Serca”. Stanisławów, Sło-

wackiego 20. Podać dane z wy-

magianiami załączysz złoży-

znaczkami. Wysyłamy adresy i

fotografie.

zdg 1 957

Ciemnoblondynka

wykształcona, lat 29, 20 tysięcy i

realność posłubi kulturalnego na

odpowiednim stanowisku, wojsko-

wym realności do Kuriera Pozn.

zdg 1 240

Kawaler

po trzydziestce, przystojny brun-

et, dobrego charakteru, pocztow-

wiec, z gotówką posłubi panno —

przystojna, kierownicze agencji

pocztowej. Nieanoniimowe listy

prosze kierować. Zaczyn, poczta

Otoki.

zdg 776

Maszyna
do szycia. Szamarskiego 8-9.
zdg 1614

Motor
ssaco gazowy 35 K. M. z gazow-
nia sprzedam. Oferty Kurier Po-
znański zdg 1425

Sprzedaż — Naprawa
montownia pior —
wszelkich systemów
pior wiecznych o-
łówków, automa-
tycznych. Naprawa
natychmiast w fir-
mie Józef Czo-
nowski, spec. skład
papieru. Poznań —
Fr. Ratajczaka 2
zg 23 371

Sklep
dobrze prosperujący w najlep-
szym punkcie Gdyni. urządzenie,
towar, tanio sprzedam. Zgłosze-
nia Kurier Poznański, Gdynia —
pod „Słodczy-Owoce”. ng 44 404

Szafy
gdańskie. sekretery, antyki, sto-
liki.

Obrazy
religijne. dobrych mistrzów

Upominki
praktyczne okazynie.

Muza
Rzeczypospolite 4. zdg 19 616

„Meble W. Paetz”
Najnowocześniejsze wzory ni-
skie ceny. Poznań, Wrocławska
15. Coroczna wystawa na Tar-
gach Międzynarodowych.
Ng 43 883

Śmietniki betonowe
pojemności 2, 1½ i 1 m³ dostar-
cza Wytwórnia wyrobów betono-
wych. Langiewicza 3, tel. 79-48.
zdg 18 027

Restauracja
bar z pełnym wyszynkiem w
centrum miasta przy głównej
poczcie sprzedam. Zgłoszenia pod
nr 110. Agentura Kurier Pozn.,
Gdynia. ng 44 398

Pianina
znanej fabryki „Ar-
nold Fibiger” oraz
instrumenty używa-
ne w każdej cenie
poleca Centralny
Magazyn Pianin,
Poznań. Pierackie-
go 11. Zamiana in-
strumentów używa-
nych. Ng 43 992

Kawiarnia
przy ruchliwej ulicy dobrze pro-
sperująca. Informacja Emilii
Szczaniekiej 1, m. 23. zdg 1308

Antyki
najtaniej. Marcina 46. zdg 1313

Lisy
srebrne krzyżaki, rude kamecz,
różnego rodzaju na składzie
Wielki wybór — niskie ceny. A.
Lajewski, Poznań, Pierackiego 20
Pg 28 081-25 118

Samochody
używane wymagające częściowo
naprawy poleca: Brzeskiauto S.A.,
Poznań, Dąbrowskiego 29. telef.
63-23, 63-65. Fabryka karoserji,
warsztaty mechaniczne, stacja
obsługi — garaże. ng 44 525

Restauracja
pełna koncesja (miasto powiatowe)
niska dzierżawa, obficie 1000
własności kaucji. Oferty Kurier
Poznański zdg 929

Drogeria
kolonialka, blisko Poznania ko-
rzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia
Kurier Poznański zdg 671

Okazja
skład artykułów damskich, me-
skich, centrum. Marcina 15 — 7.
zdg 401

Kupujac
Rower
5-letnia gwa-
rancja

**Poznań-
skiej
wytwórni
rowerów**
placisz cene fabryczną. Bracia
Nowaczyk,
Poznań, Górna Włda 30. Przyj-
mujemy asygnyaty Kredyt.
ng 42 916-7

Maszyna
damska i krawiecka na sprzedaż.
Rybaki 9 — 2. zdg 1510

Miodarke
sprzedam. Rybaki 20a, m. 7.
zdg 1538

Ogród
sprzedaż Rozniarek, Górczyńska
34. zdg 1524

Willke
Puszczykowie, pietrowa, balkon,
6 ubikacji, ogród 2 500,— cena
9 000,— Szamarskiego 39.
zdg 1647

„Opona”
zakłady Wulkanizacyjne naprawi-
ją duże występy, peknie, druty
oberwane rapty daje gwaran-
cję. Skarbowa 22. zdg 1646

Motocykl 500 ccm
Sport okazynie. Czerniak, Da-
browskiego 1. ng 43 970

Okazja
Minerwa nowa, 14 tysięcy klm.,
limuzyna, Dąbrowskiego 4.
zdg 1059

Obuwie
letnie — specjalność sportowe —
znanej jakości. Bazar Poznański
Marcina 34. zdg 23 570

Platforma
na 60 cetnarów, patent, osie —
sprzedam, zamienię na materiał
budowlany. Poznań, Koszyńska
11. zdg 1506-7

Składnica
węgiel, drzewo, hurt ziemniaków,
dobrze zaprowadzona tania dzier-
żawa sprzedam. Pośrednicy wy-
kluczeni. Oferty Kurier Pozn.
zdg 1216

Szopy
(Waschbaeren). Wzienie w Ra-
wicu (Poznański) poleca zarodo-
we szopy pierwszorzędnej
gatunku. Szczegółowe oferty z o-
pisem hodowli wysyła na żada-
nie. dg 23 561

Ford
odpływowa linia, limuzyna oka-
zja. Piłsudskiego 22.
zdg 1058

Obrazy
Jana Rosena, Brodowskiego, Su-
chodolskiego, Aleksandra Orłow-
skiego 30 kół. litografii Lemer-
cier, okazynie do sprzedania do
30 czerwca. Ogrodowa 12, m. 3.
do 12 i 3 — 5. Pg 28 526-25 124

Masyne
rotacyjna, kompletna, Franken-
thala, 16 stronicowa, formatu
berlińskiego sprzedam 9.000,—
Warszawa, Sienna 35 — 5.
ng 44 567

Skład
tytoniu, papieru bez konkurencji,
mieszkaniem sprzedam powodu
choroby. Adres Kurier Poznański
zdg 1251

Meble — okazje
Jadalnie
polerowane i debowe

Sypialnie
czeczotowe brzożowe

Gabinety
polerowane debowe. Tapczany,
leżanki najtaniej. Sw. Marcina 74.
zdg 1234

Pianino
używane, starsze tanio. Prusa 17
m. 7. zdg 1260

Kasę National
sprzedam na raty. Oferty Kurier
Poznański zdg 1325

Hurtownie
towarów krótkich zaprowadzona
z powodu choroby sprzedam. go-
tówki 10 000. Oferty Kurier Po-
znański zdg 1756

Platformy
dwie 80 i 50 cent. Zgoła. Tama
Garbarska 2. zdg 1798

Narzędzia
elektromotorskie. Towarowa 21
m. 14. zdg 1779

Rowery
złoty 83,—
Traugutta 23, mieszkanie 8.
zdg 1784

Skład
towarów krótkich sprzedam tanio.
Wroniecka 6 — 8. zdg 1786

Fryzjerie
damsko - mekska tanio sprzedam.
Białkowa, Poznań, Marsz. Focha
103, m. 11. zdg 1934

Chevrolet
4 cyl. na sprzedaż. Półwiejska 35
od 9 do 16. zdg 1928

Wytwórnę
proszków do prania sprzedam lub
przyjmę wspólnika 2 000,— Oferty
Kurier Poznański zdg 1909

Kolonialkę
śródmieście, mieszkaniem zaraz
sprzedam. Oferty Kurier Pozn.
zdg 1917

Skład
obuwia, centrum, zaprowadzony z
powodu wyjazdu sprzedam. Oferty
Kurier Poznański zdg 1792.

Rzeźnictwo
zapędem elektrycznym, pełnym
biegu z nowoczesnym urządze-
niem, w centrum miasta powia-
towego w Poznaniu sprzedam
w całości z zabudowaniami. Do
objęcia potrzeba 20 000 zł. Oferty
Kurier Poznański zdg 1781.

Młocarnia
„Lanc” 60 cali gołowa. Muszyń-
ski, Dąbrowskiego 36/7.
zdg 1926

Tapczany — łóżka
samoobracalne, tapczany rozkla-
dane na 2 łóżka, fotole, leżanki.
Wrocławska 14. zdg 1894

Walize
skórzana, kufer kabinowy, gram-
ofon. Żydowska 27, m. 4.
zdg 1724

Syberyjskiego
charta sprzedam okazynie. Pa-
trona Jackowskiego 37, m. 4.
zdg 1767

Kolonialkę
pierwszorzędna mieszkaniem cen-
trum, egzystencja zapewniona,
klientela gotówkowa, tanio sprze-
dam. Adres Kurier Poznański
zdg 1862

Sprzedam
zaprowadzony skład papieru, za-
bawek Oferty Kurier Poznański
zdg 1861.

Meble kuchenne
nowoczesne najtaniej Łakowa 4a
stolarnia. zdg 1874

Antyki
meble inkrustowane, obrazy,
świeczniki, stara porcelana, kry-
ształ. Skarbowa 4, parter.
zdg 1879

Lokomobila
Flöthera 8, 10, 14 KM nowo
wsadzone paleniska, jak nowa,
tanie. Spedytor Jankowski, Pił-
sudskiego 22. zdg 1667

Gięte meble
fotele, krzesła, taborety, stojaki,
garderoby, stoliki tanio. Okazja.
Szewska 20. zdg 2017

Okazyjnie
wiatrak 10 móg inwentarz kom-
pletny, budynki maszynowe mogi-
leńskim sprzedam zaraz, powodu
wyjazdu, cena 11 tysięcy. Zgło-
szenia Wrocławska 3 — 4.
zdg 2064

**Kilka używanych dobrych
pianin**
sprzedaż z gwarancją po niskich
cenach i na dogodnych warun-
kach B. Sommerfeld, Poznań.
27 Grudnia 15. ng 45 927

Blüthner
pierwszorzędne skrzydło
pianino fisharmonie,
okazyjnie, zamiany, Marcina 22,
podwórze. zdg 1669

1 000 samochodów
rozebranych używane części pod-
wozia meczarskie opony najta-
niej w firmie Autoskład, Poz-
nań, Dąbrowskiego 89, tel. 46-74
zdg 23 559-40

**Półwiejska 3,
A. Benenowski**
Reprezentacyjny
skład obracek, ze-
garków.
Ng 45 966/7

Meble
kupuje się najtaniej u
Bakosia, Stary Rynek 51
zdg 555/6

Kolonialkę
mieszkaniem sprzedam. Poznań,
Piekary 7. zdg 1561-2

Pierze
puch najtaniej po-
leca — Stanisław
Dyczkowski, Poz-
nań, Wierzbicice
13. Najnowsza czy-
szalnia pierza.
zdg 18 617

Pianino
jak nowe zł 800,— Szkolna 11,
mieszkanie 6. zdg 1735

Pianino
tanio sprzedam. Wskaże Kurier
Poznański zdg 1678

Sprzedam
skład delikatnych owoców. —
Adres Kurier Pozn. zdg 1702

Skład
towarów krótkich, dobrze pro-
sperujący większe miejsce po-
wiatowym województwie łódzkim
powodu stosunków rodzinnych
sprzedam. Oferty Kurier Pozn.
zdg 1948

Tanio
sprzedam z powodu wyjazdu wy-
twórnie mekskich skarpet. Oferty
Kurier Poznański zdg 1509-10

**Walizy,
Torebki,
Nesery,
Parasole, laski,
paski**
Czysz,
Szkolna 11.
Pg 28 074/5-25 023

Piekarnię
dom, miejsce powiatowym sprze-
dam, wydzierżawie. Oferty Kur-
ier Poznański zdg 1 007/8

Skład
żelaza, piętrowa kamienica sprze-
dam lub zamienię na dom nowy
Poznaniu. Zgłoszenia Kurier Po-
znański zdg 631/2

Skład
maki z mieszkaniem sprzedam ta-
nio. Skapski, Poznań, Chwalisz-
wo 50. zdg 1657/8

Sprzedam
motor A. E. G. 2 k. prad stały,
mało używany, Danieleczak, Po-
znań, Ogrodowa 15. zdg 1718/19

Skład
sprzetów kuchennych, 1 pokój i
sklep, dobre położenie nadaje się
dla żelazniaka, tania dzierżawa,
sprzedam. Oferty Kurier Po-
znański zdg 1752/3.

Restaurację
śródmieście, ożywiona ulica z po-
wodu starości sprzedam. Oferty
Kurier Poznański zdg 2 101/2

Restaurację
Poznaniu, przy ruchliwej ulicy,
salka zebrań, mieszkaniem, tanio
sprzedam. Zgłoszenia Kurier Po-
znański zdg 2 035/6

Probiernię
i śniadalnia przy ruchliwej uli-
cy zaraz do sprzedania. Zgłosze-
nia Kurier Poznański zdg 978

**Modne
Kapelusze
Koszule
Krawaty**
tanio. M. Paszek,
Poznań, Wrocław-
ska 30. zdg 2347

Samochód
w dobrym stanie 4 osobowy. —
Zgłoszenia Kurier Poznański
zdg 2 108

Tanio
sprzedam skład śródmieściu dwa
okna wystawowe, powód wyjazd
Oferty Kurier Poznański
zdg 2 114

Drogeria
w Poznaniu, bez konkurencji z
mieszkaniem, towar i urządzenie
4½ tys. Oferty Kurier Poznański
zdg 2 120

Kuchnie
kompletne nowoczesne od 85,—
sypialnie kompletne od 200,—.
Woźna 16.
zdg 1 825

Sypialnie — jadalnie
nowe — używane najkorzystniej.
Woźna 16.
zdg 1827

Gabinety
meskie — biurka — tapczany —
leżanki — szafy — krzesła — stoły
nowe — używane najkorzystniej
Woźna 16.
zdg 1828

Salon
Empire mahoń
Perski
dywan sprzedam. Oferty Kurier
Poznański zdg 2 037

Chevrolet
4 reklamówka 1 ton sprzedam. —
Oferty Kurier Poznański
zdg 2 069

Dwunastoosobowy
Sztuciec srebrny, osiemnastooso-
bowy serwis obiadowy

Świeczniki
stylowe, kandelabry, zegary
Kryształ
upominki, drobiazgi, praktyczne.
okazyjnie. „Lamus”. Strzelecka
nr 1. zdg 2 072

Laboratorium
chemiczne - bakteriologiczne w
Bydgoszczy (140 000 mieszkań-
ców — dobre możliwości pracy),
nowocześnie urządzone, zaprowa-
dzone, z powodu wyjazdu ko-
rzystnie sprzedam. Zgłoszenia
„Florita”, Bydgoszcz Długa 8.
Pg 21 039

Skład
kolonialny, mieszkaniem i towa-
rem okazynie oddam. Oferty
Kurier Poznański zdg 2 121

Kasarnia
skład paszy, maszyn w komple-
cie w pełnym biegu sprzedam. —
Oferty Kurier Pozn. zdg 2 122

Sprzedam
rower. Łukaszczyca 4, m. 1.
zdg 2 123

Singera
damska (okrągła). Kochanow-
skiego 17 — 6. zdg 2 129

Obraz
Wojciecha Kossaka
gdański
zegar

gabinet
meski, renesans.
Antyki
Dominikańska 1. zdg 2 002

Rower
sprzedam chłopiec, Jackowskie-
go 15 — 4. zdg 2 170

Łóżeczko
żelazne siatkowe tanio sprzedam.
Piekary 6, parter lewo.
zdg 2 197

Willa
dochodowa 4 x 2 pok. nie wy-
kończona (hazarz). Adres Kurier
Poznański zdg 2 056

Platforma
2 tony, wóz dobrym stanie sprze-
dam. Koczyńskiego 1 nowa bu-
dowa. zdg 2 054

Pianino
pierwszorzędne. Mostowa 16 —
10. zdg 2 088

Mundlos
Original - Vi-
ktoria domo-
we i wszelkie
specjalne nie-
dośćnionęj
jakości. W.
Gierczyński,
Poznań, św.
Marcin 13. zdg 2 094

Radio
Philipsa najnowszy typ, zmienny
niższy ceny fabrycznej sprzedam.
Spokojna 3 — 3. zdg 2 161

Dwa traki
Blumwe-Bydgoszcz, średnicy 550
i 750 mm, jeden trak szwedzki 750
mm tanio sprzedam, Matuszyń-
ski, Bydgoszcz, Gdańska 121, te-
lefon 22-46. ng 45 971

Parcela
zwarta budowa sprzeda Sołty-
siak. Piekary 26 — 2.
zdg 1993

Fryzjerski
zakład z mieszkaniem sprzedam.
Oferty Kurier Poznański
zdg 1998

Biały kruk
księga z roku 1611 Nicolaus Mu-
lerius i inni — historia astronomii
oryginał autora, w świetle skó-
rze oprawiona, bardzo dobrze u-
trzymana, nadzwyczaj tanio
sprzedam. Oferty Kurier Poznań-
ski zdg 2269.

Kapelusze
damskie filcowe, słomkowe, bere-
ty amerykański, kapelusze zało-
bne, welony poleca najtaniej G.
Lewicka, Wielka 8 i Kraszew-
skiego 17, wejście Szamarsze-
wskiego. zdg 1866

Interes
(hurtownia), w Krakowie, do-
brze prosperujący, istniejący
przez 30 lat, znany w całej Ma-
łopolsce i na Śląsku, do sprzeda-
nia z powodu wyjazdu właścici-
ela. Cena zł 70 000. Zgłoszenia
„Ruch”. Kraków, pod „Signum
temporis”. ng 45 935

Piekarnia - kawiarenka
Poznań, śródmieście, 25 lat jed-
nych rekach powodu stosunków
rodzinnych zaraz sprzedam, mie-
szkanie pięciopokojowe. Do obje-
cia potrzeba ca 2/3 tysięcy złotych
Oferty Kurier Pozn. zdg 2 004

Łodówkę
urządzenie rzeźnicze, wolkuter,
sprząc. sprzedam. Chwalisz-
wo 19 — 1. zdg 2 013

Kupię
2 betoniarzy, dobrym stanie, po-
jemności 250—350 litrów, wycią-
giem materiałowym, motorem
elektrycznym, względnie spalno-
wym. Szczegółowe oferty Kurier
Poznański zdg 19 930

Kufer
podróżny używany duży rozmiar.
Oferty Kurier Pozn. zdg 1026

Skład
owocu nabiału. Żydowska 31.
zdg 2 187

Antyki
wysprzedaje, salony, gabinety. —
jadalnie tanio. Poczta 22.
Pg 28 555-56 82

Powóz
kryty landauer jak nowy ko-
rzystnie. Wrocławska 15, miesz-
kanie 16. zdg 2 300

Szpica
młodego, sprzedam. Skarbowa 21
m. 16. zdg 2 117

Skład
kolonialny nowy magiel korzyst-
nie dobrym miejscu. Adres Ku-
rier Poznański zdg 2 155

Maszynę
do pisania „Adler” tanio sprze-
dam. Poczta 15 — 2.
zdg 2 159

Sypialnia
jadalnia sprzedam 450,— zł. Sza-
motulska 34, II piętro. zdg 2 210

Samochód
limuzynkę w dobrym stanie ko-
rzystnie sprzedam. Oferty Kurier
Poznański zdg 2 204

Hokey
automatyczny dla restauracji, ka-
wiarni okazynie. Marcina 54 —
9. zdg 2 253

Kilim
firany, kape fioletowe okazynie.
komwojażer, Łagoda. Koźła 24,
m. 3. zdg 2 283

Aparat
na prad zmienny. Telefunken
Lord, korzystnie sprzedam. Ul.
Kościełna 39, m. 1. zdg 2 285

Pianino
dobry stan 700 zł, część gotówką.
Patrona Jackowskiego 44 — 1.
zdg 2 289

Platforma
cieżka. Rybaki 29 — 4.
zdg 2 220

Fortepiany
pianina, fishar-
monie na długo-
erminowe spłaty
w dużym wybo-
rze

Drygas
Trzeciego Maja 4, fachowe stro-
jenia, naprawy. zdg 1 736

Kiosk
ruchliwy, mieszkaniem bez konku-
rencji. Ko

4 pokoje
kompletnie odnowione IV ptr. ul. Prusa nr 17. zdg 1 222

2 pokoje
kuchnia wolna. Długa 3. Informacje stróż. dg 23 581

Trzypokojowe
komfortowe 55.— zł. solidnemu płatnikowi. Niegolewskich 14. zdg 1 566

Trzypokojowe
Czteropokojowe, początek Jeżyc. Poznańska 41. zdg 1 583

Czteropokojowe
słoneczne, balkonem, willi. Władomoc Kołopnickiej 7. zdg 1 295

Trzy
balkonowe z garażem lub bez od 1. 7. 37. Winogrody 144, Szeląg zdg 1 305

Trzypokojowe
pełnokomfortowe, I piętro, przy tramwaju, chłodownie, mniejszej rodzinie. Grunwaldzka 54. zdg 1 293

Czteropokojowe
komfortowe, centralne ogrzewanie, Stary Rynek, wymagana gwarancja. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 207

Dwupokojowe
słoneczne zaraz wygodami. — Grzeszkowiak, Plac Sportowy 1. zdg 988

Czteropokojowe
Łódzka 29, bezpodatkowe, wolne. Zgłoszenia stróż lub telefon 7967 zdg 623

Pokój
kuchnia zaraz do wynajęcia. — Główna, Sucha 4. zdg 1 311

2
pokoje z kuchnią pokój do dzierżawy, mies. czynsz 40 zł. od zaraz. Gwarancja. Gospodarz, Górna Wilda 86, m. 3. zdg 1 334

6 pokoi
willi, wynajmę lipca. — okolica opery korzystnie. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 380

Pięciopokojowe
komfortowe odnowione, słoneczne niedrogo od zaraz. Zgłoszenia Administracja, Dąbrowskiego 33, garaże. zdg 1 492

3 pokoje
od zaraz. Sadowa 1, Winogrody od gospodarza. zdg 1 479

2
pokoje komfortowe słoneczne bezpodatkowe, Bukowska 43. zdg 1 476

Dwuosobowy
od 1 lipca, ul. Pocztowa 5, m. 12a urzędnikom (czkom). zdg 1 433

5 pokoi
śródmieściu, wynajmę właści. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 1 403

Jednopokojowe
kuchnia, trzy pokoje kuchnia, łazienka. — ubikacja piwnicza 11x4,80; konieczna kaucja, nowy dom. Zgłoszenia Generała Umińskiego 19, Stróż. zdg 1 399

Dwa pokoje bez mebli
frontowe vis a vis parku Wilsona, od 1 sierpnia. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 361

Trzypokojowe
do wynajęcia. Informacje Marcellego Mottego 1, m. 1. zdg 1 346

Czteropokojowe
willowe, ogrodem, piętro, poblize Ostroroga, Grunwaldzka. Wiadomość: Mielżyńskiego 2, m. 5. zdg 1 607

Trzypokojowe
komfortowe, centrum, II piętro, słoneczne, przystanek tramwajowy zaraz do wynajęcia. Czynsz (1080) rok naprzód. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 1 601

Trzypokojowe
komfortowe od zaraz w willi. — Szamotulska 22. zdg 1 542

Czteropokojowe
wygodami 81.— wolne. Półwiejska 26, m. 37. zdg 1 519

5 pokoi
wynajmę na biura, I piętro. Ratajczaka 2. — mieszkanie 8. zdg 1 410

Trzypokojowe
Wiśniewa 102 (Deblec). zdg 1 443

Dwupokojowe
komfort IV piętro, słoneczne Jeżyc, urzędnikom 52 zł. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 463

Pięciopokojowe
komfortowe, wysoki parter, centralne ogrzewanie, etażowe, parkiet, wanna kwasoodporna, duży ogród ewentualnie garaż. Grodzka 26. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 552

Dwupokojowe
łazienka, służbowym, balkonem, początek Jeżyc 60.— zł rok z góry. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 555

Pokój
od gospodarza, willi Solacz. — przystanek tramwajowy, czynsz naprzód. Mazowiecka 6. zdg 247/8

Pokój
kuchnią, Sielska 45, m. 5. zdg 1 501-2

Mieszkanie
nowoczesne 5-6 pokojowe dla lekarza (dobra praktyka) lub emeryta, miasto letniskowe na prowincji zaraz poleca gospodarz. — Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 45 939

Pokój
i kuchnia oraz stajnia do wynajęcia. Zgłoszenia Piekary 24, skład lamp. zdg 1 823/4

Pokój
kuchnia odstepie z meblami. Poznań, Kwiatowa 10 m. 8. Zgłoszenia 4-7 oprócz niedzieli. zdg 1 868/9

Dwupokojowe
komfortowe tania. Hetmańska 11 P 28 534/5-56,76/7

Dwupokojowe
hol, łazienka. Poznań, Hetmańska 16, stróż. zdg 2 024/5

Pokój
kuchnia wygodami, wydzierżawie. Poznań, Michałowska 2 obok Obornickiej. zdg 1 731

Trzypokojowe
Grunwaldzka — Matejki od sierpnia. Administracja, Ratajczaka 31, m. 5. zdg 1 814

Dwupokojowe
kuchnia, Kolska 22, Osiedle Warszawskie. zdg 1 958

Czteropokojowe
komfortowe, słoneczne III, Focha 58 — 5. zdg 1 701

Ogrodowa 12
sześciopokojowe, Informacje m. 7 zdg 1 693

3-pokojowe
mieszkanie w śródmieściu od 1-go lipca. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 1 900

Pięciopokojowe
II piętro 125.— zł. Ogrodowa 5, gospodarz. zdg 1 877

Pięciopokojowe
sześciopokojowe, komfortowe, słoneczne, piec odnowione. Grottegera 4. Obejrzed 16-19. zdg 2 185

Dwupokojowe
zaraz od gospodarza. Wypiańskiego 12, portier. zdg 1 944

Jednopokojowe
komfortowe, Cybulskiego 16, Łazarz. zdg 1 945

Dwupokojowe
Informacje Łeczyska 20 — 3 — Osiedle Warszawskie. zdg 1 952

Trzypokojowe
Al. Hetmańska 1. zdg 2 085

Czteropokojowe
Mielżyńskiego 4. zdg 2 080

Trzypokojowe
Park Wilsona — nowe. Klonowicza 8. Informacje 4-7. zdg 1 831

4
pokoje wydzierżawie. Marszałka Focha 103, u portiera. zdg 1 963

Mieszkanie
6-7 pokojowe Grottegera korzystnie wydzierżawie, telef. 34-44. P 28 547-56,79

Trzypokojowe
Łukaszewicza I piętro. Słowackiego 44/46 — 9, telefon 69-84. zdg 2 125

1
pokojowe kuchnia, łazienka. — śródmieście od zaraz. Przejęcie mebli. Wskaże Kurier Pozn. zdg 2 093

Mieszkanie
3 pokojowe do wynajęcia od zaraz. Swarzędz, Kilińskiego 10. zdg 2 098

Trzypokojowe
słoneczne, Aleja Hetmańska 9, wskaze dozorca. zdg 2 164

Trzypokojowe
słoneczne, Niegolewskich 22 b, wskaze Sobczak. zdg 2 163

Siedmiopokojowe
czteropokojowe, trzypokojowe, przy Starym Rynku 44, komfort, nowe, nadające się na biura wolne. Zgłoszenia św. Marcin 5, m. 8. zdg 2 195

2
pokoje, kuchnia i łazienka, przy Starym Rynku od 1. 7. 37, do wydzierżawienia czynsz roczny z góry. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 2 225

Dwu
pięciopokojowe. Grunwaldzka 5. zdg 1 955

4-pokojowe
mieszkanie od 1 lipca do wynajęcia, okolica Starego Rynku, Zgłoszenia do Kuriera Pozn. zdg 1 961

Trzypokojowe
od 1 lipca. Aleja Zeromskiego 20 — 2. zdg 2 026

Dwupokojowe
dla samotnie osoby, ewentl. na biura lub cichy przemysł — Plac Wolności 17, mieszkanie 31, ng 45 946

8-9
pokoi, blisko Pl. Wolności na biura lub mieszkanie wydzierżawie. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 983

Pięciopokojowe
komfortowe I piętro zaraz 115 mies. Wierzbicice 15, wiadomość stróżka. zdg 2 019

Ogród
duży z warzywem i mieszkaniem odstepie za niskim zwrotem kosztów. Oferty Kurier Pozn. zdg 2 001

2 1/2 pokojowe
mieszkanie z kuchnią wolne od zaraz. Obornicka 67, m. 5. zdg 1 938

Trzypokojowe
Marsz. Focha 126. zdg 2084

Trzypokojowe
Poznańska 37. zdg 2083

Pięciopokojowe
Wielka 9. zdg 2082

Trzypokojowe
słoneczne, łazienka, I piętro, całkowicie odnowione, czynsz miesięczny. Zgłoszenia Chociszewskiego 37a — 3. zdg 2306

4-pokojowe
komfort, we willi Płowicka 13 (Ostroróg). Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 2 278

Dwupokojowe
z kuchnią od zaraz. Mosina, Lipowa 10. zdg 2 280

5 pokojowe
odnowione, piękny rozkład, Jeżyc od 1. 7. do wynajęcia. Zgłoszenia Mroczkowski, Prusa 1, II ptr. zdg 2 116

Sześciopokojowe
Patrona Jackowskiego wysoki parter, strona południowa od 15 lipca. Słowackiego 44/46 — 9, telefon 69-84. zdg 2 126

Trzypokojowe
duże, nowe, komfortowe I, II piętro, 1 lipca, okolica Parku Wilsona, Ul. Klonowicza 9. zdg 2 149

Próżny
balkonowy, inteligentnym, Focha 81, mieszkanie 15. zdg 2 151

Dwa
trzy, kuchnia wygodami oraz dwa, bez kuchni urzędnikom. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 974

Skład
2 pokoje wydzierżawie. Marszałka Focha 103, u portiera. zdg 1 969

Czteropokojowe
łazienka I p. 85.— zaraz — sierpnia. zdg 2 066

Pięciopokojowe
komfortowe, Za Groblą 1, m. 8. zdg 2 294

Pięciopokojowe
Rzeczypospolitej 4. zdg 2 205

Pięciopokojowe
ładne mieszkanie Działyskich 10, zaraz do wynajęcia. Wskaże stróżka. zdg 2 278

3
pokojowe wygodami Łazarz. — Chłodna 5 — 3. zdg 2 240

Sześciopokojowe
słoneczne, czyst, komfortowe, ogrzewaniem J. Józefa 5. zdg 2 251

13. SZUKA MIESZK.

2-3 pokojowe
z przynależnościami w porządnym domu wprost od gospodarza poszukuje pewny płatnik. Oferty Kurier Pozn. zdg 394

Portierstwo
jakiegokolwiek ubikacji przyjmę, najchętniej Grunwaldzka, Oferty Kurier Pozn. zdg 1 490

7-8
pokojowego mieszkania poszukuje się, Oferty szczegółami do „Par” pod „56,54”. P 28 501-56,54

3
śródmieście, I piętro. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 457

Dwupokojowe
najchętniej Łazarz młodzi bezdzietni, urzędnik, pewny. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 1 918

2-3
pokoi kuchnia, blisko centrum od właściciela, pośrednicy wykluczeni, poszukuje kupiec, pewny płatnik. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 744

Jedno-
lub dwupokojowego płatnik gwarantowany, place z góry. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 765

1
2 pokoi kuchnia poszukuje od gospodarza. Stała posada. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurier Pozn. zdg 2 063

Urzędnik
poszukuje czteropokojowego 15 minut od zamku, piętnastego lipca. Oferty Kurier Pozn. zdg 44 290

Wyższy
urzędnik emeryt punktualny płatnik, bezdzietni, 3-4 pokoje przynależnościami do II piętra sierpnia, wcześniej. Najchętniej Jeżyc, podać warunki. Oferty Kurier Pozn. zdg 2000.

5-6
od sierpnia szuka solidny lokator. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 988

Urzędnik
bezdzietni na stałe posadzie poszukuje mieszkania pokój z kuchnią względnie dwa, okolica Jeżyc, Ostroroga, Łazarz. Oferty Kurier Pozn. zdg 2276.

Mieszkania-
6 pokojowego komfortowego, parter, pierwsze piętro, chętnie ogródkiem od paździenika lub wcześniej poszukuje, pewny płatnik. Oferty Kurier Pozn. zdg 2297.

Urzędnik
etatowy poszukuje trzy — czteropokojowego, centrum, okolica, zaraz zapłaci z góry. Oferty Kurier Pozn. zdg 2 211

14. ZAMIANA MIESZK.

Zamienie
pokój kuchnia na dwa pokoje kuchnie. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 052

15. POKOJE UMEBL.

Staszica
3 — 12. zdg 433

Niekrepujący
Działyskich 11, parter, Matuśszek. zdg 837

Paniom frontowy
ładny elektryczność

łazienka
tania. Strzelecka 12 — 9. zdg 999

Śniadeckich
21 — 5. zdg 1 136

Niekrepujący
Jasna 8 — 8. zdg 1 089

Klatka
elektryczność przyjeźdnym. Ulica Szwajcarska 19 — 1. zdg 1 228

Niekrepujący
balkonowy, telefonem. Młyńska 3 — 11. zdg 1 227

Słoneczny
Łakowa 10 — 6. zdg 1 330

Z klatki
umeblowany do wynajęcia od 1 lipca. Aleje Marcinkowskiego 1, m. 8, dom narożni. zdg 1 340

Telefonem
tania. Jackowskiego 11 — 3. zdg 1 256

Niekrepujący
balkonowy, ładny. Wypiańskiego 21 — 3. zdg 1 573

Czysty
frontowy, panu, Piekary 13b, m. 12, wysoki parter. zdg 1 572

Wytworni
z klatki I ptr. wytwornemu panu pani, względnie 2 osoby od 1. VII. Wszystkich Świętych 8, m. 4. zdg 1 567

Panienci
wspólny, tania, Wielka 21 — 5, podwórzu. zdg 1 600

Umeblowany
Mickiewicza 18, m. 6. zdg 1 576

Paniencie
Zacisze 4 — 6. zdg 1 290

Działyskich
9 — 5 frontowe, panom. zdg 1 187

Dwuosobowy
frontowy, słoneczny, I piętro zaraz. Piekary 7, m. 4. zdg 1 111

Klatki
św. Wojciech 2, m. 8 zdg 1 083

Śniadeckich
22 — 3. zdg 1 062

Pokój
czysty pani. Składowa 1, m. 18 zdg 996

Solidny
Rynek Łazarski 7 — 6. zdg 868

Frontowy
balkon, Skryta 8 — 7. zdg 609

Wierzbicice
11 — 9. zdg 1 559

Pokoik
Łakowa 7, m. 6. zdg 1 560

Wspólny
pani lub krawcowej. Strzelecka 31 — 16. zdg 1 563

Eleganckie
pokoje, meski, sypialnia, łącznie lub osobno urzędnikom, oficerom, Piekary 18 — 5. zdg 1 564

Focha
27 — 7. zdg 1 565

Wierzbicice
46 — 6. zdg 1 498

Piekary
13 b — 8. zdg 1 477

Klatki
frontowy, Świętosławska 12 — 7. zdg 1 579

Tani
pokój, jedno- lub dwuosobowy, Działyskich 3, m. 1. zdg 1 582

Frontowy
Rybaki 10 — 10. zdg 1 585

Pokój
Podgórną 6 — 10. zdg 1 590

Pokój
Pań — Panów utrzymaniem, bez kulturalnym. — Sew. Mielżyńskiego 26/27, m. 7. zdg 1 597

Niekrepujący
noblwy, czysty, Młyńska 4 — 1. zdg 1 603

Elegancki
27 Grudnia 20, m. 11. zdg 1 535

Jasna
13 — 6. zdg 1 608

Ładny
słoneczny, Jackowskiego 17 — 10 zdg 1 611

Marcin
18, II, lewo. zdg 1 548

Centrum
balkonowy, czysty, niekrepujący, drugi mały. Marcinkowskiego 18 m. 6. zdg 1 543

Duży
wygodami, ewentualnie próżny, także pokoik. Focha 32 — 13. zdg 1 539

Niekrepujący
kulturalnemu panu. Plac św. Krzyski 3 — 13. zdg 1 518

Jedno
dwuosobowy, dworec, Focha 27, front, II, Sypniewska. zdg 1 517

Słowackiego
34 — 5. Kongres. zdg 1 415

Pokój
pokoik. Poznańska 27a — I. — prawo. zdg 1 412

Sienkiewicza
14 — 6 niekrepujący. zdg 1 408

Skarbowa 6
m. 3, meski, od lipca dla pana. zdg 1 402

20,—
frontowy, słoneczny. Małeckiego 12 — 14. zdg 1 365

Małżeństwu
Dąbrowskiego 36 — 9. zdg 1 379

Marcin
31 — 9. zdg 1 359

Słoneczny
balkonem, Waly Król. Jadwigi 7 m. 8. zdg 1 356

Aleje
Marcinkowskiego 3a, m. 9a, front zdg 1 440

Most Teatralny
Dąbrowskiego 15 — 3. zdg 1 45

Inteligentnemu
małżeństwu elektryczność, łazienka, używanie kuchni. Oferty Kurier Poznański zdg 1919

Próżny
lub częściowo umeblowany. Siemiradzkiego 3 a, m. 7 (Park Wilsona). zdg 1 780

1
— 2 pokoje umeblowane do wynajęcia. Marsz. Focha 43, m. 8 zdg 2 141

Mily
czysty — słoneczny. Al. Marcinkowskiego 26 — 15. zdg 1 822

Śródmieście
Kreta 12 — 5. zdg 1 825

Pani
Aleje Marcinkowskiego 18 — 18. zdg 2 061

Komfortowy
Grotgera 14 — 4. Centralne. zdg 2 062

Ładny
jedno- dwuosobowy dla pań. ul. Ogrodowa 10, m. 3. zdg 2 074

Odstąpię
2-3 umeblowane pokoje używaniem kuchni. Jackowskiego 32. II. zdg 1 968

Jedno-
dwuosobowy. Dąbrowskiego 24. mieszkanie 11. zdg 1 967

Pokój
frontowy pusty. elektryka 1. 7. — Dąbrowskiego 49 — 8. zdg 1 966

Niekrepujący
Prusa 5 — 3. zdg 1 965

Pani
ładny. elektryczność. Matejki 40/41, m. 21. zdg 2 177

Jasna
4 m. 3. zdg 2 124

Niekrepujący
frontowy. Plac Nowomiejski 6a, m. 24. zdg 2 130

Frontowy
czysty. Góra Przemysłowa 4 II. zdg 2 131

Słoneczny
balkonem, fortepian. Strzelecka 3b. — 7. zdg 2 132

2 osobowy
Pierackiego 15 — 8. zdg 2 133

Długa
16 — 1. zdg 2 134

Jackowskiego
36, m. 4. frontowy, również przyjezdny. zdg 2 135

Mickiewicza
34, m. 12. zdg 2 136

Dwuosobowy
Dąbrowskiego 43 — 16. zdg 2 127

Pokoik
panu. Waly Kościuski 5, m. 2. zdg 2 137

Jednoosobowy
inteligentny 20. —. Ratajczaka 14 — 22a. zdg 2 090

Niekrepujący
dwuosobowy zaraz wynajmie. — Stary Rynek 6, m. 12 (wejście Wiankowa). zdg 2 095

Śniadeckich
21 — 4. zdg 2 174

Mickiewicza
1 — 3. zdg 2 173

Kulturalnej
płdnej pani przytulny. Matejki 18 — 9. zdg 2 172

Jedno-
dwuosobowy, frontowy. Długa 9. mieszkanie 4. zdg 2 169

Telefon
pianino. św. Marcin 33, m. 6. zdg 2 168

Półwiejska
35 — 6. zdg 2 194

Pokój
czysty, słoneczny, balkonowy niekrepujący. Łazienka. Ratajczaka 11 a, m. 79. zdg 2 199

Próżny
Ratajczaka 14 — 23. zdg 2 200

Niekrepujący
Działyskich 9 — 7. zdg 2 224

Pokój
Piłsudskiego 24 — 3. zdg 2 226

Długa
9, m. 8. zdg 1 954

Pokoik
Fr. Ratajczaka 11 a m. 106. zdg 1 956

Mickiewicza
15 — 6. zdg 2 059

Frontowy
Grobła 22 — 9. zdg 2 060

Niekrepujący
Strzelecka 23, 4-9. zdg 2 055

Śniadeckich
32 — 2. zdg 2 057

Wrocławska
36 — 7. zdg 2 058

22
wygodnie umeblowany, frontowy, elektryczność, łazienka, spokój, zieleń, powietrze, kulturalna Kossaka 18 — 6 obok parku Wilsona. zdg 2 180

Czysty
tanio. Kwiatowa 10 — 13. zdg 2 034

Czysty
Strzelecka 26 — 5. zdg 2 051

Jeden
lub dwuosobowy od zaraz. Półwiejska 30, m. 12. zdg 2 029

Mickiewicza
13 — 8, dwuosobowy — jednoosobowy balkon 30 — 25. zdg 2 030

Gabinet
panu. Śniadeckich 13 — 5. zdg 2 162

Gorsciarce
pierwszorzędnej odda pokój wykwinny salon mód, św. Marcin 33, m. 6. zdg 2 166

Solidnym
pokój 1-2 osobowy do wynajęcia od 1. 7. z utrzymaniem bez, nowoczesne wygodny. Młyńska 2, m. 16. zdg 2 165

Sypialnia
i elegancki gabinet. Składowa 1 — 7. zdg 1959

Półwiejska
33 — 8. zdg 1960

Pokój
tanio. Rybaki 7 — 26. zdg 1990

Restauracja Masztalarska
wynajmie 2 pokoje z utrzymaniem zaraz. zdg 1994

Słoneczny
telefon, łazienka Wrocławska 28 m. 14. zdg 2021

Niekrepujący
przyjezdny lub na stałe. Strzelecka 33 — 3. zdg 2022

2
osoby. Szwajcarska 14 — 4. zdg 2023

Czysty
Strzelecka 6 — 15. II. zdg 1 754

Dwuosobowy
tanio utrzymaniem. Działyskich 7 — 9. zdg 2 100

Klatka
komfortowy. Masztalarska 7a, m. 5. zdg 2 043

Grudnia
18 — 6 duży również małżeństwu. utrzymanie — bez, telefon, łazienka. zdg 2 296

Przyjezdny
za placem Kolegiackim 5 przy Farze — (Nowy Rynek). Dzwonek nocny. zdg 1 655

Tanio
elektr. łazienka, Prusa 6, m. 2. zdg 2 186

Plac Wolności
14a, m. 8, niekrepujący, łazienka kulturalnemu. zdg 2 260

Przejezdny
niekrepujący klatki. Piekary 24, m. 2. zdg 2 259

Dwuosobowy
Św. Wojciech 30 — 2. zdg 2 279

Z
klatki. Długa 6 — 1. zdg 2 153

Śniadeckich
3, m. 6. zdg 2 156

Kwiatowa
3 — 3, wygodami. zdg 2 183

Ratajczaka
10 — 4. zdg 2 215

Szymańskiego
3 — 10. zdg 2 209

Ładny
słoneczny pokój od 1. 7. Żydowska 30, m. 6. zdg 2 203

Jeżycka
45 — 5. zdg 1 975

Dwuosobowy
Orzeszkowej 5. zdg 1 973

Pokój
łazienka, elektryczność, Słowackiego 19 — 5. zdg 1 972

Czysty
Jackowskiego 9 — 10. zdg 1 971

Paniom
stałym lub przyjezdny. Przecznicza 9 — 2. zdg 2 290

Pokój
elegancki, Małeckiego 4, m. 5. zdg 2 291

Mielżyńskiego
22, m. 9, również przyjezdny. zdg 2 258

Klatki
inteligentnemu. Łakowa 21 — 17. zdg 2 257

Niekrepujący
próżny lub umeblowany z wygodami. Szkolna 3 — 24. zdg 2 256

Przyjezdny
niekrepujący. Matejki 45 — 6. zdg 2 255

Dworca
balkonowy kuchnia. Focha 29 — 6. zdg 2 262

Panu
Jasna 12, m. 5. zdg 2 263

Jasna
1 — 5. zdg 2 267

Paniom
elegancki, słoneczny, czysty pokój, łazienka, elektryczność. (Telefon w mieszkaniu). Tanio. — Strzelecka 12 — 9. zdg 2 274

Mostowa
5 — 7. zdg 2 246

Rzeczypospolitej
5 — 3. zdg 2 272

Próżny
bezdzielnym. Półwiejska 29 — 4. zdg 2 231

Pokoje
przyjezdny. Działyskich 9 — 3. zdg 2 233

2
pokoje wolne, język (polski i niemiecki) dla przyjezdnych. Poznań, Aleja Piłsudskiego 27 — 7. zdg 2 234/5

Czysty
utrzymaniem. Wodna 17/18, m. 14. zdg 1 220

Ratajczaka
11 a — 71. zdg 1 076

Pokój
na biuro. Św. Marcin 27, m. 4. zdg 2 252

Przyjezdny
stałe (utrzymaniem). Półwiejska 2 — 6. zdg 2 281

Wielka
17 — 10. zdg 2 282

17. LOKALE

Skład
główna ulica Sremska, nadający się na każdą branżę do wydzierżawienia. Zgłoszenia Wład. Łompa. Sremska. zdg 19 928

Ubikacja
48 m² jasna, sucha do wynajęcia ul. Przemysłowa 27, przy dworcu autobusowym. zdg 1 037

Ubikacja
parterowa na lekki przemysł. — Półwiejska 30. zdg 1 088

Budynek
piętrowy, prąd zmienny, przemysł Górna Wilda 84, ubikacja. Mostowa 29. zdg 1 452

Lokal handlowy
składający się z trzech pokoi frontowych na I piętrze przy ul. Wielkiej do wynajęcia. Oferty Kurier Pozn. ng 45 924

Lokalu
mieszkaniami na skład poszukuje Oferty Kurier Poznański zdg 1 930

Ubikacje
przemysłowe wolne. Wielkie Garbary 54. zdg 1 943

Skład
nowoczesny, mieszkaniem na rzecznictwo, drogerie, obuwiu, krótk. papieru lub inne. Osiedle Warszawskie odda właściciel. Oferty Kurier Poznański zdg 2 207

Kolonialka
mieszkaniami wydzierżawie. Gospodarz, Dąbrowskiego 88. zdg 2 208

Skład
ewentualnie mieszkaniem dwupokojowym oraz

Warsztaty
wszelkie cele do wynajęcia. — Półwiejska 16, wskaże dozorca. zdg 2 190

18. DZIERŻAWY

Warsztat
suchy, jasny, obszerny, parterowy z kantorkiem do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 1 732

Obore
mleczna 26 m² m² Poznaniu oddam. Adamski, Główna 32. telefon 19-01. zdg 1 947

Gorsety
Biustonosze
polecą
Pracownia Gorsetów
"Wanda"
Leontyna Sychowska, Ratajczaka 27. zdg 2 031

Akuszerka
Kowalewska, Łakowa 14, paniom zainteresowanym wszelką pomocą poradę. zdg 1 460

Trwała
ondulacja 5. — zł. wielkie piękne pierścienie wykonuje Fryzzeria Poznań, Składowa 5, telef. 38-25 Podgórną 13, mieszkaniem 10. zdg 783/4

Znana Adarelli
przepowiada nieomylnie z Braminów — reki. Przyjmuje również niedziele do 9 wieczór. Podgórną 13, mieszkaniem 10. zdg 1 690

Akuszerka
Grobła 29 a udziela porady, pomocy położniczej. zdg 1 911

Bezpłatnie
grafologini, przyszłość, jak pieniędzy, majątku wskaże przyszłego męża, loterie, sprawy. Romana Szymańskiego 1-3. zdg 2139

Tania
krawcowa poleca się w domu i poza dom. Stary Rynek 80/82, m. 13 zdg 1 716

Odpisy
maszynna, powielanie, wnioski — najkorzystniej. Biuro: Piekary 6, parter lewo. zdg 2 198

Koncesje
hurtowej sprzedaży wódekanych wyrobów monopolowych na województwo polskie oddam. Spieszne zgłoszenia: Matuszyński, Bydgoszcz, Gdańska 121, tel. 22-46 ng 45 972

Wózki dziecięce
i lalkowe. Pierwszorzędne fabrykaty od najtańszych do najdroższych — rowerki, łódeczka dziecięce — poleca M. Pogorzelski, Poznań, Wodna 7. „Asygnaty Kredyt” zdg 2 217-18

Wspólnik
do mechanicznej piekarni w dużym mieście Pomorza potrzebny. Kapitał 5000 zł wymagany. Fachowość nie konieczna. Oferty „Par”, Toruń pod „439”. Pg 28 546-64.69

Zwózki
przeprowadzki uskutecznią tanio. Holderny, Długa 6, m. 2, telefon 37-49. zdg 1995

Przyszłość
numer losu powiem. Psychichromantka 3-9, Niegolewskich 7, m. 7. zdg 2 304

Zbieracze
znaczków czytając najpoczytniejsze pismo „Filatelia-Kurier”. — Bydgoszcz, Pomorska 24. Abonament ulgowy półroczny 2,70 zł. zdg 2 142

Walizy
solidne, tanie
Parasole
deszczowe — plażowe
Torebki
damskie, teki, laski, najkorzystniejszej

Baumgart
Wrocławska 31. dg 23 582

NAUKA

Stenografii
pisanie maszyną, księgowości — Strzelecka 33. zdg 19 043

Koncesjonowane
kursy nowoczesnego kroju. Nowak, Wrocławska 33 dg 23 401

Lingwistka
dypl. jez. angielski, francuski, niemiecki, legat. art. lekcje zbiorowe, poj. demi-plac wyjazd na posadę, najlepsze referencje. Zgłoszenia Maria Glińska, Poznań, Al. Hetmańska 3, m. 9. zdg 2 272

Kto
udzieli stenografii Korba. Siła wykwalifikowana. Ofery Kurier Poznański zdg 1 017

Gimnazjastów
Mickiewicza, Marcinkowskiego — przyrę. Troskliwa opieka, willa, ogródek. Doktorowa Rutkowska, Konopnickiej 15. zdg 1 378

Kursy Handlowe Preissa
Skarbowska 11. Nowy kurs 1 lipca zdg 1 649

Jakania
oraz wszelkich wad językowych jak sepelenia, niewyraźne wymowy, „r” wady usuwa radykalnie według własnej pewnej metody. Liczne podziękowania od obarczonych (osób wybitnych). Podczas wakacji przyjmuje także dzieci od 6 lat. Na żądanie również wyjeżdżam. Zgłoszenia przyjmuję od 9-10 rano i 5-7 po południu. Lange-Wnukowska, Pedagog Wymowy, Dąbrowskiego 34, m. 15. zdg 1 634

PRZYJACIELEM POLSKIEJ RODZINY

JAK ROK DŁUGI JEST ULUBIONY PRZEZ WSZYSTKICH NAJPOPULARNIEJSZY TYGODNIK

ILUSTRACJA = POLSKA =

PRZEKONAJ SIĘ, KUPUJĄC W NAJBLIŻSZYM MIEJSCU SPRZEDAŻY NAJNOWSZY (26) NR „ILUSTRACJI POLSKIEJ“

Niekrepujące
2 umeblowane, wygodny, używanie kuchni. Aleje Marcinkowskiego. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 2 268

Pokoje
Zielona 7 — 12. zdg 2 245

Kongres
stałe. Świętokrzyski 3 — 14. zdg 2 244

Czysty
słoneczny. Towarowa 21 — 9. zdg 2 243

Plac Wolności
14 a — 14. zdg 2 242

16. SZUKA POKOJU

Paniom
pokoju 15. — śródmieściu. Oferty Kurier Poznański zdg 1 243

Urządnik
bankowy szuka pokoju utrzymaniem dietetycznym. Oferty Kurier Poznański zdg 1 080

Oficer
emeryt, kawaler, zamieszkały kulturalnym, zasobnym domu — zdrowej dzielnicy. Oferty Kurier Poznański zdg 19 440

Dzielnica willowa
Urządnik poszukuje od 1 września dwa ładne pokoje umeblowane — meble i sypialnia. Oferty do Kuriera Pozn. zdg 1 363

Tani
pokój dla panienki niekrepujący. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 640

Próżnego
pokoju krawcowa w śródmieściu. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 800

Pokoju
do 20 zł śródmieście, niekrepujący, cy, telefon kawaler. Oferty Kurier Poznański zdg 2 138

Pokoju
próżnego i samotnej lub starszego małżeństwa. Oferty Kurier Poznański zdg 2 228

Skład
centrum nadający się na każdą branżę, urządzeniem bardzo korzystnie od sierpnia wolny. Magazyn Obuwia, Gniezno, Warszawska 39. zdg 1 631

Lokalu
na kawiarnię centrum poszukuje. Oferty Kurier Poznański zdg 1 485-6

Lokal
75 m² z mieszkaniem i przynależnościami na kawiarnię lub inne cele handlowe do wynajęcia. ul. Wyspiańskiego 22. zdg 1 758

Lokal
na warsztat, pracownię lub salę zebrań wynajmie. Informacje Stary Rynek 93, skład. zdg 2 052

Składu
próżnego branży kolonialnej, 2 pokoje kuchnia poszukuje. Oferty Kurier Poznański zdg 2 068

Skład
mieszkaniami Pocha 126. zdg 2 079

Skład
Rynek Wildecki 73. zdg 2 078

Ubikacje
przemysłowe większe mniejsze wydzierżawie. Bittner, Dąbrowskiego 79. zdg 1 964

Piekarnię
z składem mieszkaniem, śródmieście wynajmie właściciel, kaucja półroczna dzierżawa. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 2 192

Skład
dwa pokoje z kuchnią Gniezno, centrum na branżę radiową, porcelanę, kolonialny, owocarnie wydzierżawie 70. — miesięcznie. Gniezno, Warszawska 4, Idziński. Pg 28 133-62.452

Skład rzeźnicki
otwarty ul. Wroniecka 17, do wydzierżawienia wprost od gospodarza. zdg 2 271

Skład
pokojem na biuro hurtownie handel odda gospodarz. Józefa 5. zdg 2 250. cy położniczej. dg 23 342/3

22. ZGUBY

Foksterier
ostrowlosy zaginął. Zwrot za wynagrodzeniem, ul. Młyńska 9 — m. 14. zdg 1 602

23. ROZMAITE

Naprawy
dywanów, cerowanie garderoby, tel. 22-02. Adamski. Ratajczaka 15, m. 6. zdg 16 227

Owłosienia
usuwa z cebulka „Bellot”. Prospekty wysyłamy bezpłatnie. Schönwald, Kraków, Dietla 51. n 44 919

Montowanie, Rewizje Gromochronów
przeprowadza fachowo

Idaszak-Walczak
Poznań, św. Marcin 18. Pg 28 072-24.14

IFajki!
Cygarnećki szklane — galalitem — Wisniowski — Maszynki do papierosów — Papierosnice — Tytoniarki — Kamienie do zapalniczek — Knotki — Wszelkie przybory dla palących — hurtownie — niskie ceny — Dybicki, ul. Wrocławska 1. zdg 23 355

Przyjdź!
Znam Twoją przyszłość! Piłsudskiego 5 — 8 Wrońska. zdg 19 958

Natryski
przenośne, patentowane, na letnisko i w domu. Proste w użyciu. Prospekty wysłać się bezpłatnie. Staszica 8-6, telefon 11-47. zdg 1 329

Akuszerka
Poznań. Strzelecka 2 przy Świętokrzyskim przyjmuje udziela porady pomocy położniczej. dg 23 342/3

1671/2

Wspólnik
do mechanicznej piekarni w dużym mieście Pomorza potrzebny. Kapitał 5000 zł wymagany. Fachowość nie konieczna. Oferty „Par”, Toruń pod „439”. Pg 28 546-64.69

Zwózki
przeprowadzki uskutecznią tanio. Holderny, Długa 6, m. 2, telefon 37-49. zdg 1995

Przyszłość
numer losu powiem. Psychichromantka 3-9, Niegolewskich 7, m. 7. zdg 2 304

Zbieracze
znaczków czytając najpoczytniejsze pismo „Filatelia-Kurier”. — Bydgoszcz, Pomorska 24. Abonament ulgowy półroczny 2,70 zł. zdg 2 142

Walizy
solidne, tanie
Parasole
deszczowe — plażowe
Torebki
damskie, teki, laski, najkorzystniejszej

Baumgart
Wrocławska 31. dg 23 582

NAUKA

Stenografii
pisanie maszyną, księgowości — Strzelecka 33. zdg 19 043

Koncesjonowane
kursy nowoczesnego kroju. Nowak, Wrocławska 33 dg 23 401

Lingwistka
dypl. jez. angielski, francuski, niemiecki, legat. art. lekcje zbiorowe, poj. demi-plac wyjazd na posadę, najlepsze referencje. Zgłoszenia Maria Glińska, Poznań, Al. Hetmańska 3, m. 9. zdg 2 272

Kto
udzieli stenografii Korba. Siła wykwalifikowana. Ofery Kurier Poznański zdg 1 017

Gimnazjastów
Mickiewicza, Marcinkowskiego — przyrę. Troskliwa opieka, willa, ogródek. Doktorowa Rutkowska, Konopnickiej 15. zdg 1 378

Kursy Handlowe Preissa
Skarbowska 11. Nowy kurs 1 lipca zdg 1 649

Jakania
oraz wszelkich wad językowych jak sepelenia, niewyraźne wymowy, „r” wady usuwa radykalnie według własnej pewnej metody. Liczne podziękowania od obarczonych (osób wybitnych). Podczas wakacji przyjmuje także dzieci od 6 lat. Na żądanie również wyjeżdżam. Zgłoszenia przyjmuję od 9-10 rano i 5-7 po południu. Lange-Wnukowska, Pedagog Wymowy, Dąbrowskiego 34, m. 15. zdg 1 634

fabrykant
kupiec
rzemieślnik
emeryt
pani domu

Wszyscy ogłaszają w „Kurierze Poznańskim” —
gdyż ogłoszenia w piśmie naszym
zapewniają powodzenie.

Kursy

Handlowe
Sawickiego
Dypl. W. S. H. Poznań, Kanta-
ka 7, telefon 49-68. Wpisy co-
dziennie. zdg 23 318/19

Kursy handlowe
Skrzypczak pl. Wolności 2. —
Wpisy codziennie. zdg 1924/5

Kroju
modelowania nowoczesnego.
Sirojna-Neumannowa. Szkolna 3.
mieszkanie 26. zdg 1799

Kto
przygotuje panią 3 kl. gimna-
zjum Poznaniak wakacjach. Oferty
Kurier Poznański zdg 1848

Tańców
Szorskiego. Pierackiego 12. tele-
fon 38-03. zdg 2266

Nauczyciel
przygotuje do egzaminu wstep-
nego do gimnazjum, eksternistów
do Budowy Maszyn oraz do szkół
innych. Oferty Kurier Pozn. zdg 2232

25. MUZYKA

Akordeonista
pianista — poszukuje posady —
pierwszego. Guziński. Czartoria
9 — 16. zdg 1445

Orkiestra
kwartet potrzebny na sezon 1 lip-
ca, podać warunki z fotografacją.
Gdynia 10 Lutego 22 — 13. zdg 44413

Orkiestra damska
lub meska trio — kwartet (cello)
Oferty możliwe z fotografacją do
Café Esplanade, Tczew. zdg 2144

Nuty
z muzyki kościelnej, klasycznej
również przebojowej na fortepian
spiew, skrzypce, orkiestre i in-
ne instrumenty poleca Księgarnia
Cybulskiego, Marcina 9. zdg 45 948

26 SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych

a) Służba domowa

Panienska
inteligentna, znająca robotki. —
dłuższa praktyka poszukuje posady
do dzieci, miejscowości obojęt-
na. Walczakówna, Buk Grodz-
ska. zdg 43 990

Posługi
na cały dzień lub pół dnia. —
Oferty Kurier Poznański zdg 1591

Posługi
skromnym gotowaniem, dobre po-
lecenia. Oferty Kurier Pozn. zdg 1525

Panna
z prowincji, lat 18, znająca szyć-
cie, miły charakter, poszukuje po-
sady do dzieci. Zgłoszenia Roma-
na Szymańskiego 6, m. 22. zdg 1514

Gospoia
zaufana, samodzielna, znająca do-
brze kuchnię, długoletnimi świa-
dectwami, szuka posady. Oferty
Kurier Poznański zdg 531

Osoba
intel. zajmie się wychowaniem
dziecka do lat 4. Oferty Kurier
Poznański zdg 1632

Wyrczycielka
szuka posady od 1. 7. 37. Oferty
Kurier Pozn. zdg 1627

17-letnia
z prowincji lepszemu domu skrom-
na, szuka do dziecka i lejszych
prac. Oferty Kurier Poznański zdg 1996/7

Gospodni

sumienna i samodzielna, znająca
wykwintną kuchnię, zaprawy
konserw i konfitur poprowadzi
dom jak własny u samotnej
ewentl. 2 osób. Oferty Kurier
Poznański p. 20 791/3

Gospoia
zaufana, samodzielna z dobrymi
długoletnimi świadectwami szuka
posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 531

Gospodni
poszukuje posady od 1 lipca lub
15 w probostwie. Zgłoszenia Kur-
ier Poznański zdg 1737

Samodzielną
Małopolanka, długoletnie świa-
dectwa, dobrym gotowaniem po-
szukuje posady 15. 6. lub 1. 7. —
Oferty Kurier Pozn. zdg 1681

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami poszu-
kuje posady, oświadczenie gotowa-
nie. Oferty Kurier Poznański zdg 1703

Posługaczka
uczciwa poszukuje posady. Oferty
Kurier Poznański zdg 2107

Panienska
z prowincji, lepszemu domu, skrom-
na, ceruje, prasuje, sprząta, szu-
ka posady pokojowej lub do nie-
mowlecia. Oferty Kurier Poznański zdg 1932

Uczciwa
dziewczyna z dobrymi świadec-
twami szuka posady. Oferty
Kurier Poznański zdg 2147

Szukam
posady do dzieci lub prac domo-
wych. Oferty Kurier Poznański zdg 2208

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem i praniem
poszukuje posady od 1 lipca. —
Zgłoszenia do Kuriera Poznań-
skiego zdg 1315

Dziewczyna
poszukuje posady samodzielnej
najchętniej samotnej osoby, dłu-
goletnie świadectwa. Zgłoszenia
Kurier Poznański zdg 1235

Panienska
dobrego domu — sierota, poszu-
kuje posadę wychowawczą, do-
brym domu zaraz lub później. —
Zna szyć, robotki. Oferty Kur-
ier Poznański zdg 145

Dziewczyna
uczciwa, należąca do 3-go zakonu
poszukuje posady w religijnym
domu od 1 lipca. Zgłoszenia Kur-
ier Poznański zdg 1318

Starsza
osoba szuka posady z gotowa-
niem. Oferty Kurier Poznański zdg 1335

Dziewczyna
samodzielną gotowaniem i za-
prawami szuka posady. Oferty
Kurier Poznański zdg 650

Uczciwa
starsza gotowaniem posługuje szu-
ka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 750

Poszukuje
posługi dwa, trzy razy tygodniu.
Oferty Kurier Poznański zdg 864

Dziewczyna
w 15 roku silna i zdrowa do dzie-
ci do lepszemu państwa szuka po-
sady. Oferty Kurier Poznański zdg 881

Małopolanka
inteligentna do wszystkiego, do-
brymi referencjami szuka posady
Oferty Kurier Poznański zdg 487

Praczką
poszukuje prania. Wierzbicice
49 — 14. zdg 564

Dziewczyna
język polski, niemiecki, francuski,
szuka posady pokojówki do wszy-
stkiego od 1 lipca. Oferty Kurier
Poznański zdg 1944

Posługi

szukam. Oferty Kurier Poznań-
ski zdg 157

Posługi

całodziennej 1. 7. poszukuje. —
Plac Asnyka 4, m. 6. zdg 456

Dziewczyna

z prowincji szuka posady. Oferty
Kurier Poznański zdg 1049

Młodsza

z prowincji dobrym poleceniem
poszukuje posady bez dzieci do
wszystkiego. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 1031

Praczką

akuratna, sumienna szuka prania
Oferty Kurier Poznański zdg 347

Panienska

inteligentna, do dziewczynki lub
chłopczyka od 6 lat w czasie wa-
kacyjnym, także wyjedzie, szuka
posady. Oferty Kurier Poznański zdg 1936

Dziewczyna

uczciwa samodzielną, gotowa-
niem, dobre świadectwa szuka po-
sady. Oferty Kurier Poznański zdg 213

Dobrze

polecona poszukuje posady i pra-
nia. Oferty Kurier Poznański zdg 5

Dziewczyna

wiejska w średnim wieku, uczci-
wa, sumienna, pracowita z dłu-
goletnimi świadectwami poszu-
kuje posady do dwóch starszych
osób lub jednej, dom religijny. —
Oferty Kurier Poznański zdg 19 993

b) Inni

Mechanik elektromonter
z długoletnią praktyką kierownik
wzrostów elektromechanicznych
budowy aparatów samoczynnych,
w najpoważniejszych zakładach
zagranych, obznajomiony do-
kładnie budową ruchu wielkich
elektrowni, turbin parowych i wo-
dnych generatorów, rozdzielni, uzwe-
nieniem silników, transformatorów
poszukuje posady. Zgłoszenia Kur-
ier Poznański zdg 774

Siodlarz-tapicer
dyplom mistrz., karta rzem. szu-
ka posady. Zgłoszenia Kurier
Poznański zdg 591

Stróżstwo
poszukuje ślusarz - mechanik
względnie obojętnej pracy. Oferty
Kurier Poznański zdg 1048

Kto wyszuka
mi posadę za odpowiednim wynag-
rodzeniem? Kaucja bankowa —
dobre świadectwa. Reflektuje na
biurową, państwową lub podob-
ną. Oferty Kurier Poznański zdg 984

Biuralistka
poszukuje posady stałej lub za-
stępczej w kancelarii notarialnej,
advokackiej. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 932

Młoda
książkowa - stenotypistka, ukoń-
czona kursom handlowym szu-
ka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 1504

Ekspedientka
rzeźnicza, dzielna, dobre świa-
dectwo poszukuje posady. Miej-
scowość obojętne. Oferty Kurier
Poznański zdg 1578

Ekspedientka
szuka posady do kolonialki —
skromne wymagania. Oferty Kur-
ier Poznański zdg 859

Rządca
administrator, szkoła, praktyka,
niemiecka, 22 lata najwzrostow-
szych majątkach Wilk. Znako-
mity chodowa inwentarza, ruty-
nowany rolnik, podniesie docho-
dy. Przyjmie stosowne stanowi-
sko. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 1449

Mistrz młynarski
energiczny, sumienny, poszukuje
posady kierowniczej lub dzier-
żaw młyn. Gotówki 8.000.— Zgl.
Agentura Kuriera Pozn. Nakło.
n. N. zdg 45 923

Gospoia
zaopiekuję się mieszkaniem cza-
sie wyjazd państwa, także stałą
posadę, polecenia. Oferty Kurier
Poznański zdg 1435

Dekorator
kurs zagranicą, praktyka, polece-
nia, poszukuje posady najchę-
tniej blawat. Zgłoszenia Kurier
Poznański zdg 1491

Studentka
WSH poszukuje praktyki od 1
sierpnia, znajomości pisanie na
maszyni, niem., franc. Oferty
Kurier Poznański pod zdg 1475

Kupiec
samotny, sumienny, obecnie kie-
rownikiem hotelu szuka posady
1 lub 15 lipca. Wymagania bar-
dzo skromne. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 1414

Panienska
znająca francuski, robotki, poszu-
kuje posady od 1 lub 15 do dzie-
ci. Oferty Kurier Poznański zdg 1406

Energiczny
młody urzędnik kupiecki, człowiek
zaufania, dzielny organizator, ko-
respondent, książkowiec, pisze na
maszyni, doskonała praktyka
biurowa, szuka posady, przyjmie
poważne przedstawicielstwo. —
Oferty Kurier Poznański zdg 1617

Biegła
maszynistka z polskim i nie-
mieckim językiem przyjmie zaraz
posadę. Oferty Kurier Pozn. zdg 1656

Krawcowa
poza dom 1,50 dziennie. Niego-
lewskich 16 — 9. zdg 1920

Biuralistka

pisząca na maszynie, z znajomi-
ścią księgowości, poszukuje po-
sady zaraz. Oferty Kurier Pozn.
zdg 1633

Doskonały sprzedawca
z inicjatywą i świetnym negocjator
poszukuje nowej odpowiedniej po-
sady w przemyśle lub handlu. —
Prima referencje. Oferty szczegó-
łowe Kurier Poznański zdg 1618

Rolniczej
praktyki, posady szukam. Mam
2 lata studiów rolniczych, 2½ ro-
ku wzorowej praktyki. Znam ho-
dowlę, uprawę, książkowość. —
Świadectwa bardzo dobre. Oferty
Kurier Pozn. zdg 18292

Czeladnik
piekarski pracuje do pieca poszu-
kuje posady. Łaskawe zgłoszenia
Kurier Poznański zdg 1057

Inteligentna
pracowita, poszukuje posady go-
towaniem lepszym domu samot-
nej osoby. Oferty Kurier Pozn. zdg 2241

Uczciwa
panienka zna artystyczne cero-
wanie szuka posady do składki
lub sprzątania biur. Oferty Kur-
ier Poznański zdg 1699.

Praktyki
poszukuje składzie obuwia pa-
nienska szkoła wydziałowa i han-
dlowa. Zgl. Kurier Poznański zdg 1695.

Biegła
stenotypistka z polskim i niemiec-
kim językiem przyjmie zaraz po-
sade. Oferty Kurier Poznański zdg 1632.

Szofer-strzelec
12 lat praktyki, dobry hodowca
bażantów, szuka posady w ma-
jaku lub nadleśnictwie celem
dalszej praktyki leśnej. Zgłosze-
nia Kurier Poznański zdg 1720

Skromna
uczciwa panna umie szyć, zna
wszelkie prace szuka pracy naj-
chętniej u krawcowej. Oferty
Kurier Poznański zdg 1846

Krawcowa
szuka posady do domach tanio.
Oferty Kurier Poznański zdg 1775

Zbożowiec
książkowiec-biuralista, samodzielny,
władca polskim i niemieckim po-
szukuje posady. Referencje. Oferty
Kurier Pozn. zdg 1891.

Ekspedientka
spożywcza zdolna, kilkoletnia
praktyka szuka posady (Małopo-
lanka). Oferty Kurier Poznański zdg 2086

Młynarz
z długoletnią praktyką obeznany
motorami ssaco gazowymi, zna
również montaż motorów, poszu-
kuje posady. R. Michalak, Wy-
latowo, pow. Mogilno. zdg 2113

Zarządcą domem
szuka kobieta kulturalna, skrom-
nych wymagań, znająca dobrze
gospodarstwo domowe, podwó-
rzowe, ogrodnictwo warzywne.
Poważne referencje. Oferty Kur-
ier Poznański zdg 2050

Złóżę
kaucje za posadę inkasenta lub
inne. Oferty Kurier Poznański zdg 2223

Rządca - gorzelnik
dobry fachowiec, szkoła rolnicza,
kurs gorzelniczy Dublany poszu-
kuje od 1 lipca lub później po-
sady na kawalera lub ordynarję
Łaskawe zgłoszenia Krauze, Go-
stawice, pow. Konin. zdg 2143

Wychowawczyni
długoletnią, dobrymi świadec-
twami, szyć, niemiecki, wyrecze-
nie pani poszukuje posady. Oferty
Kurier Poznański zdg 2239.

OGÓLNOPOLSKIE

Poniedziałek, 28 czerwca.

6.15 audycja poranna; 11.00 „Król Rumuni Karol II szefem pułku Wojska Polskiego”. Transmisja z Biedruska (przez Poznań); 11.57 s’gna czasu; 12.03 transmisja fragmentu XVII Zjazdu Katolickiego w Poznaniu; 12.40 dziennik południowy; 12.50 „Praca dziecka w lecie”; 13.05 pogadanka; 13.45 wiadomości gospodarcze; 14.00 Antos chce być technikiem; Ujawnienie żył wodny dialog; 16.15 pieśni ludowe w wyk. chóru szkół powszechnych; 17.00 koncert orkiestry Filharmonii Warszawskiej pod dyr. Józefa Ozimskiego (z Ciechocinka przez Toruń). W programie: polska muzyka popularna; 17.50 „Co się dzieje w naszym ogródku” — pogadanka; 18.00 skrzynka techniczna; 18.10 program na jutro; 18.15 piosenki (płyty); 18.50 pogadanka aktualna; 19.00 „O ludzich dobrych woli”; 19.30 3000 Omplaków na złość; 19.50 „Ratunku, tone” — pogadanka sportowa; 20.00 wiadomości sportowe; 20.05 koncert orkiestry woj-
skowej; 20.50 dziennik wieczorny; 21.00 capstrzyk Marynarki Wojennej w Gdyni; 21.01 przemówienia przedstawicieli Marynarki Wojennej Ligi Morskiej i Kolonialnej; 21.15 w gospodzie „Pod Zielonym Węgorzem” — audycja słowno-muzyczna w układzie Stanisław. Roy’a (z Poznania); 22.00 reportaż w języku rumuńskim; 22.10 recital śpiewaczy Dunki Słeczowskiej; 22.35 w 10 rocznicę sprowadzenia prochów Juliusza Słowackiego do Grobów Królewskich na Wawie-

lu; 22.50 ostatnie wiadomości dziennika wieczornego.

WARSZAWA

Warszawa II — 13.00 wspólna audycja hiszpańska — płyty; 14.00 pare informacji i program na jutro; 14.06 koncert rozrywkowy — płyty; 15.00 pogadanka aktualna; 15.10 życie kulturalne stolicy; 15.15 koncert solistów. Wykonawcy: Maria Barówna — fortepian i Edward Radwan-Gawkowski — tenor; 16.00 przerwa; 22.00 wiadomości sportowe; 22.05 muzyka lekka — płyty; 23.00 „Zwierciadło morza” — szkice o polskiej literaturze morskiej; 23.15 muzyka taneczna — płyty.

POZNAŃ

Poznań — 13.00 życie kulturalne i społeczne Poznania; 13.05 Koncert żyweń z płyt; 14.05 przegląd gieldowy; 14.15 koncert żyweń d. c. 18.00 skrzynka ogólna; 18.10 fragment misterium Tadeusza Kurpińskiego pt. „Polonia semper fidelis”. Muzyka Ferdynanda Kowalika. (Transmisja z Teatru Wielkiego); 18.40 program na jutro; 18.45 wiadomości sportowe lokalne; 23.00 tańce i piosenki polskie (płyty).

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM

16.00 Koenigsw. — Muz. rozrywkowa. Szutgart — Koncert popularny. 17.00 Berlin — Utwory Haydna w wyk. tria. 17.15 Monachium — Muzyka rozrywkowa. 17.30 Wiedeń — Koncert solistów. 18.00 Paris PTT —

Rec. śpiewaczy 18.15 Paris PTT — Rec. wiołoncz. 18.45 Królewiec — Koncert popularny. 19.00 Monachium — Audycja wesoła. 19.10 Radio Paris — Rec. skrz. Henricha Scherynka (w progr. Szymańskiego) pieśń Roksanal. 19.25 Wiedeń — Muz. operowa (ork. i śpiew). 19.30 Szutgart — „Trubador” op. Verdigo. Oslo — Rec. skrzypcowy Henryka Temianki. 20.00 Bruksela flam. — Koncert symf. Bruksela fr. — „To jest Nanette” kom. muz. Hillera. Sztokholm — Koncert wieczorny z udz. sol. 20.10 Hamburg — Wiecór wokalo-instrumentalny. Wrocław — Wesoła audycja. 20.20 Londyn — Symfonia Wagnera. 20.15 Radio Paris — „La San Britaine” op. M. d’Ollonea. 20.30 Lille — Koncert symf. (w progr. Tanzmanna) cztery tańce polskie. 20.40 Praga — Koncert dyplomatów. 21.00 Berlin — Wesoł. początek tygodnia. Koenigsw. — Muz. rozrywkowa. Mediolan — Koncert ork. wojsk. Rzym — Melodie rozrywkowe. 21.10 Monachium — Koncert symf. (Haydn, Schubert i Liszt). 21.40 Drotwiche — „Don Juan de Mannara” op. Gólgosensa (akt III i IV z Cover Garden). Wiedeń — Pieśni Marza (sopran). 22.00 R. Roman — Koncert solistów Rzym. Muz. dwufortepianowa. 22.30 Monachium — Koncert noem. Praga — Pięćgrymka do 8. Jacques, or. Finkgo (akt 3. Teatru Niemieckiego). Wiedeń — Muz. taneczna. 22.35 Koenigsw. — Nocna muzyka. 23.00 Berlin — Muz. taneczna. T. luza — Melodie filmowe i w. skowe marsze. Drotwiche — taneczna. 24.00 Frankfurt i Szutgart — Koncert melodii operetkowych.

Przemysławka
skoncentrowana wo-
da kolońska dla
znawców

Hezadont
eliksir pasta i my-
delko do zębów za-
chowują zęby zdro-
we i silne

Miaflor
emalia do paznokci:
krem, puder, mydło.
Extrakt.

Mydło Tropika
jest podstawowym
warunkiem racjo-
nalnej pielęgnacji
ciała. Oczarujący za-
pach — wysoka
wartość higieniczna.

Mia
wypróbowany śro-
dek na porost wło-
sów Dowody uzna-
nia o skuteczności
wysłała fabryka na
żądanie.

Henryk ŻAK w Poznaniu
Fabryka perfum, kosmetyków
i mydeł toaletowych
Pg 28 513/14-2, 3647

Inteligentny

kancelista poszukuje posady in-
kasenta, szofera. Zgłoszenia Kur-
ier Poznański zdg 2284

Panna

inteligentna szuka pracy składzie
domu, zna wszelką pracę domową.
od 1. 7. Zgłoszenia Kurier Poz-
nański zdg 2227

Korepetytor

maturzysta, klasyk, przyjaciel na
wakacje, poszukuje posady. Ma-
tematyka, fizyka, języki. Oferty
Kurier Poznański zdg 2299

Ogrodnik

pszczałarz, kawaler, lat 33, wzor-
owy fachowiec poszukuje posady
wzorowym ogrodzie pałacowym.
Oferty Kurier Poznański zdg 2301

Nauki

uczni obojętnie jakiego zawodu,
poszukuje syn uczciwych rodziców.
Łaskawe oferty Kurier
Poznański zdg 1840

Ogrodnik

bartnik, kawaler, 12 lat pierw-
szojznej praktyki, poszukuje
posady, Tomala, Tuczepy, poczta
Mnichy, powiat Międzybóże.
zdg 2015

Szofer

mechanik poszukuje posady.
Oferty Kurier Pozn. zdg 2295

Władający

kilkoma językami, wykształcenie
gim

Wyprawy SŁUBNE
GOTOWE NA ZAMÓW
12 METRA.

J. Schubert
FABR. BIELIZNY - DOM PŁOĆNI
ST. RYNEK 76

ODDZIAŁ: UL. NOWA 10.
Pg 25 650-7,61

Krawcowa
z dobrym krojem poszukuje posady w domu lub szwalni. Oferty Kurier Poznański zdg 2 288

Fryzjerka
poszukuje posady, najchętniej prowincji. Oferty Kurier Poznański zdg 1790.

27. WOLNE MIEJSCA

Ogrodnik - szofer
samotny, mający posadę pod Poznaniem od 1. 10. 37 lub wcześniej. Podanie pensji przy wolnym utrzymaniu, odpisem świadectw Kurier Poznański zdg 18 665

Pisarz
gospodarczy, resp. elew z dwuletnią praktyką i szkołą rolniczą od 1 lipca potrzebny. Odpisy świadectw. Majątek Chocicza Mała, per Września. zdg 19 965

Piekarz
cukiernik li tylko dobrze znający cukiernictwo potrzebny. F. Czapracki. Swarzędz, Września 1. zdg 828

Młodszy
ekspedient do składu delikatesów potrzebny. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 1 046

Pomocnik
handlowy branży kolonialno - delikatesów, restauracji po wojsku poszukuje posady, miejscowość obojętna. Adres M. Ritter, Kawcze, pow. poczta Śrem. zdg 235

Dzieczę
do posyłek potrzebne zaraz. Oferty z życiorysem Kurier Poznański zdg 1 307

Dentysta (ka)
działny w operatywie i technice potrzebny od 1. 7. 37, na zastępstwo. Zgłoszenia z załączeniem świadectw i podaniem warunków do Kuriera Poznańskiego ng 45 906

Magister
chrześcijan z kilkumiesięczną praktyką, władający polskim i niemieckim, potrzebny zaraz. Zgłoszenia z podaniem warunków i referencji prosimy kierować do apteki św. Jadwigi, Katowice, Ligota. zdg 1 145

Ogrodnicy
pomocnik może się zgłosić. Dąbrowa, Rogoźno. zdg 1 156

Samodzielna
gospodyni lub służąca z gotowaniem dla 4 osób na prowincję potrzebna zaraz. Wiek średni. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 1 348

Ekspedientki
młodszej poszukujemy do składu konfitur w Poznaniu. Zgłoszenia fotografia, odpisem świadectw, zadaniem wynagrodzenia upraszamy pod „Ekspedientka” — Biuro Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworcowa 54. ng 45 728

TEATRY
Poznań, sobota, 26. 6.
ADRIA: „Niech żyje Lombard”.

KINA
Poznań, sobota, 26. 6.
APOLLO: „Świecznik Królewski”.
CORSO: „Antek Policmajster”.
GLORIA: „Sen nocy letniej”.
GWIAZDA: „Ostatni Akord”.
METROPOLIS: „Kusicielka”.
OSWIATOWE T. C. L.: „Moja gwiazdeczka”.
RENAISSANCE: „Królowa Dżungli”.
SŁOŃCE: „Zapomniana Symfonia”.
SFINKS: „Ta albo żadna”.
SWIT: „Pieć dziewczyn z Kanady”.
TECZA-Lazarz: „Maria Stuart”.
TECZA-Wilda: „Bedzie lepiej”.
WILSONA: „Porwana kobieta”.

Fryzjerka
z wodną ondulacją potrzebna. — Łaciński, Rzeczypośpolitej 5 m. 2. zdg 1999

Magister
farmacji, nawet bez praktyki, do apteki pod Poznaniem może się zgłosić. Oferty Kurier Poznański zdg 1 550

Kucharka
samodzielna, młodsza praniem 2 osoby. Oferty Kurier Poznański zdg 1 619

Panienska
potrzebna 1 sierpnia do dwojga dzieci III gimn., pomoc w nauce, łacina, francuski, niemiecki — ewentl. muzyka, pomoc w składzie, przyłączenie do rodziny. — Oferty podaniem pensji, życiorysem, fotografią Kurier Pozn. zdg 1 628

Praktykant
biurowy z ukończoną szkołą handlową z ładnym charakterem — pisma potrzebny zaraz. Browar Kobyłpole, Poznań 14. ng 23 594

5 panienek
do sprzedaży opatentowanego artykułu kaucja 10 złotych na towary, zarobek dziennie do 5 złotych. Barwół, Strzelecka 14 a. zdg 2 191

Handlowiec
rzutki na stałą posadę, dam prokurę za wypożyczenie 2 500.— zł na 1 rok, gwarancja pewna, do fabryki istniejącej od 50 lat. — Oferty Kurier Poznański zdg 1 478

Służąca
silna, pracowita, uczciwa, czysta wszelkiej pracy domowej, gotowaniem probostwo wiejskie zaraz. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 1 474

Przyjmę
pomocników malarskich, praca do końca roku, placę do 80 gr na godz. Podróż zwracam do połowy Alojzy Gacka, zakład malarski, Sarny (Wołyń) ul. Waska 9. zdg 1 473

Wychowawczyni
z dobrym niemieckim potrzebna pod Warszawą do dwóch chłopców 7—2½ lat. Warunki, referencje Szmarlińska, Warszawa, Wybrzeże Kościuszkowskie 43. zdg 1 472

Korepetytor
energiczny poszukiwany na prowincję II kl. gimn., łacina, matematyka. Warunki Kurier Poznański zdg 1 589

Royal
Maszyny do pisania poszukuje sprzedawcy. Marcin 66, m. 7. Godzina 18. zdg 1 515

Piekarz
piecowy potrzebny z kaucją. — Peikert, Minikowo, pow. Poznań-Stareleka. zdg 1 411

Dziewczyna
potrzebna. Sw. Stanisława 28 m. 2. zdg 1 393

Panienska
zaufana do składu białawców — cośkolwiek prac domowych, język niemiecki wymagany, przy wolnym utrzymaniu. Oferty Kurier Poznański zdg 1 270

Drażetkarz
dobry fachowiec na wszelkie wyroby drażetkowe, natychmiast potrzebny. Szczegółowe oferty z odpisem świadectw pod „Drażetkarz” do Biura Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworcowa 54. ng 45 729

Przedstawiciel
poszukiwany dla

przędzy
na własny rachunek. Smolin, Katowice, Wojciechowskiego 38. Tg 21 033

Lekarz - dentysta
lub dentysta będzie miał pierwszorzędną egzystencję. Oferty Kurier Poznański zdg 1 436

Inteligentna
uczciwa, młoda, samodzielnie gospodarstwa, opieka dzieckiem, potrzebna. Niemieckim, fortipianem pierwszeństwo. Oferty szczegółowym życiorysem, fotografią Kuriera Poznańskiego zdg 1 520

Bielizniarka
na bieliznę męską poza dom potrzebna. Wskaże Kurier Poznański zdg 1 499

Fotograf
Leicarz potrzebny od zaraz na plażę nadmorską. — Zgłoszenia agentura Kuriera Poznańskiego, Gdynia. ng 44 409

Zastępstwo
angielskiej fabryki mierników elektr., angielskich węgli projekcyjnych dla kin i zakładów graficznych, jako też waskotasmowych kamer kinematograficznych i projektorów do wyświetlania „Eumig” oddam na województwo Poznańskie na własny rachunek lub za prowizją. Technicznie ujednolici zechcą oferty kierować „Radioświat” Kraków, Plac Szczepański 5. ng 45 721

Fryzjerka
od 1 lipca na stałe. „Venus” ul. Golebia, narożnik Wrocławskiej 37, telefon 28-85. zdg 1 116

Zakład S.S. Urszulanek w Poznaniu

przyjmuje wpisy uczennic do **gimnazjum**

codziennie od godz. 4-5 w kancelarii zakładu (Wały Leszczyńskiego 13, telefon 23-11)

Liceum Humanistycznego i Przyrodniczego

Nowocześnie urządzone internat dla uczennic szkoły powszechnej, gimnazjum, i liceum na miejscu. dg 23 595

Poszukuje
działnego cukiernika z dobrymi świadectwami. Zgłoszenia Piekarnia Gniezno, Chłobrego 34. ng 44 358

Silna
dziewczyna z gotowaniem do doju krów, pieczenia chleba na letnisko zaraz potrzebna. Oferty odpisy świadectw, referencji restauracji Dalki-Gniezno. ng 44 356

Hafciarki
na pierwszorzędną wojskową robotę zaraz na wyjazd. Praca stała. Zgłoszenia „Par”. Warszawa, Bracka 17 „Haft”. Pg 28 120-62.451

Fryzjer
damski, męski ondulatury potrzebny. Wojtkiewicz, Kępnia. ng 45 942

W. KRUK jubiler **Sztućce srebrne i platerowane**
ul. 27 Grudnia 6 poleca w wielkim wyborze
zał. 1840 Ng 49984

Fryzjerka
dobra siła, Kłaskzorna 3. zdg 1904

Agentów
chrześc., do sprzedaży porcelany za gotówkę i na raty wyrobów jednej z najpoważniejszych fabryk porcelany w Polsce poszukuje na województwo Poznańskie poważne biuro sprzedaży. Pisemne oferty z podaniem dotychczasowej działalności należy skierować pod „WK 372” do Tow. Reklam Miedzyń, Katowice, Pl. Marsz. Piłsudskiego 11. Tg 21 033

Dziewczyna
do posługi i posyłek. Wieckowski, Pocztowa 30. zdg 2 222

Dziewczyna
przychodnia potrzebna. Dąbrowa 12, m. 23. zdg 2 049

Dziewczyna
z gotowaniem do wszystkiego składzie kolonialnym. Zupańskiego 8, m. 2. zdg 2 032

MEBLE solidne - piękne - tanie
W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE
Wystawa: Kantaka 1. Fabr. i Magaz. Górna Wilda 134
Parkiet po cenach konkurencyjnych
ng 44 839

Przedstawiciele
we wszystkich miejscowościach, do sprzedaży kawy palonej i herbaty poszukuje. Tylko poważnie zaawansowani w tej branży będą uwzględnieni. Oferty Kurier Pozn. Gdynia pod „Przedstawiciel”. ng 44 412

Młodszy
działnego technika, możliwie obznajmionego z techniką zdrowotną, poszukuje od zaraz. Oferty podaniem wynagrodzenia kierować pod adresem: Józef Kukliński, Gdynia, Leśna 31. ng 44 411

Kucharka
samodzielna znająca dobrą kuchnię, pieczenie zaprawy, wszelkie prace domowe potrzebna zaraz na stałą posadę do bezdzietnych. Warunki odpisy świadectw, fotografie do Kuriera Poznańskiego, Gniezno 1084. ng 44 333

Fryzjerka
Chwaliszewo 20. zdg 2 006

Posługaczka
potrzebna, Ostroroga 10, m. 4. zdg 2 184

Stenotypistka
szybkopisząca kupiecką korespondencję pod dyktando w niemieckim i polskim języku potrzebna w zastępstwie od zaraz. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. zdg 1 888

Uczennice
krawieczyny pierwszorzędnej i kroju wyucza. Piekary 1 m. 11. zdg 1985

Maszynistkę
biegłą zastępczo przyjmie. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 2 106

zdołnego laboranta
do samodzielnego prowadzenia laboratorium chemicznego i wykonywania wszelkich analiz potrzebnych w odlewni. Zgłoszenia z podaniem warunków uprasza się skierować do Kuriera Poznańskiego dg 23 596.

Wychowawczyni
z dobrym niemieckim i początkami nauki potrzebna do 6½ letniego chłopca. Wymagane odpisy świadectw. Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi. Adres Stokowska, maj. Kamieniec, poczta Zychlin, województwo warszawskie. dg 23 583

Potrzebna
kucharka do lat 40. Zgłoszenia Kasyno Oficerskie, Ułańska 2. zdg 2 308

Panna
do dzieci inteligentna, tylko z dłuższą praktyką potrzebna do 4 dzieci. Zgłoszenia Szewska 1, m. 22. zdg 2 303

Mulatka

IDEALNY OLEJEK DO OPALANIA

R. Barcikowski S. A. Poznań

Panienska
która opuściła teraz gimnazjum, mająca wrodzone uzdolnienie do handlu, potrzebna w składzie. — Życiorys Kurier Pozn. zdg 2 237

Podróżujących
na prowizję zaprowadzonych w składach spożywczych poszukuje. Zgłoszenia 5-7 po poł. Wytwórnia Sokół, plac Kolegiacki 13. Pg 28 951-25.120

Służąca
potrzebna. Rybaki 29 — 4. zdg 2 219

Dziewczyna
dobrymi świadectwami potrzebna. Adres wskaże Kurier Poznański zdg 2 145

Młodsza
przychodnia. Łąkowa 17, m. 10. zdg 2 157

Ekspedientka-kasjerka
branża kolonialna Poznań potrzebna. Zgłoszenia z życiorysem, wymaganiami Kurier Pozn. zdg 2 275

Fryzjer męski pierwszorzędny
ma okazję zmienić posadę na stałe od 10 lipca, dobre warunki. Radom, Moniuszki 17 — 4. Smykowski. zdg 1 629

Gospoia
dobre, samodzielne gotowanie, dobre referencje do większego domu. Wierzbicice 13, m. 6. zdg 1 915

29. ROZRYWKA
Nasze atuty radioaparatu 12 złotych miesięcznie. Pożyczki Państwowe 100 za 100

Radiomechanika
sw. Marcin numer 25 telefon 12-38. zdg 19 548

Casanova
Masztalarska poleca sympatyczny wieczór. Ceny umiarkowane. Koncert, Dancing. zdg 1 683

Rowery — Maszyny
do szycia Gramofony — Płyty korzystnie u Legowskiego, Kanałowa 18. Asygnaty „Kredyt”. zdg 2 178

Kino Renaissance
Od dziś największy przebieg sezonu „Królowa Dżungli”. Pg 28 540/25.144

PONCZOCHY NAJTRWAŁSZE
tylko z firmy „Pani” Al. Marcinkowskiego 13 dg 23 585

Humor zagraniczny

— Pani aptekarzu, ma pan szczęście! Wszyscy pasażerowie statku chcą nabyć pana pigułki! (M) (Ric et Rac, Paryż).

„Skuteczne” lekarstwo.

— Pani aptekarzu, ma pan szczęście! Wszyscy pasażerowie statku chcą nabyć pana pigułki! (M) (Ric et Rac, Paryż).

„Skuteczne” lekarstwo.

— Pani aptekarzu, ma pan szczęście! Wszyscy pasażerowie statku chcą nabyć pana pigułki! (M) (Ric et Rac, Paryż).

„Skuteczne” lekarstwo.

— Pani aptekarzu, ma pan szczęście! Wszyscy pasażerowie statku chcą nabyć pana pigułki! (M) (Ric et Rac, Paryż).

„Skuteczne” lekarstwo.

— Pani aptekarzu, ma pan szczęście! Wszyscy pasażerowie statku chcą nabyć pana pigułki! (M) (Ric et Rac, Paryż).

„Skuteczne” lekarstwo.

— Pani aptekarzu, ma pan szczęście! Wszyscy pasażerowie statku chcą nabyć pana pigułki! (M) (Ric et Rac, Paryż).

„Skuteczne” lekarstwo.

— Pani aptekarzu, ma pan szczęście! Wszyscy pasażerowie statku chcą nabyć pana pigułki! (M) (Ric et Rac, Paryż).

„Skuteczne” lekarstwo.